Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegység (402)

A vadgazdálkodási tájegység tervének elkészítéséhez felhasznált vadgazdálkodási alapadatok, az azokat bemutató grafikonok és térképek, valamint azok szöveges értékelése egységes szerkezetben.

Vadgazdálkodási tájegységi terv tartalomjegyzék

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

- A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása
- A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői
- A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

- A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- Az őz állománya, hasznosítása és minősége
- A muflon állománya, hasznosítása és minősége
- A vaddisznó állománya és hasznosítása
- A mezei nyúl állománya és hasznosítása
- A fácán állománya és hasznosítása
- A hasznos apróvad hasznosítása
- Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

3.1. Nagyvadgazdálkodás

- A gímszarvas gazdálkodás alapvonalai
- A dámszarvas gazdálkodás alapvonalai
- Az őzgazdálkodás alapvonalai

- A muflongazdálkodás alapvonalai
- A vaddisznó gazdálkodás alapvonalai

3.2. Apróvadgazdálkodás

- A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai
- A fácángazdálkodás alapvonalai
- A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
- A ragadozó-gazdálkodás alapvonalai

4. Mellékletek

- A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe
- A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke
- A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján
- A különleges rendeltetésű vadászterületek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között
- A vadaskertek vadgazdálkodási tájegységek közötti megoszlása
- A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei
- Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység leíró jellemzői

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

VGTE kódszáma:	**402**
VGTE neve:	**Külső-somogyi**

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása

A Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegység túlnyomó része Somogy megyében helyezkedik el. Területének mintegy 94%-a vadgazdálkodásra alkalmas. A vadgazdálkodási tájegység területének mintegy felét (53.9%) borítják szántó és gyepterületek, az erdő aránya 23.8%. Nagyvadas vadgazdálkodási tájegység amelynek területén a csülkösvad állományok létszáma valószínűleg jelentősen meghaladja az erdők által biztosított lehetőségeket és eltűrhető hatásokat.

A vadgazdálkodási tájegység megyék közötti megoszlása:

- Somogy: **131,117 ha** (98.9%)
- Tolna: **1,427 ha** (1.1%)

A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői

A művelési ágak megoszlása a Corine Landcover adatbázis alapján (ha)

erdő	szántó	rét	szőlő	nádas	tó	alkalmatlan	összesen
31,547	67,048	4,369	4,141	1,888	15,719	7,831	132,544
23.8%	50.6%	3.3%	3.1%	1.4%	11.9%	5.9%	100.0%

Nagyvadas vadgazdálkodási tájegység, országosan a felső csoportba tartozó gímszarvas, dámszarvas és a vaddisznó létszámát és terítékét tekintve is. A gímszarvas minősége országosan kiemelkedő a tájegységben (somogyi szarvas). A csülkösvad állományok létszáma a lelövési adatok és az állománytrendek alapján valószínűleg többszöröse, mint azt a statisztikák mutatják.

A rendkívül nagy mértékben megnövekedett nagyvadlétszámmal összefüggésben hatalmasak a térített mezőgazdasági károk. Állandósultak a mezőgazdálkodók és a vadászatra jogosultak közötti ellentétek. A csülkösvad állományok csökkentése és a mező- és erdőgazdálkodás érdekeivel és tűrőképességével összhangban álló gazdálkodás kialakítása szükséges. Jelentős állománycsökkentésre volt korábban is

A vadgazdálkodási tájegység leíró jellemzői	
	és lesz szükség a tervezési ciklusban. Az apróvad elvesztette gazdálkodási jelentőségét. Ez a nagyvad túlsúlyával, a közepes méretű ragadozók állományainak jelentős növekedésével magyarázható, továbbá a megfelelő élőhelyek hiányával indokolható.
	A vadgazdálkodási tájegységben elhelyezkedő erdőterület nagysága és fafajok és korosztályok szerinti megoszlását a mellékelt táblázat és térkép mutatja.
	A vadgazdálkodási tájegységben térített mezőgazdasági és erdei kár alakulása a megelőző időszakban (1998-2014) • A térített mezőgazdasági vadkár nagysága a vadgazdálkodási tájegységben kiemelkedően jelentős. Az 1998-2014 közötti időszakban a folyóértéken tekintett károk időközi ingadozással növekedtek, 45-54 millió Ft-ról 117-149.5 millió Ft-ra. • A térített erdei károk nagysága a tájegységek rangsora alapján szintén kiemelkedő, de időközi ingadozással csökkenő trendet mutat (3-9 millió Ft → 1-2 millió Ft).
	A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése
	A vadgazdálkodási tájegység Nemzeti Park Igazgatóságok (NPI) közötti megoszlása: • Balaton-felvidéki NPI: **104,221 ha** (78.6%) • Duna-Dráva NPI: **28,318 ha** (21.4%) A vadgazdálkodási tájegység nemzeti parki igazgatóságok közötti megoszlását és a vadgazdálkodási tájegységben található Natura 2000 területeket a csatolt táblázatok sorolják fel és térképek mutatják.
	A vadgazdálkodási tájegységben található Ramsari vizes élőhelyek területe és a tájegység részesedése az adott élőhelyből: • Balaton Ramsari Terület: **15,224 ha** (25.6%) • Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület: **2,125 ha** (22.3%)

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

402 - Külső-somogyi tájegység

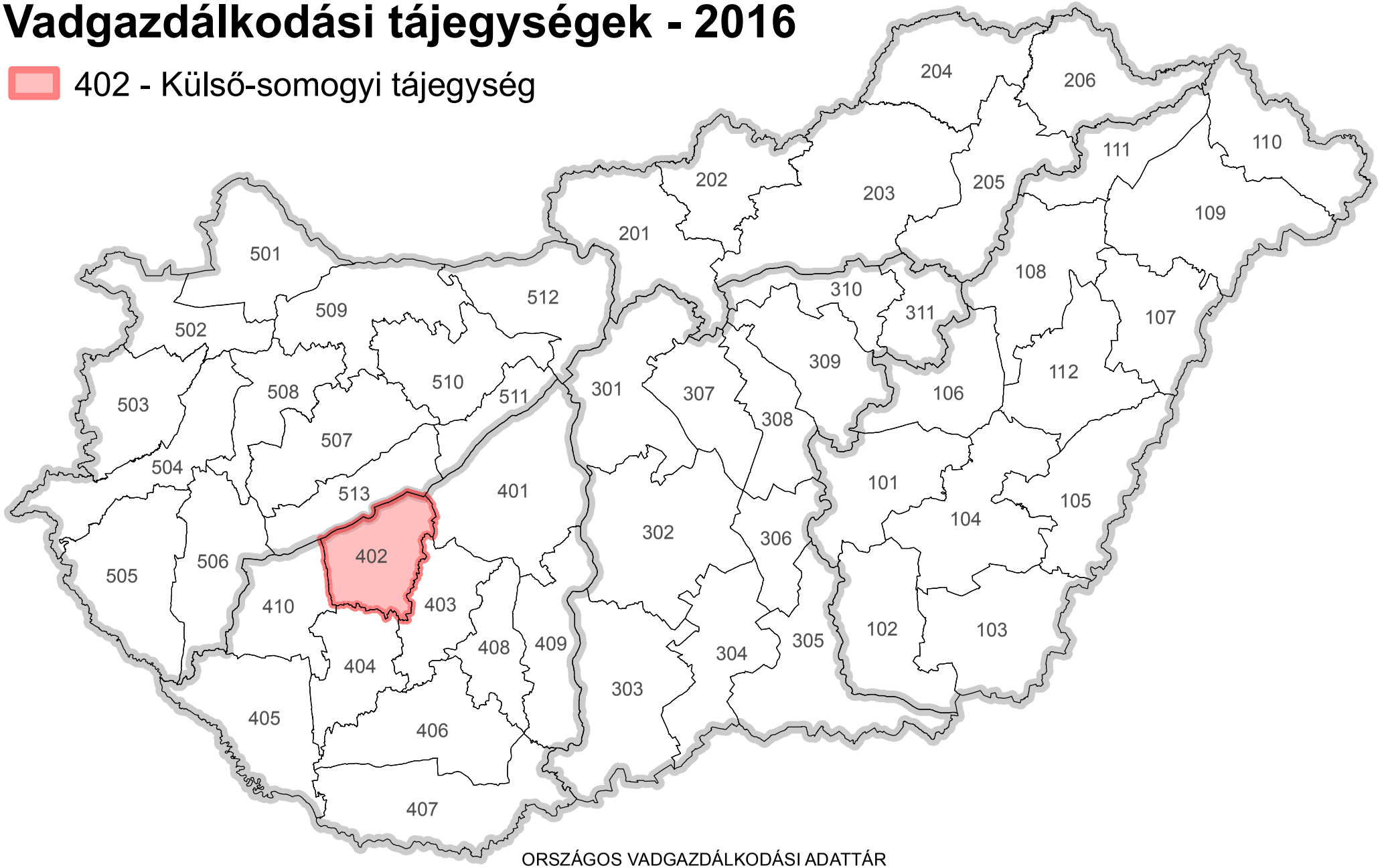

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Készült: 2016.05.12.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

A 402. számú vadgazdálkodási tájegység felszínborítása

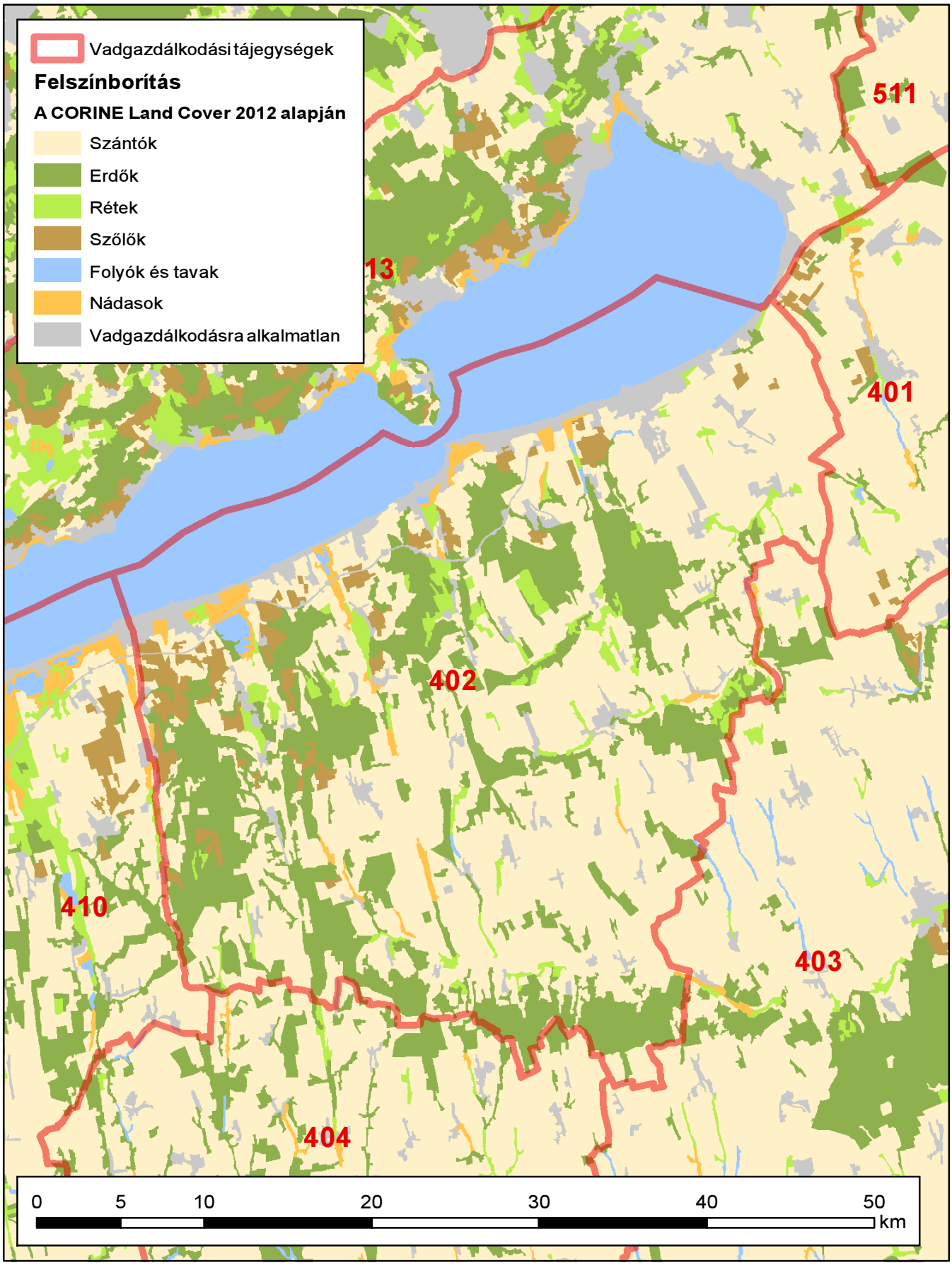

Készült: 2016.06.08.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az erdő- és vadgazdálkodás összehangolásának alapelvei

V. 6. Fenntartható vadgazdálkodás[1]

Az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás harmonizálásának problémái évszázados múltra tekintenek vissza. A problémák zömét a magas vadlétszámból következő vadkár és annak kezelése okozza. Alapvető célja a két rokon ágazatnak a gazdaságos működés. Ehhez elengedhetetlen a fenntartható erdő- és vadgazdálkodás harmonizációja, melyet komoly szakmai viták öveznek, azonban a tudatos, olykor kapcsolt gazdálkodási modell körültekintő, átgondolt munkával kidolgozható. Az elmúlt 60 év európai és a magyar statisztikai adatait vizsgálva kapcsolatot lehet felfedezni az erdőterület és a nagyvadállomány növekedése között. A nagyvadállomány 1960 óta, - mintegy évtizedes késéssel - erőteljes növekedéssel reagált itthon és külföldön egyaránt az erdőterület folyamatos növekedésére. Természetesen a nagyvadlétszám növekedésében más tényezők is közrejátszanak, mint a mezőgazdasági élőhely szerkezeti átalakulása.
A vad az erdei életközösség elvitathatatlan része. Az erdei életközösség védelme érdekében ugyanakkor az élőhely tűréshatárán túli vadsűrűséget szabályozni szükséges.. Az élőhely forráskészletét meghaladó sűrűségű nagyvadállomány káros hatása elleni fellépés elsősorban a vadászati szakterület feladata, amit a vadászati igazgatásnak, a gazdasági szereplőknek és a vadászati érdekképviseletnek közösen kell megalapozni.

V. 6.1. Általános célok

1. A nagyvadlétszám nemkívánatos további növekedésének megállítása, illetve a létszám csökkentése valamennyi nagyvadfajunk esetében elérendő cél, a vadállomány genetikai változatosságának és élőhelyének megóvása mellett. A hazai nagyvadállomány csökkentése a nőivarú egyedek fokozott állományhasznosítása útján vezethet a megoldáshoz, azaz a környezetével egyensúlyi helyzetben lévő nagyvad egyedsűrűség eléréséhez. Ebben a feladatban az ország erdőterületének felén, mintegy 1 millió hektár erdőterületen gazdálkodó állami erdőgazdasági társaságok lehetnek a kezdeményezők, ahol a szakmai hozzáértés és szakszemélyzet rendelkezésre áll.

2. Az erdőművelési és vadkár megelőzési gyakorlat (pl. az erdőfelújítást védő kerítések alkalmazása és időben történő lebontása) felülvizsgálata szükséges.

V. 6.2. Stratégiai célok

Az állománykezelési probléma fokozottan jelentkezik. Stratégiai célként fogalmazható meg a hazai nagyvadállomány hasznosításnak további fokozása.
A nagyvad állomány európai szinten tapasztalható dinamikus szaporodása Magyaror-

1 FM EVF 2016. **Nemzeti erdőstratégia 2016-2030**. Földművelésügyi Minisztérium, Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztály, Budapest (36-38. oldal)

szágon is jelentős problémákat okoz. Ennek megoldásához egy olyan mechanizmusra lenne szükség, amely a vadállomány erdőkre és más természeti területekre gyakorolt hatását előre meghatározott keretek között lenne képes tartani. A nagyvad állomány létszámának csökkentése rövidtávon növelheti a vadgazdálkodási ágazat bevételeit és hozzáadott értékét, emellett pedig rövid és hosszú távon is növelné az erdőgazdálkodás hozzáadott érétkét a vadkárok és a vadkár elleni védekezésre fordított költségek csökkenésén keresztül.

V. 6.3. Javaslatok a stratégiai célok megvalósításához

a) Az új vadgazdálkodási törvény más aspektusba helyezi a vadkár kezelését, éppen ezért megjelennek a jogszabályban olyan új elemek, amelyek rögzítik a vadkár problémák kezelését a megelőzéstől a kifizetésig. A törvény hatályba léptetését követően ki kell dolgozni a vadkár kezelésének és becslésének protokollját, mely egységes szemszögből közelíti meg a kérdést. Figyelembe véve a folyamatos erdőborítottsági gyakorlatot és a 2050-ig terjedő erdőtelepítési programot is, teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy a nagyvad további térhódítása várható, mivel újabb források (élőhely, táplálék) jelennek meg számára még az alacsonyabb erdősültségűalföldi megyékben is. Ez újabb konfliktushelyzetet teremthet az erdei vadkárok területén, mivel bizonyos vadfajok (pl. szarvas) plasztikusan alkalmazkodik a környezete táplálékkínálatához.

b) Az állományhasznosítási terveknél a pontos módszertan az európai összehasonlításban is alapos Erdővédelmi Mérő- és Megfigyelő Rendszeren belül kaphatna helyet az átfogó, mintapontokon alapuló erdővédelmi hálózathoz kapcsolódva, melynél az évente végzett felvételekkel értékelik az erdő állapotát, illetve annak változását, felhívva a figyelmet az esetlegesen kedvezőtlen tendenciákra.

c) Az állományhasznosítás jelen mértékét feltétlen növelni kell, annak érdekében, hogy a későbbi konfliktusok kezelhetővé váljanak. Ha szükséges hatósági eszközökkel kell a nagyobb állományhasznosítást a vadászatra jogosultaktól kikényszeríteni és annak megvalósulását ellenőrizni. Ennek megoldására tesz az utóbbi tíz évben kísérletet a nagyvad lelövési kvóták megyei vadászati hatósági megállapítása, amelynek eredményeképpen az országos nagyvadállomány hasznosítás 15 év alatt megduplázódott, 150 ezerről 300 ezer fölé emelkedett.

d) Ösztönözni kell a hazai vadhúsfogyasztást és támogatni kell a belföldi vadhús értékesítést. A megnövelt vadhús kereslet pozitív ösztönző hatással lehet a vadgazdákra állományaik hasznosítása terén. A folyamatos vadhús kereslet a lőtt-vad kínálat növelését ösztönzi.

e) Elő kell segíteni a hazai vadállomány genetikai állományának és élőhelyének megóvását.

402 vadgazdálkodási tájegység fafaj és korosztály szerinti viszonyai

Fafaj neve	Korsztályok															Összes
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141-	
Kocsányos tölgy	90.8	194.3	160.4	81.4	91.9	85.8	163.6	107.5	62.4	28.0	83.2	24.7	1.7	0.7	0.2	**1,176.5**
Szlavon tölgy								3.8	3.0		2.1	24.6				**33.4**
Kocsánytalan tölgy	277.9	357.0	180.2	167.1	88.9	101.8	37.1	122.3	88.5	76.1	78.7	32.2	9.0	1.3	0.8	**1,618.8**
Molyhos tölgy	0.3	0.1	0.7	4.3	8.0	17.1	12.2	21.2	31.2	30.3	26.1	15.4	5.8	2.3		**174.9**
Magyar tölgy											0.5					**0.5**
Vörös tölgy	11.8	53.3	68.0	83.0	133.0	57.1	15.5	0.3								**421.9**
Csertölgy	439.4	766.1	478.3	707.8	849.4	302.9	569.8	1,091.7	648.5	358.6	286.5	101.2	34.1	4.0	0.9	**6,639.3**
Bükk	14.7	96.4	47.7	6.1	10.8	90.0	24.9	63.7	24.6	20.7	57.4	34.6	34.9	7.2	0.5	**534.2**
Gyertyán	9.2	72.1	130.5	218.2	129.2	91.3	95.8	170.5	71.0	64.8	23.6	6.5	2.8	2.4	0.6	**1,088.4**
Akác	1,313.5	2,029.7	2,571.1	2,286.3	890.8	313.6	109.3	12.1	0.5		0.4					**9,527.3**
Rózsaszín AC akác				0.0												**0.0**
Hegyi juhar	7.3	27.4	17.7	8.8	27.7	38.8	22.5	2.9	1.3			0.8				**155.1**
Korai juhar	0.1	2.9	2.7	5.0	4.8	27.6	26.7	1.4	1.3	0.2						**72.4**
Mezei juhar	28.2	59.0	94.7	113.1	76.7	27.1	33.4	17.8	6.3	3.7	4.6	0.9	1.0			**466.5**
Zöld juhar	2.1	5.3	9.2	8.5	3.8	2.0	1.0									**32.0**
Ezüst juhar		0.1	0.0	2.7	3.4	0.7	0.2									**7.0**
Tatár (feketegyűrű) juhar	0.1															**0.1**
Hegyi szil				0.1												**0.1**
Mezei szil	2.6	8.3	31.2	29.6	19.8	6.7	1.2	0.2		0.2						**99.8**
Vénic szil	0.3				0.3											**0.6**
Turkesztáni szil		1.4														**1.4**
Magas kőris	4.9	28.6	49.4	20.3	12.2	34.4	13.0	8.6	5.0	0.7	0.3					**177.4**
Magyar kőris	3.3	3.9	1.2	2.7	0.9	1.8	2.2	0.1	0.3							**16.5**
Amerikai (vörös) kőris		1.9	4.8	2.5	1.5	1.3	1.0		0.0							**12.9**
Virágos kőris	16.7	25.9	50.1	38.5	39.4	39.8	22.8	23.3	16.7	9.5	9.1	4.8	0.3	0.3		**297.1**
Fekete dió	14.9	108.7	112.7	30.2	14.0	10.8	21.5	12.6	0.1	0.2						**325.6**
Közönséges dió	19.8	76.0	89.4	53.1	26.3	10.7	3.4	0.6								**279.2**
Szürke dió	0.2															**0.2**
Madárcseresznye	5.1	8.8	6.2	1.8	1.6	9.2	3.2	2.5	0.6	0.2						**39.1**
Zselnicemeggy			1.2	0.1												**1.3**
Kései meggy			0.4	0.0		0.2										**0.6**
Vadalma	0.4															**0.4**
Vadkörte	1.6	0.8	2.2		0.1											**4.7**
Fehér eperfa	2.3	2.1	4.4	6.8	3.6	2.1	0.8									**22.0**
Háziberkenye				0.6												**0.6**
Barkócaberkenye		0.0														**0.0**
Szelídgesztenye			0.1	1.4		2.7	0.5									**4.7**
Juharlevelű platán			0.8													**0.8**
Nyugati ostorfa	2.1	3.4	8.5	3.8	4.3	1.8										**23.9**
Lepényfa		0.2	1.2	0.1	2.9	1.0	1.0									**6.3**
Japán akác						0.1										**0.1**
Ezüstfa			0.9	7.8	0.1											**8.8**
Fel nem sorolt egyéb kemény lombos fafaj		0.2	0.4			0.2										**0.7**
Korai nyár	0.8				1.8	1.9										**4.5**
Kései nyár					1.8											**1.8**
Óriás nyár	0.7	12.4	11.3	8.2	12.4	5.5	0.3									**50.7**
Olasz nyár	5.2	1.6	4.9		0.3	0.3										**12.2**
Koltay (H-528-8) nyár	7.7	3.7														**11.4**
Pannónia (H-490/3) nyár		3.9	3.2													**7.1**
OP-229 nyár (Agathe-F)					0.1											**0.1**
Kopecky (H-490/4) nyár	0.5	12.4														**12.8**
I 58/57 nyár	0.3															**0.3**
Fehér nyár	0.1	1.6	0.6	1.0	0.2	0.4										**3.9**
Szürke nyár	0.4	6.0	1.8	9.6	2.3	5.4	0.2			0.0						**25.8**
Rezgő nyár	0.1				0.1	0.5										**0.6**
Fekete nyár		0.1		0.5	0.2											**0.7**
Jegenyenyár						0.2	0.1									**0.3**
Egyéb nemes nyár	0.7	3.6														**4.3**
Fehér fűz	0.6	11.0	8.3	11.4	20.7	5.6	0.6									**58.2**
Törékeny fűz	0.6	1.3	0.2	1.8	4.8	0.2										**8.9**
Kecskefűz	0.2		0.2													**0.4**
Mézgás éger	10.7	110.1	83.7	185.0	94.5	35.9	35.6	0.9								**556.4**
Hamvas éger							0.6									**0.6**
Kislevelű hárs	0.2	9.7	8.6	21.6	25.2	18.9	15.1	14.8	12.4	1.8	0.9	0.8				**129.8**
Nagylevelű hárs	1.1	0.1	0.4	16.7	15.1	6.2	2.3	4.1	0.2	1.6						**47.9**
Ezüsthárs	30.8	94.2	221.5	432.4	499.4	270.7	155.5	177.4	31.1	23.2	10.1	2.8	1.3			**1,950.6**
Közönséges nyír	0.2		1.3	0.5	1.7	0.2										**3.8**
Vadgesztenye				0.2	0.9	0.2	0.1	0.2								**1.5**
Bálványfa	48.9	88.9	60.9	27.9	7.8	4.0	1.7									**240.0**
Erdeifenyő		1.6	23.4	172.3	395.6	281.8	101.4	16.0	0.8	0.3	0.2					**993.3**
Feketefenyő			15.5	23.7	18.9	83.1	92.7	25.0	9.8	2.4	2.0	0.1				**273.1**
Lucfenyő		0.9	5.2	14.9	5.2				0.1							**26.3**
Vörösfenyő és egyéb Larix fajok		2.1	1.2	46.8	0.6	3.2	3.1									**57.0**
Zöld duglászfenyő					2.0											**2.0**
Összesen	**2,379.2**	**4,298.7**	**4,578.2**	**4,865.9**	**3,556.8**	**2,002.7**	**1,591.6**	**1,901.5**	**1,015.6**	**622.3**	**585.6**	**249.3**	**90.8**	**18.3**	**3.0**	**27,759.3**

A vadgazdálkodásra alkalmas terület, a térített mezőgazdasági és erdei vadkárok vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **402**

Év	Vadgazdálkodásra alkalmas terület	Alkalmas terület aránya	Térített mezőgazdasági kár	Térített erdei kár
	km2	%	E Ft	E Ft
1998	1 175	94,5%	44 831	3 422
1999	1 175	94,5%	54 240	8 735
2000	1 171	94,5%	99 617	7 577
2001	1 171	94,5%	111 913	9 544
2002	1 171	94,5%	127 854	7 438
2003	1 168	94,4%	100 559	7 302
2004	1 168	94,4%	97 215	8 350
2005	1 168	94,4%	67 787	9 191
2006	1 168	94,4%	72 273	7 630
2007	1 149	93,7%	91 191	5 195
2008	1 149	93,7%	119 466	5 067
2009	1 149	93,7%	108 382	8 129
2010	1 103	93,5%	131 082	2 484
2011	1 103	93,5%	141 210	7 142
2012	1 102	93,4%	127 020	2 075
2013	1 102	93,4%	117 007	1 160
2014	1 102	93,4%	149 425	2 068
Változás	-6,2%	-1,1%	233,3%	-39,6%
Minimum	1 102	93,4%	44 831	1 160
Maximum	1 175	94,5%	149 425	9 544

Térített mezőgazdasági és erdei károk változásai

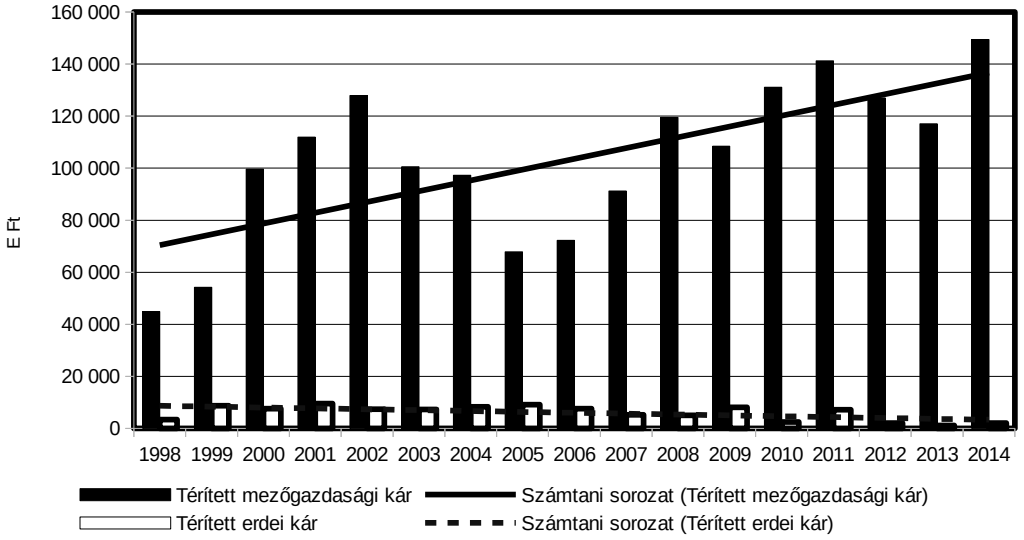

Az agrárminiszter

10/2018. (VII.3.) AM rendelete

a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

5. melléklet a 10/2018. (VII.3.) AM rendelethez

A védett természeti területek természet-, és tájvédelmi előírásai

A védett természeti területek természet- és tájvédelmi előírásait a természetvédelmi kezelési tervek tartalmazzák. Az alábbi természet- és tájvédelmi előírásokat kell figyelembe venni, amennyiben a vadgazdálkodási tájegységben található védett természeti terület vonatkozásában nincsen kihirdetett kezelési terv, vagy annak vadgazdálkodásra vonatkozó előírásai nem rendelkeznek eltérően.

1. Vadászati és vadgazdálkodási tevékenység (beleértve a területen történő közlekedést is) nem járhat a védett természeti értékek és területek jelentős zavarásával, veszélyeztetésével, vagy károsításával.

2. Fokozottan védett madárfaj szaporodó, költő, táplálkozó, telelő területén vadgazdálkodási tevékenység csak úgy folytatható, hogy az ne zavarja jelentős mértékben annak élettevékenységét.

Nagyvad

3. A nagyvadállomány csökkentése során kiemelt figyelmet kell fordítani a nőivarú nagyvad egyedek, különösen a muflon és dámszarvas, valamint a vaddisznó állomány fokozott hasznosítására.

4. A nagyvadfajok takarmányozása, etetése – a vaddisznó intenzív vadászatát biztosító szórók üzemeltetésének kivételével – a vadászterület belül az 1000 ha kiterjedést el nem érő védett természeti területeken tilos. A vadászterületen belül az 1000 ha kiterjedést elérő védett természeti területeken takarmányozás csak abban az esetben végezhető, ha a vadlétszám az élőhelyet még nem veszélyeztető legmagasabb vadlétszám alá csökken.

Vadgazdálkodási tevékenység

5. A vadászati, vadgazdálkodási tevékenység során különös figyelmet kell fordítani a gyepek megóvására, a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.

6. A vadászat, vadgazdálkodás során keletkező hulladékokat a vadászatra jogosultnak a vadászterületről haladéktalanul el kell távolítani.

7. Februári hajtó és terelő vadászatok helyét és időpontját a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

8. Hattyúnyakkal való csapdázási tevékenység csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetve kezdhető meg.

Vadgazdálkodási létesítmények, vadföld

9. A 402 sz. Külső-somogyi, a 410. sz. Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben a vadászati és vadgazdálkodási berendezések számát, helyét és funkcióját 2018. december 31-ig felül kell vizsgálni. A meglévő és tervezett berendezéseket a természetvédelmi kezelővel egyeztetni szükséges.

10. Fokozottan védett természeti területen kizárólag hordozható les, szóró, épített vadbefogó, vadmentő domb létesíthető. Erdőrezervátum magterületén – a Duna hullámterében elhelyezkedő erdőrezervátum területek kivételével – semmilyen vadgazdálkodási létesítmény nem létesíthető, kivéve hordozható (mobil) magaslesek, amik csak augusztus 15. – február 28. között használhatók.

11. A természet védelméről szóló törvényben meghatározott lápok és források, mint minden esetben országosan védett természeti területek vonatkozásában az alábbi előírás érvényesítendő: a lápok területén és a források 100 méteres környezetében szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

12. Állandó gyepterületeken (művelési ágtól függetlenül) vadászati, vadgazdálkodási létesítmények közül dagonya, takarmánytároló, vaditató, apróvad tenyésztésére szolgáló létesítmény nem létesíthető.

13. Szórón kombájntiszta szemes takarmány, csöves kukorica, valamint répafélék és almatörköly használhatók.

14. Vad etetést, takarmányozást csak mesterségesen létesített vadetetőből lehet végezni. Lédús és erjesztett takarmányt csak tálcáról lehet etetni.

15. A szórók környezetében az esetlegesen megjelenő gyomnövényeket (parlagfű, stb.) rendszeres kaszálással, vagy nyűvéssel még magérlelés előtt el kell távolítani.

16. Sózók csak tuskósózó, sózóláda, oszlopsózó vagy sózóvályú formájában üzemeltethetők. A talajra sót szétszórni tilos.

17. A használaton kívüli, leromlott állapotú vadgazdálkodási-vadászati létesítmények elbontásáról és elszállításáról a vadászatra jogosult köteles folyamatosan gondoskodni a vegetációs időn kívül.

18. A téli etetési időszak után a nagyvadetetők környékén szétszórt szénát össze kell gyűjteni, illetve év közben legalább egy alkalommal az etetőhely körül felverődő gyomokat magérlelés előtt le kell kaszálni.

19. Fokozottan védett területen új vadföld nem létesíthető.

20. Művelt vadföldeken a művelés során fokozott figyelmet kell fordítani a gyom- és inváziós növények terjedésének megelőzésére.

Zárttéri vadtartás, kibocsátás, telepítés

21. Kizárólag őshonos fajok repatriációs célú kibocsátása lehetséges. Egyéb vadfajok, illetve nagyvadtartásból származó vad szabad vadászterületre történő kibocsátása tilos.

22. Idegenhonos fajok betelepítése tilos. A spontán betelepülő idegenhonos fajok (mosómedve, nyestkutya) állományának felszámolására kell törekedni.

Apróvad

23. Azonos területrészen évente legfeljebb két alkalommal kerülhet sor apróvad hajtóvadászatra.

Vízivad vadászat

24. Tómederben, holtágban, vízállásban, kubikgödörben lőállás nem létesíthető.

25. Vizes élőhelyeken a vadászható ragadozó fajok gyérítése március 15. és július 1. között elsősorban territórium-alapú módszerek alkalmazásával (pl. kotorékozással, csapdázással) történjen.

6. melléklet a 10/2018. (VII.3.) AM rendelethez

Hosszú távú természetvédelmi célok

1. A természetvédelem hosszú távú, a vadgazdálkodást is érintő célja az ország teljes területén a biológiai sokféleség, valamint a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzése, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítása, az élőhely vesztésből, az élőhelyek minőségének romlásából, illetve a fajok túlhasznosításából származó veszélyek csökkentése. Ennek érdekében a vadállomány igénybevételével és terhelésével járó gazdasági, gazdálkodási és kereskedelmi tevékenységet a természeti értékek és rendszerek működőképességét és a biológiai sokféleséget fenntartva kell végezni.

2. A vadgazdálkodás, vadászat során biztosítani kell a természet védelméhez fűződő érdekek érvényesülését, a fenntartható használatot, ami a vadfajok biológiai sokféleségre alapozott fenntartását jelenti. Az őshonos vadfajok vadászata csak olyan mértékű lehet, amely a faj természetes állományának sokféleségét, fennmaradását nem veszélyezteti.

3. A védett természeti, illetve a Natura 2000 területek általános és egységes természetvédelmi célkitűzése az azokon található védett, fokozottan védett, illetve közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve amennyiben a természeti értéket az extenzív területhasználat tartja fenn, az azt fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

4. Kiemelt természetvédelmi cél azon vadászható fajok állományszabályozása, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerekre, a védett, illetve veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre túlzott terhelést jelentenek.

5. A vadászattal összefüggő jogellenes természetkárosító cselekmények megelőzése, felszámolása. A védett és fokozottan védett fajok egyedei elejtésének megakadályozása.

6. A vadgazdálkodás során fokozott figyelmet kell fordítani a nagyvad populációsűrűségének szabályozására. Akkora létszámú nagyvad fenntartása a cél, amely:
   6.1. nem veszélyezteti a taposásra, bolygatásra érzékeny természetes és természetszerű élőhelyeket, különös tekintettel a forrásokra, patakvölgyekre, lápokra, magassásosokra, mocsárrétekre, zsombékosokra, erdőssztyeprétekre, a domb- és hegyvidéki sziklagyepekre, valamint karsztbokorerdőkre,
   6.2. lehetővé teszi a védett és fokozottan védett, illetve veszélyeztetett fajok hosszú távú fennmaradását,
   6.3. nem veszélyezteti élőhelyének természetes folyamatait és biológiai sokféleségét,
   6.4. mellett az erdőgazdálkodás során a folyamatos erdőborítást megteremtő gazdálkodási módszerek hatékonyan alkalmazhatóak

7. Olyan nagyvadgazdálkodást kell folytatni, amely elsősorban az őshonos, magas genetikai értékű állományok (gímszarvas, őz) minőségi és nem mennyiségi megőrzését tűzi ki célul.

8. Nagyvad-gazdálkodási célú berendezés csak a nagyvadállomány sűrűsége megfelelő szinten tartásának elérése érdekében létesüljön, minimalizálva a zavarást, a berendezés környezetének degradálódását és a tájesztétikai problémákat.

9. Törekedni kell az ólomsörét használatának teljes körű kiváltása más, nem környezetszennyező technológiákkal.

10. Törekedni kell a nagyvad intenzív takarmányozásának megszüntetésére. Hosszú távon jelentősen csökkenteni kell a kijuttatott takarmány mennyiségét. Az ökológiai vadeltartó képességnél magasabb nagyvadlétszám intenzív takarmányozással való mesterséges fenntartását mindenhol meg kell szüntetni.

11. A 406. számú Mecseki, a 407. számú Dél-Baranyai ártéri, a 409. számú Gemenci tájegységben kívánatos a nagyragadozók (farkas, hiúz, barna medve) állandó jelenléte, ezért a vadgazdálkodási tevékenység során figyelmet kell fordítani a megőrzésükre. Azon területeken, ahol e fajok tartós jelenlétére lehet számítani, a vadászatokat úgy kell tervezni, hogy az ne zavarja indokolatlan mértékben e fokozottan védett ragadozókat. Mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy e fajok egyedeit sem szándékosan, sem véletlenül ne ejtsék el.

12. Javítani kell az őshonos, veszélyeztetett apróvadfajok, így különösen a mezei nyúl és a fogoly életfeltételein. A vadgazdálkodás során előtérbe kell helyezni az e fajoknak kedvező élőhely-fejlesztéseket és az e fajok számára kedvező vadföldgazdálkodást. Mindenképpen kerülni kell a túlhasznosítást. A szárnyasvadfajok esetében is a védelmet döntően a természetes állomány védelmével, és nem pedig tenyésztett madarak kibocsátásával kell biztosítani. Szárnyasvad kibocsátás esetén biztosítani kell, hogy a tenyésztett madarak ne jelentsenek állategészségügyi kockázatot a vadon élő állomány számára, illetve a kibocsátás technológiája ne okozza a ragadozók adott területen való túlzott csoportosulását.

13. A vízivad hasznosítása olyan mértékű legyen, amely minimalizálja a védett és fokozottan védett fajok egyedeinek akár szándékos, akár véletlenül történő elejtését, illetve kellő nyugalmat biztosít mind a vadászható, mind a védett, fokozottan védett vízimadárfajok állományainak. A vadászat szabályozásának biztosítania kell a kései, elnyúló költési időszakkal rendelkező fajok költésének biztonságát, a vízivad költése és vonulása szempontjából fontos vizes élőhelyek nyugalmát (különös tekintettel a globálisan veszélyeztetett fajok előfordulási helyeire), valamint a zord időjárású téli időszakban szükséges zavartalanságot. El kell érni, hogy valamennyi vizes élőhelyen már rövid távon is megszűnjön az ólomsörét használata.

14. Hazánkban az elmúlt évszázadokban már meghonosodott, azonban nem őshonos vadfajok állományait csak olyan területeken indokolt fenntartani, ahol azok nem jelentenek veszélyt a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzésére, a veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre. Azon vadászható nem őshonos fajok állományait, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán túlzott terhelést jelentenek az adott természetes és természetszerű élőhelyekre, ki kell szorítani ezekről az területekről. Különösen igaz ez az olyan sérülékeny élőhelyekre, mint a domb- és hegyvidéki sziklagyepek, ahol el kell érni a muflonállomány nagymértékű csökkenését, illetve teljes kiszorítását. Az elmúlt években újonnan megtelepedett fajok, így különösen a nyestkutya és a mosómedve esetében törekedni kell az állományok teljes felszámolására. Vadászati célból új faj szaporodásra képes vadon élő állományának kialakítása nem engedhető meg, az újonnan megjelenő inváziós fajok egyedeit, amennyiben azok eltávolítása vadászati eszközzel oldható meg, el kell távolítani.

15. A ragadozógazdálkodást úgy kell folytatni, hogy az segítse a biológiai sokféleség megőrzését, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek zavartalanságát, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítását, így különösen:

    15.1. A földön fészkelő védett, fokozottan védett madárfajok, valamint a fogoly és a hazánkban költő erdei szalonkák és vízivad védelme érdekében szükséges egyes túlszaporodott, generalista ragadozófajok fokozott gyérítése, állományának tartósan alacsony szintes tartása. E munka során különös figyelmet kell országos szinten fordítani a vaddisznó, a róka és a dolmányos varjú állományának visszaszorítására.

    15.2. Egyes fokozottan védett madárfajok, így különösen a túzok, a haris, a császármadár, a nádasokban költő íbisz- és gémfélék, valamint a partimadarak, sirályok, csérek, szerkők fészkelésére szolgáló területeken indokolt a vadászható ragadozófajok, különösen az emlősök állományának a legalacsonyabb szinten történő tartása.

15.3. Egyes fokozottan védett hüllő- és kétéltűfajok élőhelyein, így különösen a rákosi vipera élőhelyein a vaddisznóállományt fel kell számolni.

15.4. A vadászható varjúfélék gyérítése során figyelemmel kell lenni arra, hogy kellő mennyiségű fészkelőhely legyen a varjúfélék fészkeit használó fajoknak (pl. erdei fülesbagoly, kabasólyom, vércsék).

15.5. A ragadozók gyérítése során, különösen csapdák használatakor, az állatvédelmi szempontokat a lehetőségek szerint figyelembe kell venni.

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Nemzeti Park Igazgatóságok működési területei

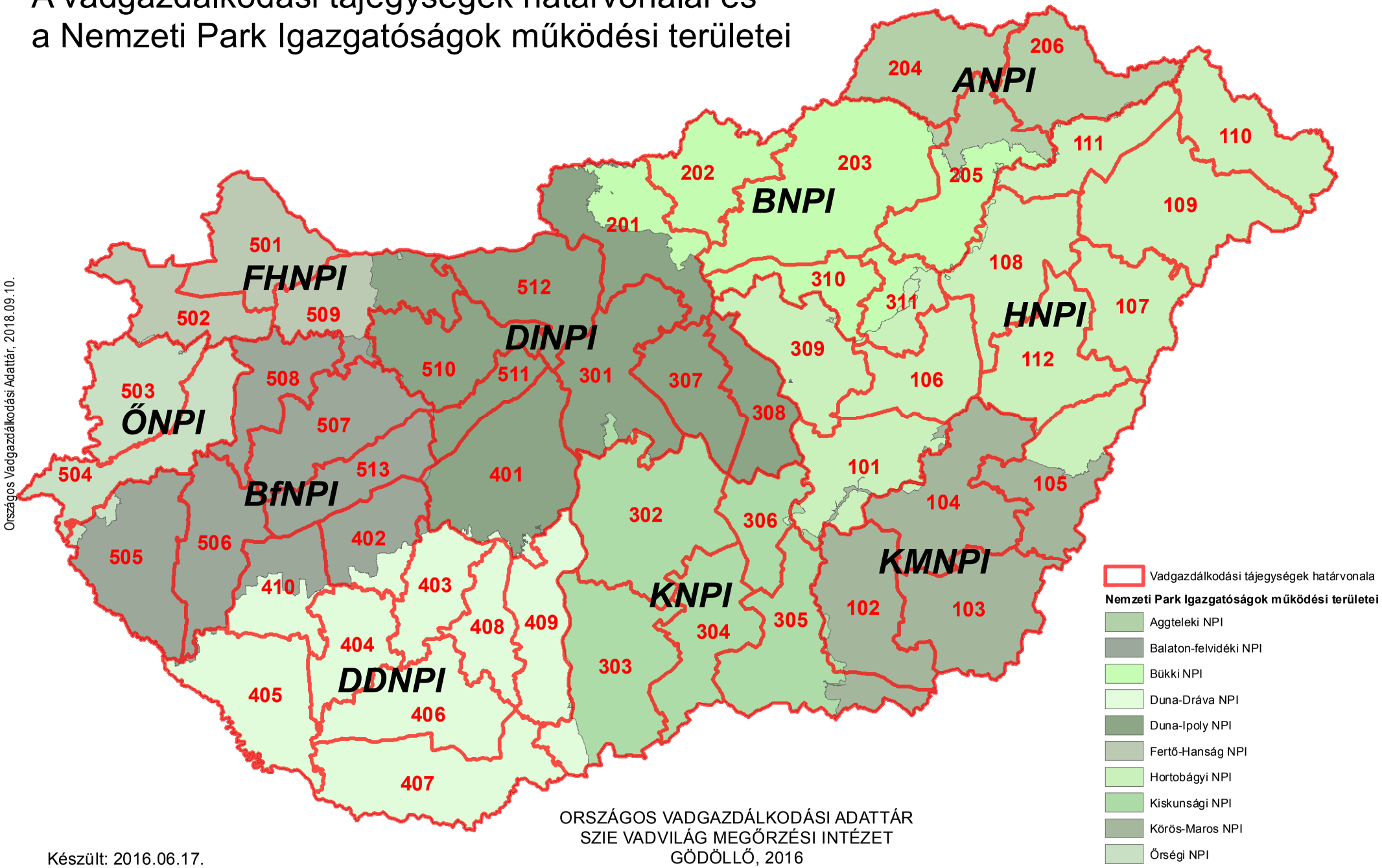

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, tájegységek szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Bükki NPI	5,213.6
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Aggteleki NPI	285.6
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Aggteleki NPI	840.3
111	Bükki NPI	148.8
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
112	Körös-Maros NPI	378.1
201	Bükki NPI	84,697.5
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Aggteleki NPI	5,869.6
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Aggteleki NPI	177,320.8
204	Bükki NPI	5.6
205	Aggteleki NPI	70,898.0
205	Bükki NPI	137,924.2
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Aggteleki NPI	178,382.0
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Duna-Dráva NPI	41.0
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Hortobágyi NPI	5.9
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
308	Kiskunsági NPI	7.0
309	Bükki NPI	657.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
309	Hortobágyi NPI	177,151.0

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
310	Bükki NPI	97,139.9
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Bükki NPI	42,076.9
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
401	Kiskunsági NPI	82.5
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
409	Duna-Ipoly NPI	7.9
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
505	Őrségi NPI	10,992.5
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
506	Duna-Dráva NPI	355.0
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
508	Őrségi NPI	396.8
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
513	Duna-Ipoly NPI	11.4

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, igazgatóságok szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
110	Aggteleki NPI	285.6
111	Aggteleki NPI	840.3
203	Aggteleki NPI	5,869.6
204	Aggteleki NPI	177,320.8
205	Aggteleki NPI	70,898.0
206	Aggteleki NPI	178,382.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
108	Bükki NPI	5,213.6
111	Bükki NPI	148.8
201	Bükki NPI	84,697.5
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Bükki NPI	5.6
205	Bükki NPI	137,924.2
309	Bükki NPI	657.9
310	Bükki NPI	97,139.9
311	Bükki NPI	42,076.9
302	Duna-Dráva NPI	41.0
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
506	Duna-Dráva NPI	355.0
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
409	Duna-Ipoly NPI	7.9

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Duna-Ipoly NPI	11.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
305	Hortobágyi NPI	5.9
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
309	Hortobágyi NPI	177,151.0
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
308	Kiskunsági NPI	7.0
401	Kiskunsági NPI	82.5
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
112	Körös-Maros NPI	378.1
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Őrségi NPI	10,992.5
508	Őrségi NPI	396.8

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Ramsari Egyezményhez tartozó területek

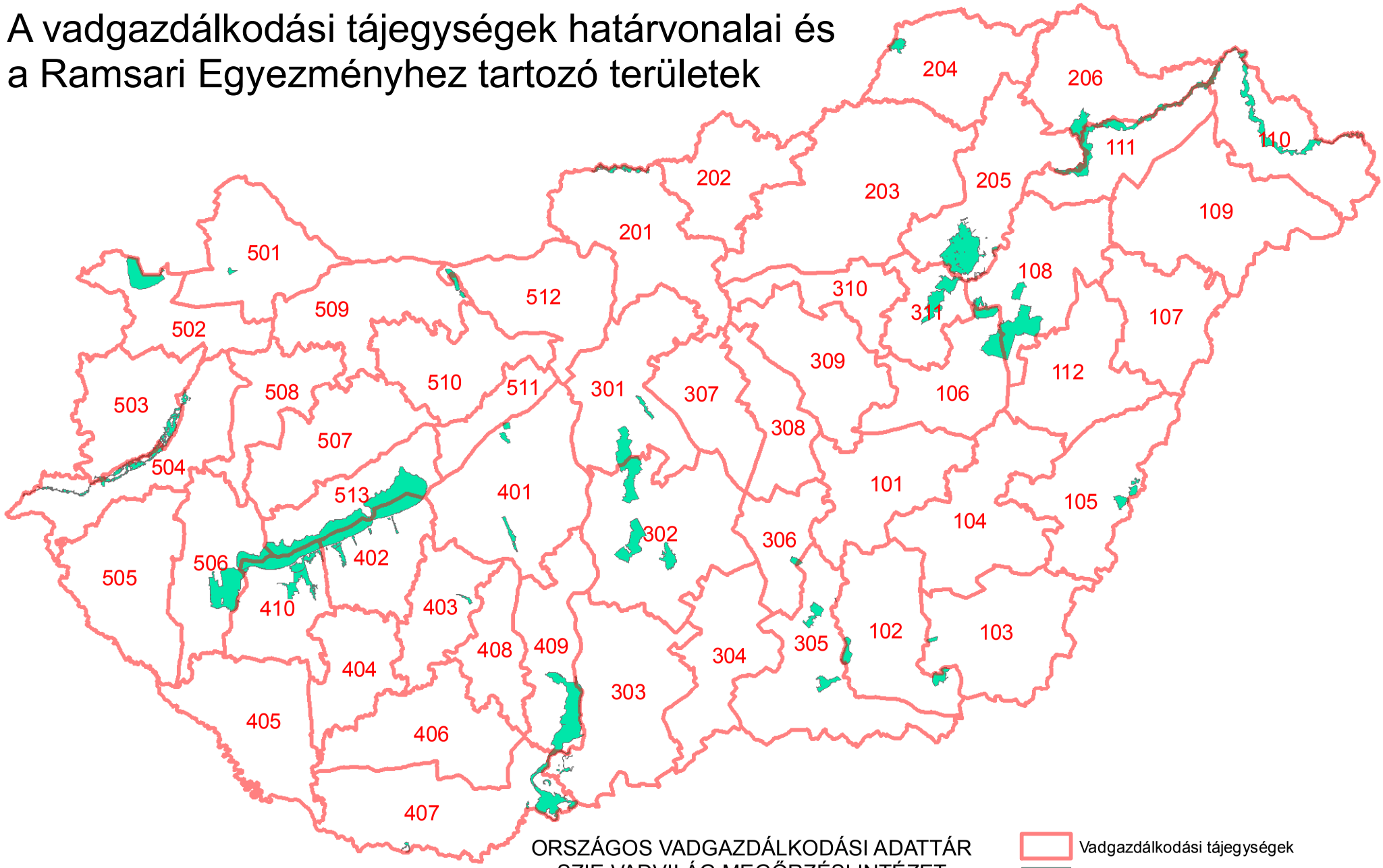

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, tájegységek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, ramsari területek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7

Natura 2000 területek a 402. számú tájegységben

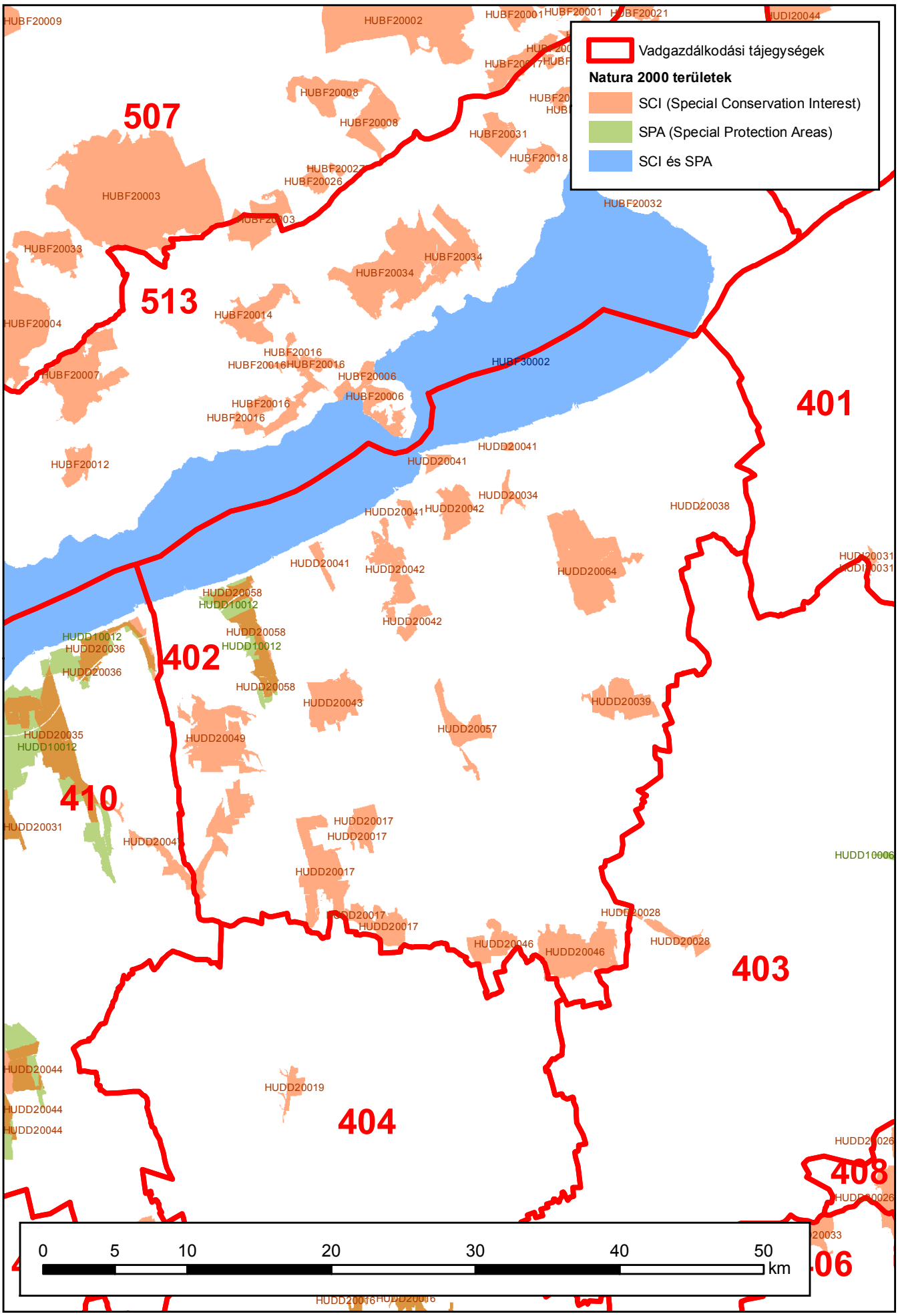

Készült: 2016.07.27.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet

Natura 2000 területek a vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	N2000 terület típusa	N2000 Kód	N2000 Terület név	VGTE-be eső terület (ha)	VGTE részesedése (%)
402	SCI	HUDD20017	Mocsoládi-erdő	2,576.7	99.6%
402	SCI	HUDD20028	Koppány menti rétek	20.4	5.6%
402	SCI	HUDD20034	Balatonendrédi dombok	159.0	100.0%
402	SCI	HUDD20038	Ádándi Felső-hegy	9.9	100.0%
402	SCI	HUDD20039	Dékány-hegy	885.6	100.0%
402	SCI	HUDD20041	Dél-balatoni berkek	488.5	100.0%
402	SCI	HUDD20042	Köröshegyi erdők	1,682.3	100.0%
402	SCI	HUDD20043	Kopasz-dombi erdő	1,045.7	100.0%
402	SCI	HUDD20046	Törökkoppányi erdők	2,134.6	98.6%
402	SCI	HUDD20047	Vityai-erdő	896.5	69.5%
402	SCI	HUDD20049	Somogytúri erdők	1,734.1	100.0%
402	SCI	HUDD20057	Somogymeggyesi erdő	678.3	100.0%
402	SCI	HUDD20058	Látrányi-puszta	981.4	100.0%
402	SCI	HUDD20064	Ságvári dombok	2,343.8	100.0%
402	SPA	HUDD10012	Balatoni berkek	1,435.8	16.6%
402	SPA+SCI	HUBF30002	Balaton	15,176.7	25.5%

Védett területek a 402 számú vadgazdálkodási tájegységben

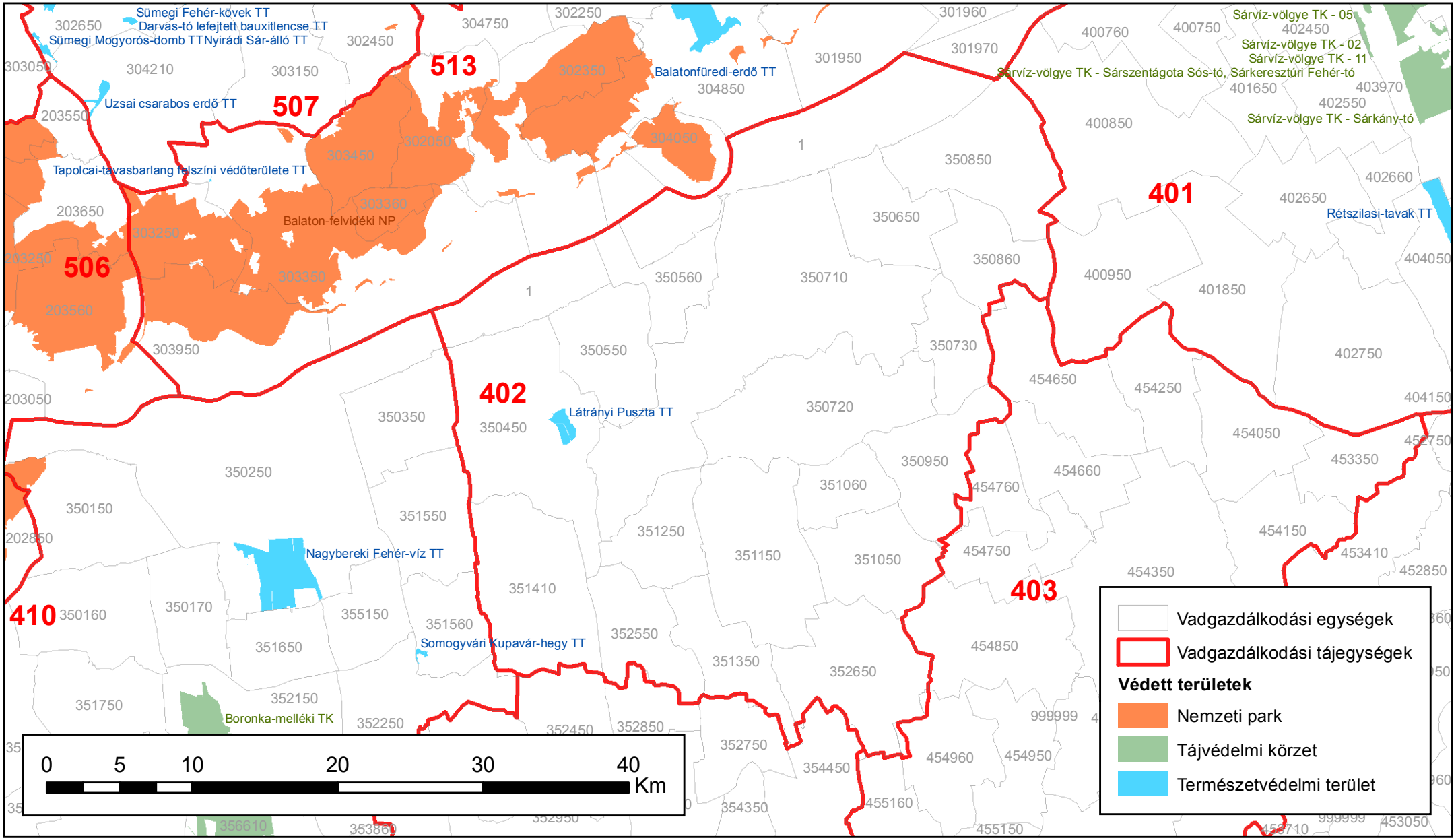

Készült: 2018.02.28.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet

Védett területek a 402 számú vadgazdálkodási tájegységben						
Tájegység kód	**VGE kód**	**Védett terület kategória**	**Védett terület neve**	**Terület a VGE-n belül (ha)**	**Védett terület teljes mérete (ha)**	**Arány**
402	350450	TT	Látrányi Puszta Természetvédelmi Terület	233,5	233,5	100,00%

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

A szabad területi és az összes jelentett nagyvadállomány tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **402**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány
1998	1 476	1 476	100,0%	341	341	100,0%	2 870	2 870	100,0%	58	58	100,0%	1 424	1 602	88,9%
1999	1 633	1 633	100,0%	201	259	77,6%	3 142	3 142	100,0%	58	63	92,1%	1 749	1 923	91,0%
2000	1 736	1 736	100,0%	208	238	87,4%	2 953	2 953	100,0%	75	75	100,0%	1 809	2 139	84,6%
2001	2 078	2 078	100,0%	273	313	87,2%	3 260	3 260	100,0%	115	115	100,0%	2 313	2 618	88,3%
2002	1 875	1 875	100,0%	282	340	82,9%	3 377	3 402	99,3%	55	90	61,1%	2 338	2 643	88,5%
2003	1 662	1 662	100,0%	330	330	100,0%	3 561	3 561	100,0%	98	118	83,1%	2 091	2 392	87,4%
2004	1 795	1 795	100,0%	312	312	100,0%	3 487	3 502	99,6%	90	90	100,0%	1 888	2 208	85,5%
2005	1 668	1 668	100,0%	312	312	100,0%	3 289	3 289	100,0%	70	70	100,0%	1 686	2 126	79,3%
2006	1 660	1 660	100,0%	299	299	100,0%	3 282	3 282	100,0%	70	70	100,0%	1 667	2 267	73,5%
2007	2 853	2 853	100,0%	321	321	100,0%	3 624	3 624	100,0%	70	70	100,0%	2 049	2 269	90,3%
2008	2 859	2 859	100,0%	328	328	100,0%	3 737	3 737	100,0%	70	70	100,0%	2 236	2 456	91,0%
2009	2 869	2 869	100,0%	364	364	100,0%	3 791	3 791	100,0%	70	70	100,0%	2 429	2 649	91,7%
2010	3 165	3 165	100,0%	587	587	100,0%	3 896	3 896	100,0%	84	84	100,0%	2 534	2 754	92,0%
2011	3 022	3 022	100,0%	742	742	100,0%	3 706	3 706	100,0%	124	124	100,0%	2 377	3 087	77,0%
2012	3 060	3 060	100,0%	563	563	100,0%	3 635	3 635	100,0%	88	88	100,0%	2 265	2 602	87,0%
2013	3 135	3 135	100,0%	618	618	100,0%	3 677	3 677	100,0%	88	88	100,0%	2 316	2 741	84,5%
2014	3 418	3 418	100,0%	617	617	100,0%	3 864	3 864	100,0%	88	88	100,0%	2 066	2 456	84,1%
Változás	131,6%	131,6%	0,0%	80,9%	80,9%	0,0%	34,6%	34,6%	0,0%	51,7%	51,7%	0,0%	45,1%	53,3%	-5,4%
Minimum	1 476	1 476	100,0%	201	238	77,6%	2 870	2 870	99,3%	55	58	61,1%	1 424	1 602	73,5%
Maximum	3 418	3 418	100,0%	742	742	100,0%	3 896	3 896	100,0%	124	124	100,0%	2 534	3 087	92,0%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **402**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	1 476	439	29,7%	341	53	15,5%	2 870	456	15,9%	58	8	13,8%	1 424	1 373	96,4%
1999	1 633	553	33,9%	201	44	21,9%	3 142	551	17,5%	58	15	25,9%	1 749	1 511	86,4%
2000	1 736	779	44,9%	208	92	44,2%	2 953	625	21,2%	75	18	24,0%	1 809	1 827	101,0%
2001	2 078	989	47,6%	273	92	33,7%	3 260	881	27,0%	115	30	26,1%	2 313	2 229	96,4%
2002	1 875	1 237	66,0%	282	175	62,1%	3 377	950	28,1%	55	50	90,9%	2 338	2 388	102,1%
2003	1 662	1 150	69,2%	330	150	45,5%	3 561	905	25,4%	98	18	18,4%	2 091	1 671	79,9%
2004	1 795	1 179	65,7%	312	193	61,9%	3 487	991	28,4%	90	40	44,4%	1 888	1 672	88,6%
2005	1 668	1 045	62,6%	312	130	41,7%	3 289	902	27,4%	70	31	44,3%	1 686	1 558	92,4%
2006	1 660	1 119	67,4%	299	168	56,2%	3 282	996	30,3%	70	32	45,7%	1 667	1 569	94,1%
2007	2 853	1 005	35,2%	321	169	52,6%	3 624	805	22,2%	70	21	30,0%	2 049	1 913	93,4%
2008	2 859	1 188	41,6%	328	197	60,1%	3 737	804	21,5%	70	29	41,4%	2 236	1 990	89,0%
2009	2 869	1 406	49,0%	364	180	49,5%	3 791	930	24,5%	70	31	44,3%	2 429	2 480	102,1%
2010	3 165	1 436	45,4%	587	254	43,3%	3 896	993	25,5%	84	44	52,4%	2 534	2 478	97,8%
2011	3 022	1 775	58,7%	742	278	37,5%	3 706	947	25,6%	124	19	15,3%	2 377	2 733	115,0%
2012	3 060	1 916	62,6%	563	304	54,0%	3 635	990	27,2%	88	14	15,9%	2 265	2 783	122,9%
2013	3 135	2 251	71,8%	618	303	49,0%	3 677	939	25,5%	88	13	14,8%	2 316	2 392	103,3%
2014	3 418	2 117	61,9%	617	306	49,6%	3 864	1 004	26,0%	88	11	12,5%	2 066	2 460	119,1%
Változás	131,6%	382,2%	108,2%	80,9%	477,4%	219,1%	34,6%	120,2%	63,5%	51,7%	37,5%	-9,4%	45,1%	79,2%	23,5%
Minimum	1 476	439	29,7%	201	44	15,5%	2 870	456	15,9%	55	8	12,5%	1 424	1 373	79,9%
Maximum	3 418	2 251	71,8%	742	306	62,1%	3 896	1 004	30,3%	124	50	90,9%	2 534	2 783	122,9%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **402**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	1 476	439	29,7%	341	53	15,5%	2 870	456	15,9%	58	8	13,8%	1 424	1 373	96,4%
1999	1 633	553	33,9%	201	44	21,9%	3 142	551	17,5%	58	15	25,9%	1 749	1 511	86,4%
2000	1 736	779	44,9%	208	92	44,2%	2 953	625	21,2%	75	18	24,0%	1 809	1 827	101,0%
2001	2 078	989	47,6%	273	92	33,7%	3 260	881	27,0%	115	30	26,1%	2 313	2 229	96,4%
2002	1 875	1 237	66,0%	282	175	62,1%	3 377	950	28,1%	55	50	90,9%	2 338	2 388	102,1%
2003	1 662	1 150	69,2%	330	150	45,5%	3 561	905	25,4%	98	18	18,4%	2 091	1 671	79,9%
2004	1 795	1 179	65,7%	312	193	61,9%	3 487	991	28,4%	90	40	44,4%	1 888	1 672	88,6%
2005	1 668	1 045	62,6%	312	130	41,7%	3 289	902	27,4%	70	31	44,3%	1 686	1 558	92,4%
2006	1 660	1 119	67,4%	299	168	56,2%	3 282	996	30,3%	70	32	45,7%	1 667	1 569	94,1%
2007	2 853	1 005	35,2%	321	169	52,6%	3 624	805	22,2%	70	21	30,0%	2 049	1 913	93,4%
2008	2 859	1 188	41,6%	328	197	60,1%	3 737	804	21,5%	70	29	41,4%	2 236	1 990	89,0%
2009	2 869	1 406	49,0%	364	180	49,5%	3 791	930	24,5%	70	31	44,3%	2 429	2 480	102,1%
2010	3 165	1 436	45,4%	587	254	43,3%	3 896	993	25,5%	84	44	52,4%	2 534	2 478	97,8%
2011	3 022	1 775	58,7%	742	278	37,5%	3 706	947	25,6%	124	19	15,3%	2 377	2 733	115,0%
2012	3 060	1 916	62,6%	563	304	54,0%	3 635	990	27,2%	88	14	15,9%	2 265	2 783	122,9%
2013	3 135	2 251	71,8%	618	303	49,0%	3 677	939	25,5%	88	13	14,8%	2 316	2 392	103,3%
2014	3 418	2 117	61,9%	617	306	49,6%	3 864	1 004	26,0%	88	11	12,5%	2 066	2 460	119,1%
Változás	131,6%	382,2%	108,2%	80,9%	477,4%	219,1%	34,6%	120,2%	63,5%	51,7%	37,5%	-9,4%	45,1%	79,2%	23,5%
Minimum	1 476	439	29,7%	201	44	15,5%	2 870	456	15,9%	55	8	12,5%	1 424	1 373	79,9%
Maximum	3 418	2 251	71,8%	742	306	62,1%	3 896	1 004	30,3%	124	50	90,9%	2 534	2 783	122,9%

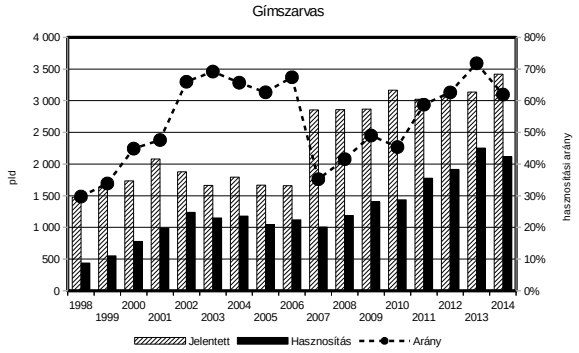

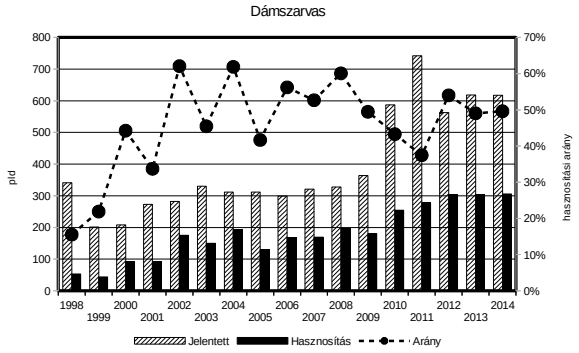

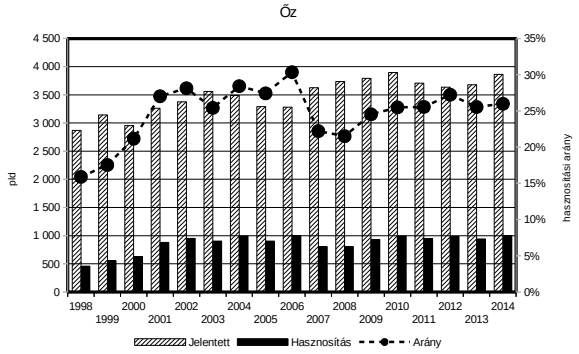

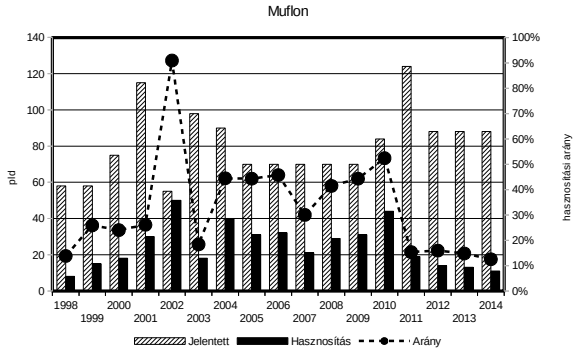

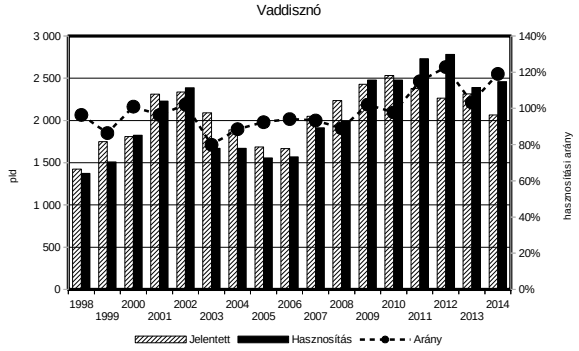

A vadgazdálkodás fontosabb bevételi és kiadási tényezői a vadgazdálkodási tájegységben (1998-2014)

VGTE: **402**

Év	Külföldi bérlelövés		Belföldi bérlelövés		Belföldi / külföldi	Élővad		Lőttvad		Mezőgazdasági kár		Erdei kár	
	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás		E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás
1998	66,888	100,0%	6,951	100,0%	10,4%	0,001	100,0%	28,351	100,0%	23,885	100,0%	4,353	100,0%
1999	82,011	122,6%	11,604	166,9%	14,1%	0,000	0,0%	33,689	118,8%	30,235	126,6%	6,819	156,7%
2000	78,973	118,1%	15,103	217,3%	19,1%	0,085	10025,1%	56,241	198,4%	53,795	225,2%	3,962	91,0%
2001	81,906	122,5%	22,297	320,8%	27,2%	2,210	261107,0%	58,646	206,9%	60,356	252,7%	7,387	169,7%
2002	78,609	117,5%	32,166	462,8%	40,9%	0,177	20924,5%	66,815	235,7%	76,375	319,8%	12,125	278,6%
2003	84,289	126,0%	14,467	208,1%	17,2%	0,000	0,0%	36,392	128,4%	61,364	256,9%	13,062	300,1%
2004	68,012	101,7%	18,791	270,3%	27,6%	0,000	0,0%	45,316	159,8%	58,000	242,8%	10,866	249,6%
2005	54,250	81,1%	33,546	482,6%	61,8%	1,987	234852,6%	42,447	149,7%	47,952	200,8%	10,910	250,7%
2006	42,325	63,3%	68,656	987,7%	162,2%	0,000	0,0%	50,376	177,7%	50,984	213,5%	11,932	274,1%
2007	64,521	96,5%	62,822	903,8%	97,4%	0,000	0,0%	46,782	165,0%	52,677	220,5%	5,425	124,6%
2008	34,311	51,3%	58,263	838,2%	169,8%	2,730	322566,3%	41,619	146,8%	63,657	266,5%	6,108	140,3%
2009	71,100	106,3%	31,816	457,7%	44,7%	0,000	0,0%	49,575	174,9%	77,839	325,9%	10,518	241,7%
2010	81,435	121,7%	33,843	486,9%	41,6%	0,000	0,0%	57,809	203,9%	94,599	396,1%	2,092	48,1%
2011	88,898	132,9%	29,880	429,9%	33,6%	4,006	473461,1%	76,598	270,2%	116,767	488,9%	8,615	197,9%
2012	85,485	127,8%	44,654	642,4%	52,2%	0,000	0,0%	94,865	334,6%	90,496	378,9%	2,077	47,7%
2013	93,283	139,5%	51,836	745,7%	55,6%	0,000	0,0%	75,751	267,2%	76,943	322,1%	1,054	24,2%
2014	84,704	126,6%	36,584	526,3%	43,2%	8,282	978671,5%	77,980	275,0%	105,065	439,9%	2,244	51,6%

Az őz hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

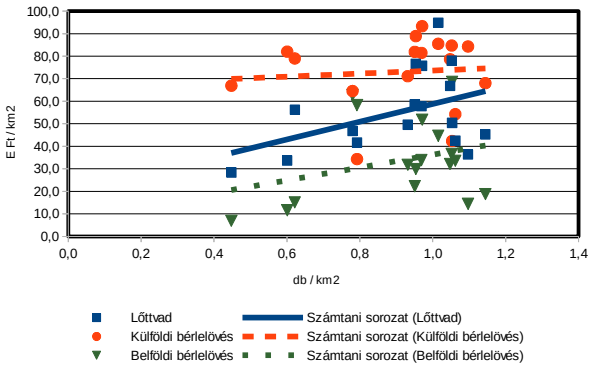

A gímszarvas hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

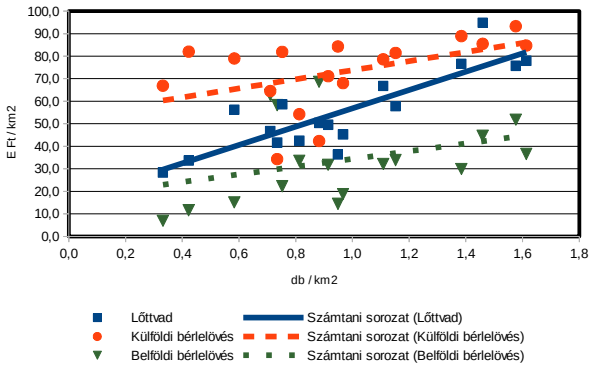

A vaddisznó hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

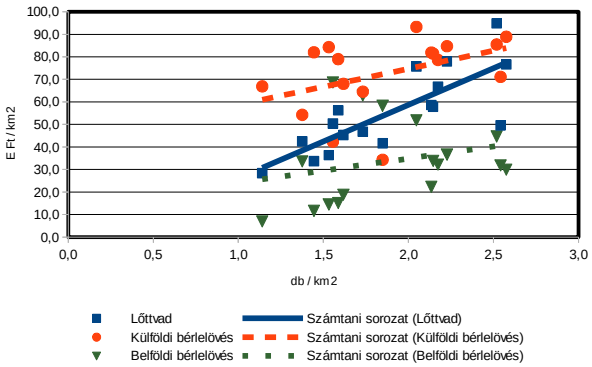

A térített mezőgazdasági kár és a 3 fő nagyvad terítéke közötti kapcsolat

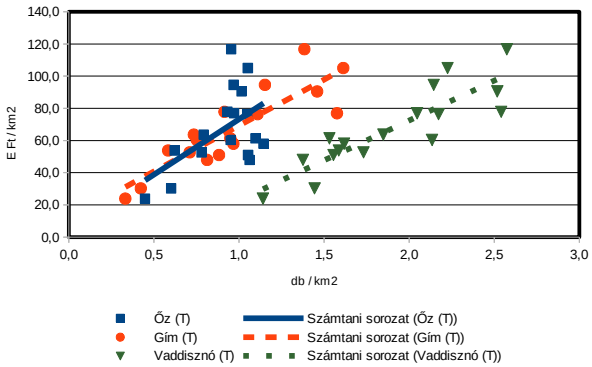

A fácán hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

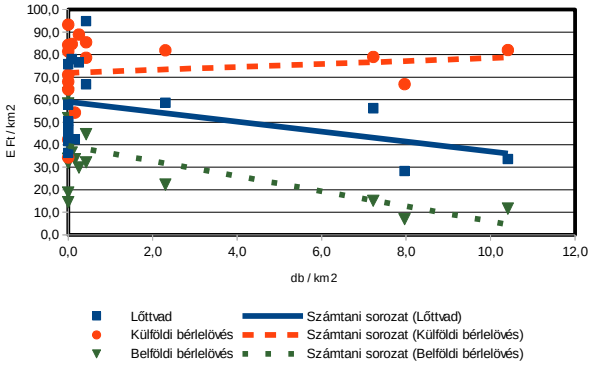

A mezei nyúl hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

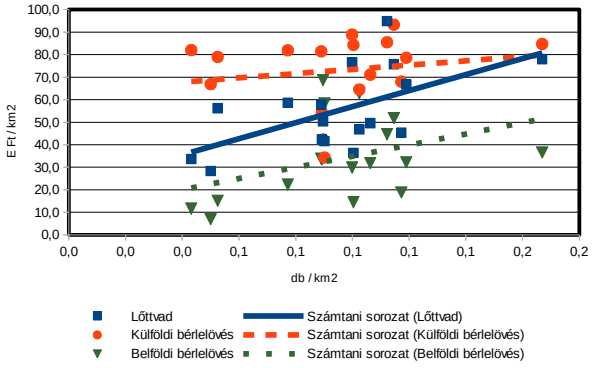

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegység területén a gímszarvas jelentett létszáma 1998-2014 között emelkedett (1476 → 3418 pld.; +131,6%), ezzel párhuzamosan, azonban ezt jelentősen meghaladó mértékben a hasznosítás is növekedett (439 → 2117 pld.; +382,2%).
- A térítéktérképek alapján látható, hogy a tájegység teljes területén történt gímszarvas elejtés, 2007-től 2014-ig pedig a terítéksűrűség erőteljes növekedését mutatja szinte az egész tájegységben.
- A tájegység erdősültségének mértéke (31547ha; 23,8%) nem indokolja a gímszarvas tájegység szintű jelenlétét. A nagyobb kiterjedésű különálló erdőfoltok térbeli elhelyezkedése azonban ideális ahhoz, hogy a közöttük lévő mezőgazdasági élőhelyeket az év során időlegesen élettérként használhassa a szarvas. Ez viszont nagyon komoly mezőgazdasági vadkár kialakulásához és ezzel összefüggésben jelentős konfliktusokhoz vezethet.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Az 1998-2014 közötti időszak vonatkozásában az átlagos teljes hasznosítási arány 53,7% volt, de az utolsó öt év átlagában már 60,1%.
- A jelentett bikaállomány átlagos hasznosítási aránya 33,3%, ami az utolsó öt év átlagában 35,5% volt.
- A tehenek esetében a teljes időszakban átlagosan 57,3%, míg az utolsó öt év során átlagosan 64,1% volt.
- A borjak hasznosítása 1998 és 2014 között átlagosan 76,1%, az utolsó öt év átlagában pedig már 82,3% volt.
- A hasznosítási arányok egyértelműen azt mutatják, hogy a gímszarvas állomány erőteljes csökkentését kívánták elérni. A már extrém mértékűnek számító hasznosítás ellenére az állomány nem csökkent, és még csak nem is stabilizálódott. A valóságot jellemző jelentett létszámok esetében az ilyen mértékű (valós) vadászati nyomás következtében már drasztikusan csökkennie kellett volna az állománynak.

A gímszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A gímszarvas terítéksűrűsége és a lőtt vadból, valamint a belföldi- és külföldi bérlelövésből származó bevételek között pozitív irányú kapcsolat látható, egyértelműen mutatva a gímszarvas gazdasági jelentőségét a tájegységben.
- A térített mezőgazdasági vadkár 1998 és 2014 között folyó értéken számítva hullámzóan, de növekedett (45 millió Ft → 149 millió Ft). A kifizetett mezőgazdasági vadkár és a gímszarvas terítéksűrűsége között kifejezett, pozitív irányú kapcsolat látható a tájegység egészét tekintve.
- A tájegységben a gímállomány sűrűségének csökkentése elkerülhetetlen, ellenkező esetben az általa okozott konfliktusok, főleg az erdei és mezőgazdasági vadkár, további fokozódása várható.

A gímszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A bírált trófeák száma a teljes időszak alatt emelkedett, ezzel párhuzamosan az érmes trófeák száma is. Az 1998 és 2014 között elbírált 4738 trófea közül összesen 1919 lett érmes (40,9%). Arany 213, ezüst 690, és bronz 1016. Az

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

érmesek átlagos megoszlása: arany (11,1%), ezüst (36%), bronz (52,9%).

- A Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok arányát tekintve a vadgazdálkodási tájegységek rangsorában a felső harmadban (6/52) helyezkedik el, azaz országosan a kiemelkedő minőségű állományokhoz sorolható.
- A bírált trófeák többsége a korosztályi besorolás alapján fiatal (2930 pld.), jelentős része (1614 pld.) középkorú volt, míg 194 trófeát az idős korosztályba soroltak. A bikahasznosítás korosztályi megoszlására a fiatalok dominanciája a jellemző, terítékben való részarányuk 52-68% közötti. A középkorúak 30-40% körüli részt tesznek ki, míg az idősek (1998-at kivéve) 2005-ig 2-9% között mozogtak, azonban 2006 és 2014 között 5% alatt van az arányuk.
- A bírált agancsok legfontosabb jellemzőit tekintve, az 1998-2014 közötti 17 év átlagában az átlagos szárhossz legnagyobb értéke 107,54 cm (12 év), az átlagos szemághossz legnagyobb értéke 40,04 cm (12 év), az átlagos középághossz legnagyobb értéke 42,28 cm (12 év), a 24 órás agancstömeg legnagyobb értéke 10,06 kg (12 év), az átlagos ágszám legnagyobb értéke 13,82 db (11 év), az átlagos koszorúkörméret legnagyobb értéke 28,38 cm (12 év), az átlagos alsó szárkörméret legnagyobb értéke 16,80 cm (12 év), az átlagos felső szárkörméret legnagyobb értéke 15,22 cm (12 év).
- A tájegységben élő gímbikák szinte minden legfontosabb paraméter tekintetében a 12 éves korukban teljesítenek (átlagosan) a legjobban. Az egyes trófeajellemzők évenkénti átlagértékeit mutató diagramokból az látszik, hogy a kimagasló egyedi értékek (a körméreteket kivéve), rendre a 12 évesre becsült trófeák esetében jelennek meg. A 10 év felett azonban igen nagy a szórás, ami a kis agancsszámok és a teljesítmény maximumán való túljutás következménye is lehet.

A szabad területi gímszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **402**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	598	561	317	**1 476**	172	119	148	**439**	28,8%	21,2%	46,7%	**29,7%**
1999	655	622	356	**1 633**	182	188	183	**553**	27,8%	30,2%	51,4%	**33,9%**
2000	678	701	357	**1 736**	229	279	271	**779**	33,8%	39,8%	75,9%	**44,9%**
2001	787	843	448	**2 078**	231	444	314	**989**	29,4%	52,7%	70,1%	**47,6%**
2002	767	692	416	**1 875**	222	572	443	**1 237**	28,9%	82,7%	106,5%	**66,0%**
2003	527	660	475	**1 662**	228	482	440	**1 150**	43,3%	73,0%	92,6%	**69,2%**
2004	620	669	506	**1 795**	246	468	465	**1 179**	39,7%	70,0%	91,9%	**65,7%**
2005	592	603	473	**1 668**	253	403	389	**1 045**	42,7%	66,8%	82,2%	**62,6%**
2006	594	607	459	**1 660**	237	451	431	**1 119**	39,9%	74,3%	93,9%	**67,4%**
2007	1 017	1 083	753	**2 853**	243	416	346	**1 005**	23,9%	38,4%	45,9%	**35,2%**
2008	1 028	1 077	754	**2 859**	257	518	413	**1 188**	25,0%	48,1%	54,8%	**41,6%**
2009	1 037	1 070	762	**2 869**	268	602	536	**1 406**	25,8%	56,3%	70,3%	**49,0%**
2010	990	1 294	881	**3 165**	312	578	546	**1 436**	31,5%	44,7%	62,0%	**45,4%**
2011	961	1 233	828	**3 022**	351	761	663	**1 775**	36,5%	61,7%	80,1%	**58,7%**
2012	961	1 227	872	**3 060**	377	804	735	**1 916**	39,2%	65,5%	84,3%	**62,6%**
2013	987	1 258	890	**3 135**	390	982	879	**2 251**	39,5%	78,1%	98,8%	**71,8%**
2014	1 140	1 300	978	**3 418**	352	918	847	**2 117**	30,9%	70,6%	86,6%	**61,9%**
Változás	90,6%	131,7%	208,5%	131,6%	104,7%	671,4%	472,3%	382,2%	7,4%	232,9%	85,5%	108,2%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	0,94	0,53	***0,57***	1	0,69	0,86	***1,24***
1999	1	0,95	0,54	***0,57***	1	1,03	1,01	***0,97***
2000	1	1,03	0,53	***0,51***	1	1,22	1,18	***0,97***
2001	1	1,07	0,57	***0,53***	1	1,92	1,36	***0,71***
2002	1	0,90	0,54	***0,60***	1	2,58	2,00	***0,77***
2003	1	1,25	0,90	***0,72***	1	2,11	1,93	***0,91***
2004	1	1,08	0,82	***0,76***	1	1,90	1,89	***0,99***
2005	1	1,02	0,80	***0,78***	1	1,59	1,54	***0,97***
2006	1	1,02	0,77	***0,76***	1	1,90	1,82	***0,96***
2007	1	1,06	0,74	***0,70***	1	1,71	1,42	***0,83***
2008	1	1,05	0,73	***0,70***	1	2,02	1,61	***0,80***
2009	1	1,03	0,73	***0,71***	1	2,25	2,00	***0,89***
2010	1	1,31	0,89	***0,68***	1	1,85	1,75	***0,94***
2011	1	1,28	0,86	***0,67***	1	2,17	1,89	***0,87***
2012	1	1,28	0,91	***0,71***	1	2,13	1,95	***0,91***
2013	1	1,27	0,90	***0,71***	1	2,52	2,25	***0,90***
2014	1	1,14	0,86	***0,75***	1	2,61	2,41	***0,92***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	40,5%	38,0%	21,5%	100%	39,2%	27,1%	33,7%	100%
1999	40,1%	38,1%	21,8%	100%	32,9%	34,0%	33,1%	100%
2000	39,1%	40,4%	20,6%	100%	29,4%	35,8%	34,8%	100%
2001	37,9%	40,6%	21,6%	100%	23,4%	44,9%	31,7%	100%
2002	40,9%	36,9%	22,2%	100%	17,9%	46,2%	35,8%	100%
2003	31,7%	39,7%	28,6%	100%	19,8%	41,9%	38,3%	100%
2004	34,5%	37,3%	28,2%	100%	20,9%	39,7%	39,4%	100%
2005	35,5%	36,2%	28,4%	100%	24,2%	38,6%	37,2%	100%
2006	35,8%	36,6%	27,7%	100%	21,2%	40,3%	38,5%	100%
2007	35,6%	38,0%	26,4%	100%	24,2%	41,4%	34,4%	100%
2008	36,0%	37,7%	26,4%	100%	21,6%	43,6%	34,8%	100%
2009	36,1%	37,3%	26,6%	100%	19,1%	42,8%	38,1%	100%
2010	31,3%	40,9%	27,8%	100%	21,7%	40,3%	38,0%	100%
2011	31,8%	40,8%	27,4%	100%	19,8%	42,9%	37,4%	100%
2012	31,4%	40,1%	28,5%	100%	19,7%	42,0%	38,4%	100%
2013	31,5%	40,1%	28,4%	100%	17,3%	43,6%	39,0%	100%
2014	33,4%	38,0%	28,6%	100%	16,6%	43,4%	40,0%	100%

A gímszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **402**

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

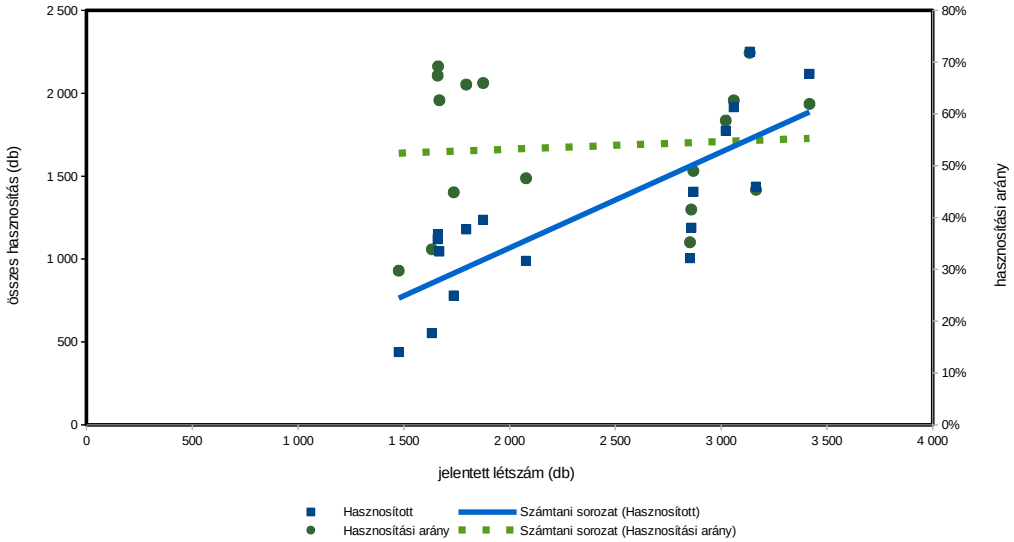

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

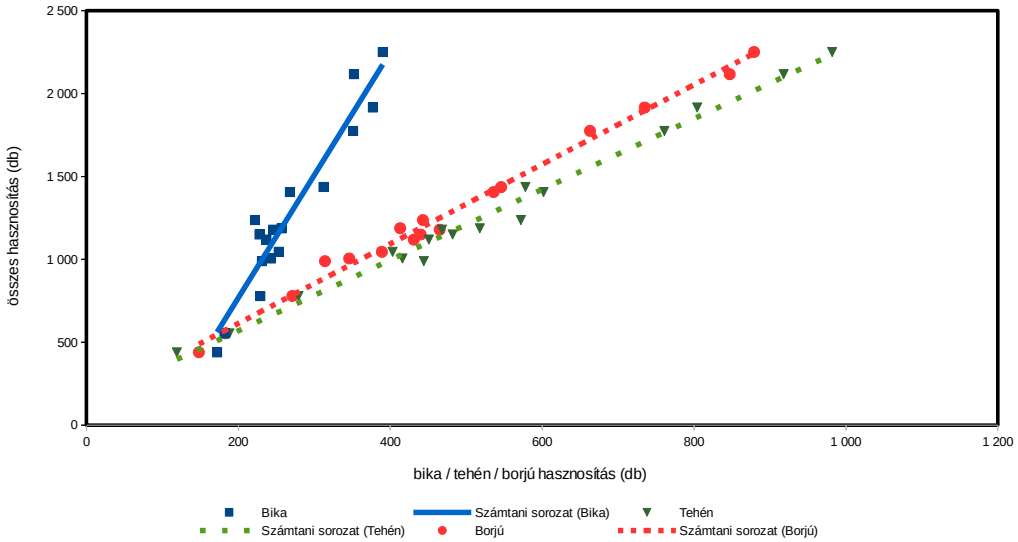

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

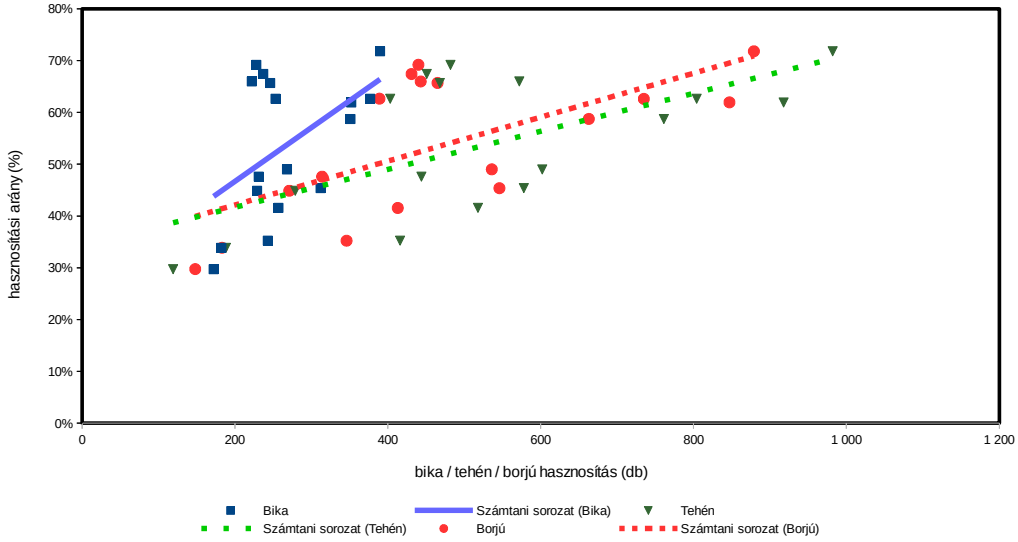

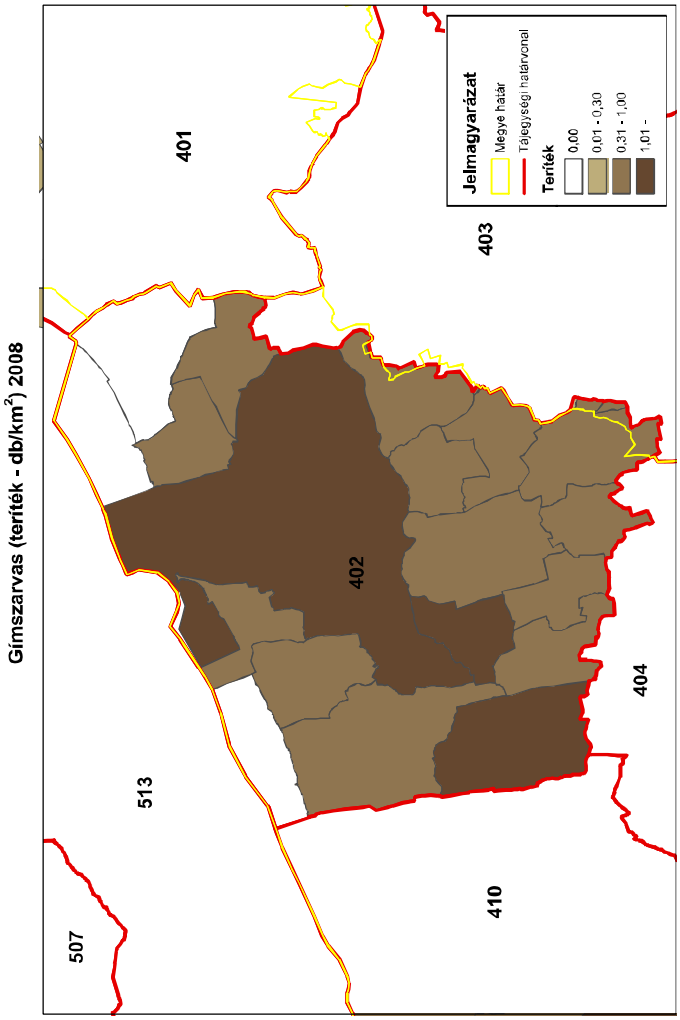
Gímszarvas (teríték - db/km2) 2008
507
513
401
402
403
404
410
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Teríték
0,00
0,01 - 0,30
0,31 - 1,00
1,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

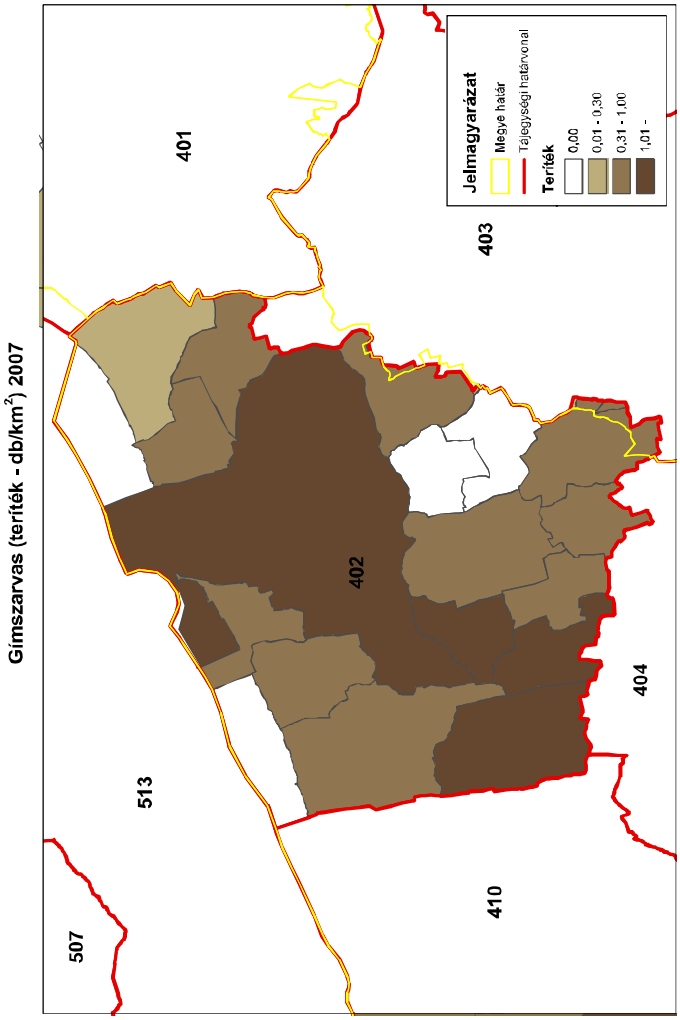
Gímszarvas (teríték - db/km2) 2007
507
513
401
402
403
404
410
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Teríték
0,00
0,01 - 0,30
0,31 - 1,00
1,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

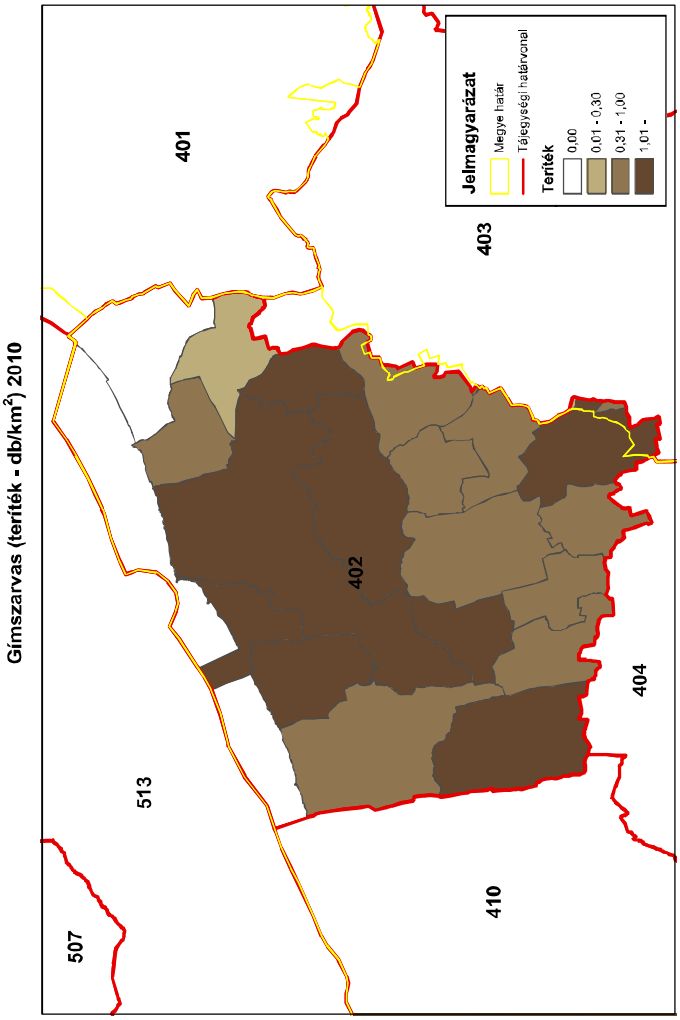
Gímszarvas (teríték - db/km2) 2010
507
513
401
402
403
404
410
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Teríték
0,00
0,01 - 0,30
0,31 - 1,00
1,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

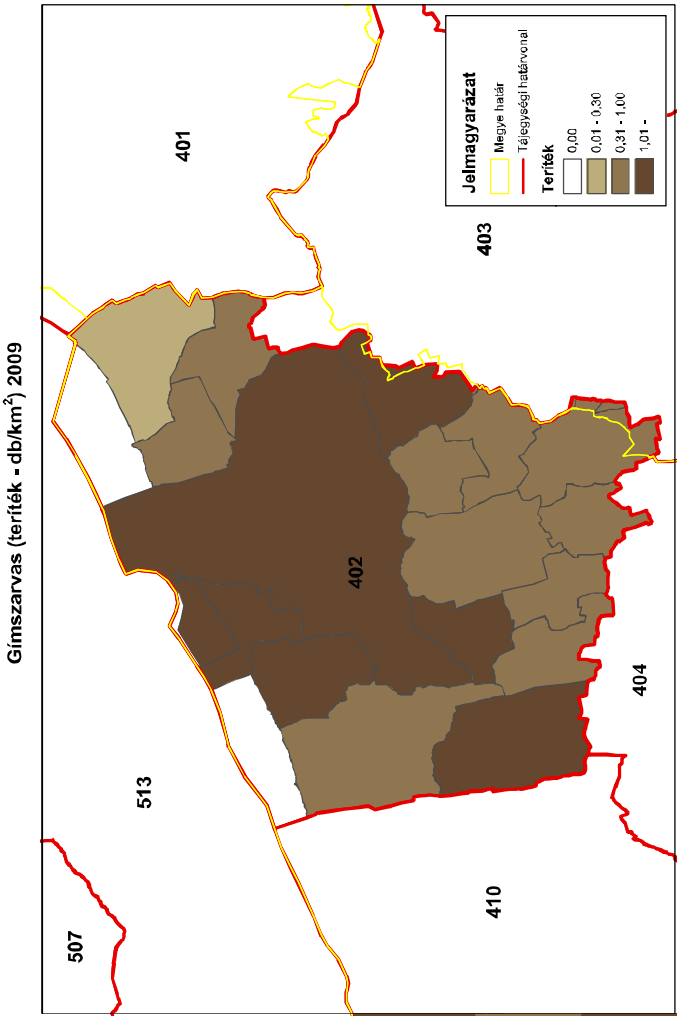
Gímszarvas (teríték - db/km2) 2009
507
513
401
402
403
404
410
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Teríték
0,00
0,01 - 0,30
0,31 - 1,00
1,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

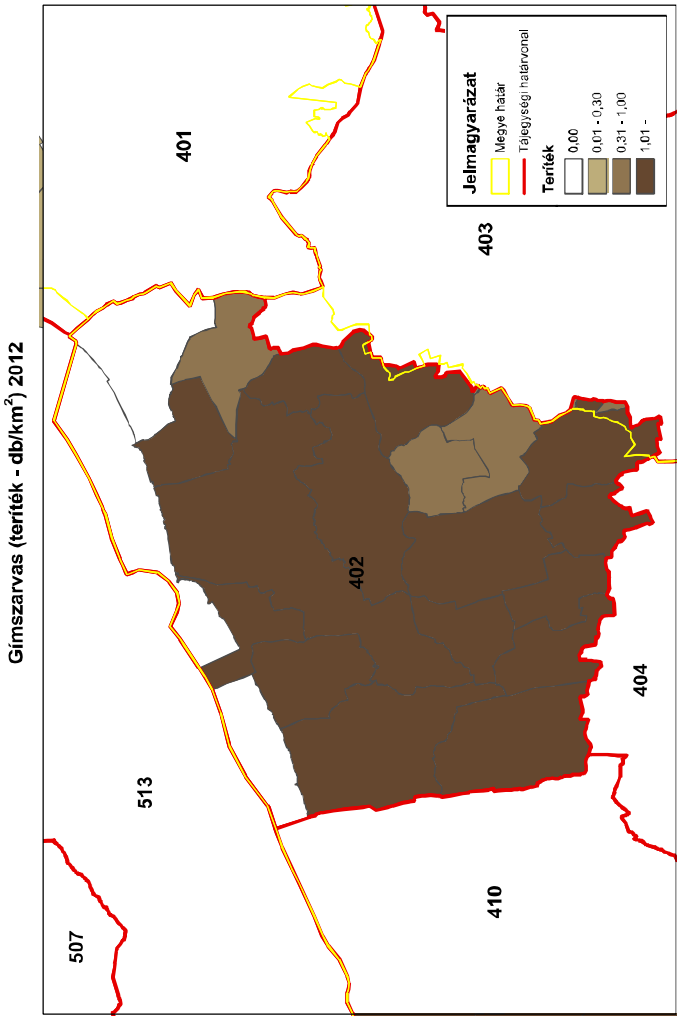
Gímszarvas (teríték - db/km²) 2012
507
513
401
402
403
404
410
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Teríték
0,00
0,01 - 0,30
0,31 - 1,00
1,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

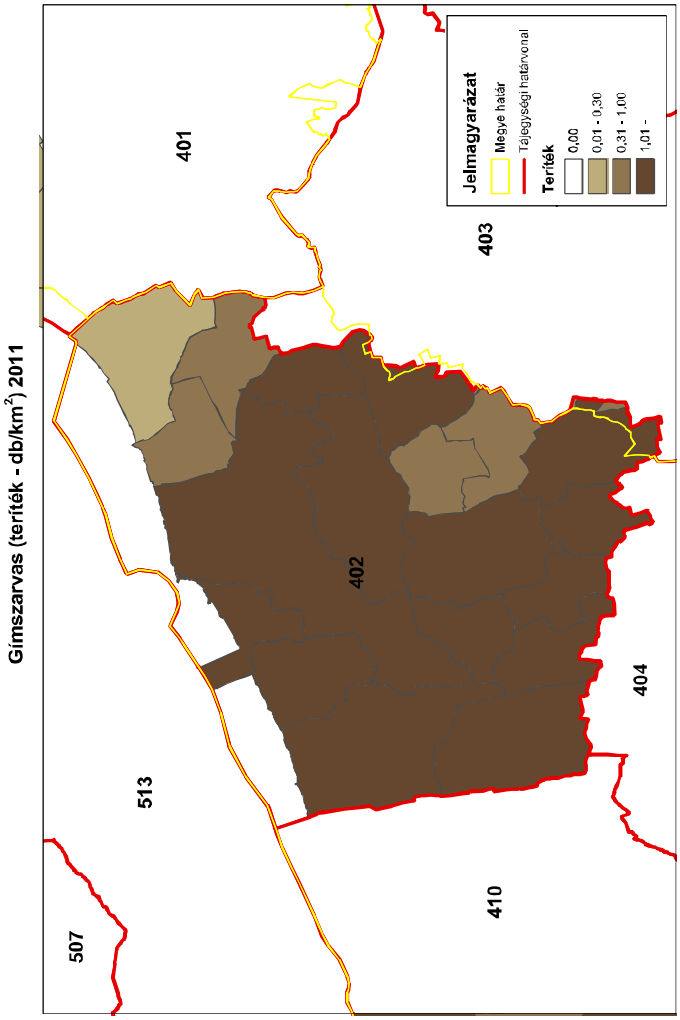
Gímszarvas (teríték - db/km²) 2011
507
513
401
402
403
404
410
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Teríték
0,00
0,01 - 0,30
0,31 - 1,00
1,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

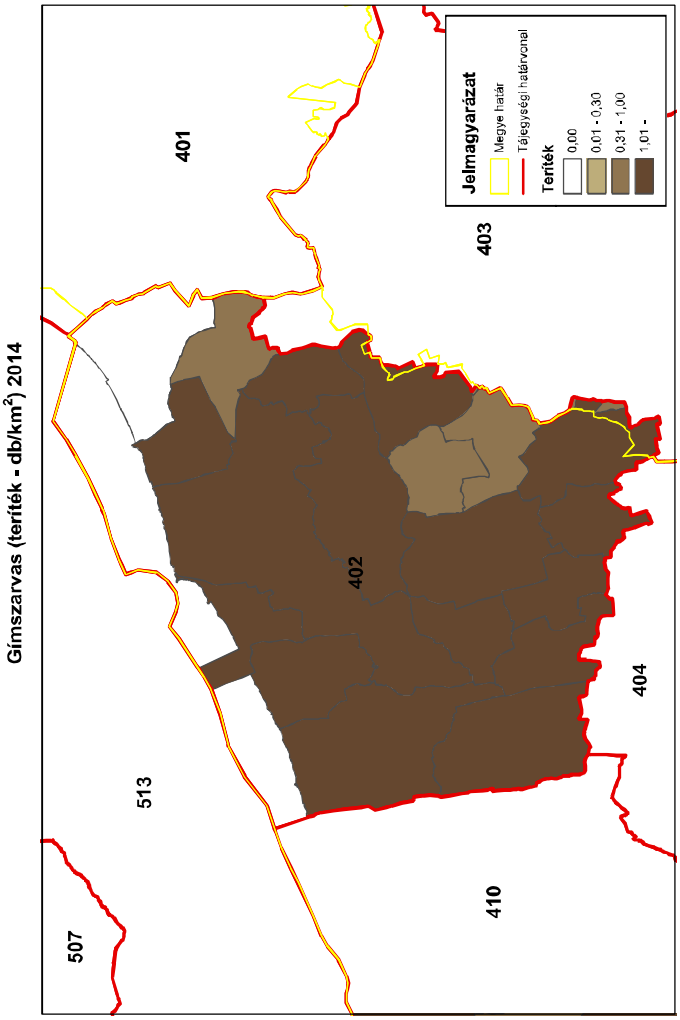
Gímszarvas (teríték - db/km²) 2014
507
513
401
402
403
404
410
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Teríték
0,00
0,01 - 0,30
0,31 - 1,00
1,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

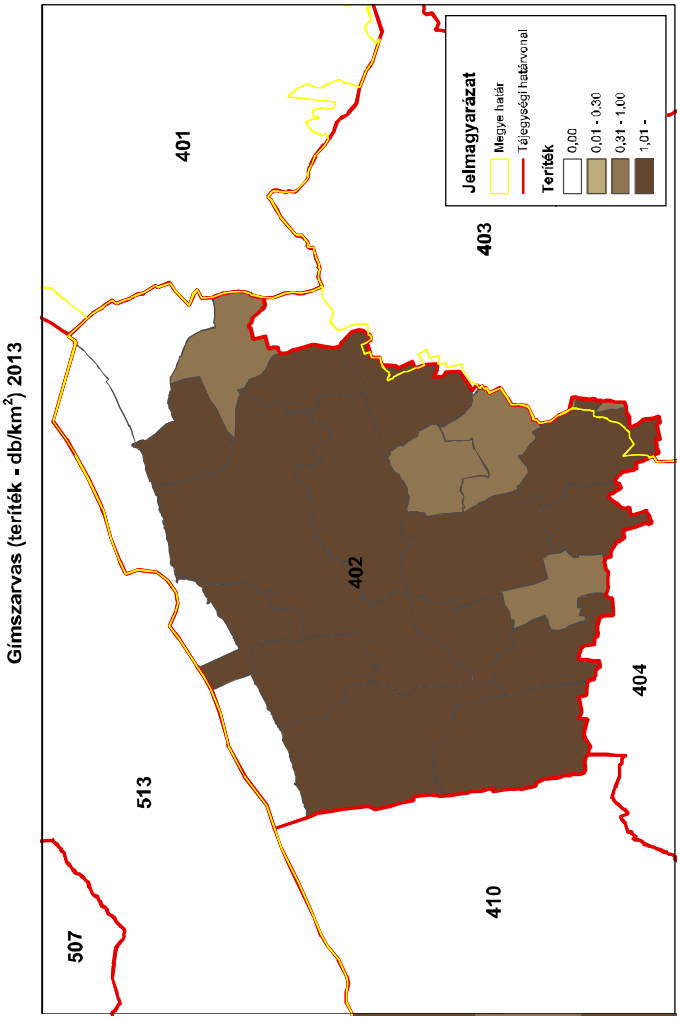
Gímszarvas (teríték - db/km²) 2013
507
513
401
402
403
404
410
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Teríték
0,00
0,01 - 0,30
0,31 - 1,00
1,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	175	75	42,9%	10	25	40	13,3%	33,3%	53,3%
1999	192	76	39,6%	5	26	45	6,6%	34,2%	59,2%
2000	231	95	41,1%	7	41	47	7,4%	43,2%	49,5%
2001	235	84	35,7%	10	23	51	11,9%	27,4%	60,7%
2002	242	102	42,1%	16	32	54	15,7%	31,4%	52,9%
2003	234	74	31,6%	7	21	46	9,5%	28,4%	62,2%
2004	258	94	36,4%	11	34	49	11,7%	36,2%	52,1%
2005	260	116	44,6%	20	42	54	17,2%	36,2%	46,6%
2006	240	116	48,3%	14	39	63	12,1%	33,6%	54,3%
2007	235	110	46,8%	9	35	66	8,2%	31,8%	60,0%
2008	263	127	48,3%	18	42	67	14,2%	33,1%	52,8%
2009	272	125	46,0%	6	50	69	4,8%	40,0%	55,2%
2010	336	133	39,6%	18	44	71	13,5%	33,1%	53,4%
2011	367	164	44,7%	17	69	78	10,4%	42,1%	47,6%
2012	390	131	33,6%	17	52	62	13,0%	39,7%	47,3%
2013	416	153	36,8%	6	63	84	3,9%	41,2%	54,9%
2014	392	144	36,7%	22	52	70	15,3%	36,1%	48,6%

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

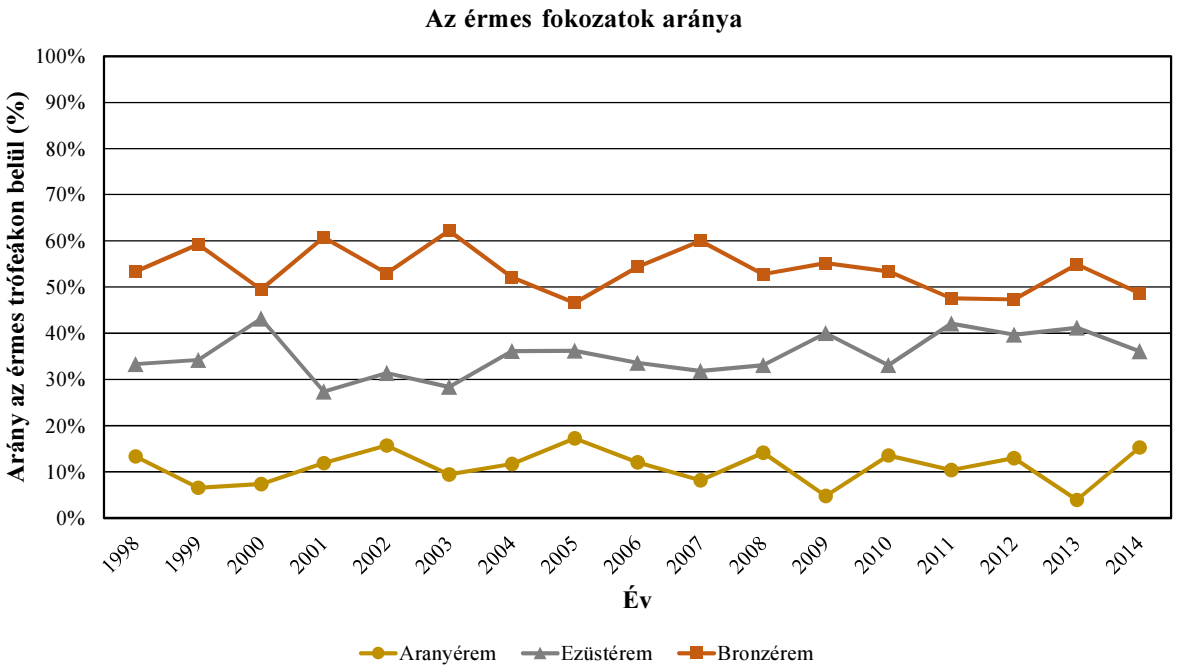

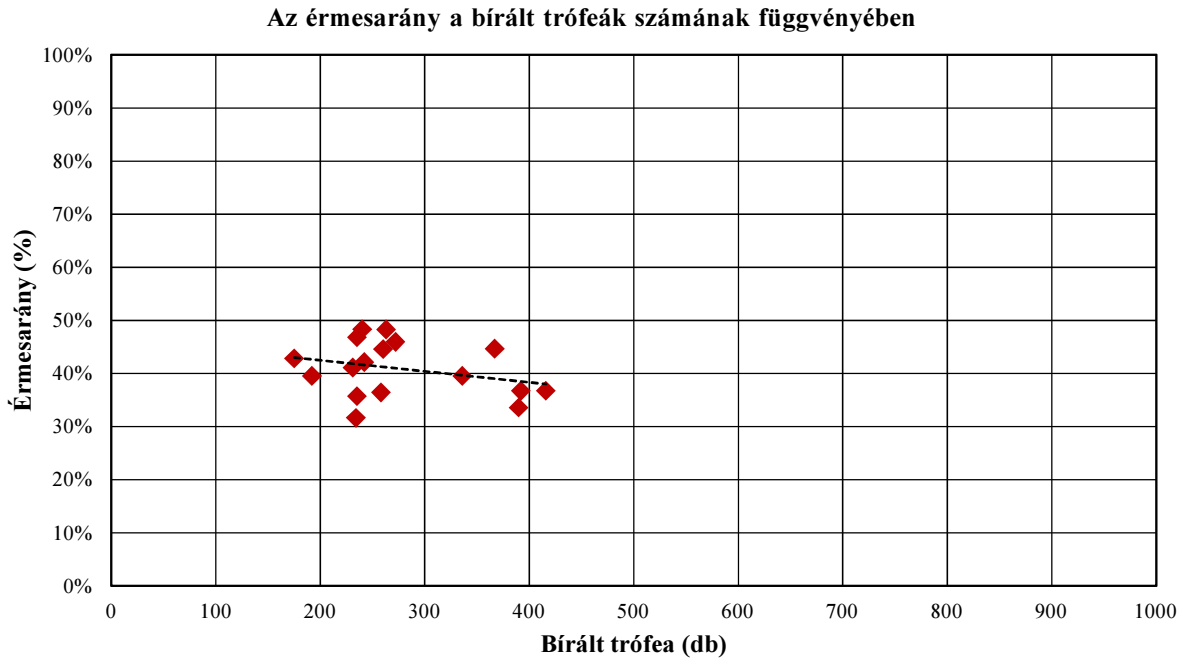

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	5	4	12	12	8	6	16	9	10	3	11	7	18	31	40	45	37
2	30	24	28	31	38	50	46	41	32	32	40	45	59	62	74	98	78
3	20	25	31	35	42	48	49	54	43	44	45	54	74	51	59	45	56
4	18	26	30	38	29	27	34	27	26	39	38	30	37	41	51	48	49
5	19	24	22	27	24	23	25	29	30	24	28	30	37	39	36	29	39
6	13	21	22	24	11	21	17	20	20	18	29	30	24	45	41	41	35
7	15	17	19	12	21	20	19	19	21	35	24	27	30	31	21	47	33
8	14	13	18	17	20	11	22	19	19	17	20	17	20	24	22	23	28
9	10	19	14	21	25	12	12	15	18	9	17	17	14	21	17	12	13
10	9	9	16	4	13	9	9	14	13	10	5	7	10	12	13	16	12
11	15	6	12	10	4	5	6	10	7	4	3	4	10	5	11	9	6
12	5	4	5	3	6	1	2	3			3	2	2	3	5	2	4
13	2		2	1	1	1	1		1			2		2		1	2
13<													1				
Összesen	**175**	**192**	**231**	**235**	**242**	**234**	**258**	**260**	**240**	**235**	**263**	**272**	**336**	**367**	**390**	**416**	**392**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	2,9%	2,1%	5,2%	5,1%	3,3%	2,6%	6,2%	3,5%	4,2%	1,3%	4,2%	2,6%	5,4%	8,4%	10,3%	10,8%	9,4%
2	17,1%	12,5%	12,1%	13,2%	15,7%	21,4%	17,8%	15,8%	13,3%	13,6%	15,2%	16,5%	17,6%	16,9%	19,0%	23,6%	19,9%
3	11,4%	13,0%	13,4%	14,9%	17,4%	20,5%	19,0%	20,8%	17,9%	18,7%	17,1%	19,9%	22,0%	13,9%	15,1%	10,8%	14,3%
4	10,3%	13,5%	13,0%	16,2%	12,0%	11,5%	13,2%	10,4%	10,8%	16,6%	14,4%	11,0%	11,0%	11,2%	13,1%	11,5%	12,5%
5	10,9%	12,5%	9,5%	11,5%	9,9%	9,8%	9,7%	11,2%	12,5%	10,2%	10,6%	11,0%	11,0%	10,6%	9,2%	7,0%	9,9%
6	7,4%	10,9%	9,5%	10,2%	4,5%	9,0%	6,6%	7,7%	8,3%	7,7%	11,0%	11,0%	7,1%	12,3%	10,5%	9,9%	8,9%
7	8,6%	8,9%	8,2%	5,1%	8,7%	8,5%	7,4%	7,3%	8,8%	14,9%	9,1%	9,9%	8,9%	8,4%	5,4%	11,3%	8,4%
8	8,0%	6,8%	7,8%	7,2%	8,3%	4,7%	8,5%	7,3%	7,9%	7,2%	7,6%	6,3%	6,0%	6,5%	5,6%	5,5%	7,1%
9	5,7%	9,9%	6,1%	8,9%	10,3%	5,1%	4,7%	5,8%	7,5%	3,8%	6,5%	6,3%	4,2%	5,7%	4,4%	2,9%	3,3%
10	5,1%	4,7%	6,9%	1,7%	5,4%	3,8%	3,5%	5,4%	5,4%	4,3%	1,9%	2,6%	3,0%	3,3%	3,3%	3,8%	3,1%
11	8,6%	3,1%	5,2%	4,3%	1,7%	2,1%	2,3%	3,8%	2,9%	1,7%	1,1%	1,5%	3,0%	1,4%	2,8%	2,2%	1,5%
12	2,9%	2,1%	2,2%	1,3%	2,5%	0,4%	0,8%	1,2%			1,1%	0,7%	0,6%	0,8%	1,3%	0,5%	1,0%
13	1,1%		0,9%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%		0,4%			0,7%		0,5%		0,2%	0,5%
13<													0,3%				
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

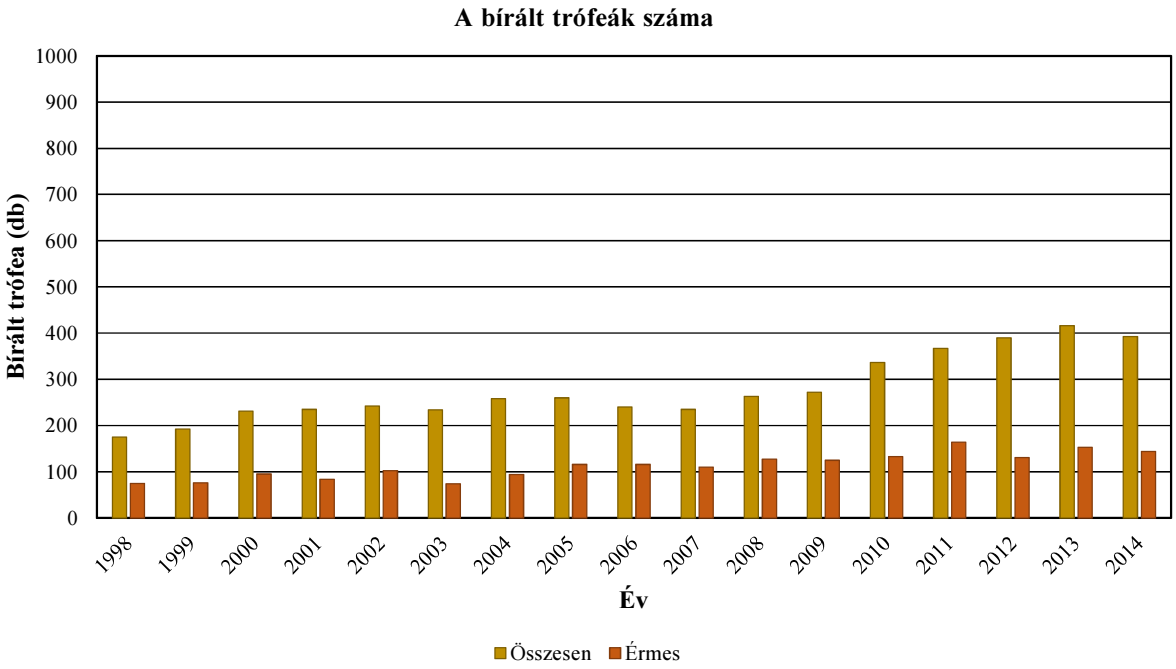

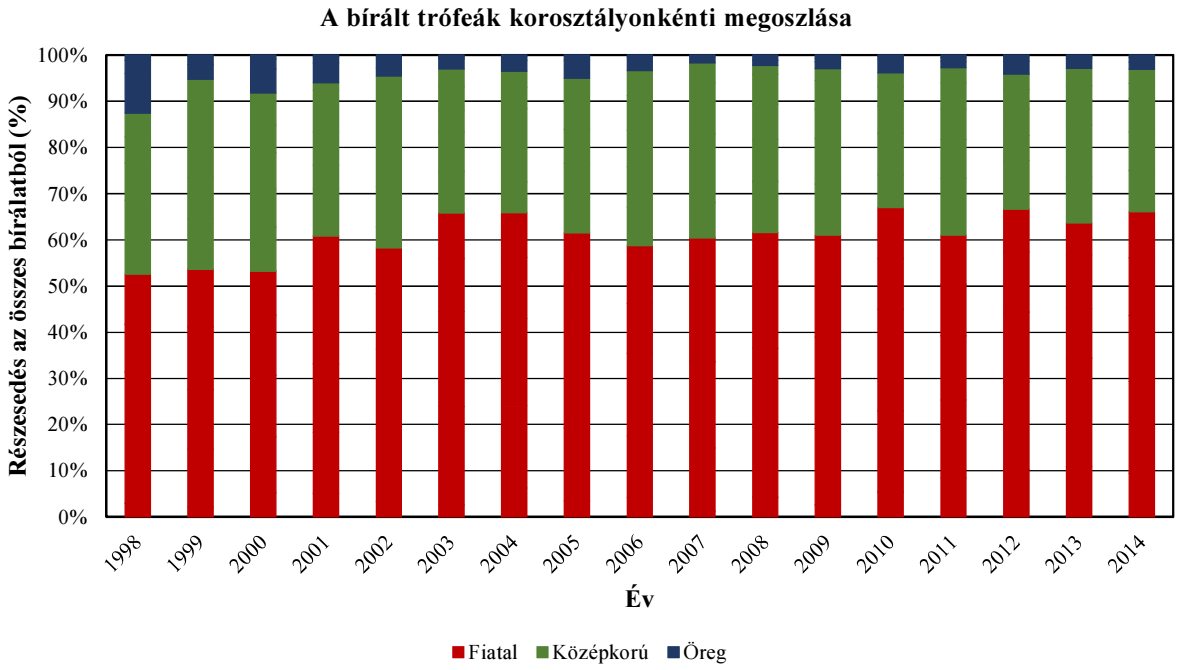

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	274	26,68			1,09	3,00			
2	808	63,43	21,61	23,39	2,76	7,55	20,40	11,70	9,65
3	775	76,86	30,60	32,22	4,18	9,46	21,96	13,00	12,00
4	588	86,04	33,45	32,93	5,42	10,54	23,28	13,86	12,71
5	485	91,83	34,09	32,29	6,26	11,14	23,57	14,03	12,81
6	432	96,44	35,57	33,84	7,09	11,75	24,27	14,55	13,31
7	411	99,97	36,44	34,65	7,80	12,15	25,21	14,86	13,66
8	324	102,10	37,31	36,77	8,42	12,82	25,99	15,34	14,01
9	266	103,01	38,27	36,93	8,67	12,91	26,57	15,47	14,26
10	181	104,57	39,28	37,04	9,12	13,34	27,23	15,75	14,63
11	127	105,82	39,14	39,16	9,47	13,82	27,57	16,03	14,89
12	50	107,54	40,04	42,28	10,06	13,48	28,38	16,80	15,22
13	16	100,56	37,02	36,16	8,30	11,95	27,73	16,50	15,15
13<	1	91,65			7,08	9,00			

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	274	19,16			0,84	2,00			
2	808	58,63	17,20	18,13	2,50	6,79	20,40	11,70	9,65
3	775	74,86	25,80	28,18	3,72	8,81	19,20	11,70	9,75
4	588	79,85	29,17	28,94	4,73	9,72	22,56	13,21	11,87
5	485	86,34	31,12	26,96	5,29	10,00	22,50	13,36	12,08
6	432	92,20	32,27	29,43	6,18	10,29	23,59	14,20	12,96
7	411	91,60	33,98	30,77	6,95	10,93	24,26	14,19	13,01
8	324	98,51	35,10	33,54	7,52	11,61	25,09	14,76	13,40
9	266	97,55	35,99	32,58	7,70	11,71	25,11	14,69	13,66
10	181	98,78	35,93	32,06	8,09	12,10	26,09	15,26	13,90
11	127	98,64	34,23	33,44	7,96	11,56	25,74	14,86	13,46
12	50	94,17	34,38	36,58	8,01	11,00	25,60	14,83	13,85
13	16	61,35	25,70	29,83	5,57	6,00	26,30	14,25	13,20
13<	1	91,65			7,08	9,00			

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	274	36,55			1,27	5,00			
2	808	68,90	26,45	28,20	3,14	8,22	20,40	11,70	9,65
3	775	80,75	35,00	34,78	4,64	10,24	26,60	15,85	14,55
4	588	91,30	37,79	41,10	5,93	11,32	24,03	14,90	13,52
5	485	94,69	36,04	35,71	6,71	11,94	24,48	14,47	13,28
6	432	100,94	37,57	36,60	7,54	12,59	24,97	14,88	13,79
7	411	102,56	37,84	37,97	8,31	12,96	25,98	15,64	14,31
8	324	104,40	40,31	39,55	9,28	13,89	26,91	15,93	14,36
9	266	109,11	42,45	40,39	9,47	13,71	28,22	16,47	14,83
10	181	111,79	42,09	40,28	10,29	14,93	28,60	16,53	15,55
11	127	110,00	45,43	48,07	11,21	15,33	29,78	17,15	15,55
12	50	119,22	46,35	50,90	12,19	16,67	30,63	18,80	17,20
13	16	118,68	44,13	43,55	10,86	16,00	31,18	19,50	17,75
13<	1	91,65			7,08	9,00			

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	274	17,38			0,43	3,00			
2	808	10,28	9,25	10,08	0,64	1,43	0,00	0,00	0,00
3	775	5,89	9,20	6,60	0,92	1,43	7,40	4,15	4,80
4	588	11,45	8,62	12,16	1,20	1,59	1,47	1,69	1,65
5	485	8,34	4,92	8,75	1,42	1,94	1,97	1,10	1,20
6	432	8,74	5,30	7,17	1,37	2,30	1,38	0,68	0,84
7	411	10,96	3,86	7,20	1,36	2,03	1,72	1,44	1,30
8	324	5,89	5,20	6,01	1,76	2,28	1,83	1,17	0,96
9	266	11,56	6,46	7,81	1,77	1,99	3,11	1,78	1,17
10	181	13,01	6,16	8,21	2,20	2,83	2,51	1,26	1,65
11	127	11,36	11,20	14,63	3,25	3,78	4,04	2,29	2,09
12	50	25,05	11,98	14,33	4,19	5,67	5,03	3,98	3,35
13	16	57,33	18,43	13,73	5,30	10,00	4,88	5,25	4,55
13<	1	0,00			0,00	0,00			

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	274	65,2%			39,5%	100,0%			
2	808	16,2%	42,8%	43,1%	23,2%	18,9%	0,0%	0,0%	0,0%
3	775	7,7%	30,1%	20,5%	22,1%	15,2%	33,7%	31,9%	40,0%
4	588	13,3%	25,8%	36,9%	22,1%	15,1%	6,3%	12,2%	13,0%
5	485	9,1%	14,4%	27,1%	22,6%	17,5%	8,4%	7,9%	9,4%
6	432	9,1%	14,9%	21,2%	19,3%	19,6%	5,7%	4,7%	6,3%
7	411	11,0%	10,6%	20,8%	17,4%	16,7%	6,8%	9,7%	9,5%
8	324	5,8%	13,9%	16,4%	20,8%	17,8%	7,0%	7,6%	6,9%
9	266	11,2%	16,9%	21,1%	20,4%	15,4%	11,7%	11,5%	8,2%
10	181	12,4%	15,7%	22,2%	24,1%	21,2%	9,2%	8,0%	11,3%
11	127	10,7%	28,6%	37,3%	34,3%	27,3%	14,7%	14,3%	14,0%
12	50	23,3%	29,9%	33,9%	41,6%	42,0%	17,7%	23,7%	22,0%
13	16	57,0%	49,8%	38,0%	63,8%	83,7%	17,6%	31,8%	30,0%
13<	1	0,0%			0,0%	0,0%			

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	274	19,16			0,84	2,00			
2	808	58,63	17,20	18,13	2,50	6,79	20,40	11,70	9,65
3	775	74,86	25,80	28,18	3,72	8,81	19,20	11,70	9,75
4	588	79,85	29,17	28,94	4,73	9,72	22,56	13,21	11,87
5	485	86,34	31,12	26,96	5,29	10,00	22,50	13,36	12,08
6	432	92,20	32,27	29,43	6,18	10,29	23,59	14,20	12,96
7	411	91,60	33,98	30,77	6,95	10,93	24,26	14,19	13,01
8	324	98,51	35,10	33,54	7,52	11,61	25,09	14,76	13,40
9	266	97,55	35,99	32,58	7,70	11,71	25,11	14,69	13,66
10	181	98,78	35,93	32,06	8,09	12,10	26,09	15,26	13,90
11	127	98,64	34,23	33,44	7,96	11,56	25,74	14,86	13,46
12	50	94,17	34,38	36,58	8,01	11,00	25,60	14,83	13,85
13	16	61,35	25,70	29,83	5,57	6,00	26,30	14,25	13,20
13<	1	91,65			7,08	9,00			

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	274	1999			2003	1998			
2	808	2013	2000	2000	2013	1999	2004	2004	2004
3	775	2001	2000	2001	2000	2000	2005	2002	2004
4	588	1999	2012	2014	2000	1998	2013	2014	2004
5	485	1998	2000	1998	1998	2000	2012	1998	1998
6	432	2000	2001	1999	1999	1999	1999	2007	2001
7	411	1999	1998	1998	1999	1998	1998	2012	2012
8	324	2006	2004	2002	1998	2000	1998	2001	2000
9	266	2001	2007	2001	1998	2001	2006	1998	1998
10	181	2002	1999	2007	1999	2007	1998	1998	1999
11	127	2005	2013	2012	2013	2013	2013	2013	2009
12	50	2012	2008	1999	2009	2009	2013	2013	2013
13	16	2000	2004	2011	2000	2003	2013	2013	2000
13<	1	2010			2010	2010			

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	274	36,55			1,27	5,00			
2	808	68,90	26,45	28,20	3,14	8,22	20,40	11,70	9,65
3	775	80,75	35,00	34,78	4,64	10,24	26,60	15,85	14,55
4	588	91,30	37,79	41,10	5,93	11,32	24,03	14,90	13,52
5	485	94,69	36,04	35,71	6,71	11,94	24,48	14,47	13,28
6	432	100,94	37,57	36,60	7,54	12,59	24,97	14,88	13,79
7	411	102,56	37,84	37,97	8,31	12,96	25,98	15,64	14,31
8	324	104,40	40,31	39,55	9,28	13,89	26,91	15,93	14,36
9	266	109,11	42,45	40,39	9,47	13,71	28,22	16,47	14,83
10	181	111,79	42,09	40,28	10,29	14,93	28,60	16,53	15,55
11	127	110,00	45,43	48,07	11,21	15,33	29,78	17,15	15,55
12	50	119,22	46,35	50,90	12,19	16,67	30,63	18,80	17,20
13	16	118,68	44,13	43,55	10,86	16,00	31,18	19,50	17,75
13<	1	91,65			7,08	9,00			

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	274	2006			2002	2006			
2	808	2007	2005	2005	2007	2007	2004	2004	2004
3	775	2009	2003	2002	2007	2005	2003	2003	2003
4	588	2009	2013	2011	2009	2008	2003	2011	2011
5	485	2013	2004	2011	2008	2012	2003	2005	2003
6	432	2004	2010	2010	2010	2008	2011	2011	2011
7	411	2006	2013	2011	2013	2008	2011	2011	2011
8	324	2008	2012	2011	2008	2014	2007	2007	2010
9	266	2008	2010	2010	2005	2012	2014	2008	2004
10	181	2001	2001	2001	2001	2005	2008	2001	2001
11	127	2001	2008	2008	2008	2008	2008	2005	2008
12	50	2001	2000	2003	2004	2001	2000	2003	2003
13	16	2014	1998	2004	2002	2002	2014	2004	2002
13<	1	2010			2010	2010			

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

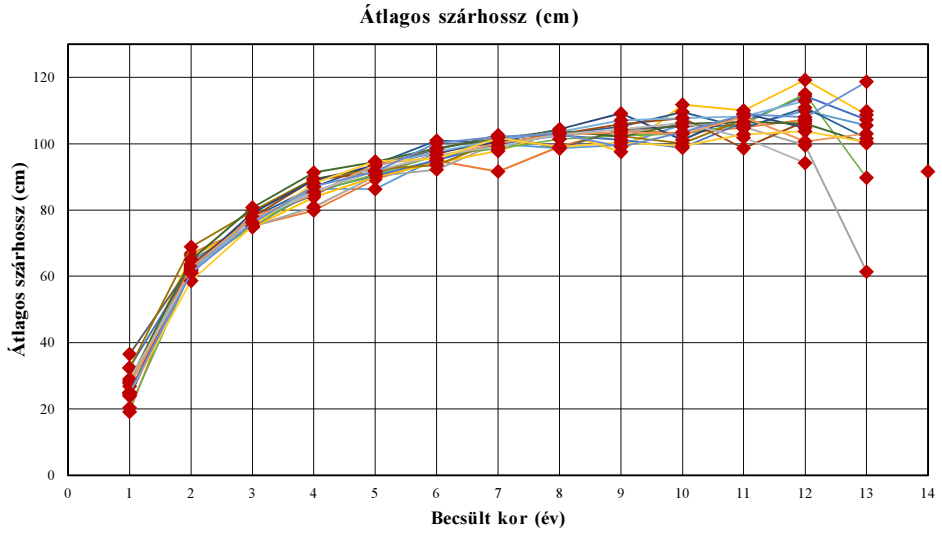

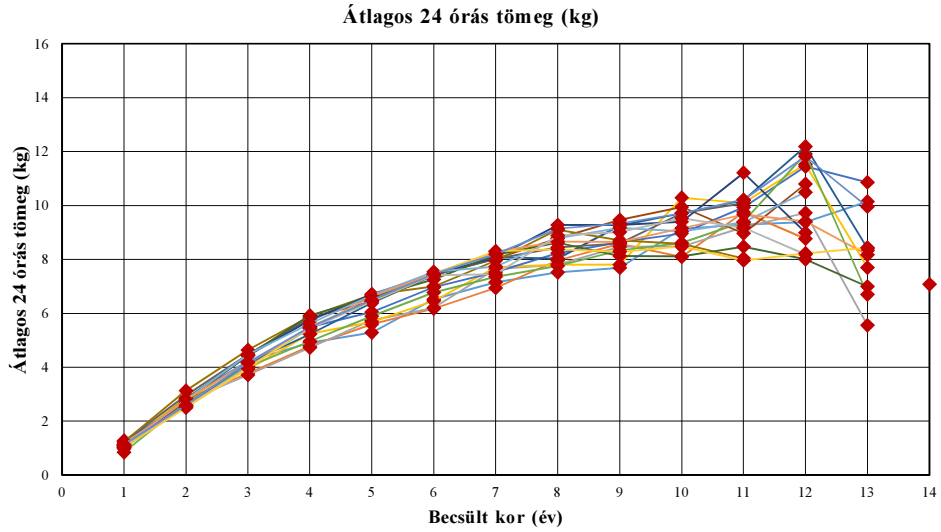

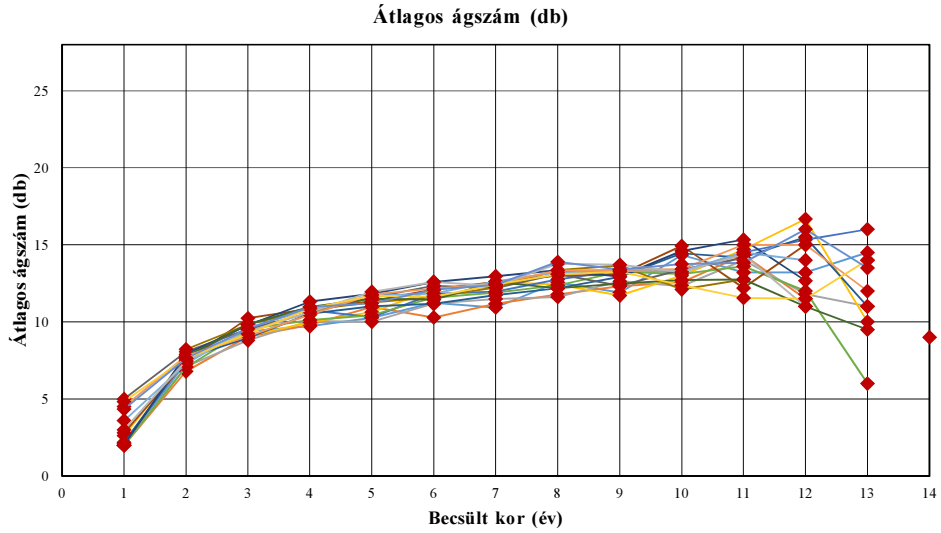

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

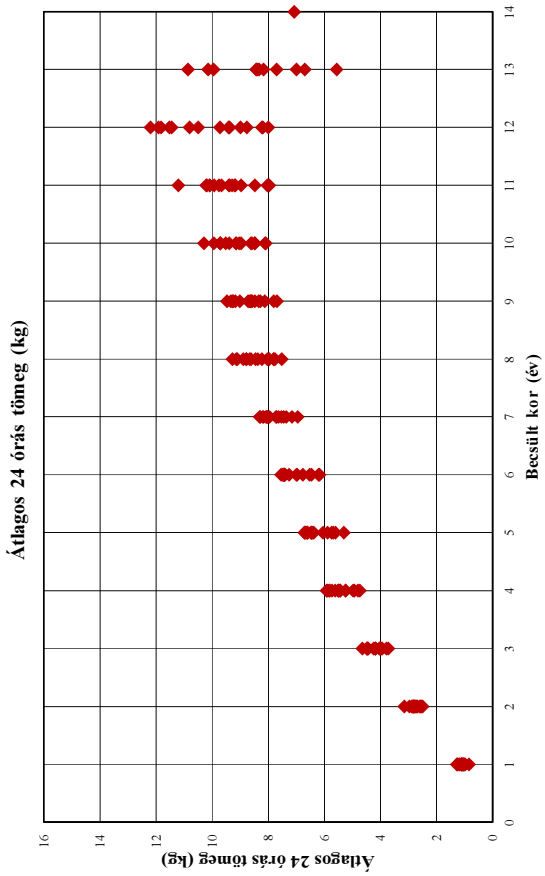

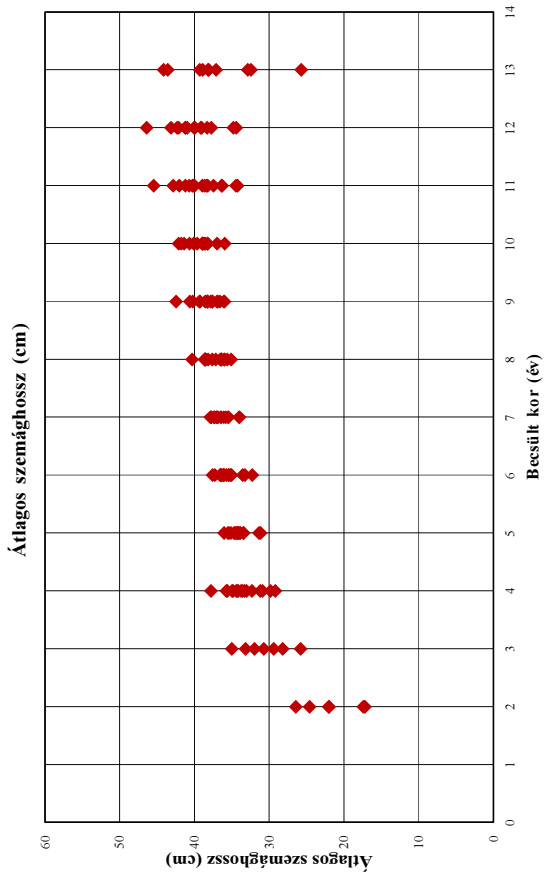

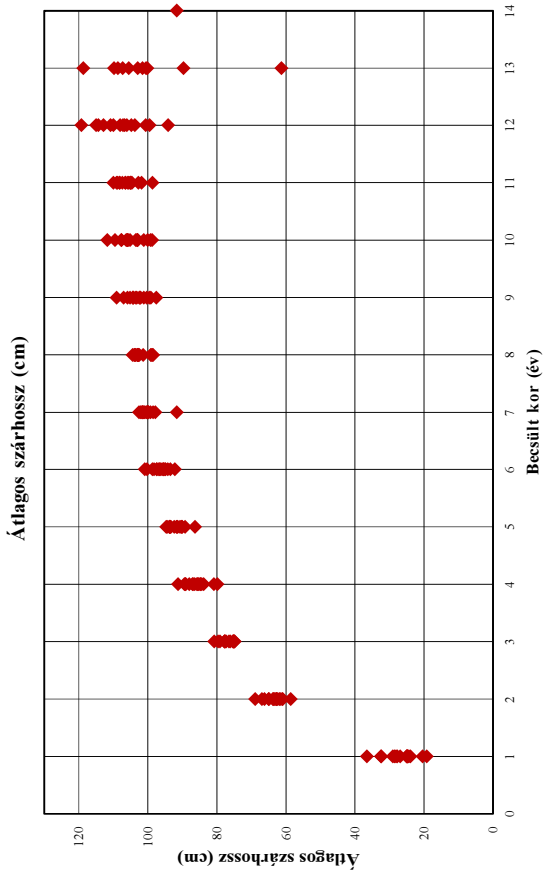

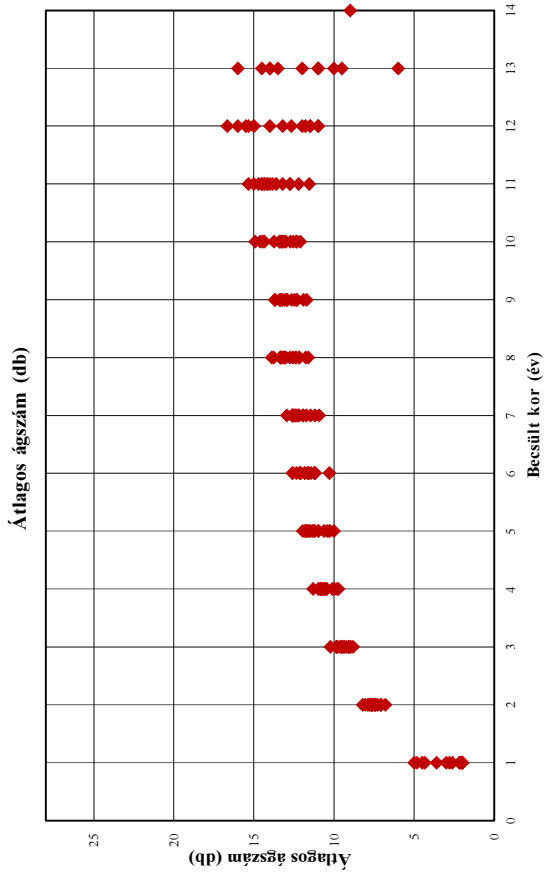

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

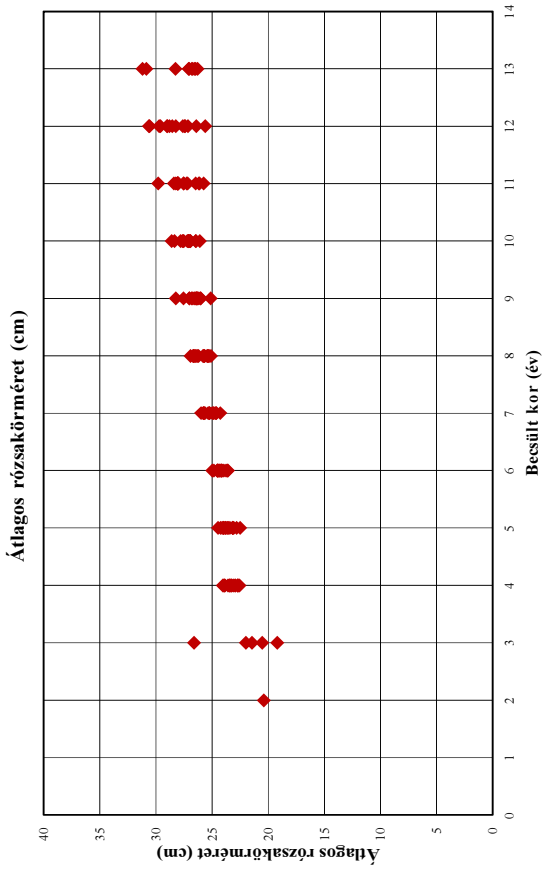

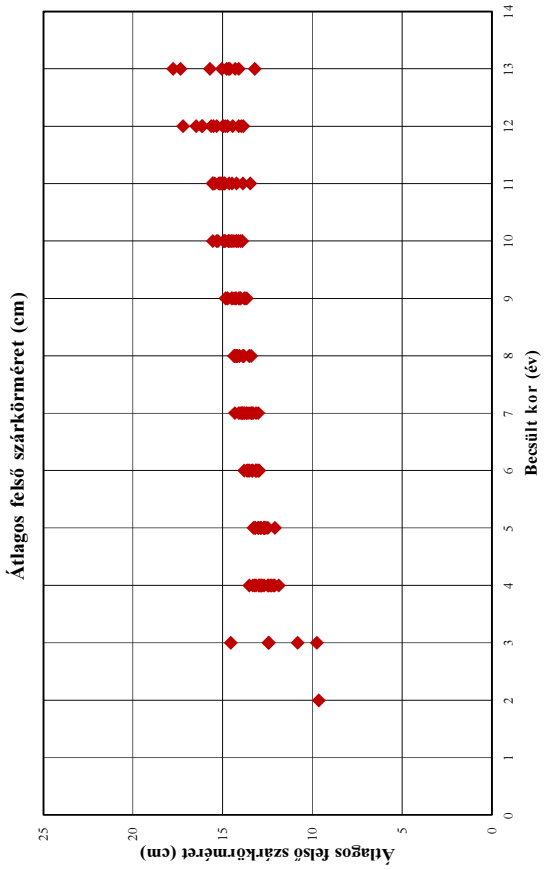

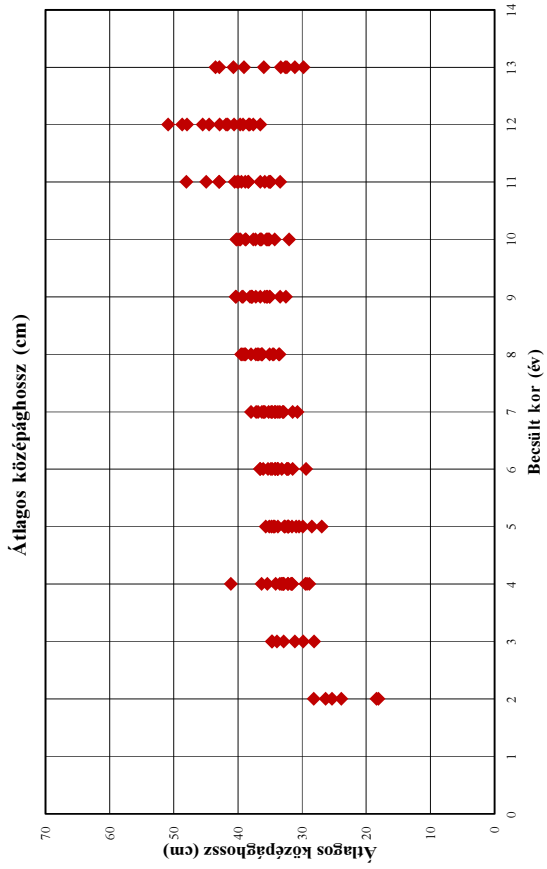

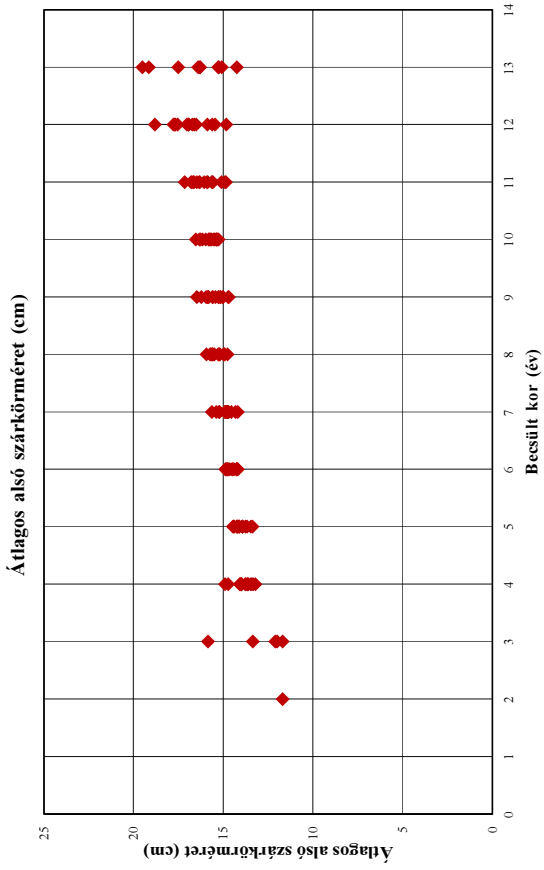

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1	5	24,69			1,08	2,00			
1998	2	30	64,94			2,86	7,40			
1998	3	20	75,27	29,38	32,93	4,23	9,40	22,00	13,35	12,43
1998	4	18	86,42	33,56	29,26	4,92	9,72	22,96	13,33	12,70
1998	5	19	86,34	31,36	26,96	5,29	10,26	22,81	13,36	12,08
1998	6	13	95,56	33,25	33,85	6,53	11,23	23,75	14,50	13,09
1998	7	15	99,87	33,98	30,77	7,16	10,93	24,26	14,31	13,13
1998	8	14	98,69	35,93	33,65	7,52	12,57	25,09	15,19	13,52
1998	9	10	99,60	36,59	35,46	7,70	11,90	26,01	14,69	13,66
1998	10	9	105,77	38,56	37,28	9,14	14,33	26,09	15,26	14,67
1998	11	15	105,09	38,36	36,54	9,29	13,20	27,16	15,58	14,48
1998	12	5	109,96	39,03	38,31	9,38	13,20	27,60	15,62	14,73
1998	13	2	105,50	44,13	39,10	10,15	14,50	28,25	15,28	14,68
1998	13<									
1999	1	4	19,16			0,97	2,00			
1999	2	24	66,97			2,82	6,79			
1999	3	25	75,13			3,78	9,04			
1999	4	26	79,85	34,15	32,26	4,79	9,81	23,44	13,78	12,34
1999	5	24	89,25	33,42	32,72	5,60	10,96	23,20	13,92	12,70
1999	6	21	94,91	35,69	29,43	6,18	10,29	23,59	14,41	13,10
1999	7	17	91,60	36,39	33,83	6,95	11,18	25,21	14,55	13,29
1999	8	13	99,11	36,54	34,45	7,97	11,77	25,26	15,53	14,25
1999	9	19	104,14	37,62	35,54	8,58	12,32	26,36	15,58	14,24
1999	10	9	103,06	35,93	37,63	8,09	12,56	26,46	15,74	13,90
1999	11	6	104,90	38,63	38,43	9,75	14,33	28,10	16,64	15,44
1999	12	4	107,24	41,19	36,58	8,77	11,50	27,40	15,45	14,44
1999	13									
1999	13<									
2000	1	12	27,70			1,08	2,00			
2000	2	28	63,71	17,20	18,13	2,74	7,11			
2000	3	31	75,01	25,80	31,15	3,72	8,81			
2000	4	30	80,91	32,30	31,73	4,73	10,07	23,10	14,08	12,90
2000	5	22	90,18	31,12	34,30	5,75	10,00	23,56	14,11	12,67
2000	6	22	92,20	35,36	33,82	6,21	11,18	24,35	14,25	12,99
2000	7	19	100,26	37,38	34,18	7,64	11,47	25,66	14,83	13,43
2000	8	18	102,78	36,39	34,61	7,81	11,61	25,77	14,98	13,40
2000	9	14	103,18	40,61	35,02	8,47	12,64	26,35	15,03	14,01
2000	10	16	105,92	38,94	38,79	8,48	12,31	27,07	15,50	14,22
2000	11	12	105,05	37,42	39,48	9,20	14,00	26,11	15,63	14,88
2000	12	5	99,49	46,35	45,50	9,72	11,80	30,63	17,78	16,16
2000	13	2	61,35	38,15	36,00	5,57	11,00	26,55	15,25	13,20
2000	13<									
2001	1	12	28,08			1,18	2,63			
2001	2	31	66,21	17,40	18,40	2,86	7,65			
2001	3	35	74,86	30,72	28,18	3,94	9,09			
2001	4	38	83,85	33,03	31,64	5,24	9,97	23,60	13,99	12,47
2001	5	27	90,05	33,45	29,93	5,69	10,63	23,16	13,94	12,69
2001	6	24	94,20	32,27	31,51	6,46	12,08	24,50	14,21	12,96
2001	7	12	97,79	36,50	34,83	7,71	12,58	24,85	14,75	13,63
2001	8	17	103,52	36,37	35,12	7,80	12,41	25,44	14,76	13,51
2001	9	21	97,55	36,87	32,58	7,81	11,71	26,16	15,14	14,09
2001	10	4	111,79	42,09	40,28	10,29	13,00	28,34	16,53	15,55
2001	11	10	110,00	41,22	39,92	10,09	14,70	27,53	15,91	14,95
2001	12	3	119,22	39,92	40,63	11,52	16,67	29,02	16,73	15,33
2001	13	1	108,70	32,45	32,40	7,70	10,00	27,05	17,50	14,30
2001	13<									
2002	1	8	32,45			1,27	2,13			
2002	2	38	62,86	24,59	23,88	2,67	7,61			
2002	3	42	75,07	31,95	34,78	4,04	9,86	20,53	11,70	10,83
2002	4	29	85,76	29,80	36,31	5,49	10,76	22,64	13,66	12,09
2002	5	24	90,35	34,35	30,50	6,05	10,29	23,64	14,11	13,18
2002	6	11	95,04	35,98	33,22	6,97	11,82	23,65	14,26	13,14
2002	7	21	99,78	35,81	35,27	7,54	11,95	24,68	14,70	13,37
2002	8	20	102,47	36,40	33,54	8,24	12,75	25,41	14,94	13,81
2002	9	25	101,16	37,55	37,86	8,64	13,32	26,77	15,44	14,28
2002	10	13	98,78	36,96	35,30	8,96	13,23	27,21	15,36	14,47
2002	11	4	106,50	40,14	42,90	9,93	14,50	28,41	16,06	15,54
2002	12	6	114,37	42,31	38,21	11,45	15,33	28,55	16,51	15,52
2002	13	1	107,25	38,90	42,90	10,86	16,00	30,85	19,15	17,75
2002	13<									

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1	6	20,35			0,84	2,00			
2003	2	50	61,70	22,02	26,37	2,69	7,06			
2003	3	48	75,44	35,00	34,68	4,02	9,52	26,60	15,85	14,55
2003	4	27	85,32	33,27	31,55	4,97	10,11	24,03	13,75	12,82
2003	5	23	90,75	33,90	28,54	5,90	10,43	24,48	14,44	13,28
2003	6	21	96,52	35,14	32,17	6,77	11,57	24,50	14,49	13,02
2003	7	20	98,48	34,02	36,28	7,36	11,90	25,28	14,81	13,37
2003	8	11	101,41	38,54	36,27	7,76	12,36	25,70	15,20	13,87
2003	9	12	102,44	38,20	36,56	8,34	13,25	26,37	15,83	14,36
2003	10	9	103,13	40,02	38,86	8,61	13,11	27,09	15,65	14,36
2003	11	5	105,83	34,43	40,54	9,40	13,60	28,07	16,31	14,89
2003	12	1	115,00	42,10	50,90	11,91	12,00	28,80	18,80	17,20
2003	13	1	89,75			6,70	6,00			
2003	13<									
2004	1	16	24,84			1,02	2,19			
2004	2	46	62,92	22,00	25,40	2,57	7,63	20,40	11,70	9,65
2004	3	49	77,72	28,20	29,88	4,17	8,96	21,45	12,10	9,75
2004	4	34	86,94	31,18	33,51	5,23	10,53	23,27	13,45	11,87
2004	5	25	93,79	36,04	32,30	6,39	11,00	23,95	13,76	12,58
2004	6	17	100,94	36,44	32,34	7,41	11,18	24,21	14,76	13,58
2004	7	19	100,10	37,07	33,51	8,08	11,74	25,78	15,39	14,03
2004	8	22	102,88	35,10	37,96	8,03	12,18	25,82	15,62	13,84
2004	9	12	105,15	39,23	37,86	9,26	12,92	27,54	15,88	14,83
2004	10	9	109,53	41,76	36,38	9,71	14,44	27,79	15,82	14,92
2004	11	6	104,64	36,28	42,99	10,19	14,17	28,23	16,48	15,08
2004	12	2	110,85	38,30	39,25	12,19	15,50	30,58	17,55	16,13
2004	13	1	101,55	25,70	43,55	8,40	11,00	26,45	19,50	17,35
2004	13<									
2005	1	9	24,87			1,09	2,80			
2005	2	41	63,75	26,45	28,20	2,73	7,41			
2005	3	54	77,88	33,15	33,93	4,45	10,24	19,20	12,00	12,45
2005	4	27	89,13	34,95	32,23	5,84	10,85	23,87	14,00	12,44
2005	5	29	91,32	35,50	32,13	6,45	11,34	23,78	14,47	12,85
2005	6	20	96,87	36,11	35,35	7,43	12,10	24,13	14,85	13,60
2005	7	19	101,57	37,71	33,07	8,03	12,58	24,98	14,73	13,91
2005	8	19	102,93	38,54	39,39	8,78	13,00	26,32	15,72	14,17
2005	9	15	105,86	40,20	37,24	9,47	13,07	26,59	15,95	14,73
2005	10	14	107,73	40,09	40,19	9,95	14,93	26,97	16,25	15,27
2005	11	10	98,64	42,84	38,40	8,97	12,20	28,06	17,15	15,19
2005	12	3	106,72	43,13	44,50	10,80	15,00	29,72	16,62	15,63
2005	13									
2005	13<									
2006	1	10	36,55			1,24	5,00			
2006	2	32	63,36			2,96	8,06			
2006	3	43	77,53			4,48	9,53			
2006	4	26	84,41	33,76	35,46	5,81	10,58	22,94	13,60	13,31
2006	5	30	93,63	35,36	34,81	6,63	11,57	23,14	14,38	13,19
2006	6	20	98,22	35,05	36,51	7,42	12,35	24,15	14,77	13,64
2006	7	21	102,56	37,02	35,87	8,02	12,19	24,60	15,22	13,94
2006	8	19	98,51	38,62	38,81	8,45	13,11	25,67	14,96	14,06
2006	9	18	104,31	38,29	38,14	8,60	12,33	25,11	15,14	14,04
2006	10	13	105,20	41,39	39,83	9,71	13,38	27,63	16,15	15,34
2006	11	7	105,56	40,69	44,96	10,08	14,14	28,01	16,75	15,52
2006	12									
2006	13	1	109,80	37,10	33,35	8,33	14,00	27,10	16,30	15,70
2006	13<									
2007	1	3	32,33			1,23				
2007	2	32	68,90			3,14	8,22			
2007	3	44	79,71			4,64	9,84			
2007	4	39	89,39	35,73	32,89	5,89	10,79	22,73	14,05	13,13
2007	5	24	92,38	34,08	34,49	6,70	11,25	23,96	14,22	12,86
2007	6	18	93,54	33,55	34,26	6,99	11,61	24,55	14,20	13,14
2007	7	35	101,02	36,06	36,92	7,95	12,23	25,64	15,23	14,09
2007	8	17	103,85	38,48	37,00	9,11	13,35	26,91	15,93	14,34
2007	9	9	102,23	35,99	33,42	8,71	13,67	26,31	15,01	14,47
2007	10	10	100,07	38,66	32,06	8,58	12,10	27,53	15,38	13,99
2007	11	4	107,39	38,21	34,95	8,04	12,75	26,18	15,09	14,23
2007	12									
2007	13									
2007	13<									

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1	11	23,90			1,01	2,00			
2008	2	40	62,53			2,80	7,90			
2008	3	45	79,16			4,45	9,80			
2008	4	38	89,01	34,28	32,93	5,74	11,32	22,73	13,98	13,00
2008	5	28	93,46	35,13	35,15	6,71	11,81	24,10	14,10	12,88
2008	6	29	97,34	36,43	34,89	7,46	12,59	24,30	14,62	13,37
2008	7	24	100,57	37,75	34,30	8,07	12,96	25,75	14,88	13,92
2008	8	20	104,40	38,54	38,93	9,28	13,35	26,69	15,28	14,31
2008	9	17	109,11	38,24	40,34	9,28	12,94	27,04	16,47	14,73
2008	10	5	101,15	38,24	35,57	9,40	14,60	28,60	16,32	14,86
2008	11	3	109,10	45,43	48,07	11,21	15,33	29,78	16,63	15,55
2008	12	3	104,78	34,38	41,60	8,99	12,67	29,00	17,03	14,85
2008	13									
2008	13<									
2009	1	7	28,54			1,04				
2009	2	45	65,03			2,82	7,76			
2009	3	54	80,75			4,44	9,85			
2009	4	30	91,30	34,84	33,05	5,93	10,97	23,94	14,73	13,21
2009	5	30	94,45	34,10	32,82	6,60	11,50	23,99	14,21	13,02
2009	6	30	98,69	37,26	36,08	7,26	11,43	24,85	14,70	13,32
2009	7	27	101,56	36,95	36,06	8,17	12,59	25,78	14,91	13,82
2009	8	17	103,97	37,60	37,24	8,62	12,18	26,62	15,63	14,32
2009	9	17	102,07	38,56	35,09	8,13	12,47	26,80	15,24	13,79
2009	10	7	105,99	39,60	35,14	8,12	12,71	26,96	15,54	14,11
2009	11	4	106,55	36,36	40,15	8,47	12,75	27,56	14,90	13,46
2009	12	2	106,08	34,78	37,63	8,01	11,00	27,15	15,88	14,10
2009	13	2	100,13	32,85	40,70	7,00	9,50	26,80	16,40	14,60
2009	13<									
2010	1	18	24,34			1,11	3,60			
2010	2	59	62,03			2,79	7,27			
2010	3	74	77,37			4,48	9,62			
2010	4	37	84,86	35,59	34,16	5,62	10,81	23,47	14,06	12,92
2010	5	37	93,36	34,39	32,18	6,67	11,70	23,78	14,20	13,02
2010	6	24	97,43	37,57	36,60	7,54	11,83	24,51	14,86	13,49
2010	7	30	101,25	35,52	31,51	7,73	12,63	24,89	14,84	13,70
2010	8	20	103,52	36,02	36,81	8,78	13,20	26,65	15,73	14,36
2010	9	14	107,07	42,45	40,39	9,18	13,29	26,45	15,59	14,10
2010	10	10	107,71	38,21	34,30	9,04	13,30	26,92	15,73	14,52
2010	11	10	108,24	38,94	38,89	9,38	14,50	27,26	16,79	15,21
2010	12	2	112,90	39,13	48,70	10,50	14,00	26,40	17,68	14,98
2010	13									
2010	13<	1	91,65			7,08	9,00			
2011	1	31	26,83			1,11	4,50			
2011	2	62	62,72			2,79	7,79			
2011	3	51	77,88			4,18	9,08			
2011	4	41	84,81	34,40	41,10	5,43	10,46	23,87	14,90	13,52
2011	5	39	93,78	34,56	35,71	6,63	11,77	24,24	14,23	13,01
2011	6	45	95,90	35,43	33,85	7,47	12,16	24,97	14,88	13,79
2011	7	31	100,11	37,32	37,97	8,28	12,48	25,98	15,64	14,31
2011	8	24	102,81	38,15	39,55	8,66	13,33	26,21	15,62	14,23
2011	9	21	103,47	39,30	37,90	8,65	13,38	26,99	15,80	14,49
2011	10	12	102,89	40,65	36,58	9,15	13,42	27,57	15,79	14,91
2011	11	5	108,10	39,95	35,85	9,67	15,00	28,02	16,32	15,12
2011	12	3	100,67	40,05	47,97	9,41	15,00	28,23	17,72	14,98
2011	13	2	103,00	38,10	29,83	8,18	12,00	26,73	15,08	14,78
2011	13<									
2012	1	40	29,01			1,09	3,00			
2012	2	74	61,12			2,53	7,47			
2012	3	59	76,54			4,00	9,37			
2012	4	51	85,61	29,17	29,51	5,44	10,64	23,37	13,41	12,18
2012	5	36	91,78	34,20	33,78	6,44	11,94	22,50	13,45	12,48
2012	6	41	96,48	36,16	34,71	7,42	12,59	23,96	14,81	13,53
2012	7	21	99,18	36,84	34,72	7,45	12,33	24,65	14,19	13,01
2012	8	22	102,80	40,31	39,05	8,89	13,77	25,32	14,93	13,84
2012	9	17	104,33	36,96	39,21	9,02	13,71	26,54	15,27	13,99
2012	10	13	106,25	38,90	39,66	9,52	13,23	27,10	15,97	14,63
2012	11	11	101,82	40,27	33,44	9,18	14,36	26,47	15,86	14,63
2012	12	5	94,17	37,71	42,88	8,19	11,00	27,45	16,93	13,95
2012	13									
2012	13<									

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1	45	24,99			1,02	4,83			
2013	2	98	58,63			2,50	7,64			
2013	3	45	75,17			3,96	9,23			
2013	4	48	88,02	37,79	33,27	5,52	10,85	22,56	13,65	12,28
2013	5	29	94,69	34,69	30,96	6,46	11,69	23,09	13,92	12,69
2013	6	41	95,44	36,56	34,23	7,47	11,63	24,14	14,46	13,33
2013	7	47	101,70	37,84	37,17	8,31	12,43	25,24	14,88	13,52
2013	8	23	99,02	35,61	36,25	8,38	13,09	26,43	15,50	14,07
2013	9	12	100,37	36,09	35,83	8,28	13,25	26,02	14,72	13,73
2013	10	16	99,29	38,86	35,41	8,48	12,38	26,43	15,39	14,22
2013	11	9	102,73	34,23	35,05	7,96	11,56	25,74	14,86	13,88
2013	12	2	103,74	41,23	39,68	8,23	11,50	25,60	14,83	13,85
2013	13	1	100,50	43,55	31,15	8,44	14,00	26,30	14,25	14,10
2013	13<									
2014	1	37	24,93			1,13	4,33			
2014	2	78	60,95			2,59	7,64			
2014	3	56	76,17			4,18	9,55			
2014	4	49	87,12	30,89	28,94	5,49	10,96	23,26	13,21	12,83
2014	5	39	91,58	33,88	31,58	6,49	11,21	23,41	13,67	12,65
2014	6	35	100,20	36,38	32,42	7,46	12,09	24,45	14,26	13,16
2014	7	33	102,13	35,41	32,88	8,20	12,39	25,37	14,77	13,78
2014	8	28	102,99	37,13	36,41	9,14	13,89	26,51	15,24	14,21
2014	9	13	99,09	37,81	39,39	9,33	13,38	28,22	16,22	14,81
2014	10	12	103,48	38,93	36,48	9,71	13,75	27,10	15,35	14,68
2014	11	6	108,80	42,02	35,18	10,22	13,83	28,05	15,59	15,03
2014	12	4	107,98	40,94	41,88	11,82	16,00	29,60	16,94	16,46
2014	13	2	118,68	39,28	32,65	9,96	13,50	31,18	16,30	15,05
2014	13<									

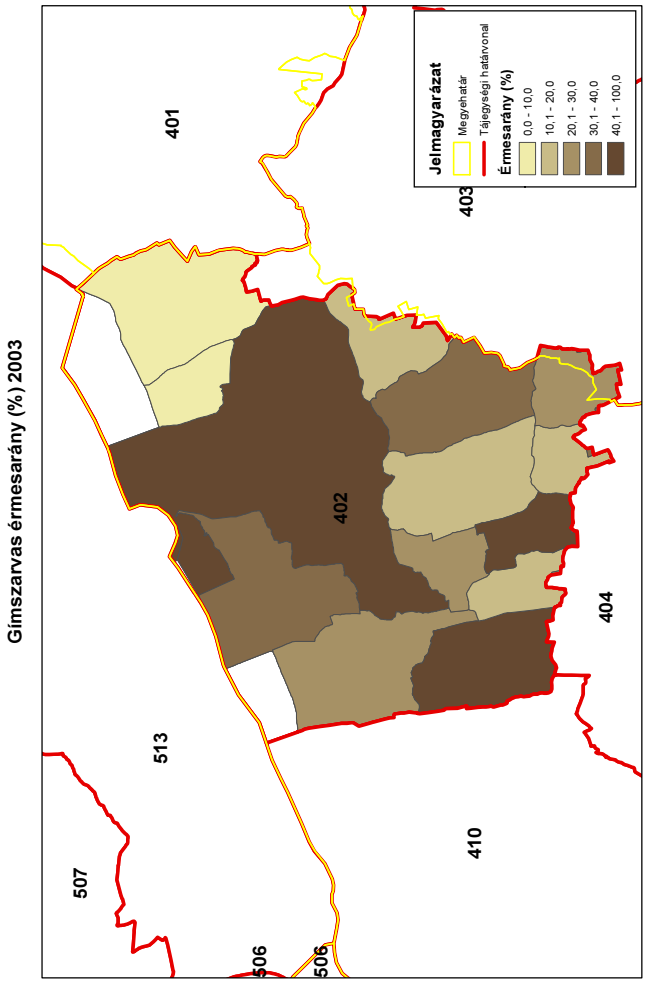
Gímszarvas érmesarány (%) 2003
401
402
403
404
410
513
507
506
506
Jelmagyarázat
Megyehatár
Tájegységi határvonal
Érmesarány (%)
0,0 - 10,0
10,1 - 20,0
20,1 - 30,0
30,1 - 40,0
40,1 - 100,0
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

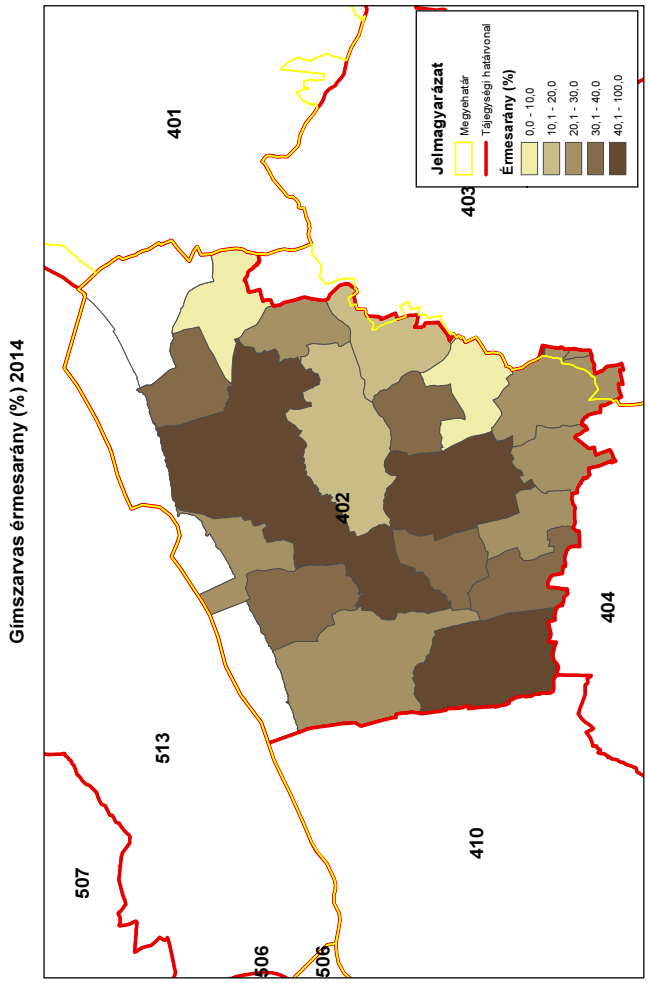
Gímszarvas érmesarány (%) 2014
401
402
403
404
410
513
507
506
506
Jelmagyarázat
Megyehatár
Tájegységi határvonal
Érmesarány (%)
0,0 - 10,0
10,1 - 20,0
20,1 - 30,0
30,1 - 40,0
40,1 - 100,0
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

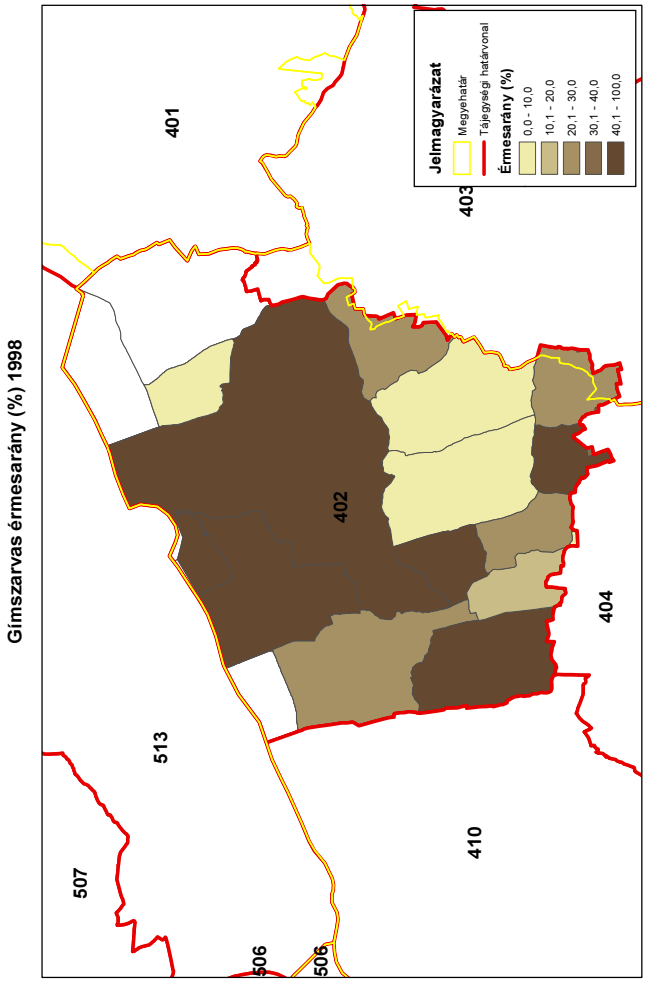
Gímszarvas érmesarány (%) 1998
401
402
403
404
410
513
507
506
506
Jelmagyarázat
Megyehatár
Tájegységi határvonal
Érmesarány (%)
0,0 - 10,0
10,1 - 20,0
20,1 - 30,0
30,1 - 40,0
40,1 - 100,0
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

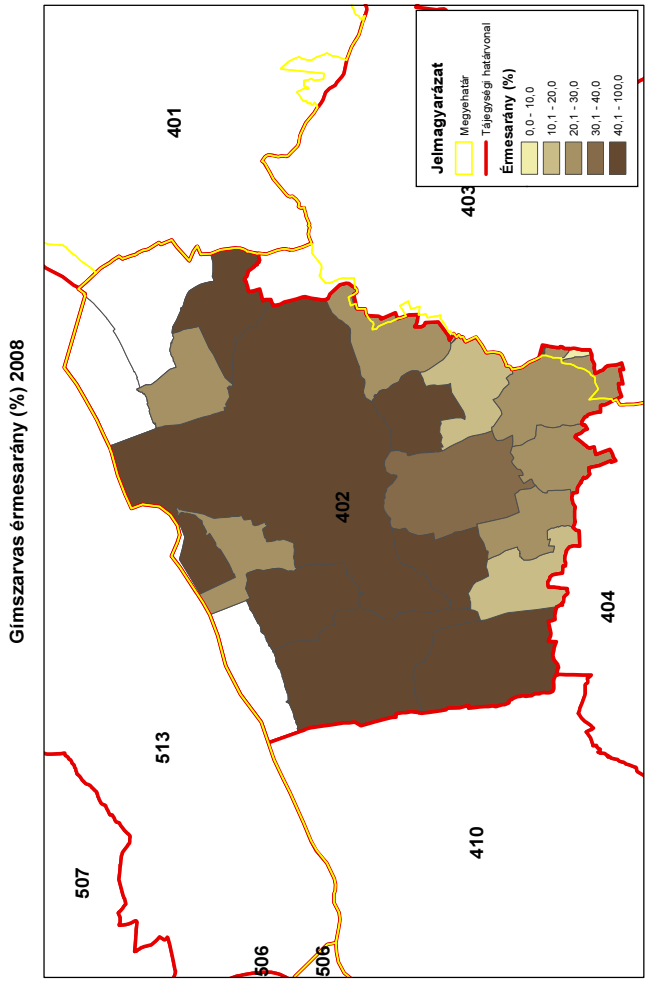
Gímszarvas érmesarány (%) 2008
401
402
403
404
410
513
507
506
506
Jelmagyarázat
Megyehatár
Tájegységi határvonal
Érmesarány (%)
0,0 - 10,0
10,1 - 20,0
20,1 - 30,0
30,1 - 40,0
40,1 - 100,0
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A dámszarvas jelentett létszáma a **Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegység** területén növekedett, és egy 2010-es megugrás után stabilizálódott (341→617 pld; **+81%**). A lelövések hasonló pályán mozogtak (53→306 pld; **+477%**). Enyhe csökkenés/stabilizálódás 2011 után jelentkezett, a legnagyobb hasznosítási arányokkal egyidejűleg.
- A jelentett létszám teljes egészében szabad területi (100%).
- A dámszarvas a terítékadatok alapján a vadgazdálkodási tájegység kb. ⅔-ában fordul elő és az állomány a szomszédos tájegységekben folytatódik. Összefüggheet a Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegységgel (403) és a Zselic-közép-somogyi tájegységgel (404). A dámszarvas az utóbbi évtizedben a vadgazdálkodási tájegység olyan részeit is „belakta", ahol korábban nem élt. Ezeken a részeken az erdősültség alacsonyabb. A magas lelövések eredményeként a tájegység több részén a teríték sűrűsége >0.3 db/km^2.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási aránya jelentősen nőtt (15%→50% - többnyire: 40-60%). Kérdés, hogy a >50% hasznosítási arányok mennyire valósak, mivel a jelentett állomány stabilitása ehhez a mértékhez képest nem nagy siker.
- A hasznosítás összetétele az értékelt időszakban átalakult, 1:2:2 bika:tehén:borjú arányok alakultak ki. A hasznosítás mértéke és összetétele alapvetően az állomány csökkenését segíthetné elő, mert a nőivart és borjakat nem védték. Az adatok megbízhatósága itt is felmerül, mivel ha a nőivar és a szaporulat tartósan ennyivel nagyobb mértékben kerül kivételre, akkor az ivararány előbb-utóbb el kellene torzuljon.
- A magas hasznosítási arányok mellett csupán stabilizálódó jelentett állomány azt jelezheti, hogy a szabad területi dámszarvas állomány nagyobb is lehet. Ebből következően a nagyon magas hasznosítási arányok csupán látszólagosak voltak.

A dámszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A dámszarvasnak a **Külső-somogyi** vadgazdálkodási tájegységben a gímszarvashoz, őzhöz és a vaddisznóhoz képest kisebb az állománya és a vadgazdálkodási jelentősége.

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége
• A vadgazdálkodási tájegység területén nőtt a vaddisznó, a gímszarvas és az őz létszáma. Ezek mellett a dámszarvas további, helyi növekedése nehezen kezelhető. • A dámszarvas tájegységi kezelését a többi csülkös vadhoz viszonyított értéke és szerepe határozza meg, valamint a dámszarvas élőhelyén érvényesülő erdő- és mezőgazdasági érdekek és tűrőképesség. A vadgazdálkodási tájegységben a térített mezőgazdasági vadkártérítés az elmúlt években 130-150 millió Ft/év között alakult.
A dámszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben
• A bírált agancsok száma növekedett (13-69 db), ezek közül átlagosan 30% ± 10% volt az érmes (3-28 db). Az érmeseken belüli megoszlás a kis számok miatt nem értékelhető. • Az átlagos szárhossz 6-10 éves kor körül éri el a csúcsát, az átlagos lapátsúly 7-9 év között éri el a maximumát. A 10-11 éves korcsoport szóródása azonban rendkívül nagy.

A szabad területi dámszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **402**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	120	115	106	**341**	14	19	20	**53**	11,7%	16,5%	18,9%	**15,5%**
1999	85	66	50	**201**	11	13	20	**44**	12,9%	19,7%	40,0%	**21,9%**
2000	83	65	60	**208**	25	28	39	**92**	30,1%	43,1%	65,0%	**44,2%**
2001	103	100	70	**273**	14	45	33	**92**	13,6%	45,0%	47,1%	**33,7%**
2002	99	106	77	**282**	29	69	77	**175**	29,3%	65,1%	100,0%	**62,1%**
2003	110	135	85	**330**	35	46	69	**150**	31,8%	34,1%	81,2%	**45,5%**
2004	110	137	65	**312**	21	84	88	**193**	19,1%	61,3%	135,4%	**61,9%**
2005	90	137	85	**312**	42	36	52	**130**	46,7%	26,3%	61,2%	**41,7%**
2006	92	130	77	**299**	35	60	73	**168**	38,0%	46,2%	94,8%	**56,2%**
2007	101	137	83	**321**	41	62	66	**169**	40,6%	45,3%	79,5%	**52,6%**
2008	103	138	87	**328**	41	87	69	**197**	39,8%	63,0%	79,3%	**60,1%**
2009	105	151	108	**364**	34	86	60	**180**	32,4%	57,0%	55,6%	**49,5%**
2010	178	231	178	**587**	66	107	81	**254**	37,1%	46,3%	45,5%	**43,3%**
2011	216	298	228	**742**	68	110	100	**278**	31,5%	36,9%	43,9%	**37,5%**
2012	190	207	166	**563**	46	141	117	**304**	24,2%	68,1%	70,5%	**54,0%**
2013	199	227	192	**618**	61	129	113	**303**	30,7%	56,8%	58,9%	**49,0%**
2014	212	212	193	**617**	56	133	117	**306**	26,4%	62,7%	60,6%	**49,6%**
Változás	76,7%	84,3%	82,1%	80,9%	300,0%	600,0%	485,0%	477,4%	126,4%	279,7%	221,3%	219,1%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	0,96	0,88	***0,92***	1	1,36	1,43	***1,05***
1999	1	0,78	0,59	***0,76***	1	1,18	1,82	***1,54***
2000	1	0,78	0,72	***0,92***	1	1,12	1,56	***1,39***
2001	1	0,97	0,68	***0,70***	1	3,21	2,36	***0,73***
2002	1	1,07	0,78	***0,73***	1	2,38	2,66	***1,12***
2003	1	1,23	0,77	***0,63***	1	1,31	1,97	***1,50***
2004	1	1,25	0,59	***0,47***	1	4,00	4,19	***1,05***
2005	1	1,52	0,94	***0,62***	1	0,86	1,24	***1,44***
2006	1	1,41	0,84	***0,59***	1	1,71	2,09	***1,22***
2007	1	1,36	0,82	***0,61***	1	1,51	1,61	***1,06***
2008	1	1,34	0,84	***0,63***	1	2,12	1,68	***0,79***
2009	1	1,44	1,03	***0,72***	1	2,53	1,76	***0,70***
2010	1	1,30	1,00	***0,77***	1	1,62	1,23	***0,76***
2011	1	1,38	1,06	***0,77***	1	1,62	1,47	***0,91***
2012	1	1,09	0,87	***0,80***	1	3,07	2,54	***0,83***
2013	1	1,14	0,96	***0,85***	1	2,11	1,85	***0,88***
2014	1	1,00	0,91	***0,91***	1	2,38	2,09	***0,88***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	35,2%	33,7%	31,1%	100%	26,4%	35,8%	37,7%	100%
1999	42,3%	32,8%	24,9%	100%	25,0%	29,5%	45,5%	100%
2000	39,9%	31,3%	28,8%	100%	27,2%	30,4%	42,4%	100%
2001	37,7%	36,6%	25,6%	100%	15,2%	48,9%	35,9%	100%
2002	35,1%	37,6%	27,3%	100%	16,6%	39,4%	44,0%	100%
2003	33,3%	40,9%	25,8%	100%	23,3%	30,7%	46,0%	100%
2004	35,3%	43,9%	20,8%	100%	10,9%	43,5%	45,6%	100%
2005	28,8%	43,9%	27,2%	100%	32,3%	27,7%	40,0%	100%
2006	30,8%	43,5%	25,8%	100%	20,8%	35,7%	43,5%	100%
2007	31,5%	42,7%	25,9%	100%	24,3%	36,7%	39,1%	100%
2008	31,4%	42,1%	26,5%	100%	20,8%	44,2%	35,0%	100%
2009	28,8%	41,5%	29,7%	100%	18,9%	47,8%	33,3%	100%
2010	30,3%	39,4%	30,3%	100%	26,0%	42,1%	31,9%	100%
2011	29,1%	40,2%	30,7%	100%	24,5%	39,6%	36,0%	100%
2012	33,7%	36,8%	29,5%	100%	15,1%	46,4%	38,5%	100%
2013	32,2%	36,7%	31,1%	100%	20,1%	42,6%	37,3%	100%
2014	34,4%	34,4%	31,3%	100%	18,3%	43,5%	38,2%	100%

A dámszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **402**

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

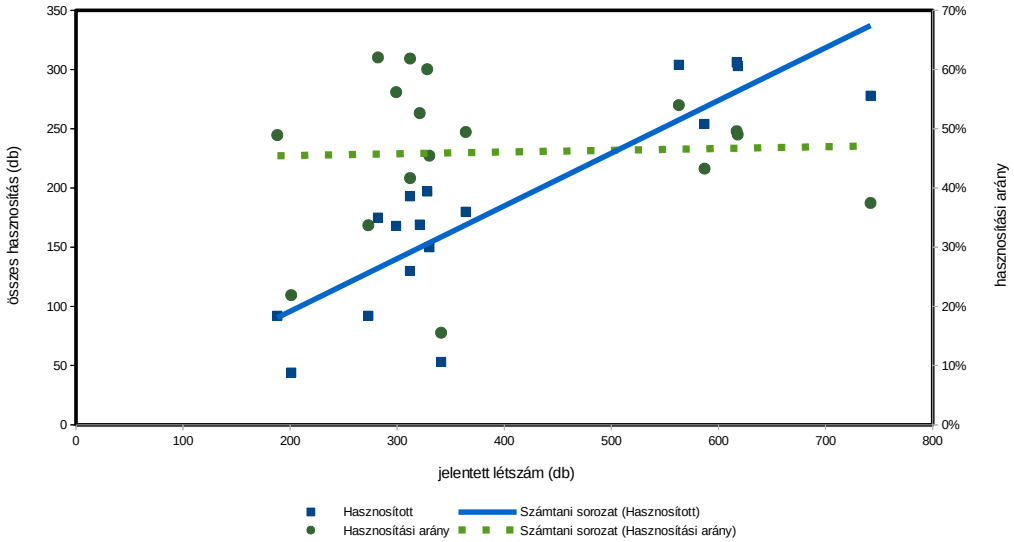

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

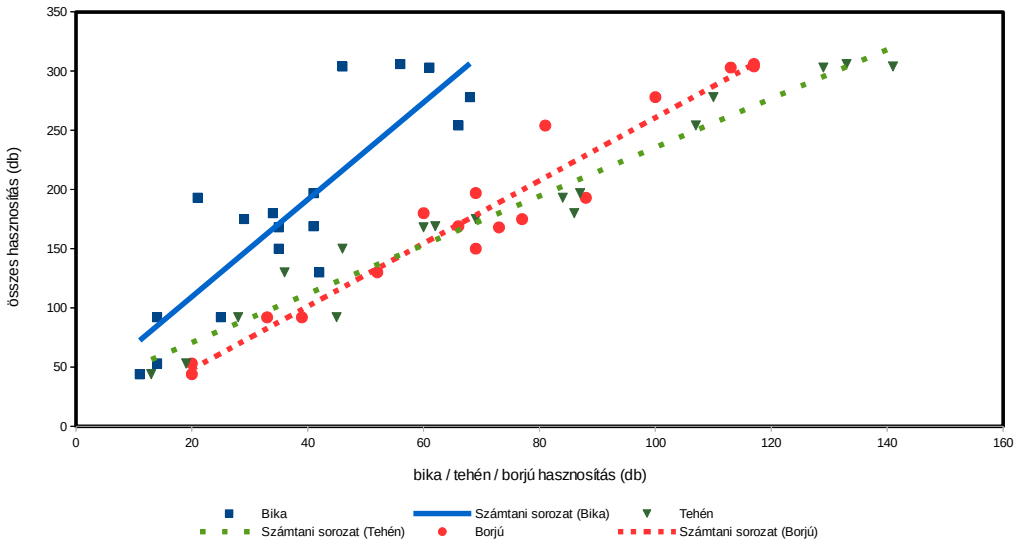

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

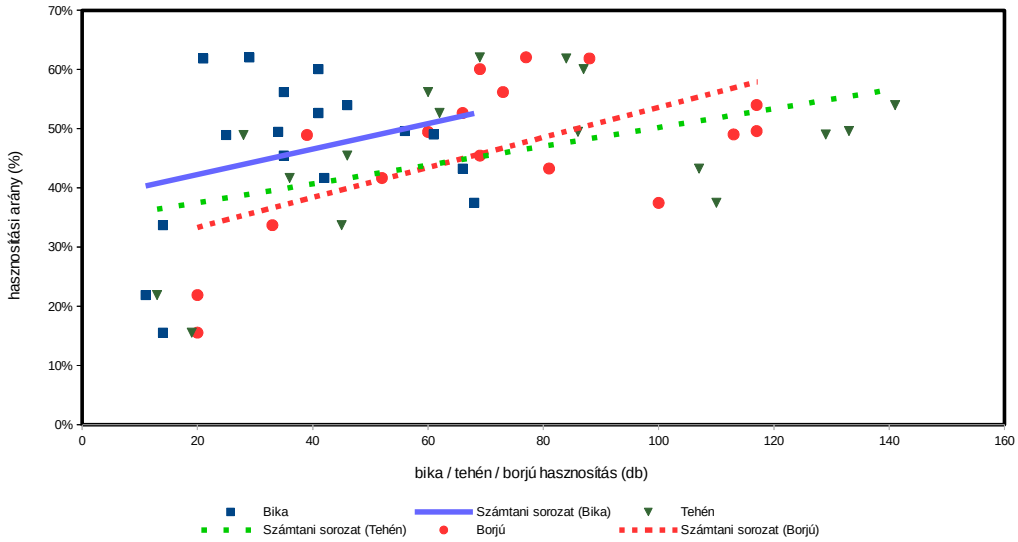

Dámszarvas (teríték - db/km²) 2007

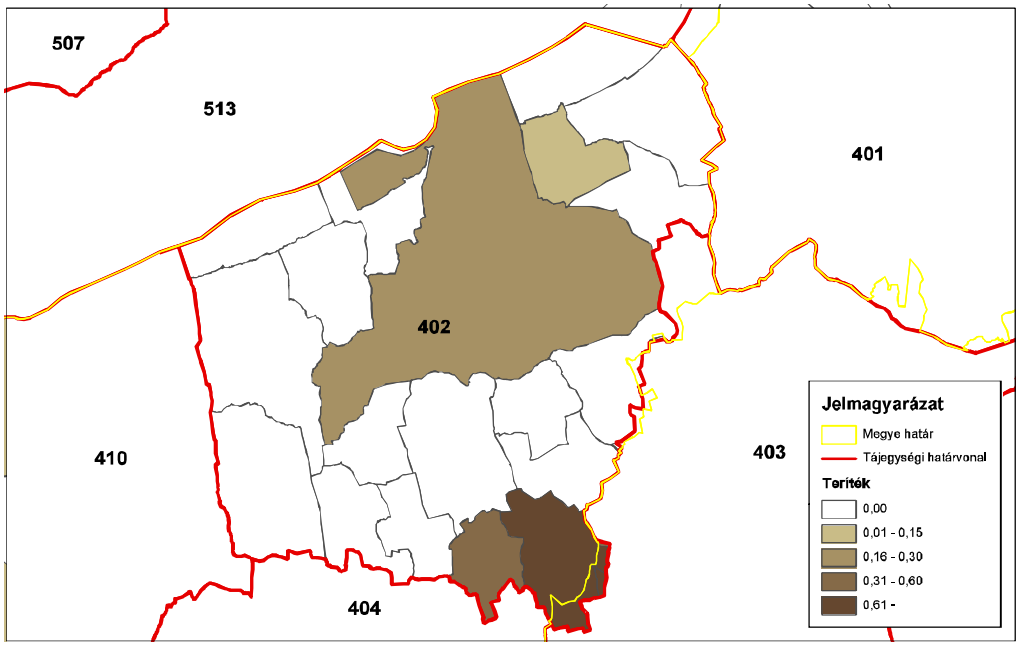

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km²) 2008

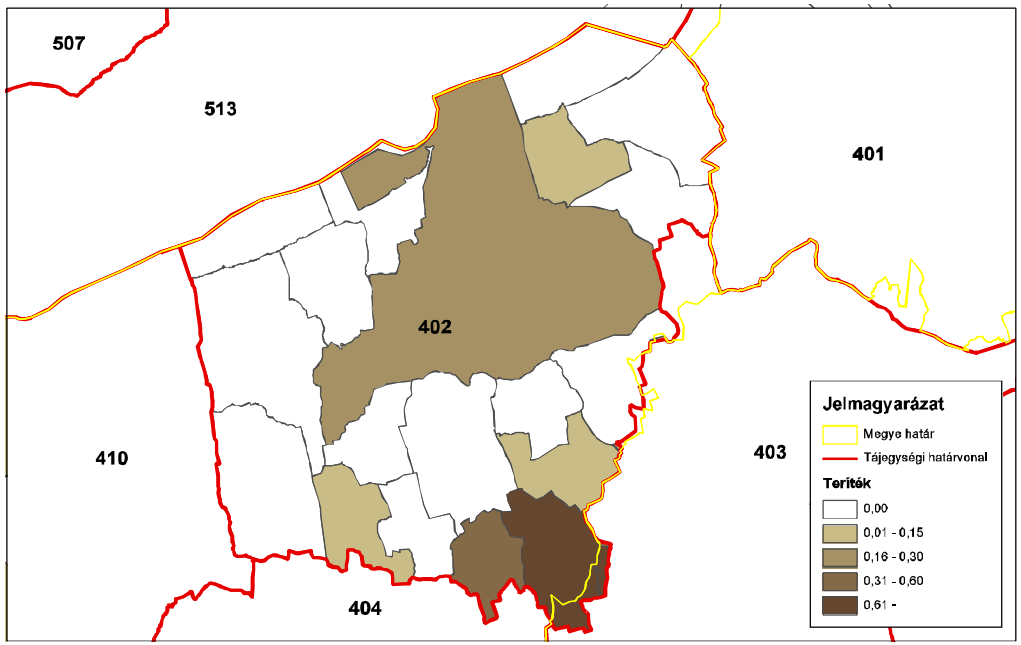

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km²) 2009

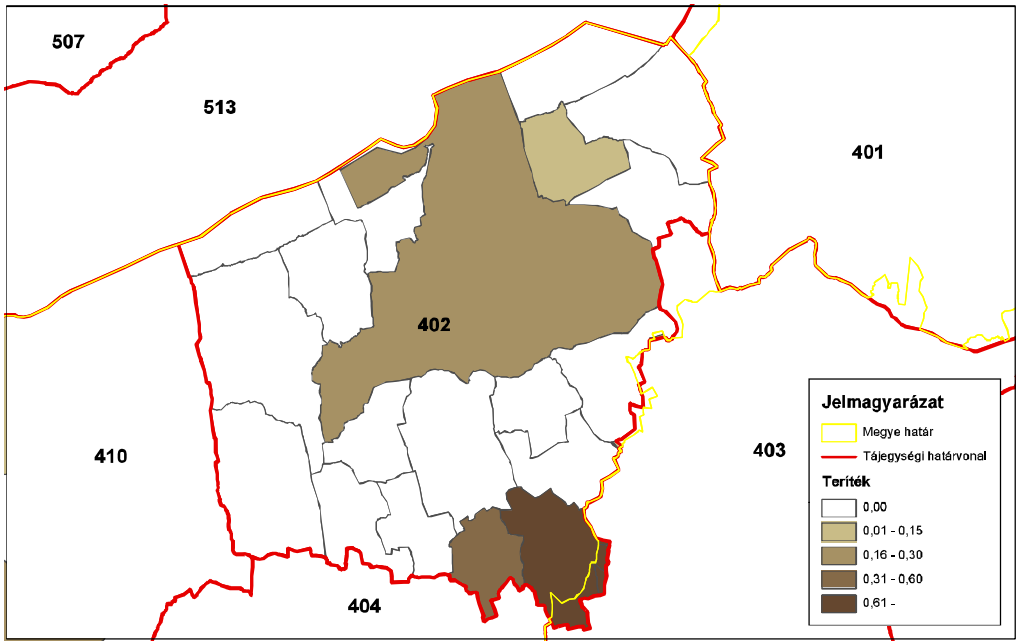

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km²) 2010

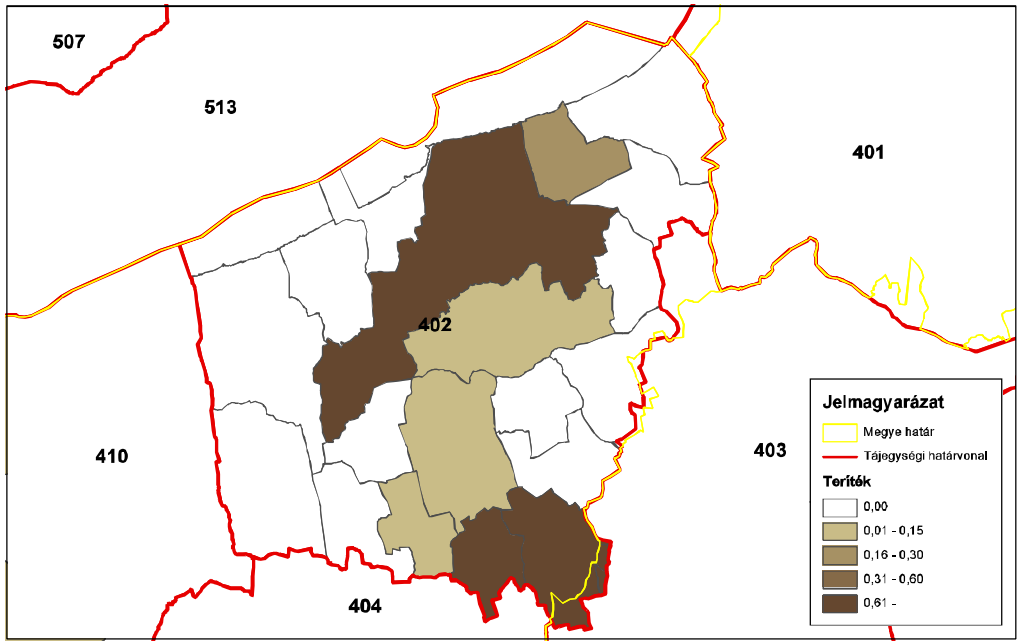

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km²) 2011

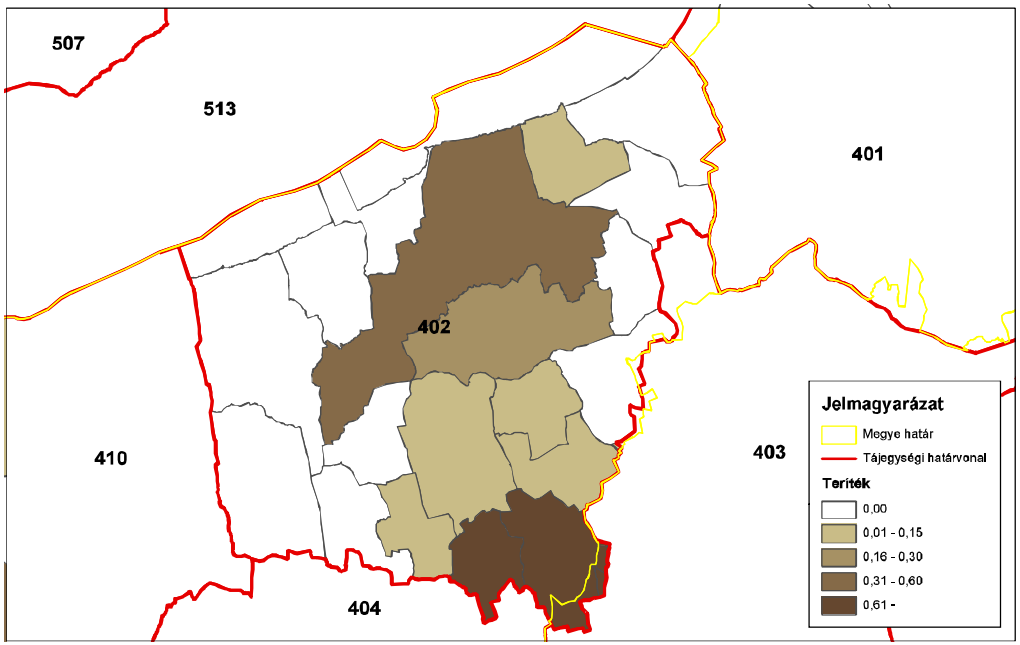

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km²) 2012

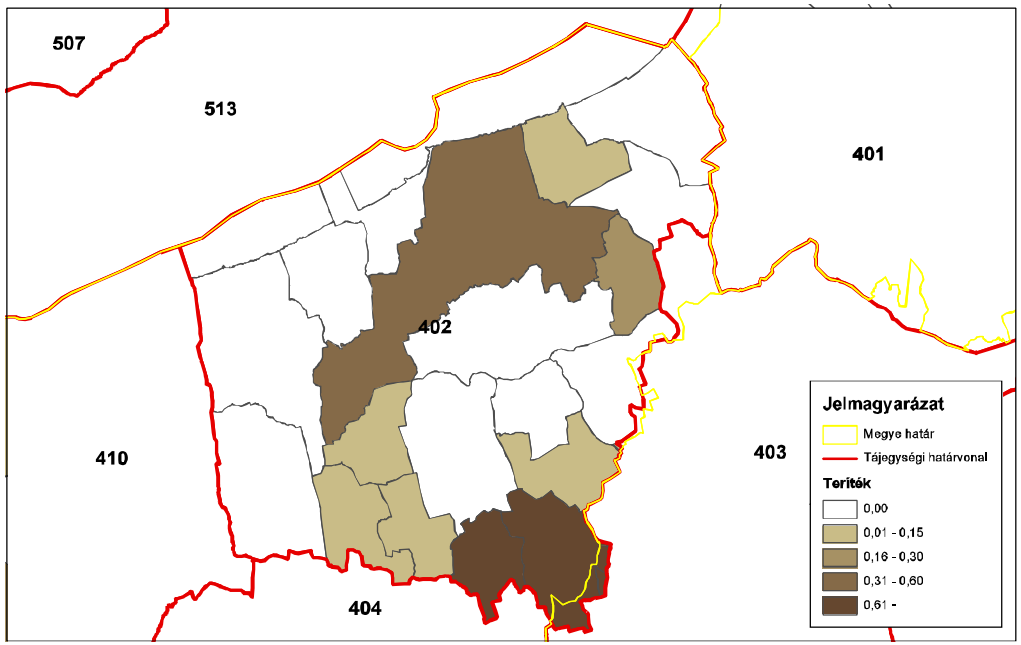

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km²) 2013

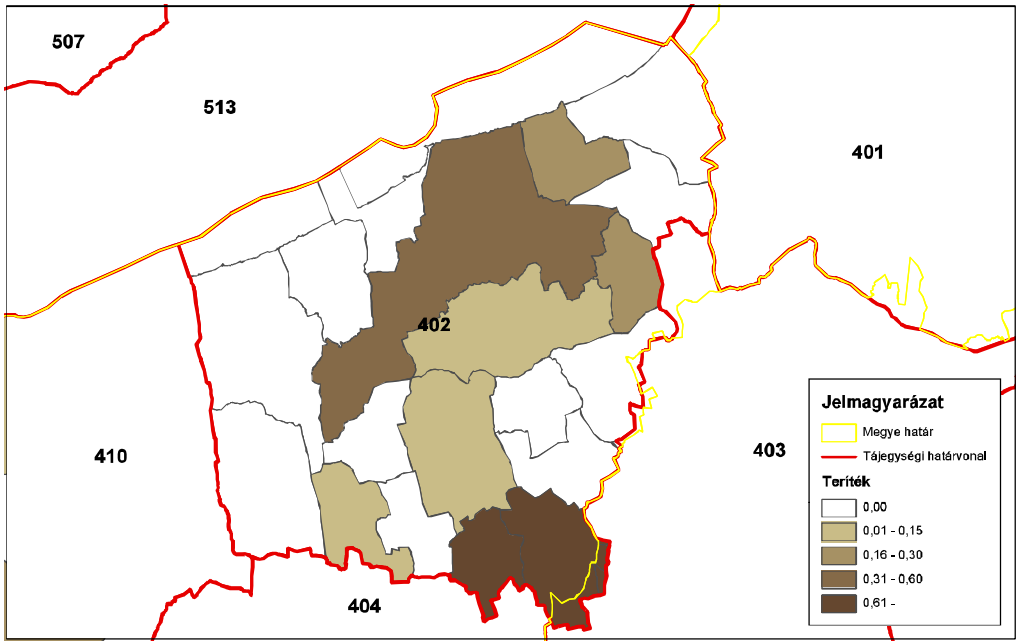

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km²) 2014

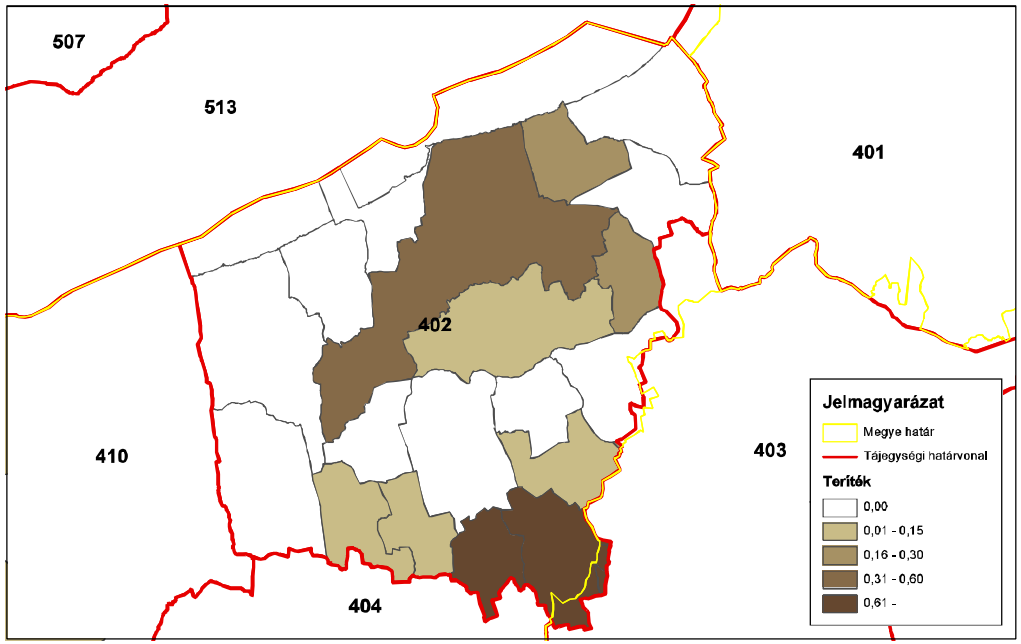

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	17	6	35,3%	2	3	1	33,3%	50,0%	16,7%
1999	13	3	23,1%	1	1	1	33,3%	33,3%	33,3%
2000	25	9	36,0%	2	3	4	22,2%	33,3%	44,4%
2001	21	9	42,9%	1	4	4	11,1%	44,4%	44,4%
2002	33	15	45,5%	7	5	3	46,7%	33,3%	20,0%
2003	38	10	26,3%	8	1	1	80,0%	10,0%	10,0%
2004	30	13	43,3%	3	3	7	23,1%	23,1%	53,8%
2005	42	10	23,8%	3	2	5	30,0%	20,0%	50,0%
2006	34	17	50,0%	5	6	6	29,4%	35,3%	35,3%
2007	42	15	35,7%	6	2	7	40,0%	13,3%	46,7%
2008	41	15	36,6%	3	6	6	20,0%	40,0%	40,0%
2009	32	18	56,3%	6	9	3	33,3%	50,0%	16,7%
2010	69	18	26,1%	5	5	8	27,8%	27,8%	44,4%
2011	69	19	27,5%	6	6	7	31,6%	31,6%	36,8%
2012	52	11	21,2%	2	4	5	18,2%	36,4%	45,5%
2013	64	14	21,9%	8	3	3	57,1%	21,4%	21,4%
2014	67	28	41,8%	8	5	15	28,6%	17,9%	53,6%

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

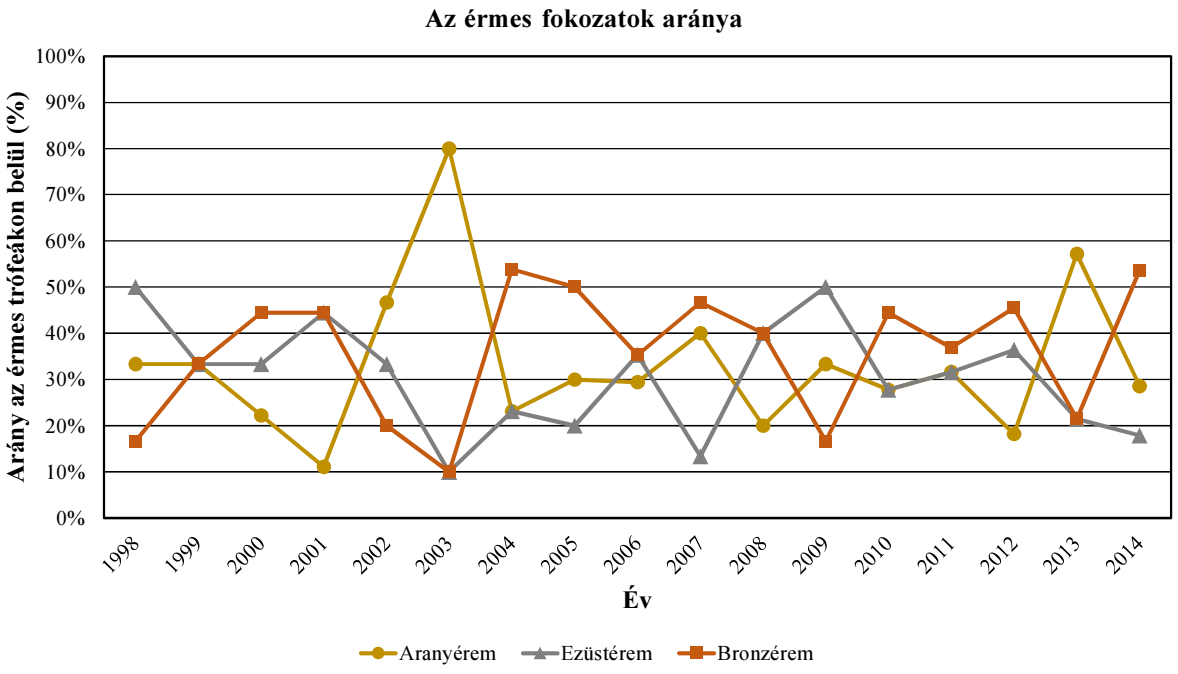

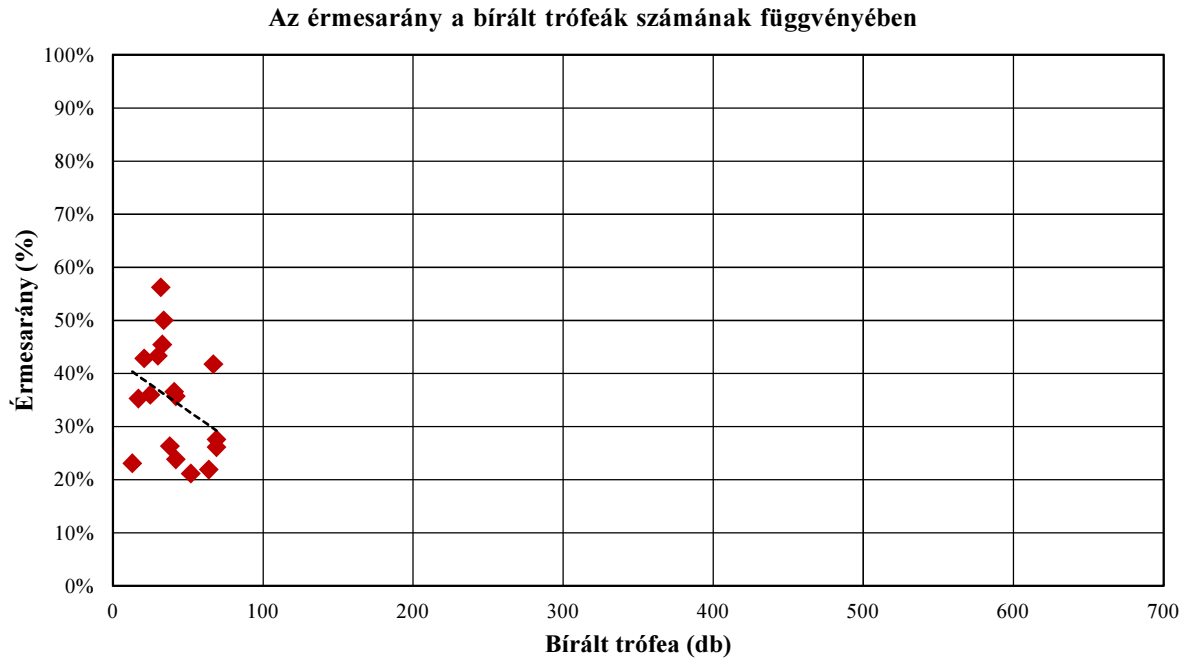

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	1	4	2		4	3	3		2	2	4	4	10	11	4	9	6
2	2			1	2	2	5	4		1	2	4	7	6	7	8	1
3	3	1	4	1	4	5	4	10	4	8	4	2	14	7	7	9	8
4	1		1	3	3	8		9	3	7	6	2	6	7	11	7	9
5	2		3	2	2	4	3	3	3	10	3	3	8	8	3	5	6
6	4	3	1	2	1	4	3	3	2	5	4		12	11	8	4	6
7	1	2	7	4		3	4	4	8	1	10	5	7	7	4	9	12
8	1	1	4	4	4	4	2	3	5	2	4	6	3	7	4	6	6
9	1	2	1	4	4	3	1	2	3	3	1	5	1	2	2	3	7
10			1		6	1	3	2	3	2	1	1	1	2	1	3	2
11			1		2	1	2	2		1	2			1		1	3
12					1				1						1		1
13	1																
13<																	
Összesen	**17**	**13**	**25**	**21**	**33**	**38**	**30**	**42**	**34**	**42**	**41**	**32**	**69**	**69**	**52**	**64**	**67**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	5,9%	30,8%	8,0%		12,1%	7,9%	10,0%		5,9%	4,8%	9,8%	12,5%	14,5%	15,9%	7,7%	14,1%	9,0%
2	11,8%			4,8%	6,1%	5,3%	16,7%	9,5%		2,4%	4,9%	12,5%	10,1%	8,7%	13,5%	12,5%	1,5%
3	17,6%	7,7%	16,0%	4,8%	12,1%	13,2%	13,3%	23,8%	11,8%	19,0%	9,8%	6,3%	20,3%	10,1%	13,5%	14,1%	11,9%
4	5,9%		4,0%	14,3%	9,1%	21,1%		21,4%	8,8%	16,7%	14,6%	6,3%	8,7%	10,1%	21,2%	10,9%	13,4%
5	11,8%		12,0%	9,5%	6,1%	10,5%	10,0%	7,1%	8,8%	23,8%	7,3%	9,4%	11,6%	11,6%	5,8%	7,8%	9,0%
6	23,5%	23,1%	4,0%	9,5%	3,0%	10,5%	10,0%	7,1%	5,9%	11,9%	9,8%		17,4%	15,9%	15,4%	6,3%	9,0%
7	5,9%	15,4%	28,0%	19,0%		7,9%	13,3%	9,5%	23,5%	2,4%	24,4%	15,6%	10,1%	10,1%	7,7%	14,1%	17,9%
8	5,9%	7,7%	16,0%	19,0%	12,1%	10,5%	6,7%	7,1%	14,7%	4,8%	9,8%	18,8%	4,3%	10,1%	7,7%	9,4%	9,0%
9	5,9%	15,4%	4,0%	19,0%	12,1%	7,9%	3,3%	4,8%	8,8%	7,1%	2,4%	15,6%	1,4%	2,9%	3,8%	4,7%	10,4%
10			4,0%		18,2%	2,6%	10,0%	4,8%	8,8%	4,8%	2,4%	3,1%	1,4%	2,9%	1,9%	4,7%	3,0%
11			4,0%		6,1%	2,6%	6,7%	4,8%		2,4%	4,9%			1,4%		1,6%	4,5%
12					3,0%				2,9%						1,9%		1,5%
13	5,9%																
13<																	
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

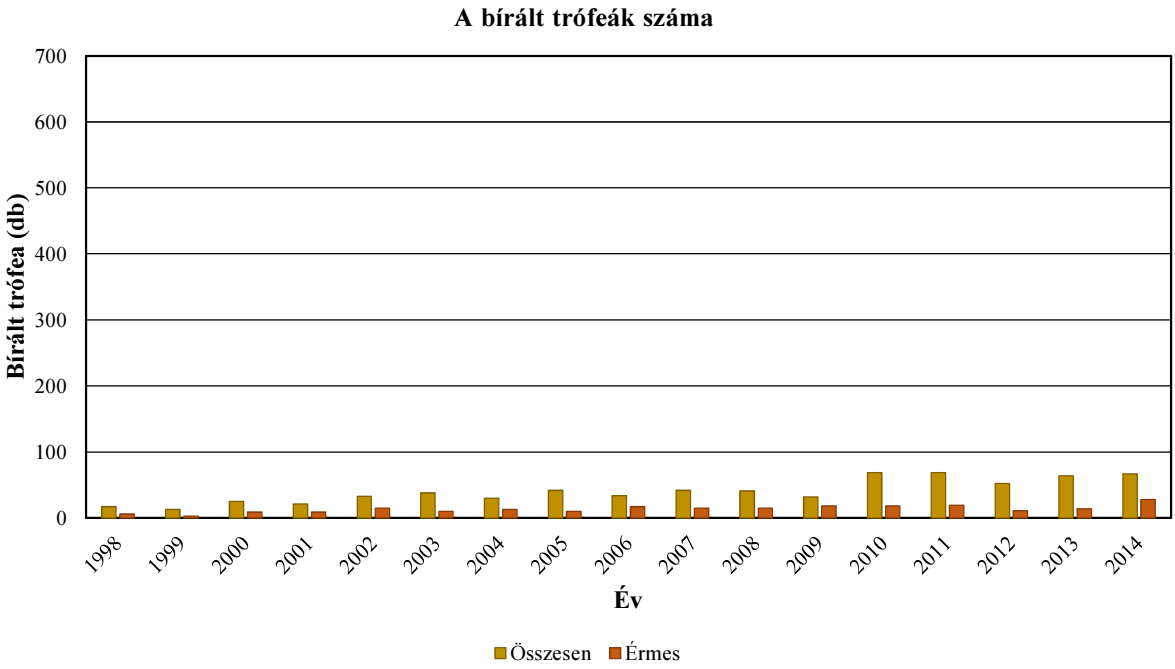

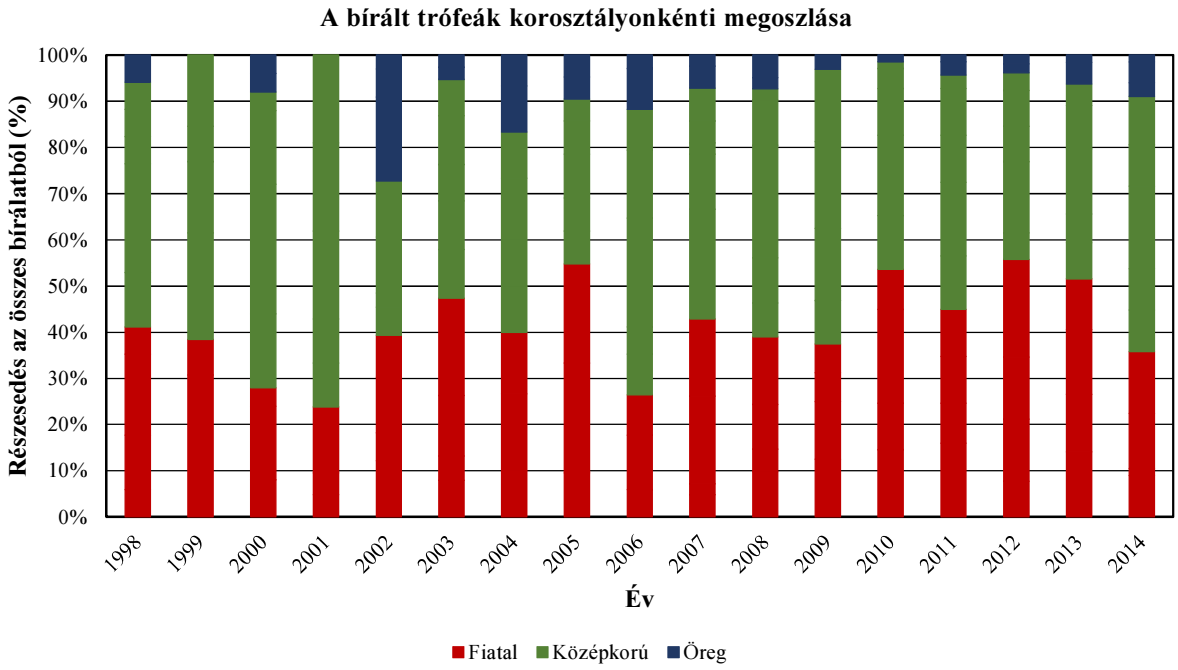

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	69	7,60				0,47			
2	52	31,65				1,27			
3	95	44,46	18,05	37,40	14,30	1,95	18,85	11,10	12,35
4	83	50,77	21,58	27,43	13,20	2,35	18,40	10,10	10,98
5	68	56,61	19,90	35,24	13,82	2,92	18,60	9,98	10,81
6	73	60,14	20,63	35,18	14,47	3,24	18,75	9,95	10,89
7	88	62,23	20,31	35,91	14,48	3,47	19,29	10,22	11,14
8	66	62,86	20,79	36,44	15,09	3,61	19,49	10,45	11,53
9	45	65,92	21,14	38,35	15,83	3,97	19,50	10,72	11,75
10	29	64,32	21,58	36,78	15,97	3,88	20,10	10,74	12,36
11	16	59,93	19,55	37,78	15,60	3,89	21,00	11,33	13,55
12	4	62,14	22,08	36,25	17,78	4,07	19,60	11,30	12,80
13	1	54,50				3,35			
13<									

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	69	2,55				0,21			
2	52	8,25				0,86			
3	95	33,23	18,05	37,40	14,30	1,57	18,85	11,10	12,35
4	83	41,27	17,70	26,10	13,05	1,75	17,90	9,75	10,30
5	68	44,75	14,50	26,25	12,56	2,37	17,15	9,65	10,25
6	73	53,44	17,95	32,20	11,85	2,74	17,80	8,60	8,40
7	88	58,41	17,73	29,18	10,60	3,01	17,68	9,25	10,25
8	66	56,48	15,13	30,58	11,70	3,10	17,65	9,60	10,55
9	45	59,00	11,35	32,00	13,92	3,37	17,70	9,85	10,00
10	29	54,00	16,45	31,15	13,95	2,80	17,65	9,30	10,60
11	16	41,15	16,10	27,30	13,45	2,76	20,18	10,63	11,23
12	4	59,75	21,75	31,15	16,85	3,46	18,45	10,80	12,60
13	1	54,50				3,35			
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	69	16,88				0,62			
2	52	44,85				1,73			
3	95	53,04	18,05	37,40	14,30	2,43	18,85	11,10	12,35
4	83	55,43	25,45	28,75	13,35	2,77	18,90	10,45	11,65
5	68	62,95	27,15	43,80	15,95	3,27	20,95	10,75	11,90
6	73	67,40	22,65	43,70	17,25	3,59	19,80	10,43	12,58
7	88	67,34	26,80	39,45	18,95	3,90	21,25	11,30	13,10
8	66	68,16	24,23	40,62	17,90	4,12	21,60	11,36	12,80
9	45	70,70	25,65	43,53	20,05	4,57	20,95	12,15	13,90
10	29	70,30	24,48	42,55	19,45	4,59	21,45	11,40	14,97
11	16	74,25	26,40	47,75	18,68	5,23	22,50	12,75	20,90
12	4	65,15	22,40	41,35	18,70	4,95	20,75	11,80	13,00
13	1	54,50				3,35			
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	69	14,33				0,41			
2	52	36,60				0,87			
3	95	19,81	0,00	0,00	0,00	0,86	0,00	0,00	0,00
4	83	14,17	7,75	2,65	0,30	1,02	1,00	0,70	1,35
5	68	18,20	12,65	17,55	3,39	0,90	3,80	1,10	1,65
6	73	13,96	4,70	11,50	5,40	0,85	2,00	1,83	4,18
7	88	8,93	9,08	10,28	8,35	0,89	3,58	2,05	2,85
8	66	11,68	9,10	10,04	6,20	1,02	3,95	1,76	2,25
9	45	11,70	14,30	11,53	6,13	1,20	3,25	2,30	3,90
10	29	16,30	8,03	11,40	5,50	1,79	3,80	2,10	4,37
11	16	33,10	10,30	20,45	5,23	2,47	2,33	2,13	9,68
12	4	5,40	0,65	10,20	1,85	1,49	2,30	1,00	0,40
13	1	0,00				0,00			
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	69	188,6%				85,7%			
2	52	115,6%				68,5%			
3	95	44,6%	0,0%	0,0%	0,0%	44,4%	0,0%	0,0%	0,0%
4	83	27,9%	35,9%	9,7%	2,3%	43,4%	5,4%	6,9%	12,3%
5	68	32,1%	63,6%	49,8%	24,5%	30,7%	20,4%	11,0%	15,3%
6	73	23,2%	22,8%	32,7%	37,3%	26,3%	10,7%	18,3%	38,3%
7	88	14,3%	44,7%	28,6%	57,7%	25,7%	18,5%	20,1%	25,6%
8	66	18,6%	43,8%	27,6%	41,1%	28,1%	20,3%	16,9%	19,5%
9	45	17,7%	67,6%	30,1%	38,7%	30,2%	16,7%	21,5%	33,2%
10	29	25,3%	37,2%	31,0%	34,4%	46,2%	18,9%	19,6%	35,3%
11	16	55,2%	52,7%	54,1%	33,5%	63,5%	11,1%	18,8%	71,4%
12	4	8,7%	2,9%	28,1%	10,4%	36,6%	11,7%	8,8%	3,1%
13	1	0,0%				0,0%			
13<									

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	69	2,55				0,21			
2	52	8,25				0,86			
3	95	33,23	18,05	37,40	14,30	1,57	18,85	11,10	12,35
4	83	41,27	17,70	26,10	13,05	1,75	17,90	9,75	10,30
5	68	44,75	14,50	26,25	12,56	2,37	17,15	9,65	10,25
6	73	53,44	17,95	32,20	11,85	2,74	17,80	8,60	8,40
7	88	58,41	17,73	29,18	10,60	3,01	17,68	9,25	10,25
8	66	56,48	15,13	30,58	11,70	3,10	17,65	9,60	10,55
9	45	59,00	11,35	32,00	13,92	3,37	17,70	9,85	10,00
10	29	54,00	16,45	31,15	13,95	2,80	17,65	9,30	10,60
11	16	41,15	16,10	27,30	13,45	2,76	20,18	10,63	11,23
12	4	59,75	21,75	31,15	16,85	3,46	18,45	10,80	12,60
13	1	54,50				3,35			
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	69	2000				1998			
2	52	2007				2007			
3	95	2013	1998	1998	1998	2013	1998	1998	1998
4	83	2014	2003	2003	2005	2000	2005	2005	2005
5	68	2012	2009	2006	2011	2005	2006	2014	2011
6	73	2011	2006	2006	2000	1999	2001	1999	1999
7	88	2013	2004	1999	1999	2005	2012	1998	2007
8	66	2005	2004	2013	1999	2005	1998	1998	1998
9	45	2013	2000	2008	2006	2000	1998	2012	2000
10	29	2012	2000	2014	2005	2012	2014	2014	2014
11	16	2000	2005	2007	2004	2011	2014	2004	2004
12	4	2006	2012	2012	2012	2006	2012	2012	2012
13	1	1998				1998			
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	69	16,88				0,62			
2	52	44,85				1,73			
3	95	53,04	18,05	37,40	14,30	2,43	18,85	11,10	12,35
4	83	55,43	25,45	28,75	13,35	2,77	18,90	10,45	11,65
5	68	62,95	27,15	43,80	15,95	3,27	20,95	10,75	11,90
6	73	67,40	22,65	43,70	17,25	3,59	19,80	10,43	12,58
7	88	67,34	26,80	39,45	18,95	3,90	21,25	11,30	13,10
8	66	68,16	24,23	40,62	17,90	4,12	21,60	11,36	12,80
9	45	70,70	25,65	43,53	20,05	4,57	20,95	12,15	13,90
10	29	70,30	24,48	42,55	19,45	4,59	21,45	11,40	14,97
11	16	74,25	26,40	47,75	18,68	5,23	22,50	12,75	20,90
12	4	65,15	22,40	41,35	18,70	4,95	20,75	11,80	13,00
13	1	54,50				3,35			
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	69	2007				2004			
2	52	2014				2014			
3	95	2003	1998	1998	1998	2002	1998	1998	1998
4	83	2002	2005	2005	2003	2006	2003	2003	2003
5	68	1998	1998	1998	2014	1998	2009	2009	2009
6	73	2002	1999	1998	2002	2014	2000	1998	1998
7	88	2009	2003	2012	2003	2007	2003	2003	2003
8	66	2009	2007	2003	2003	2007	1999	2006	2008
9	45	2007	2004	2007	2004	2010	2008	2010	2010
10	29	2009	2013	2003	2003	2013	2011	2004	2013
11	16	2003	2000	2003	2014	2003	2013	2013	2013
12	4	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014
13	1	1998				1998			
13<									

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

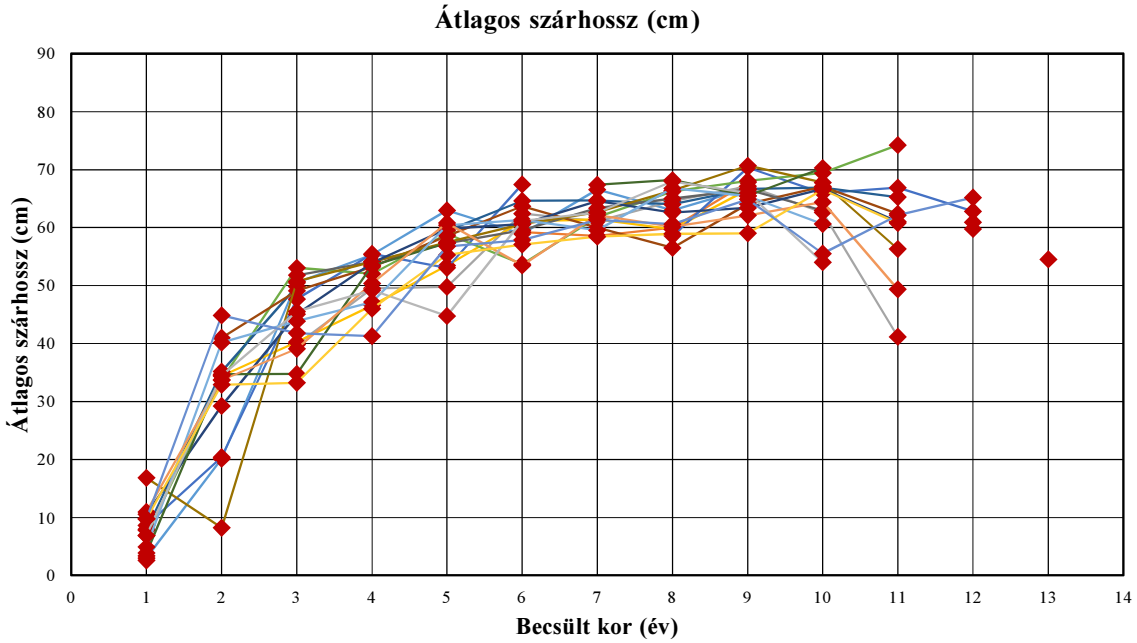

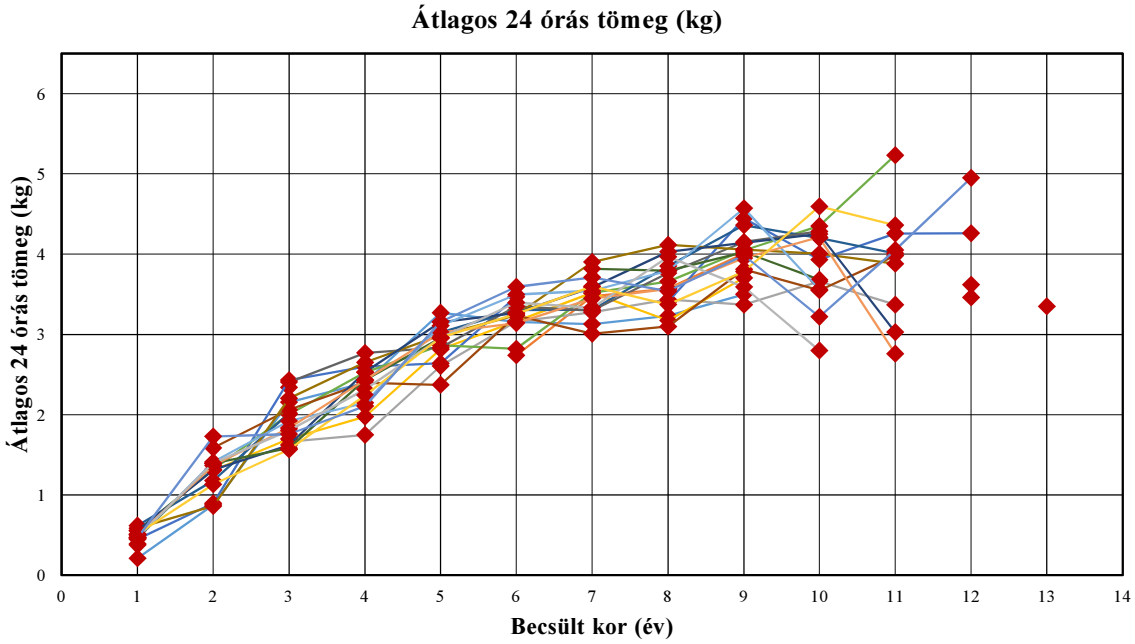

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

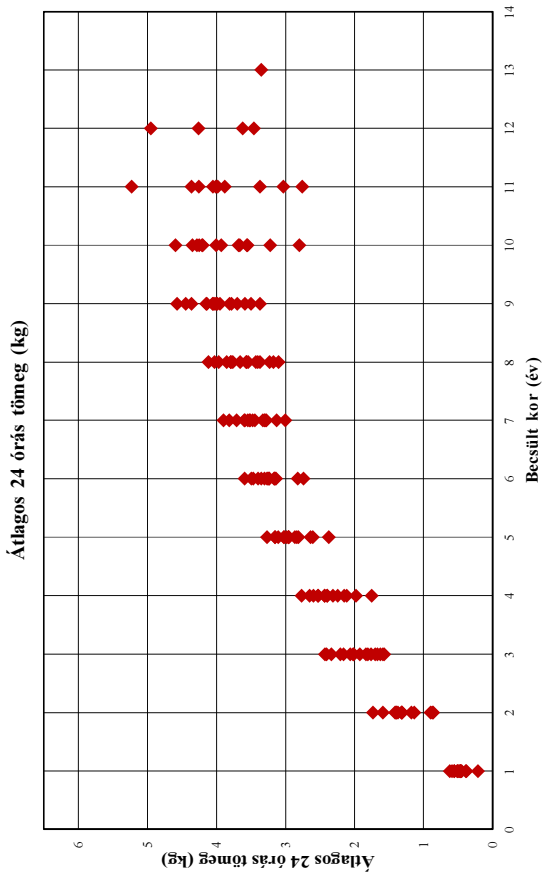

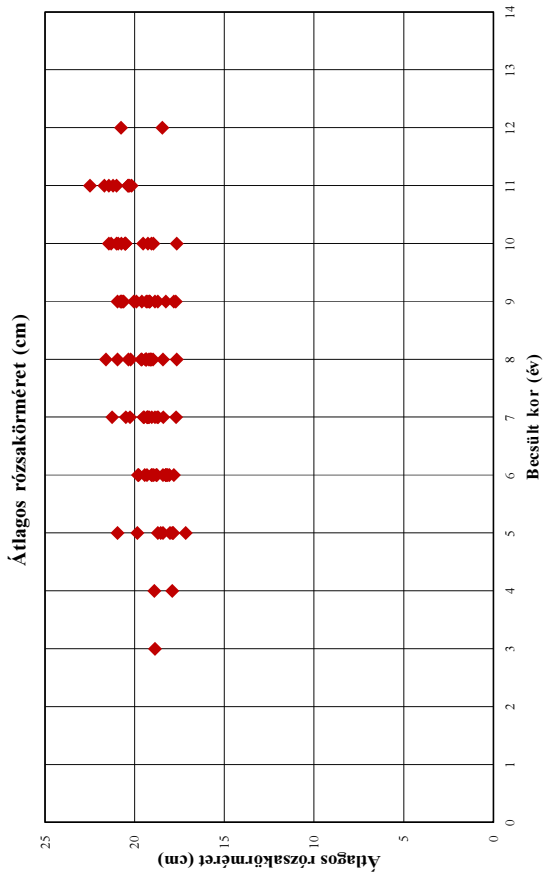

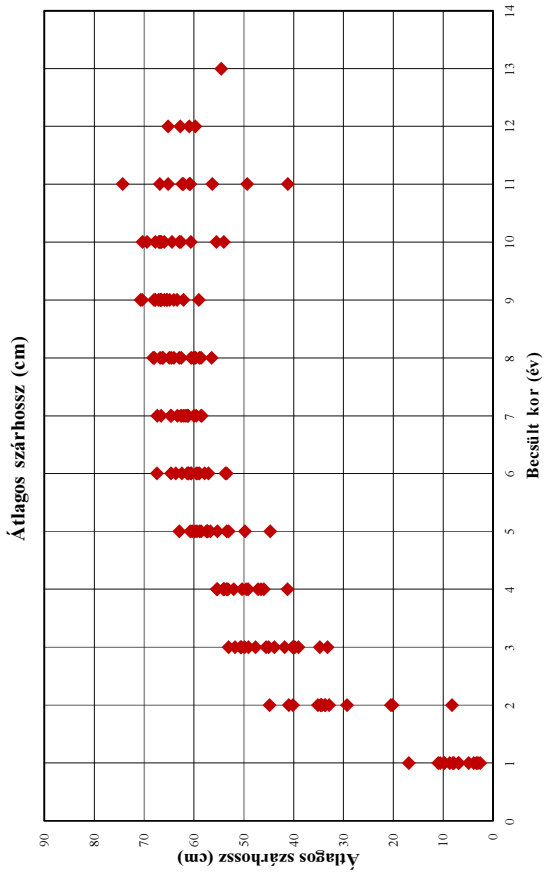

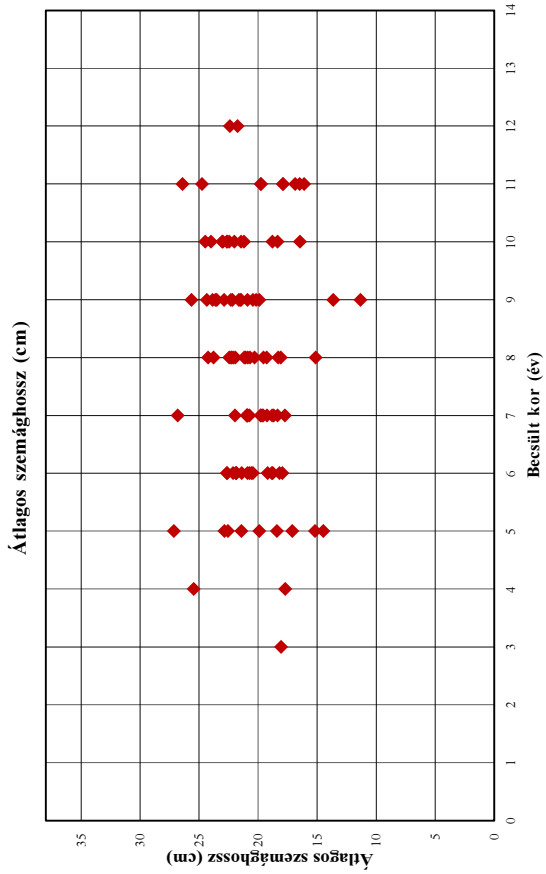

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

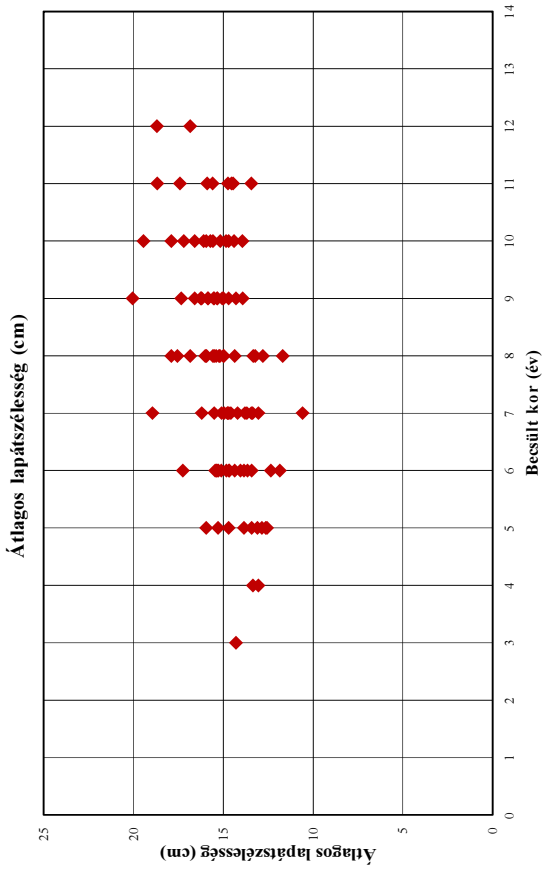

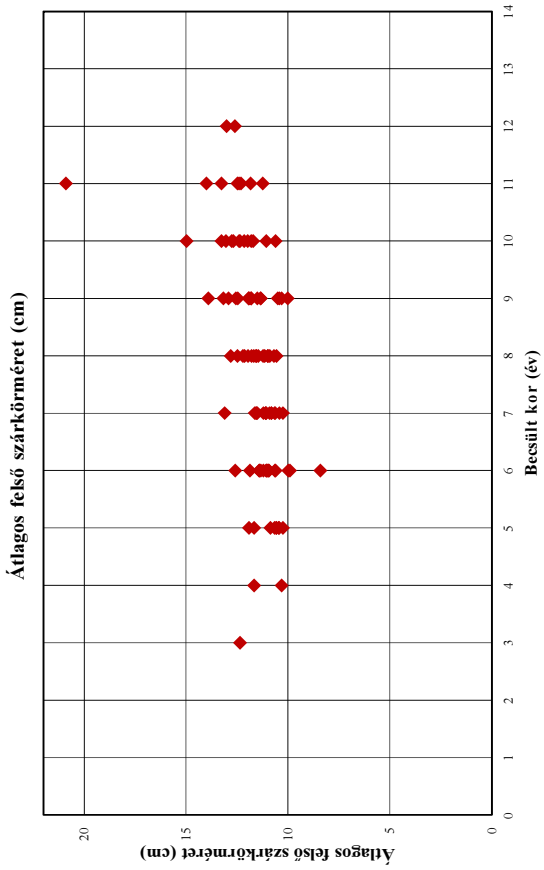

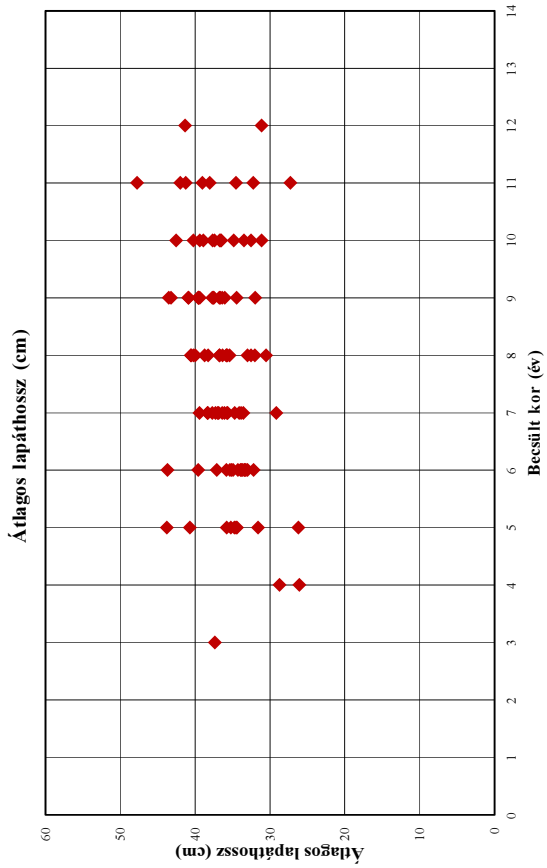

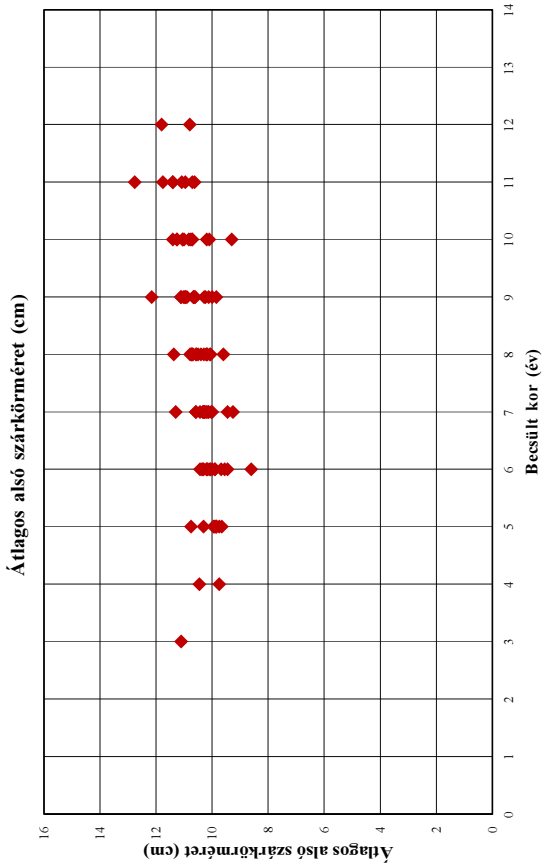

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1	1	3,00				0,21			
1998	2	2	20,13				0,88			
1998	3	3	50,47	18,05	37,40	14,30	2,16	18,85	11,10	12,35
1998	4	1	55,30				2,40			
1998	5	2	62,95	27,15	43,80	15,30	3,27	19,85	10,30	11,65
1998	6	4	58,89	20,75	43,70	15,38	3,16	19,78	10,43	12,58
1998	7	1	66,55	20,95	36,10	13,70	3,13	18,40	9,25	10,65
1998	8	1	62,95	18,30	35,85	12,80	3,23	17,65	9,60	10,55
1998	9	1	66,75	13,65	39,55	14,70	3,50	17,70	10,90	11,35
1998	10									
1998	11									
1998	12									
1998	13	1	54,50				3,35			
1998	13<									
1999	1	4	3,35				0,38			
1999	2									
1999	3	1	39,95				2,34			
1999	4									
1999	5									
1999	6	3	59,18	22,65	33,25	12,35	2,74	18,20	8,60	8,40
1999	7	2	58,55	20,75	29,18	10,60	3,48	20,48	10,58	11,55
1999	8	1	59,95	20,30	32,05	11,70	3,57	21,60	10,55	11,55
1999	9	2	67,78	23,50	40,90	15,00	4,01	19,15	10,13	11,33
1999	10									
1999	11									
1999	12									
1999	13									
1999	13<									
2000	1	2	2,55				0,39			
2000	2									
2000	3	4	39,80				1,67			
2000	4	1	49,50				1,75			
2000	5	3	49,75				2,61			
2000	6	1	62,40	18,20	34,00	11,85	3,16	19,80	10,20	11,00
2000	7	7	61,09	19,80	37,30	14,74	3,28	18,69	10,11	10,61
2000	8	4	64,54	21,93	36,38	15,50	3,43	20,33	10,78	11,13
2000	9	1	67,10	11,35	39,55	14,30	3,37	18,25	10,95	10,00
2000	10	1	62,60	16,45	36,60	14,85	3,66	21,00	11,05	12,75
2000	11	1	41,15	26,40			3,37	21,45		
2000	12									
2000	13									
2000	13<									
2001	1									
2001	2	1	34,40				1,31			
2001	3	1	40,25				1,70			
2001	4	3	46,58				1,98			
2001	5	2	53,43				2,82			
2001	6	2	61,05	21,85	33,65	14,05	3,17	17,80	9,45	9,90
2001	7	4	61,38	20,97	36,87	13,80	3,52	19,50	10,32	11,50
2001	8	4	59,68	19,28	36,75	13,23	3,18	19,20	10,20	10,98
2001	9	4	66,54	19,91	37,63	15,33	3,70	19,25	10,65	11,93
2001	10									
2001	11									
2001	12									
2001	13									
2001	13<									
2002	1	4	8,66				0,45			
2002	2	2	20,43				0,90			
2002	3	4	47,68				2,43			
2002	4	3	55,43				2,60			
2002	5	2	53,05				2,64			
2002	6	1	67,40	18,85	39,60	17,25	3,47	18,15	10,00	11,05
2002	7									
2002	8	4	58,56	19,55	33,02	15,00	3,41	19,40	10,58	11,45
2002	9	4	70,36	22,89	40,94	15,55	4,45	19,35	10,66	11,93
2002	10	6	65,93	23,06	37,68	15,16	3,93	20,53	10,72	12,40
2002	11	2	66,85	17,90	39,05	15,60	4,26	21,70	11,08	12,48
2002	12	1	62,75				4,26			
2002	13									
2002	13<									

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1	3	6,92				0,56			
2003	2	2	33,75				1,32			
2003	3	5	53,04				2,01			
2003	4	8	52,02	17,70	26,10	13,35	2,53	18,90	10,45	11,65
2003	5	4	58,90				2,87			
2003	6	4	53,68	20,90	33,38	14,68	2,82	18,75	9,68	11,20
2003	7	3	61,78	26,80	37,00	18,95	3,52	21,25	11,30	13,10
2003	8	4	66,20	22,10	40,62	17,90	3,66	20,22	10,68	12,20
2003	9	3	68,02	20,45	39,62	15,50	4,05	20,78	11,12	13,17
2003	10	1	69,40	18,35	42,55	19,45	4,35	20,50	11,25	12,35
2003	11	1	74,25	24,75	47,75	17,40	5,23	20,35	11,40	12,30
2003	12									
2003	13									
2003	13<									
2004	1	3	7,85				0,62			
2004	2	5	35,17				1,18			
2004	3	4	49,81				2,02			
2004	4									
2004	5	3	59,42	18,40	31,63	13,85	3,02	18,70	9,75	10,45
2004	6	3	64,58	21,40	35,88	14,83	3,30	18,28	10,33	10,93
2004	7	4	64,69	17,73	35,78	13,38	3,31	19,48	10,03	10,80
2004	8	2	64,00	15,13	36,80	14,38	3,85	19,05	10,05	11,68
2004	9	1	66,65	25,65	36,65	20,05	4,36	18,85	10,00	10,50
2004	10	3	66,87	18,80	37,45	15,58	4,20	20,92	11,40	13,03
2004	11	2	65,20	16,88	34,58	13,45	4,01	20,28	10,63	11,23
2004	12									
2004	13									
2004	13<									
2005	1									
2005	2	4	40,98				1,59			
2005	3	10	49,08				2,06			
2005	4	9	53,21	25,45	28,75	13,05	2,40	17,90	9,75	10,30
2005	5	3	58,55	17,10	34,55	12,85	2,37	17,85	9,85	10,85
2005	6	3	63,63	22,65	33,83	13,85	3,24	19,30	10,15	11,33
2005	7	4	59,96	18,68	36,42	14,20	3,01	19,25	10,43	11,07
2005	8	3	56,48	23,78	32,58	16,00	3,10	18,43	10,20	10,98
2005	9	2	64,05	23,85	39,40	16,25	3,81	18,70	11,10	12,55
2005	10	2	67,03	22,63	36,75	13,95	3,55	19,25	11,00	11,98
2005	11	2	62,35	16,10	42,00	14,75	3,98	20,35	11,75	14,00
2005	12									
2005	13									
2005	13<									
2006	1	2	8,00				0,51			
2006	2									
2006	3	4	51,75				2,41			
2006	4	3	54,08				2,77			
2006	5	3	57,28	22,85	26,25	14,70	2,84	17,15	9,90	10,65
2006	6	2	59,53	17,95	32,20	13,65	3,35	18,25	9,90	11,85
2006	7	8	63,33	20,91	34,12	13,06	3,30	18,74	10,19	10,90
2006	8	5	64,95	21,06	35,41	15,19	3,76	19,13	11,36	12,13
2006	9	3	66,55	23,62	37,50	13,92	4,15	20,72	11,02	12,92
2006	10	3	62,93	23,98	33,48	16,60	4,28	20,73	11,25	13,25
2006	11									
2006	12	1	59,75				3,46			
2006	13									
2006	13<									
2007	1	2	16,88				0,59			
2007	2	1	8,25				0,86			
2007	3	8	50,68				2,21			
2007	4	7	54,07				2,65			
2007	5	10	57,46	21,41	34,43	13,41	2,99	18,55	9,85	10,44
2007	6	5	60,55	21,85	35,15	14,37	3,24	18,42	10,30	11,07
2007	7	1	62,60	19,75	33,90	13,45	3,90	20,25	10,00	10,25
2007	8	2	66,35	24,23	38,78	17,55	4,12	19,35	10,73	11,78
2007	9	3	70,70	20,17	43,53	15,85	4,06	19,17	10,23	11,87
2007	10	2	67,73	22,03	39,40	15,95	4,01	19,05	10,78	12,68
2007	11	1	56,30	16,50	27,30	15,90	3,88	21,20	10,70	12,40
2007	12									
2007	13									
2007	13<									

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1	4	10,56				0,56			
2008	2	2	29,25				1,32			
2008	3	4	45,03				1,62			
2008	4	6	53,90				2,53			
2008	5	3	59,78				3,15			
2008	6	4	60,55	19,20	33,47	13,42	3,27	18,78	9,55	10,60
2008	7	10	64,56	19,27	34,73	14,58	3,59	18,85	10,14	10,80
2008	8	4	62,58	21,18	35,87	15,58	4,03	19,63	10,73	12,80
2008	9	1	63,40	21,45	32,00	15,05	4,14	20,95	10,95	11,50
2008	10	1	66,65	22,45	34,85	14,40	4,25	21,30	11,05	11,80
2008	11	2	60,98	17,90	38,05	14,55	3,03	21,00	10,95	13,25
2008	12									
2008	13									
2008	13<									
2009	1	4	3,88				0,46			
2009	2	4	34,68				1,40			
2009	3	2	34,75				1,59			
2009	4	2	53,43				2,44			
2009	5	3	57,30	14,50	35,80	13,10	2,95	20,95	10,75	11,90
2009	6									
2009	7	5	67,34	19,58	37,76	16,20	3,82	19,26	10,26	11,63
2009	8	6	68,16	22,46	40,00	15,23	3,79	19,36	10,39	11,96
2009	9	5	65,47	22,30	37,74	15,86	4,03	20,03	10,97	12,45
2009	10	1	70,30	22,65	40,25	17,90	3,68	18,95	10,10	11,05
2009	11									
2009	12									
2009	13									
2009	13<									
2010	1	10	4,88				0,47			
2010	2	7	40,15				1,41			
2010	3	14	43,86				1,92			
2010	4	6	47,13				2,15			
2010	5	8	60,38	19,90	40,70	12,65	3,11	17,90	9,95	10,55
2010	6	12	61,33	20,59	35,39	15,13	3,50	18,94	10,06	10,93
2010	7	7	59,54	18,82	35,66	14,77	3,54	19,28	10,26	11,20
2010	8	3	66,75	22,23	40,23	14,98	3,79	19,60	10,08	10,88
2010	9	1	65,40	21,65	36,80	17,35	4,57	20,60	12,15	13,90
2010	10	1	60,60	21,20	32,55	14,70	3,56	20,50	10,70	11,70
2010	11									
2010	12									
2010	13									
2010	13<									
2011	1	11	10,97				0,50			
2011	2	6	33,69				1,37			
2011	3	7	39,09				1,83			
2011	4	7	50,37				2,43			
2011	5	8	60,77	15,20	35,24	12,56	3,02	18,41	9,86	10,25
2011	6	11	53,44	18,75	33,05	14,69	3,14	19,03	10,36	10,64
2011	7	7	62,14	19,67	38,40	14,69	3,45	19,04	10,58	11,56
2011	8	7	60,13	20,68	38,30	15,94	3,57	20,96	10,70	12,48
2011	9	2	62,08	24,35	43,25	16,20	3,95	19,90	10,60	11,80
2011	10	2	64,38	21,45	36,53	15,73	4,21	21,45	10,83	12,15
2011	11	1	49,35				2,76			
2011	12									
2011	13									
2011	13<									
2012	1	4	6,89				0,48			
2012	2	7	34,46				1,40			
2012	3	7	45,51				1,81			
2012	4	11	49,18				2,32			
2012	5	3	44,75				2,96			
2012	6	8	61,11	21,89	34,95	15,35	3,40	18,06	9,89	9,98
2012	7	4	62,55	21,98	39,45	14,95	3,33	17,68	9,45	10,43
2012	8	4	67,94	22,29	40,55	16,85	3,97	19,14	10,29	11,56
2012	9	2	65,93	20,90	34,50	15,35	3,59	17,80	9,85	10,30
2012	10	1	54,00				2,80			
2012	11									
2012	12	1	60,90	21,75	31,15	16,85	3,62	18,45	10,80	12,60
2012	13									
2012	13<									

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1	9	9,75				0,51			
2013	2	8	32,91				1,13			
2013	3	9	33,23				1,57			
2013	4	7	46,01				2,24			
2013	5	5	55,29				2,96			
2013	6	4	57,06	22,13	34,33	15,45	3,26	19,43	10,08	11,40
2013	7	9	58,41	20,90	38,34	15,10	3,60	19,30	10,30	11,08
2013	8	6	58,89	18,09	30,58	13,34	3,37	19,34	10,16	10,69
2013	9	3	59,00	22,18	36,08	16,60	3,78	20,70	10,28	10,43
2013	10	3	66,52	24,48	38,92	17,20	4,59	19,52	10,18	14,97
2013	11	1	60,75	19,75	32,25	14,45	4,36	22,50	12,75	20,90
2013	12									
2013	13									
2013	13<									
2014	1	6	9,82				0,46			
2014	2	1	44,85				1,73			
2014	3	8	41,79				1,76			
2014	4	9	41,27				2,11			
2014	5	6	56,74	22,55	34,78	15,95	3,16	18,03	9,65	10,58
2014	6	6	57,83	20,44	37,11	15,28	3,59	19,06	10,18	11,41
2014	7	12	61,30	18,36	33,60	15,51	3,71	19,17	10,33	11,09
2014	8	6	60,57	20,88	35,74	15,40	3,54	18,96	10,50	11,21
2014	9	7	64,83	21,52	36,40	16,23	3,99	19,60	10,63	11,79
2014	10	2	55,50	23,00	31,15	16,10	3,22	17,65	9,30	10,60
2014	11	3	62,10	19,78	41,28	18,68	4,05	20,18	11,40	11,83
2014	12	1	65,15	22,40	41,35	18,70	4,95	20,75	11,80	13,00
2014	13									
2014	13<									

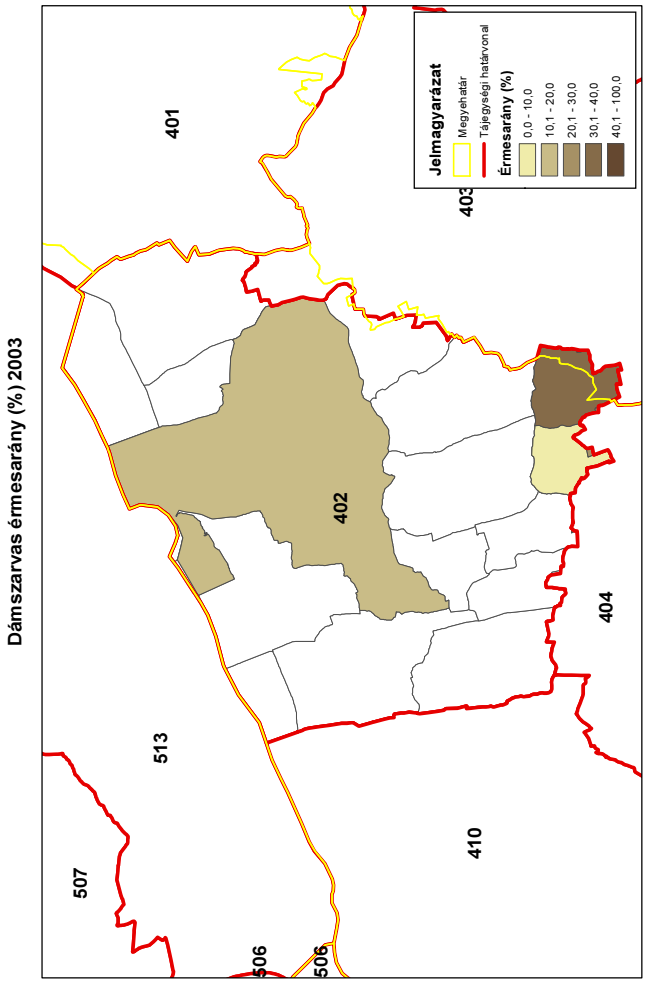
Dámszarvas érmesarány (%) 2003
401
402
403
404
410
513
507
506
506
Jelmagyarázat
Megyehatár
Tájegységi határvonal
Érmesarány (%)
0,0 - 10,0
10,1 - 20,0
20,1 - 30,0
30,1 - 40,0
40,1 - 100,0
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

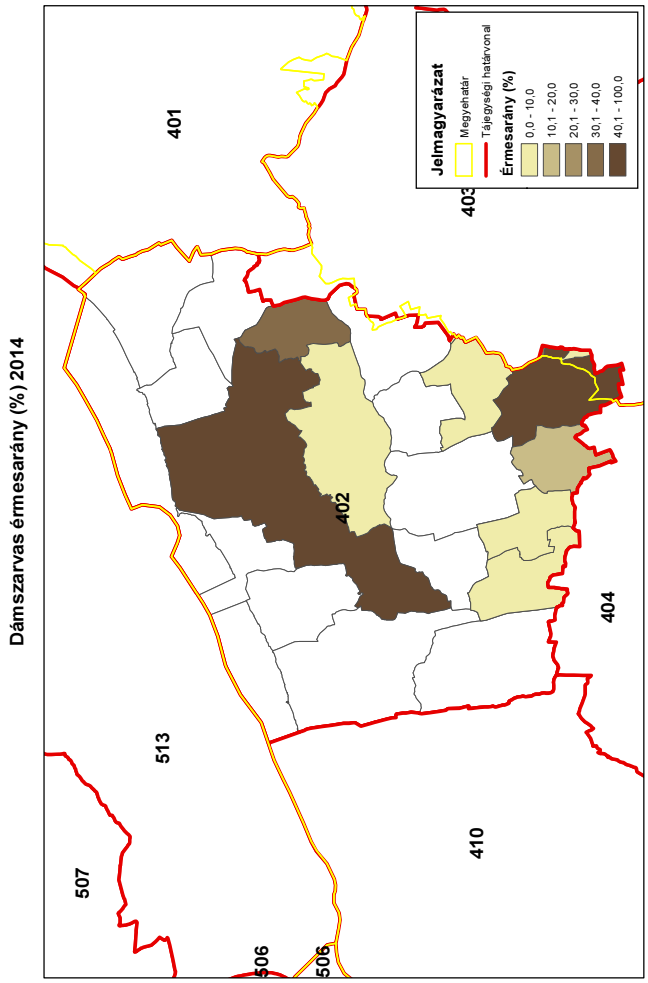
Dámszarvas érmesarány (%) 2014
401
402
403
404
410
513
507
506
506
Jelmagyarázat
Megyehatár
Tájegységi határvonal
Érmesarány (%)
0,0 - 10,0
10,1 - 20,0
20,1 - 30,0
30,1 - 40,0
40,1 - 100,0
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

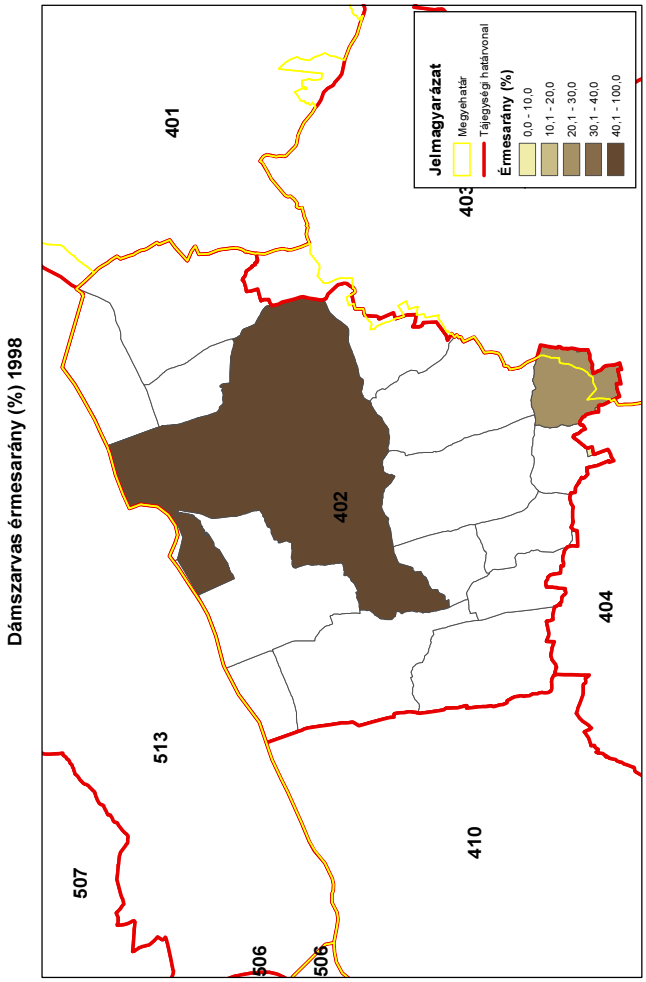
Dámszarvas érmesarány (%) 1998
401
402
403
404
410
513
507
506
506
Jelmagyarázat
Megyehatár
Tájegységi határvonal
Érmesarány (%)
0,0 - 10,0
10,1 - 20,0
20,1 - 30,0
30,1 - 40,0
40,1 - 100,0
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

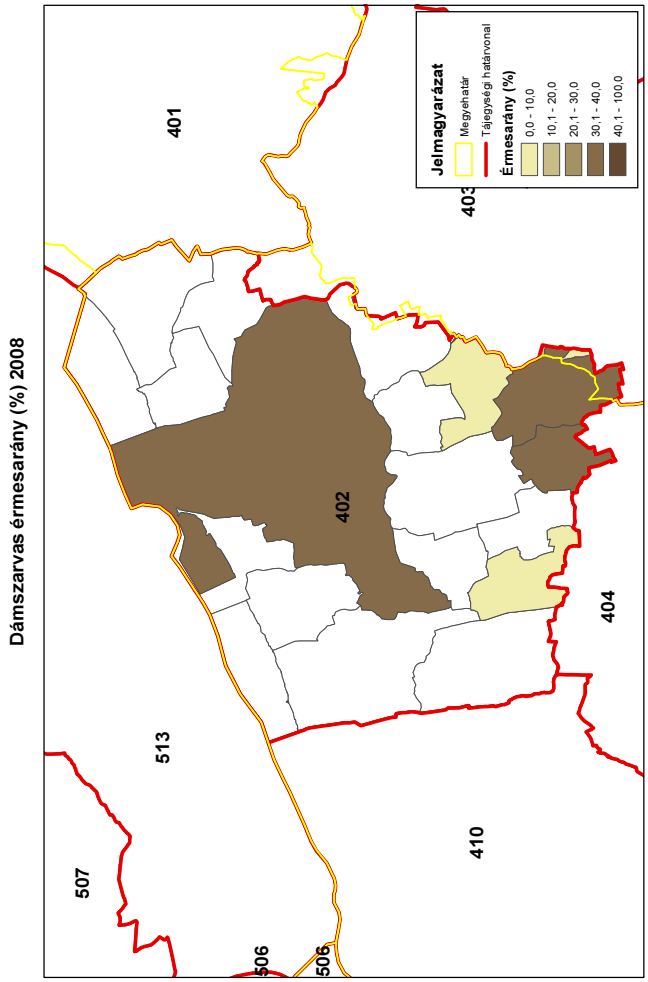
Dámszarvas érmesarány (%) 2008
401
402
403
404
410
513
507
506
506
Jelmagyarázat
Megyehatár
Tájegységi határvonal
Érmesarány (%)
0,0 - 10,0
10,1 - 20,0
20,1 - 30,0
30,1 - 40,0
40,1 - 100,0
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegység** területén az őz jelentett létszáma 1998-2014 közt lassan nőtt (2900 → 3900; a jelentett létszám **+35%** növekedése mutatható ki). Az őz hasznosítása csaknem folyamatosan emelkedett (456 → 1004 pld, **+120% emelkedés**).
- A 2007-2014 közötti terítéktérképeken követhető, ahogy a lelövések vadgazdálkodási tájegység egészében és ezen belül a dél-keleti sarkon belül növekedtek.
- A vadgazdálkodási tájegységben a jelentett őzállomány lassú emelkedést mutatott. A hasznosítás növekedése is hasonló volt és a jellemzően nem magas hasznosítási arány (20-25%) megengedhette a lassú növekedés kialakulását. Az adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységben hosszú távon 1200-1300 őz hasznosítása is fenntartható lehet.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Az őz hasznosítási aránya nem túl magas szintről indult (15%) és az egész értékelt időszakban zömében 22-28% között alakult. Figyelembe véve az őz biológiai képességeit és a tapasztalatokat a 25-35% közötti hasznosítási szint biztonságosan tartható lehet, ha a suta- és gidalelövés is egyensúlyban marad. A tájegységi adatok alapján a suták hasznosítási aránya (15-22%) sokkal alacsonyabb a bakoknál (25-35%).
- Az őz lelövések összetétele lényegében az egész időszakban eltért az 1 : 1 : 1 aránytól (1 : 0.7-0.8 : 0.6-0.8). Ennek megfelelően a bakok (38-42%), a suták (30-32%) és a gidák (20-25%) terítéken belüli aránya folyamatosan eltért egymástól. Ez a különbség kiegyensúlyozható és ennek révén a suta- és gidalelövés növelhető.
- A suta- és gidalelövés fontosságát az ábrák is alátámasztják: a számszerű hasznosítás és a hasznosítási arány növekedése is rendkívül szorosan függ a suta- és a gidalelövés növekedésétől. A bakok, a suták és a gidák pontjai és trendvonalai párhuzamosak, de jóval eltérő szinteken mozognak.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a teríték növelése lehetséges. Az őzállomány hasznosítása a vadgazdálkodási tájegységben a biológiai lehetőségeket valószínűleg nem használja ki. A nagyobb hasznosítás azért is indokolt, mert a nagyobb sűrűségű állományokban előbb-utóbb megjelennek azok a sűrűségfüggő hatások (testsúly, kondíció, agancsméretek csökkenése), amik az állomány teljesítményét visszavetik.

Az őz jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- Az őz a gímszarvas és a vaddisznó utáni jelentőségű nagyvadja a tájegységnek. A lőtt vad értékesítés és az őzteríték kapcsolata ugyan pozitív, de a pontok szóródása óriási. A külföldi és a belföldi bérlelövés és az őzteríték érdemi kapcsolata nem mutatható ki.
- A vadgazdálkodási tájegységben a térített mezőgazdasági (5X) és erdei vadkárok

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

is nőttek az értékelt időszakban, és nagyságrendjük miatt igen jelentősek is. A károk alakulására az őznek kis hatása lehet.

Az őz trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok aránya alapján a VGTE az alsó negyedben található, azaz országosan a gyenge minőségűek közé tartozik (45/52). Az érmesek aránya 1-7% között hullámzott (4-26 db). Az bakok lelövésének növekedése (250→440) az érmesek arányát nem befolyásolta. A vadgazdálkodási tájegységben 0-2 db aranyérmes bak esett évente, 0-8 db ezüstérmes és 1-15 db bronzérmes agancsú bak esett. Összességében 4-26 db érmes bakot lőttek évente. Az állományban a trófeák minősége többségében gyenge, érmes bakok szórványosan kerülnek terítékre.
- A tájegységen belül az érmesek arányának területi eloszlása az idő folyamán nem sokat változott, a 0-5% közötti érmes arány a jellemző.
- A vadgazdálkodási tájegységben a "fiatal" korcsoport részesedése 20→35%, az „öreg" bakok aránya 45→25%, a „középkorú" bakok aránya 30-45% között mozgott. A korcsoportok arányai a Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben kissé megváltoztak a fiatalabb korcsoportok javára.
- A bírált agancsok legfontosabb jellemzőit nézve, az 1998-2014 közötti 17 év átlagában az átlagos szárhossz legnagyobb értéke 20.81 cm (6 év), a 24 órás agancssúly legnagyobb értéke 301.14 gramm (7 év). Az átlaghoz képest a legrosszabb év (19.72 cm (6 év) / 279.76 gramm (7 év)) és a legjobb év (21.83 cm (7 év) / 342.48 gramm (7 év)). Az átlagok minden korosztályban erős szóródást mutatnak.
- Az egyes éveknek az agancsépítésre gyakorolt hatása a legnagyobb a legfiatalabb és a legidősebb korcsoportban (27-75% a szárhosszban, és 23-88% a súlyban), míg viszonylag kisebb a középkorú csoportokban (9-12% szárhossz és 16-20% agancssúly). Ez a változékonyság tükröződik a szárhosszok és az átlagos agancssúlyok kor függvényében való alakulását szemléltető diagramokon is.
- A Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben gyenge minőségű őzállomány él, ami országosan az alsó negyedbe tartozik. Az őzbakok agancsainak szárhossza (átlagosan) már a 4 éves korban megközelíti a legnagyobb értékeket, és ezt követően az 5-7 éves korban azonos szinten marad. Az átlagos 24 órás agancssúly 5-7 éves kor között van a maximumon; utána csökkenni és erősen szóródni kezdenek az átlagok. Az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek átlagai között is igen nagyok a különbségek és a leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között sokszor nagy eltérés mutatható ki. Az agancsnövekedést az „átlagos" évek közepes értékei alapján, és nem a kiugró értékek, a „jó" évek eredményei alapján lehet megítélni.

A szabad területi őzállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **402**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	960	1 095	815	**2 870**	259	119	78	**456**	27,0%	10,9%	9,6%	**15,9%**
1999	1 061	1 226	855	**3 142**	270	166	115	**551**	25,4%	13,5%	13,5%	**17,5%**
2000	988	1 120	845	**2 953**	296	181	148	**625**	30,0%	16,2%	17,5%	**21,2%**
2001	1 035	1 195	1 030	**3 260**	347	274	260	**881**	33,5%	22,9%	25,2%	**27,0%**
2002	1 046	1 240	1 091	**3 377**	363	322	265	**950**	34,7%	26,0%	24,3%	**28,1%**
2003	1 053	1 413	1 095	**3 561**	406	286	213	**905**	38,6%	20,2%	19,5%	**25,4%**
2004	1 133	1 361	993	**3 487**	368	330	293	**991**	32,5%	24,2%	29,5%	**28,4%**
2005	1 087	1 280	922	**3 289**	378	290	234	**902**	34,8%	22,7%	25,4%	**27,4%**
2006	1 101	1 242	939	**3 282**	408	331	257	**996**	37,1%	26,7%	27,4%	**30,3%**
2007	1 241	1 360	1 023	**3 624**	353	264	188	**805**	28,4%	19,4%	18,4%	**22,2%**
2008	1 274	1 421	1 042	**3 737**	367	260	177	**804**	28,8%	18,3%	17,0%	**21,5%**
2009	1 266	1 388	1 137	**3 791**	363	300	267	**930**	28,7%	21,6%	23,5%	**24,5%**
2010	1 292	1 424	1 180	**3 896**	445	313	235	**993**	34,4%	22,0%	19,9%	**25,5%**
2011	1 224	1 369	1 113	**3 706**	414	298	235	**947**	33,8%	21,8%	21,1%	**25,6%**
2012	1 169	1 339	1 127	**3 635**	423	306	261	**990**	36,2%	22,9%	23,2%	**27,2%**
2013	1 183	1 366	1 128	**3 677**	429	267	243	**939**	36,3%	19,5%	21,5%	**25,5%**
2014	1 229	1 428	1 207	**3 864**	410	341	253	**1 004**	33,4%	23,9%	21,0%	**26,0%**
Változás	28,0%	30,4%	48,1%	34,6%	58,3%	186,6%	224,4%	120,2%	23,7%	119,7%	119,0%	63,5%

Ivararány (1 bakra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*
1998	1	1,14	0,85	***0,74***	1	0,46	0,30	***0,66***
1999	1	1,16	0,81	***0,70***	1	0,61	0,43	***0,69***
2000	1	1,13	0,86	***0,75***	1	0,61	0,50	***0,82***
2001	1	1,15	1,00	***0,86***	1	0,79	0,75	***0,95***
2002	1	1,19	1,04	***0,88***	1	0,89	0,73	***0,82***
2003	1	1,34	1,04	***0,77***	1	0,70	0,52	***0,74***
2004	1	1,20	0,88	***0,73***	1	0,90	0,80	***0,89***
2005	1	1,18	0,85	***0,72***	1	0,77	0,62	***0,81***
2006	1	1,13	0,85	***0,76***	1	0,81	0,63	***0,78***
2007	1	1,10	0,82	***0,75***	1	0,75	0,53	***0,71***
2008	1	1,12	0,82	***0,73***	1	0,71	0,48	***0,68***
2009	1	1,10	0,90	***0,82***	1	0,83	0,74	***0,89***
2010	1	1,10	0,91	***0,83***	1	0,70	0,53	***0,75***
2011	1	1,12	0,91	***0,81***	1	0,72	0,57	***0,79***
2012	1	1,15	0,96	***0,84***	1	0,72	0,62	***0,85***
2013	1	1,15	0,95	***0,83***	1	0,62	0,57	***0,91***
2014	1	1,16	0,98	***0,85***	1	0,83	0,62	***0,74***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	33,4%	38,2%	28,4%	100%	56,8%	26,1%	17,1%	100%
1999	33,8%	39,0%	27,2%	100%	49,0%	30,1%	20,9%	100%
2000	33,5%	37,9%	28,6%	100%	47,4%	29,0%	23,7%	100%
2001	31,7%	36,7%	31,6%	100%	39,4%	31,1%	29,5%	100%
2002	31,0%	36,7%	32,3%	100%	38,2%	33,9%	27,9%	100%
2003	29,6%	39,7%	30,7%	100%	44,9%	31,6%	23,5%	100%
2004	32,5%	39,0%	28,5%	100%	37,1%	33,3%	29,6%	100%
2005	33,0%	38,9%	28,0%	100%	41,9%	32,2%	25,9%	100%
2006	33,5%	37,8%	28,6%	100%	41,0%	33,2%	25,8%	100%
2007	34,2%	37,5%	28,2%	100%	43,9%	32,8%	23,4%	100%
2008	34,1%	38,0%	27,9%	100%	45,6%	32,3%	22,0%	100%
2009	33,4%	36,6%	30,0%	100%	39,0%	32,3%	28,7%	100%
2010	33,2%	36,6%	30,3%	100%	44,8%	31,5%	23,7%	100%
2011	33,0%	36,9%	30,0%	100%	43,7%	31,5%	24,8%	100%
2012	32,2%	36,8%	31,0%	100%	42,7%	30,9%	26,4%	100%
2013	32,2%	37,1%	30,7%	100%	45,7%	28,4%	25,9%	100%
2014	31,8%	37,0%	31,2%	100%	40,8%	34,0%	25,2%	100%

Az őz hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **402**

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései I.

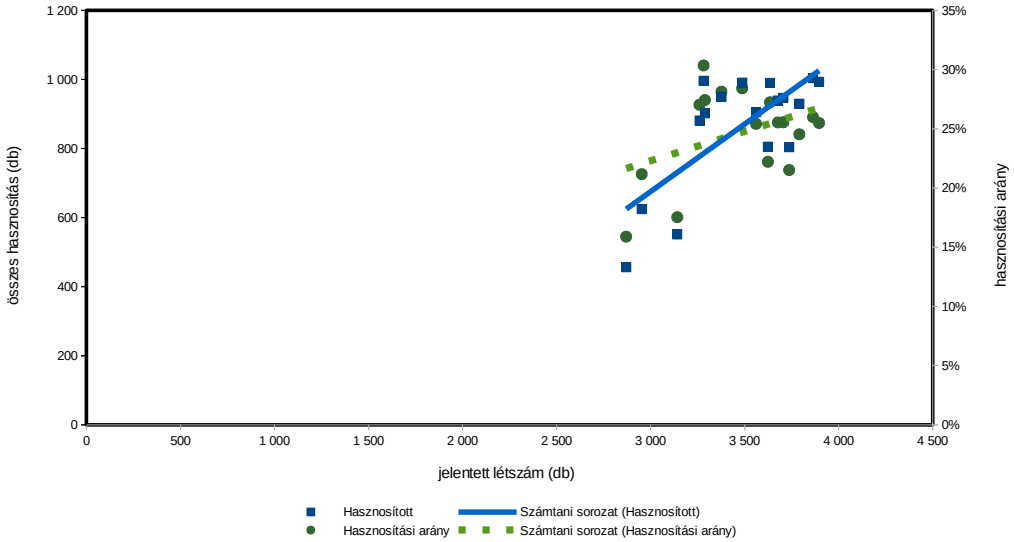

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései II.

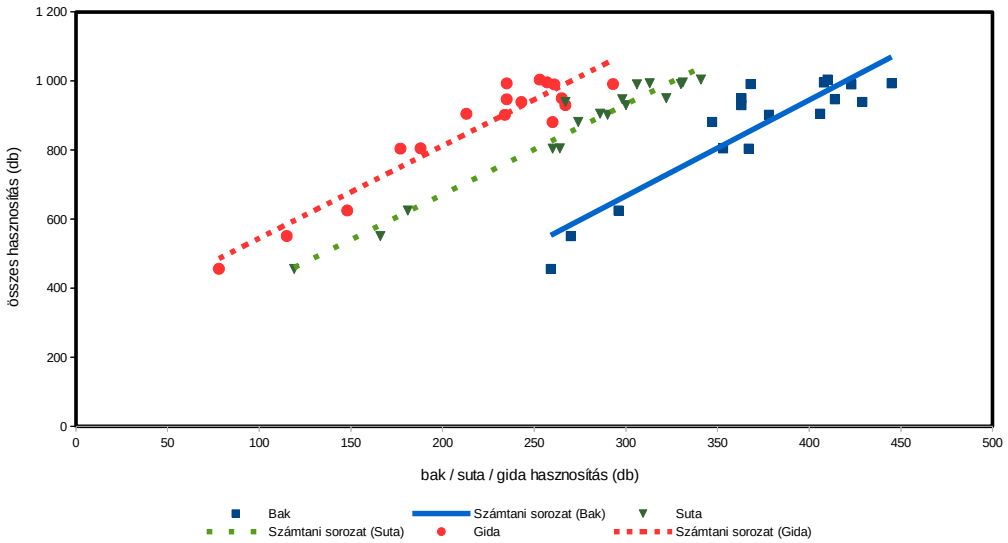

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései III.

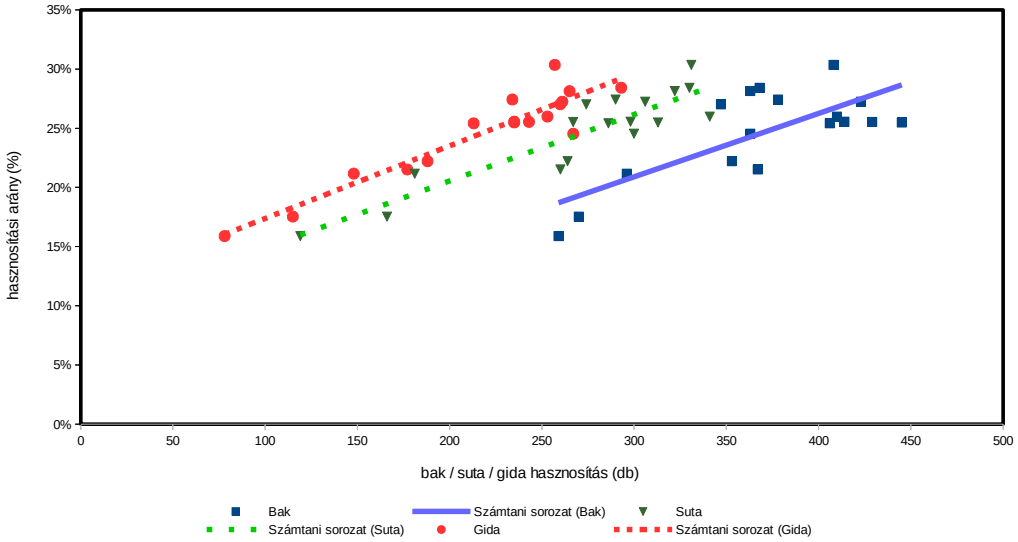

Őz (teríték - db/km^2) 2007

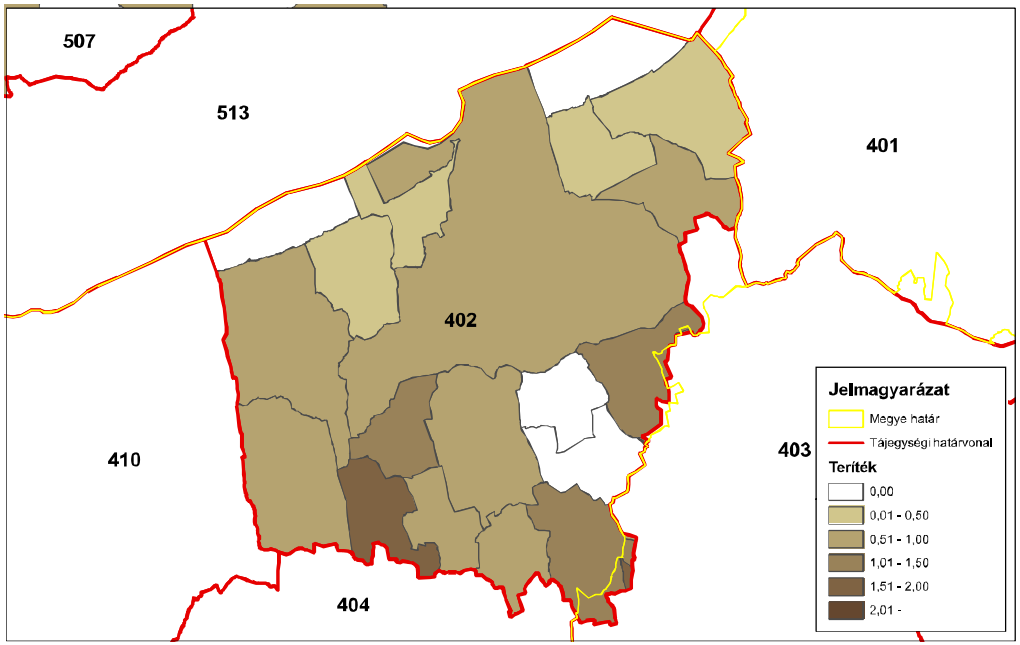

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2008

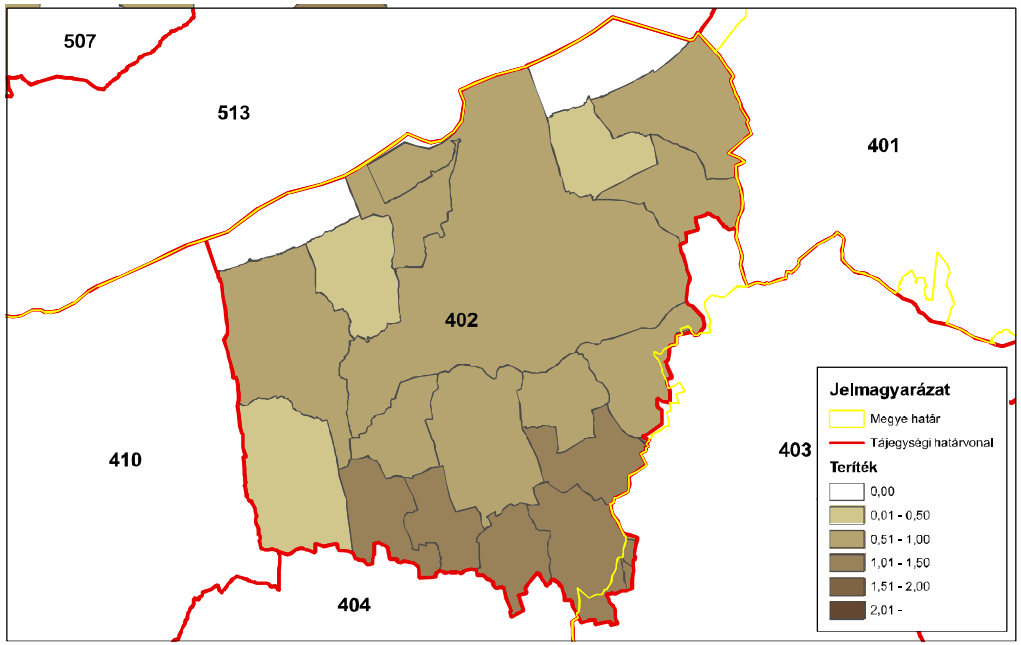

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2009

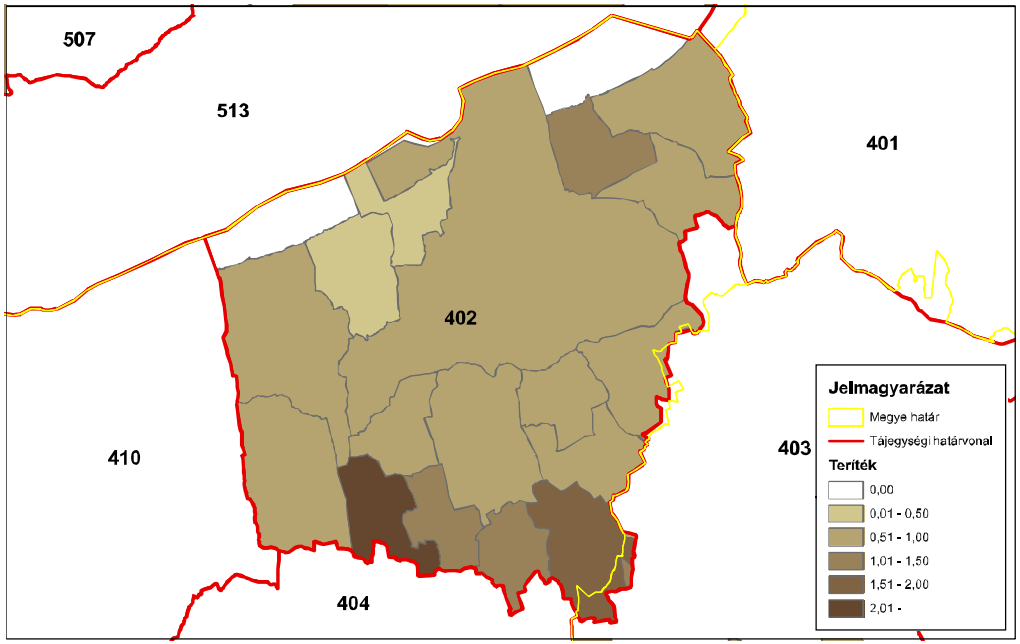

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2010

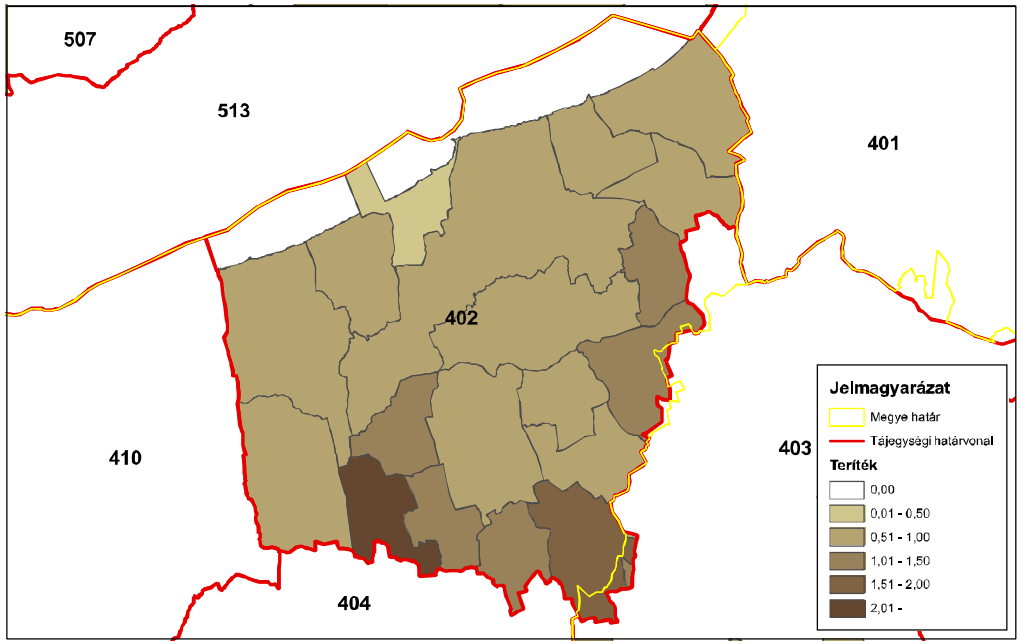

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2011

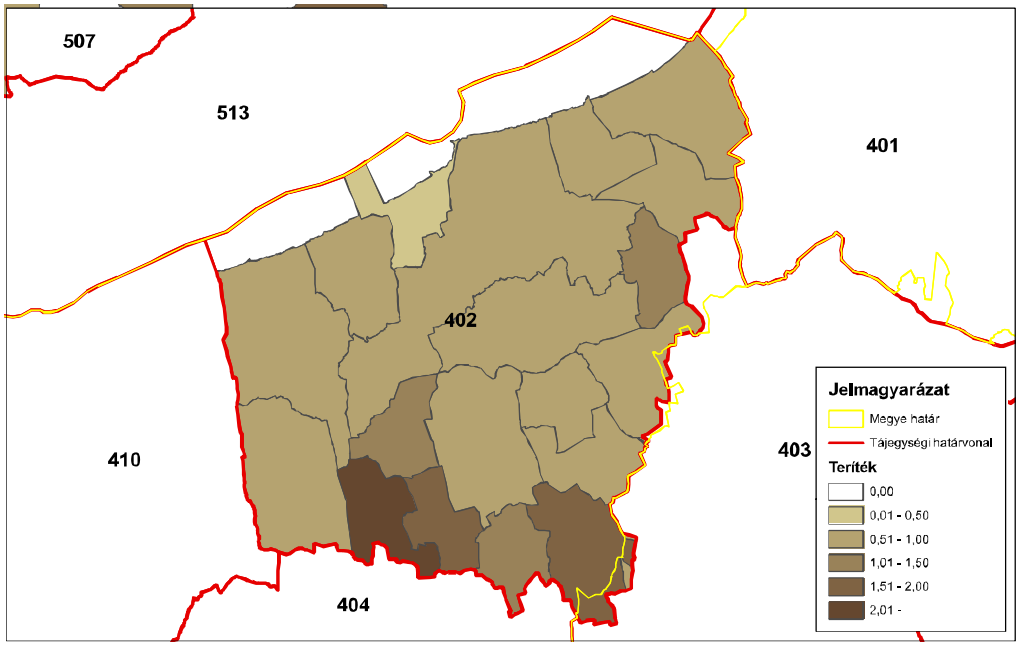

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2012

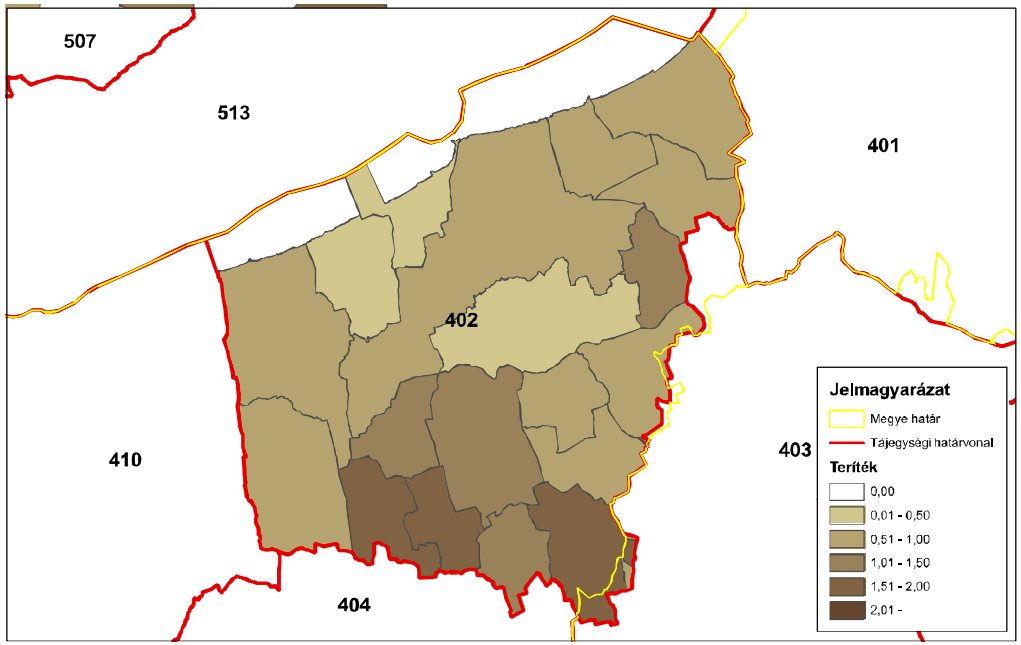

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2013

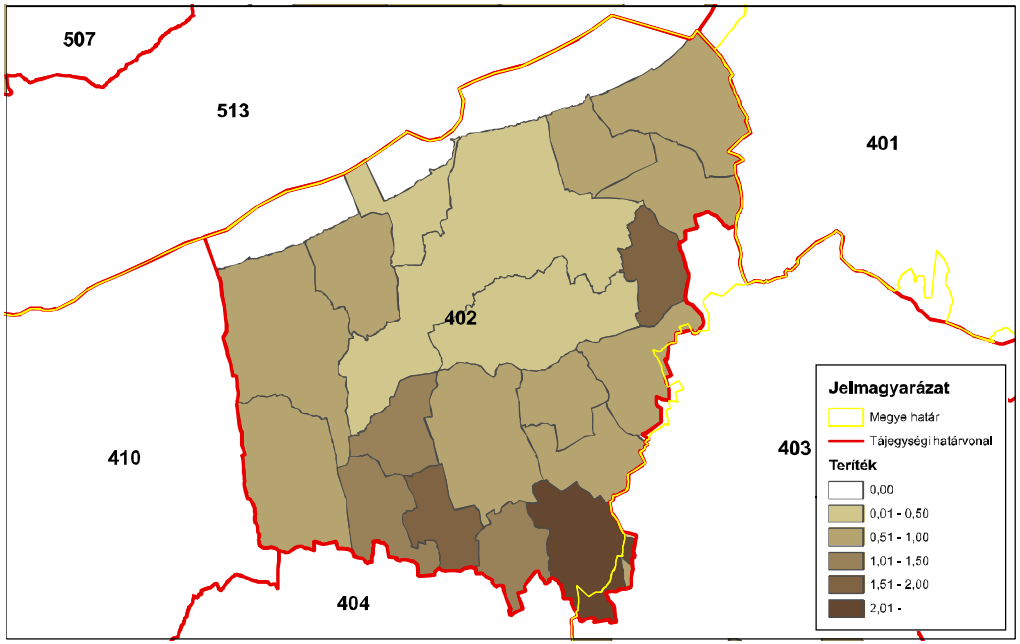

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2014

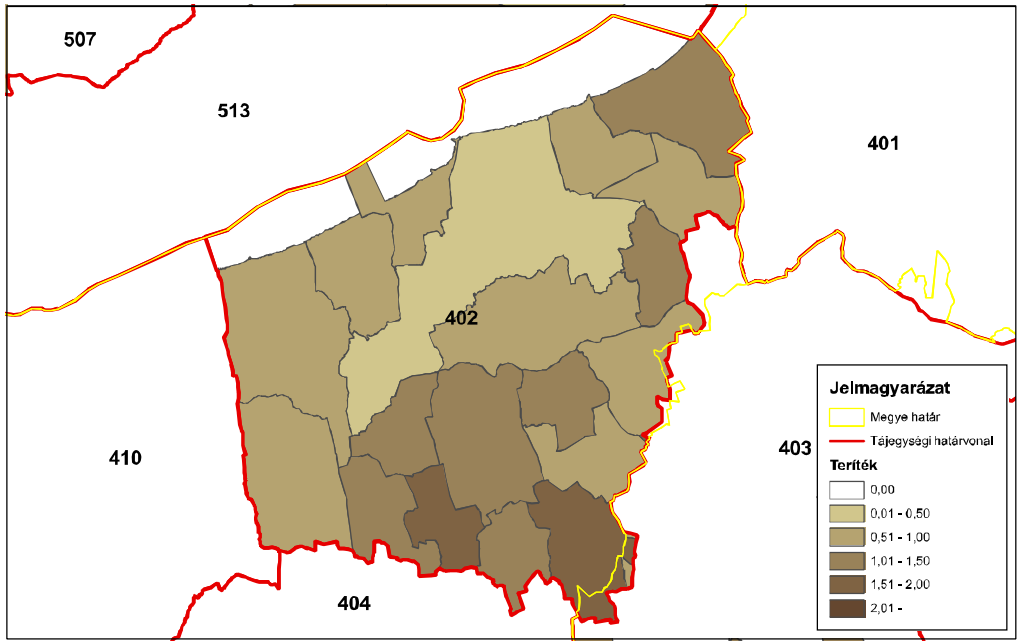

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	256	4	1,6%		3	1	0,0%	75,0%	25,0%
1999	276	5	1,8%		3	2	0,0%	60,0%	40,0%
2000	296	11	3,7%	1	2	8	9,1%	18,2%	72,7%
2001	349	10	2,9%		5	5	0,0%	50,0%	50,0%
2002	365	26	7,1%		7	19	0,0%	26,9%	73,1%
2003	421	6	1,4%			6	0,0%	0,0%	100,0%
2004	387	16	4,1%		8	8	0,0%	50,0%	50,0%
2005	383	22	5,7%	2	8	12	9,1%	36,4%	54,5%
2006	414	7	1,7%		2	5	0,0%	28,6%	71,4%
2007	359	9	2,5%	2	1	6	22,2%	11,1%	66,7%
2008	364	15	4,1%	1	3	11	6,7%	20,0%	73,3%
2009	371	10	2,7%		5	5	0,0%	50,0%	50,0%
2010	447	10	2,2%	2	6	2	20,0%	60,0%	20,0%
2011	421	5	1,2%	2	1	2	40,0%	20,0%	40,0%
2012	432	20	4,6%	2	3	15	10,0%	15,0%	75,0%
2013	439	12	2,7%	2	3	7	16,7%	25,0%	58,3%
2014	424	20	4,7%		5	15	0,0%	25,0%	75,0%

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

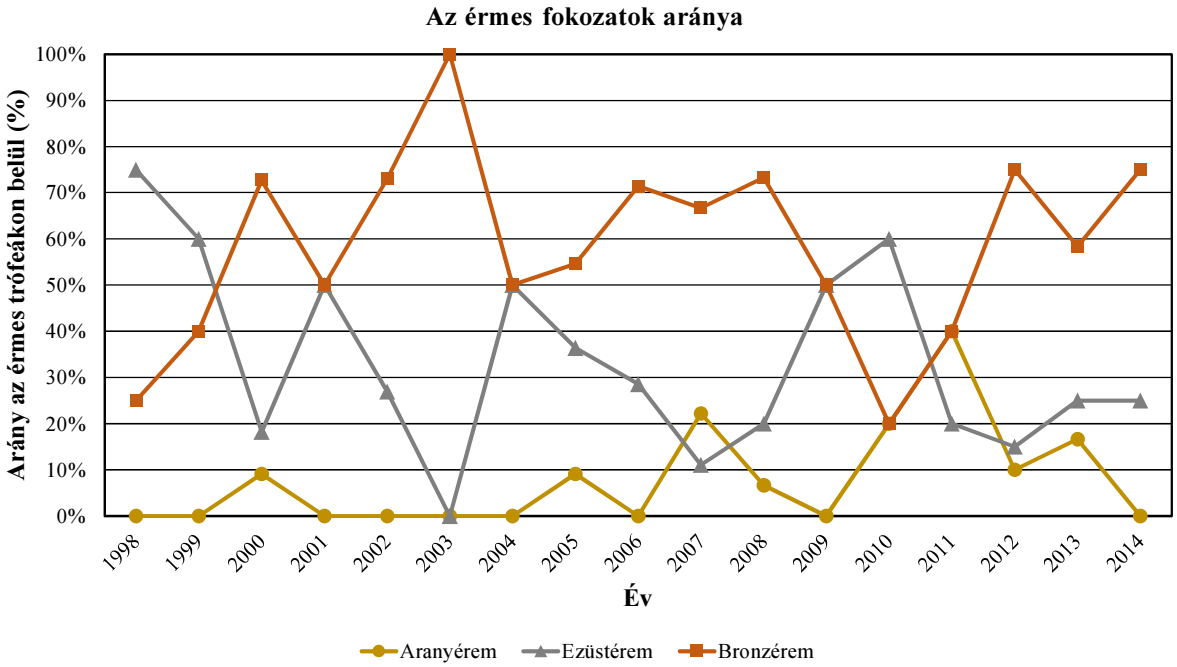

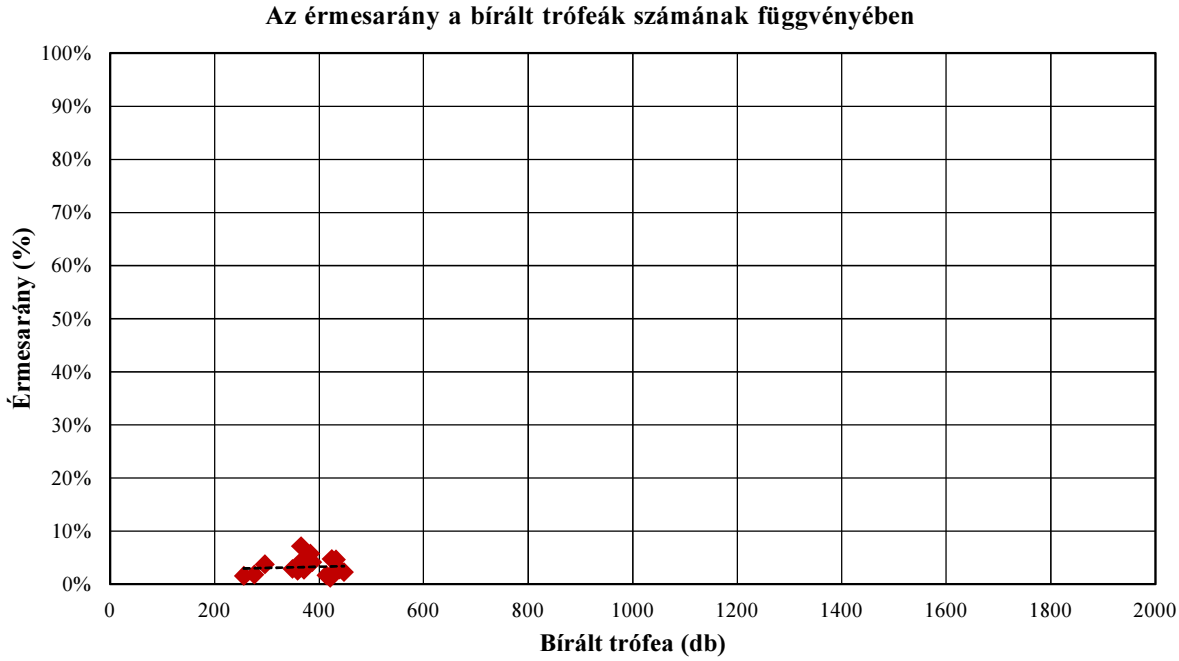

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	7	9	6	16	11	8	12	7	10	11	13	4	24	34	53	38	46
2	17	15	17	16	24	46	48	35	40	44	35	25	85	43	34	22	23
3	33	28	43	47	54	88	96	93	86	78	84	90	92	78	78	98	72
4	52	47	45	58	60	56	61	73	96	61	78	79	76	90	90	113	88
5	50	47	76	62	65	67	58	58	65	51	49	66	73	69	55	69	75
6	41	44	49	72	58	65	57	67	57	62	50	58	56	70	62	55	68
7	34	52	40	58	62	59	43	34	41	28	42	29	25	14	25	22	31
8	17	25	18	15	31	23	11	16	16	17	10	14	11	15	25	13	13
9	2	8	2	4		6	1		2	3	3	4	4	4	4	6	5
9<	3	1		1		3			1	4		2	1	4	6	3	3
Összesen	**256**	**276**	**296**	**349**	**365**	**421**	**387**	**383**	**414**	**359**	**364**	**371**	**447**	**421**	**432**	**439**	**424**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	2,7%	3,3%	2,0%	4,6%	3,0%	1,9%	3,1%	1,8%	2,4%	3,1%	3,6%	1,1%	5,4%	8,1%	12,3%	8,7%	10,8%
2	6,6%	5,4%	5,7%	4,6%	6,6%	10,9%	12,4%	9,1%	9,7%	12,3%	9,6%	6,7%	19,0%	10,2%	7,9%	5,0%	5,4%
3	12,9%	10,1%	14,5%	13,5%	14,8%	20,9%	24,8%	24,3%	20,8%	21,7%	23,1%	24,3%	20,6%	18,5%	18,1%	22,3%	17,0%
4	20,3%	17,0%	15,2%	16,6%	16,4%	13,3%	15,8%	19,1%	23,2%	17,0%	21,4%	21,3%	17,0%	21,4%	20,8%	25,7%	20,8%
5	19,5%	17,0%	25,7%	17,8%	17,8%	15,9%	15,0%	15,1%	15,7%	14,2%	13,5%	17,8%	16,3%	16,4%	12,7%	15,7%	17,7%
6	16,0%	15,9%	16,6%	20,6%	15,9%	15,4%	14,7%	17,5%	13,8%	17,3%	13,7%	15,6%	12,5%	16,6%	14,4%	12,5%	16,0%
7	13,3%	18,8%	13,5%	16,6%	17,0%	14,0%	11,1%	8,9%	9,9%	7,8%	11,5%	7,8%	5,6%	3,3%	5,8%	5,0%	7,3%
8	6,6%	9,1%	6,1%	4,3%	8,5%	5,5%	2,8%	4,2%	3,9%	4,7%	2,7%	3,8%	2,5%	3,6%	5,8%	3,0%	3,1%
9	0,8%	2,9%	0,7%	1,1%		1,4%	0,3%		0,5%	0,8%	0,8%	1,1%	0,9%	1,0%	0,9%	1,4%	1,2%
9<	1,2%	0,4%		0,3%		0,7%			0,2%	1,1%		0,5%	0,2%	1,0%	1,4%	0,7%	0,7%
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

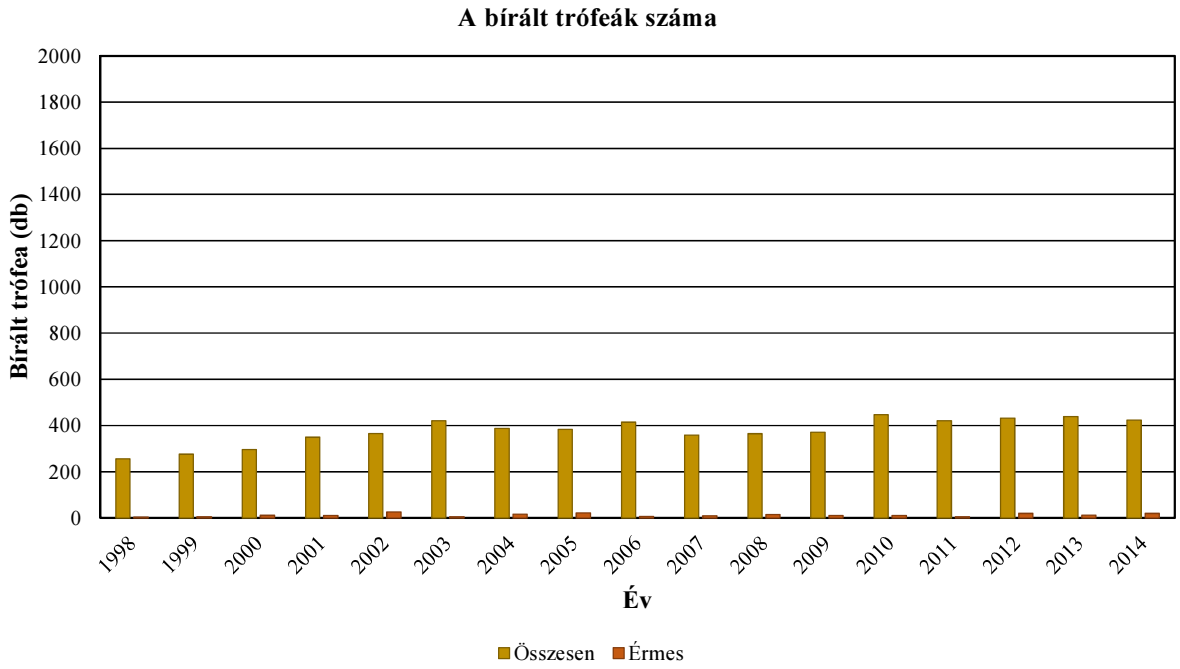

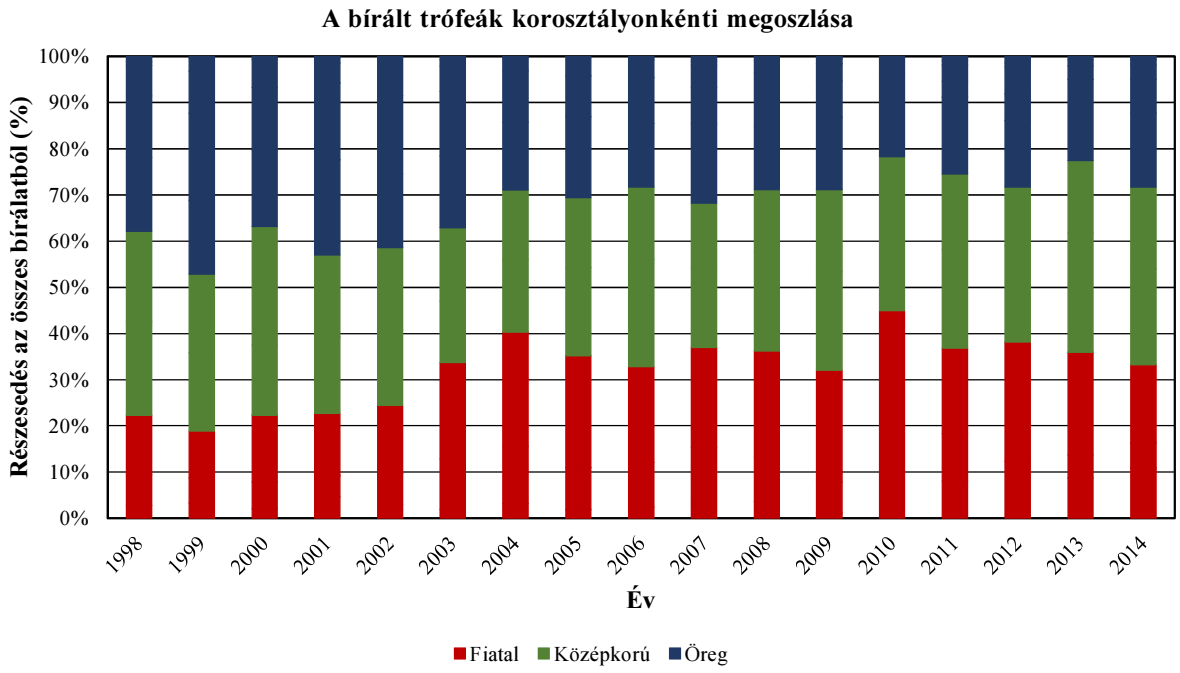

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	309	8,66	79,85
2	569	15,82	169,83
3	1238	19,03	241,84
4	1223	20,03	278,34
5	1055	20,58	297,73
6	991	20,81	299,11
7	639	20,58	301,14
8	290	19,75	289,64
9	58	18,48	268,46
9<	32	18,58	257,83

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	309	5,04	43,86
2	569	13,19	142,06
3	1238	17,38	212,30
4	1223	18,70	242,96
5	1055	19,46	271,47
6	991	19,72	276,37
7	639	19,22	279,76
8	290	17,89	251,55
9	58	11,48	150,00
9<	32	9,90	150,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	309	11,50	114,27
2	569	17,56	181,89
3	1238	20,20	260,85
4	1223	21,25	299,66
5	1055	21,35	320,35
6	991	21,61	327,45
7	639	21,83	342,48
8	290	21,29	332,81
9	58	23,53	371,00
9<	32	22,75	341,33

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	309	5,04	43,86
2	569	13,19	142,06
3	1238	17,38	212,30
4	1223	18,70	242,96
5	1055	19,46	271,47
6	991	19,72	276,37
7	639	19,22	279,76
8	290	17,89	251,55
9	58	11,48	150,00
9<	32	9,90	150,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	309	1998	1998
2	569	1998	2010
3	1238	2014	1998
4	1223	2000	1998
5	1055	2014	1999
6	991	2001	2003
7	639	2014	2010
8	290	2007	2004
9	58	2006	2006
9<	32	1999	1999

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	309	11,50	114,27
2	569	17,56	181,89
3	1238	20,20	260,85
4	1223	21,25	299,66
5	1055	21,35	320,35
6	991	21,61	327,45
7	639	21,83	342,48
8	290	21,29	332,81
9	58	23,53	371,00
9<	32	22,75	341,33

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	309	2000	2007
2	569	2005	2005
3	1238	2003	2008
4	1223	2005	2005
5	1055	2006	2012
6	991	2004	2002
7	639	2000	2002
8	290	1998	2002
9	58	1998	2004
9<	32	2010	1998

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	309	6,46	70,42
2	569	4,37	39,83
3	1238	2,82	48,54
4	1223	2,54	56,70
5	1055	1,88	48,88
6	991	1,89	51,08
7	639	2,61	62,72
8	290	3,40	81,26
9	58	12,05	221,00
9<	32	12,85	191,33

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	309	74,6%	88,2%
2	569	27,6%	23,5%
3	1238	14,8%	20,1%
4	1223	12,7%	20,4%
5	1055	9,1%	16,4%
6	991	9,1%	17,1%
7	639	12,7%	20,8%
8	290	17,2%	28,1%
9	58	65,2%	82,3%
9<	32	69,2%	74,2%

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

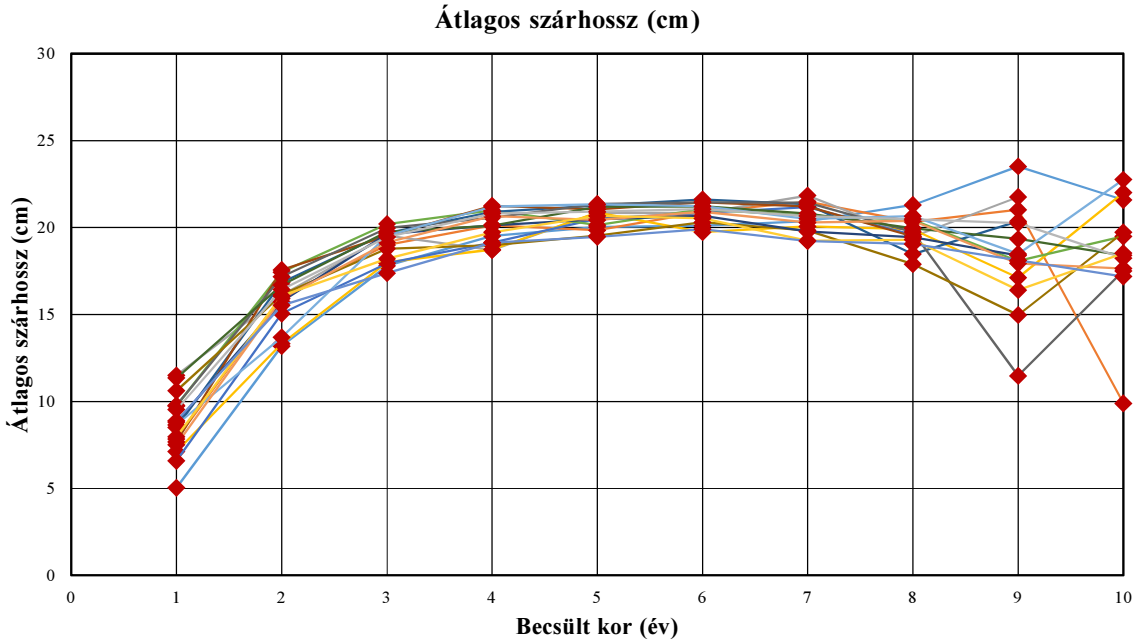

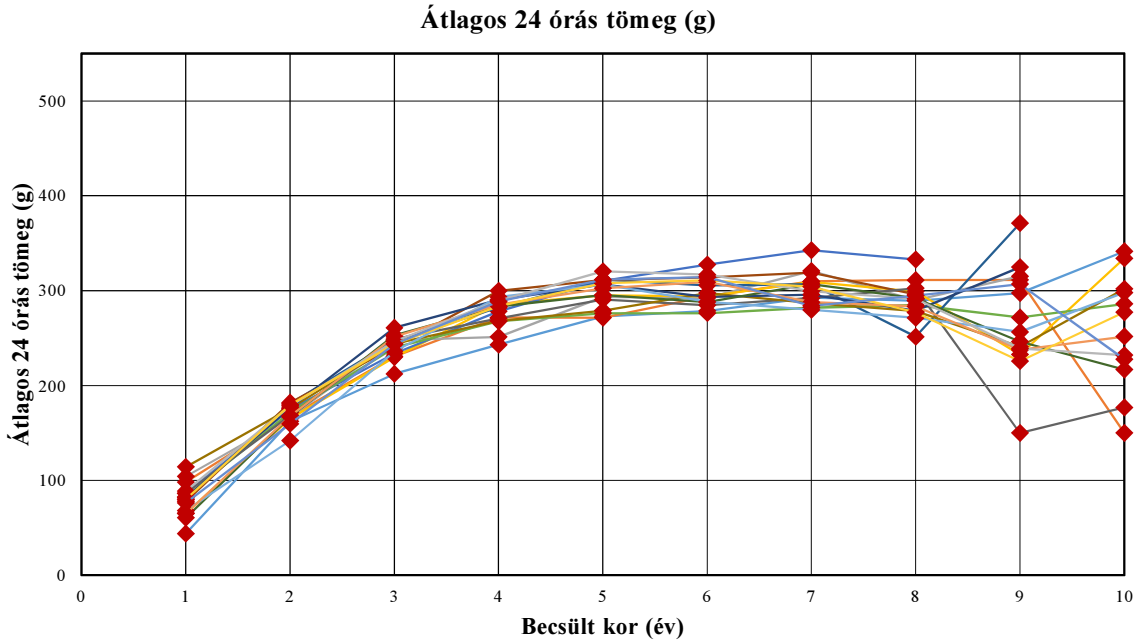

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

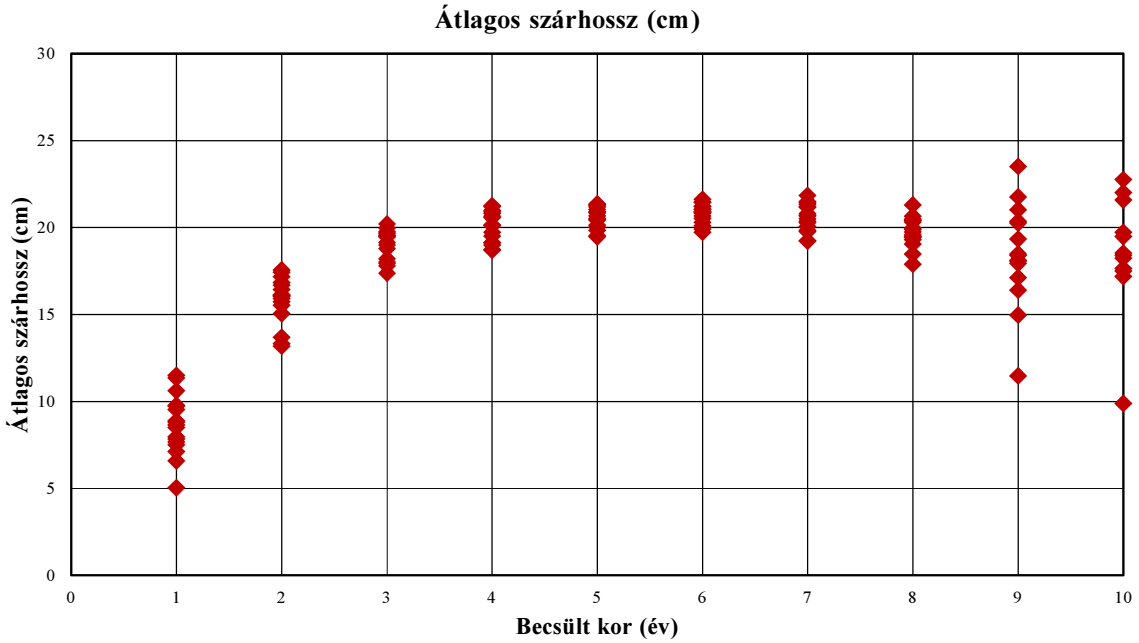

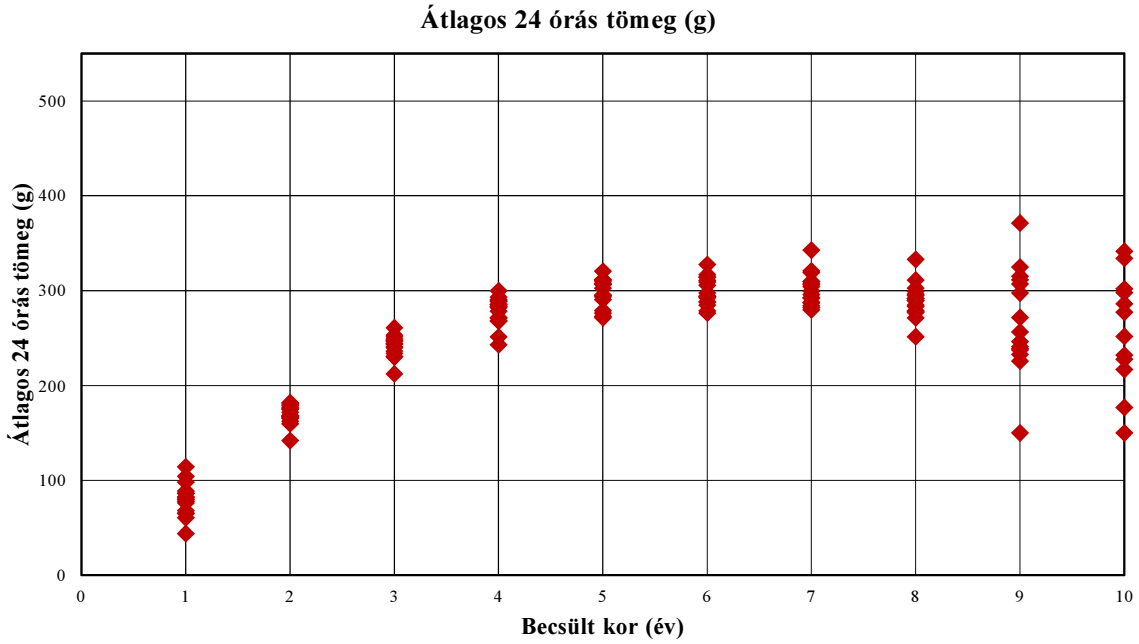

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1998	1	7	5,04	43,86
1998	2	17	13,19	162,29
1998	3	33	17,79	212,30
1998	4	52	19,51	242,96
1998	5	50	20,02	272,86
1998	6	41	20,10	278,56
1998	7	34	20,36	292,53
1998	8	17	21,29	289,35
1998	9	2	23,53	297,50
1998	9<	3	21,58	341,33
1999	1	9	7,86	98,00
1999	2	15	16,04	167,53
1999	3	28	18,99	230,79
1999	4	47	20,12	271,60
1999	5	47	19,84	271,47
1999	6	44	20,90	294,14
1999	7	52	21,49	309,73
1999	8	25	20,32	311,04
1999	9	8	21,02	311,25
1999	9<	1	9,90	150,00
2000	1	6	11,50	104,17
2000	2	17	16,10	166,35
2000	3	43	19,53	247,84
2000	4	45	18,70	251,29
2000	5	76	20,84	293,30
2000	6	49	20,82	292,37
2000	7	40	21,83	320,65
2000	8	18	19,47	289,89
2000	9	2	21,75	315,00
2000	9<	0	0,00	0,00
2001	1	16	7,13	65,13
2001	2	16	13,33	165,31
2001	3	47	18,01	229,96
2001	4	58	18,73	285,53
2001	5	62	20,85	295,18
2001	6	72	19,72	293,93
2001	7	58	20,06	309,28
2001	8	15	19,90	299,20
2001	9	4	17,11	232,75
2001	9<	1	22,00	334,00
2002	1	11	6,59	86,27
2002	2	24	15,05	174,79
2002	3	54	17,95	233,76
2002	4	60	19,13	278,13
2002	5	65	20,51	310,03
2002	6	58	20,84	327,45
2002	7	62	21,16	342,48
2002	8	31	19,57	332,81
2002	9	0	0,00	0,00
2002	9<	0	0,00	0,00

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2003	1	8	9,75	82,63
2003	2	46	17,43	171,83
2003	3	88	20,20	240,05
2003	4	56	20,98	267,84
2003	5	67	20,13	276,22
2003	6	65	21,05	276,37
2003	7	59	20,68	282,03
2003	8	23	20,43	284,65
2003	9	6	18,08	271,67
2003	9<	3	19,48	286,00
2004	1	12	8,51	79,58
2004	2	48	16,83	180,83
2004	3	96	19,68	247,27
2004	4	61	20,90	281,97
2004	5	58	21,26	311,43
2004	6	57	21,61	305,44
2004	7	43	21,33	306,65
2004	8	11	18,47	251,55
2004	9	1	20,35	371,00
2004	9<	0	0,00	0,00
2005	1	7	7,69	77,71
2005	2	35	17,56	181,89
2005	3	93	19,51	240,87
2005	4	73	21,25	299,66
2005	5	58	21,04	311,03
2005	6	67	21,44	313,94
2005	7	34	21,20	318,85
2005	8	16	19,48	296,00
2005	9	0	0,00	0,00
2005	9<	0	0,00	0,00
2006	1	10	9,78	86,30
2006	2	40	17,17	168,53
2006	3	86	19,96	248,87
2006	4	96	20,57	270,85
2006	5	65	21,35	290,58
2006	6	57	21,45	284,56
2006	7	41	21,42	292,20
2006	8	16	19,74	302,56
2006	9	2	11,48	150,00
2006	9<	1	17,50	177,00
2007	1	11	10,62	114,27
2007	2	44	16,13	176,07
2007	3	78	18,79	244,12
2007	4	61	18,99	268,18
2007	5	51	19,52	279,00
2007	6	62	20,30	297,45
2007	7	28	19,83	287,11
2007	8	17	17,89	278,41
2007	9	3	14,97	241,00
2007	9<	4	19,71	301,75

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2008	1	13	8,81	81,62
2008	2	35	15,75	176,40
2008	3	84	19,63	260,85
2008	4	78	20,13	290,36
2008	5	49	20,47	306,63
2008	6	50	20,67	293,40
2008	7	42	19,77	295,69
2008	8	10	19,44	278,70
2008	9	3	18,40	324,67
2008	9<	0	0,00	0,00
2009	1	4	11,35	60,50
2009	2	25	16,69	167,24
2009	3	90	19,75	253,00
2009	4	79	20,11	283,37
2009	5	66	21,18	295,23
2009	6	58	21,21	288,03
2009	7	29	20,80	306,79
2009	8	14	19,96	291,86
2009	9	4	19,34	246,25
2009	9<	2	18,40	217,00
2010	1	24	8,66	67,88
2010	2	85	13,69	142,06
2010	3	92	19,54	236,09
2010	4	76	21,20	293,28
2010	5	73	21,33	306,41
2010	6	56	21,22	288,20
2010	7	25	20,49	279,76
2010	8	11	20,65	271,27
2010	9	4	18,48	256,50
2010	9<	1	22,75	298,00
2011	1	34	7,51	64,85
2011	2	43	15,91	167,91
2011	3	78	19,14	251,59
2011	4	90	20,64	285,31
2011	5	69	20,43	302,43
2011	6	70	20,90	309,04
2011	7	14	20,28	287,79
2011	8	15	20,39	283,33
2011	9	4	17,94	237,75
2011	9<	4	17,64	251,75
2012	1	53	9,54	88,58
2012	2	34	16,44	178,56
2012	3	78	19,45	246,53
2012	4	90	20,81	289,27
2012	5	55	20,91	320,35
2012	6	62	21,05	316,90
2012	7	25	20,66	299,60
2012	8	25	20,47	291,52
2012	9	4	20,25	239,00
2012	9<	6	18,24	232,17

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2013	1	38	7,97	80,03
2013	2	22	16,07	179,73
2013	3	98	18,21	243,79
2013	4	113	19,71	283,63
2013	5	69	20,67	307,75
2013	6	55	20,52	310,75
2013	7	22	19,23	304,23
2013	8	13	19,30	277,08
2013	9	6	16,40	225,83
2013	9<	3	18,52	277,33
2014	1	46	8,88	76,02
2014	2	23	15,53	159,74
2014	3	72	17,38	243,68
2014	4	88	19,12	288,50
2014	5	75	19,46	311,44
2014	6	68	19,90	314,32
2014	7	31	19,22	283,94
2014	8	13	19,05	294,69
2014	9	5	18,11	306,80
2014	9<	3	17,18	227,67

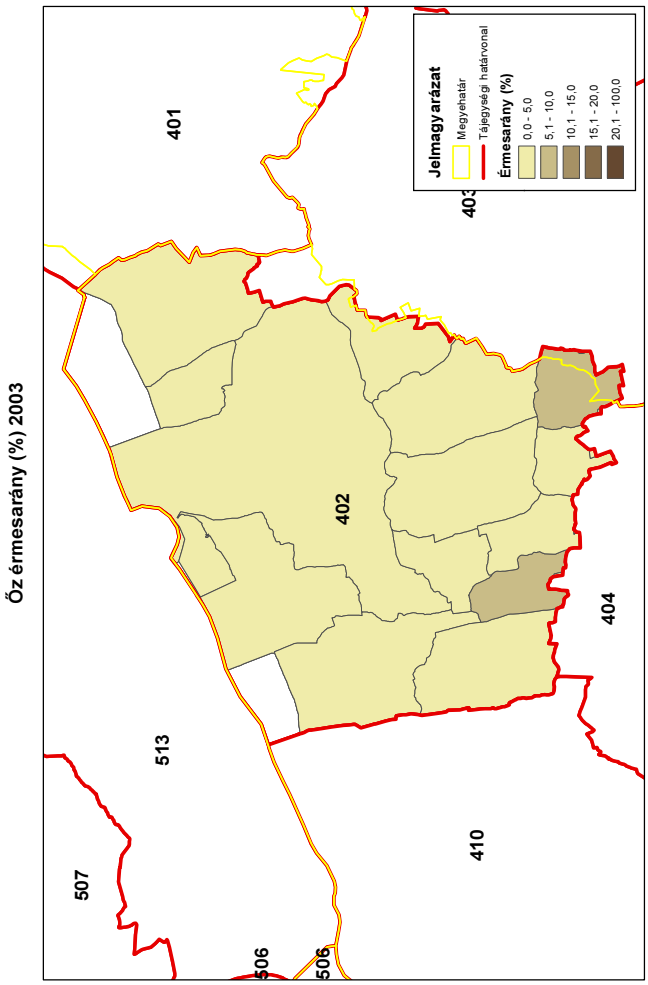
Őz érmesarány (%) 2003
401
402
403
404
410
513
507
506
506
Jelmagyarázat
Megyehatár
Tájegységi határvonal
Érmesarány (%)
0,0 - 5,0
5,1 - 10,0
10,1 - 15,0
15,1 - 20,0
20,1 - 100,0
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

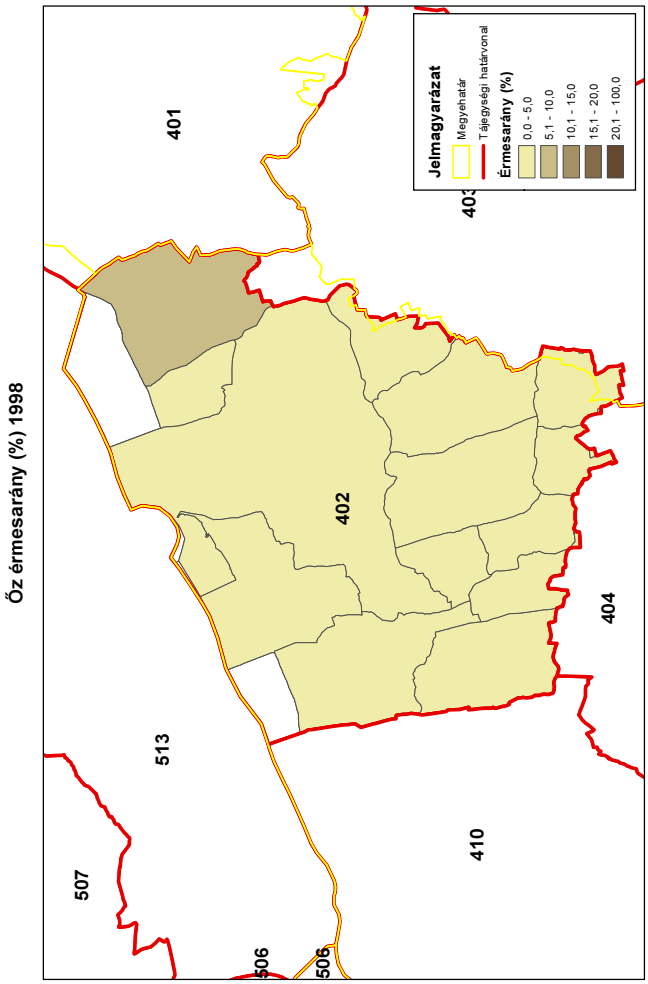
Őz érmesarány (%) 1998
401
402
403
404
410
513
507
506
506
Jelmagyarázat
Megyehatár
Tájegységi határvonal
Érmesarány (%)
0,0 - 5,0
5,1 - 10,0
10,1 - 15,0
15,1 - 20,0
20,1 - 100,0
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

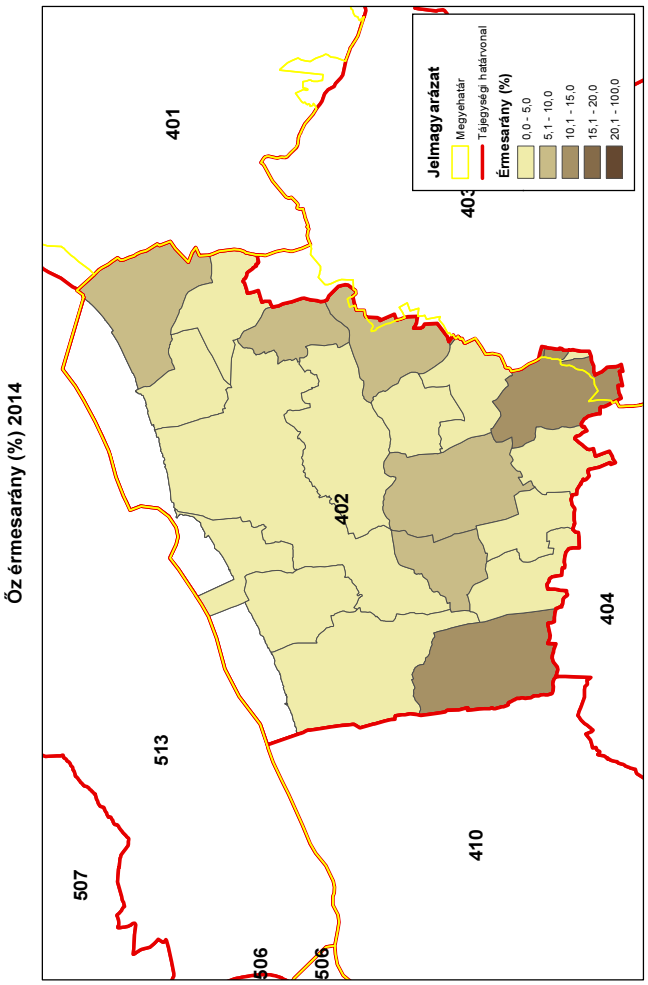
Őz érmesarány (%) 2014
401
402
403
404
410
513
507
506
506
Jelmagyarázat
Megyehatár
Tájegységi határvonal
Érmesarány (%)
0,0 - 5,0
5,1 - 10,0
10,1 - 15,0
15,1 - 20,0
20,1 - 100,0
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

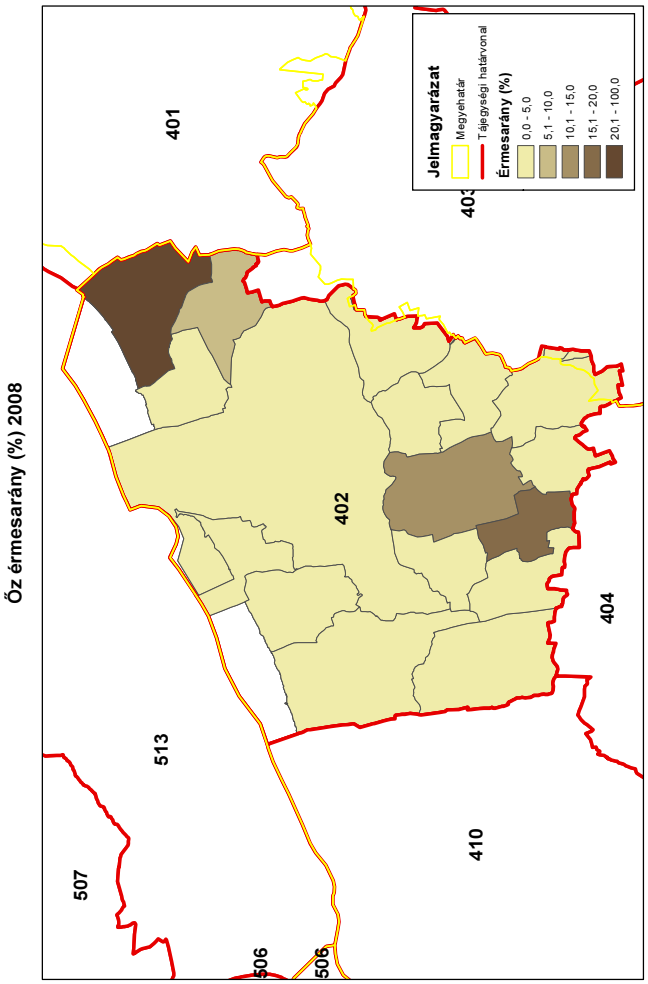
Őz érmesarány (%) 2008
401
402
403
404
410
513
507
506
506
Jelmagyarázat
Megyehatár
Tájegységi határvonal
Érmesarány (%)
0,0 - 5,0
5,1 - 10,0
10,1 - 15,0
15,1 - 20,0
20,1 - 100,0
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A muflon állománya, hasznosítása és minősége

A muflon állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A muflon a **Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** a szabad területen jelentett muflon létszám az 1988-2014 között növekedett (58→88; **+52%**). Szabad területi állomány (100%).
- A vadgazdálkodási tájegységben a muflon 2 vadgazdálkodási egységben fordul elő.
- A hasznosítás kezdetben nőtt, majd csökkent (8→45→11; +38%).

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási arány a jelentett létszám és a teríték változásainak megfelelően ingadozott (13%→45%→12%). A hasznosítási arány esetlegesnek mondható.
- A hasznosítás összetétele általában 30-50% kos, 20-50% jerke és 4-30% bárány volt. Következetesség az arányok alakulásában nem látható. A hasznosítás számszerű növekedése az előbbieknek megfelelően legnagyobb mértékben a jerkéktől függött, amit a bárányok és a kosok hasznosítása követett. A hasznosítási arány és a kos/jerke/bárány lelövés kevésbé szoros, de hasonlóan értelmezhető kapcsolatot mutat (nagyon nagy a pontok szóródása).

A muflon jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** a jelentett létszám (**16/22**) és a teríték (**14/22**) szempontjából is a muflonnal rendelkező tájegységek **alsó** felébe tartozik. A bírált csigákat tekintve a VGTE nem értékelhető a trófeák kis száma miatt.

A muflon trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A vadgazdálkodási tájegységben az érmes csigák száma 0-7 db/év között mozgott.
- A kis elemszám miatt az adatok nem értékelhetők.

A szabad területi muflonállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **402**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	18	27	13	**58**	3	3	2	**8**	16,7%	11,1%	15,4%	**13,8%**
1999	18	26	14	**58**	4	7	4	**15**	22,2%	26,9%	28,6%	**25,9%**
2000	25	30	20	**75**	3	9	6	**18**	12,0%	30,0%	30,0%	**24,0%**
2001	45	50	20	**115**	7	12	11	**30**	15,6%	24,0%	55,0%	**26,1%**
2002	20	25	10	**55**	20	28	2	**50**	100,0%	112,0%	20,0%	**90,9%**
2003	28	43	27	**98**	5	9	4	**18**	17,9%	20,9%	14,8%	**18,4%**
2004	30	35	25	**90**	8	20	12	**40**	26,7%	57,1%	48,0%	**44,4%**
2005	20	25	25	**70**	20	9	2	**31**	100,0%	36,0%	8,0%	**44,3%**
2006	30	20	20	**70**	17	10	5	**32**	56,7%	50,0%	25,0%	**45,7%**
2007	20	25	25	**70**	8	9	4	**21**	40,0%	36,0%	16,0%	**30,0%**
2008	20	25	25	**70**	4	18	7	**29**	20,0%	72,0%	28,0%	**41,4%**
2009	20	25	25	**70**	12	15	4	**31**	60,0%	60,0%	16,0%	**44,3%**
2010	30	27	27	**84**	20	15	9	**44**	66,7%	55,6%	33,3%	**52,4%**
2011	40	42	42	**124**	8	6	5	**19**	20,0%	14,3%	11,9%	**15,3%**
2012	28	30	30	**88**	7	3	4	**14**	25,0%	10,0%	13,3%	**15,9%**
2013	28	30	30	**88**	7	3	3	**13**	25,0%	10,0%	10,0%	**14,8%**
2014	28	30	30	**88**	4	4	3	**11**	14,3%	13,3%	10,0%	**12,5%**
Változás	55,6%	11,1%	130,8%	51,7%	33,3%	33,3%	50,0%	37,5%	-14,3%	20,0%	-35,0%	-9,4%

Ivararány (1 kosra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*
1998	1	1,50	0,72	***0,48***	1	1,00	0,67	***0,67***
1999	1	1,44	0,78	***0,54***	1	1,75	1,00	***0,57***
2000	1	1,20	0,80	***0,67***	1	3,00	2,00	***0,67***
2001	1	1,11	0,44	***0,40***	1	1,71	1,57	***0,92***
2002	1	1,25	0,50	***0,40***	1	1,40	0,10	***0,07***
2003	1	1,54	0,96	***0,63***	1	1,80	0,80	***0,44***
2004	1	1,17	0,83	***0,71***	1	2,50	1,50	***0,60***
2005	1	1,25	1,25	***1,00***	1	0,45	0,10	***0,22***
2006	1	0,67	0,67	***1,00***	1	0,59	0,29	***0,50***
2007	1	1,25	1,25	***1,00***	1	1,13	0,50	***0,44***
2008	1	1,25	1,25	***1,00***	1	4,50	1,75	***0,39***
2009	1	1,25	1,25	***1,00***	1	1,25	0,33	***0,27***
2010	1	0,90	0,90	***1,00***	1	0,75	0,45	***0,60***
2011	1	1,05	1,05	***1,00***	1	0,75	0,63	***0,83***
2012	1	1,07	1,07	***1,00***	1	0,43	0,57	***1,33***
2013	1	1,07	1,07	***1,00***	1	0,43	0,43	***1,00***
2014	1	1,07	1,07	***1,00***	1	1,00	0,75	***0,75***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	31,0%	46,6%	22,4%	100%	37,5%	37,5%	25,0%	100%
1999	31,0%	44,8%	24,1%	100%	26,7%	46,7%	26,7%	100%
2000	33,3%	40,0%	26,7%	100%	16,7%	50,0%	33,3%	100%
2001	39,1%	43,5%	17,4%	100%	23,3%	40,0%	36,7%	100%
2002	36,4%	45,5%	18,2%	100%	40,0%	56,0%	4,0%	100%
2003	28,6%	43,9%	27,6%	100%	27,8%	50,0%	22,2%	100%
2004	33,3%	38,9%	27,8%	100%	20,0%	50,0%	30,0%	100%
2005	28,6%	35,7%	35,7%	100%	64,5%	29,0%	6,5%	100%
2006	42,9%	28,6%	28,6%	100%	53,1%	31,3%	15,6%	100%
2007	28,6%	35,7%	35,7%	100%	38,1%	42,9%	19,0%	100%
2008	28,6%	35,7%	35,7%	100%	13,8%	62,1%	24,1%	100%
2009	28,6%	35,7%	35,7%	100%	38,7%	48,4%	12,9%	100%
2010	35,7%	32,1%	32,1%	100%	45,5%	34,1%	20,5%	100%
2011	32,3%	33,9%	33,9%	100%	42,1%	31,6%	26,3%	100%
2012	31,8%	34,1%	34,1%	100%	50,0%	21,4%	28,6%	100%
2013	31,8%	34,1%	34,1%	100%	53,8%	23,1%	23,1%	100%
2014	31,8%	34,1%	34,1%	100%	36,4%	36,4%	27,3%	100%

A muflon hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **402**

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései I.

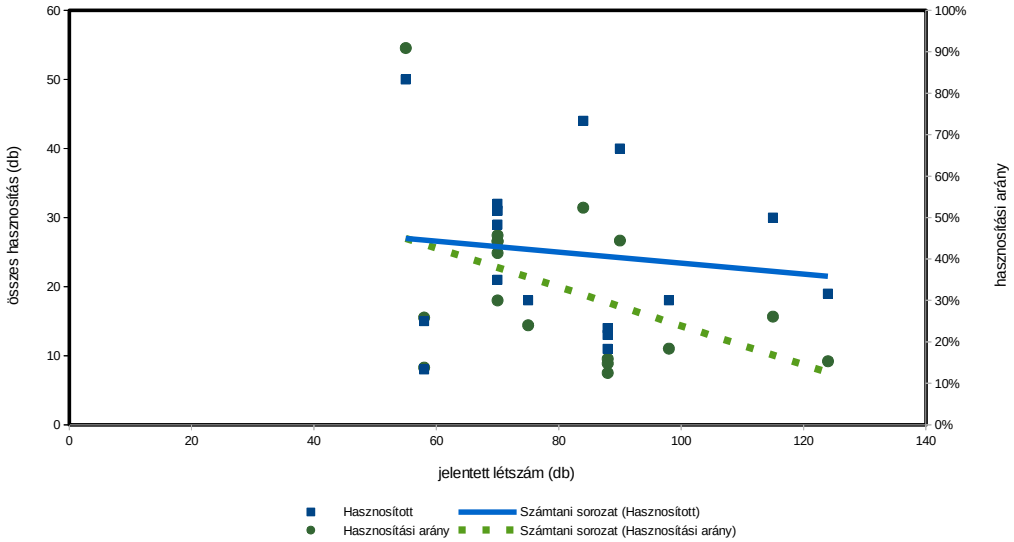

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései II.

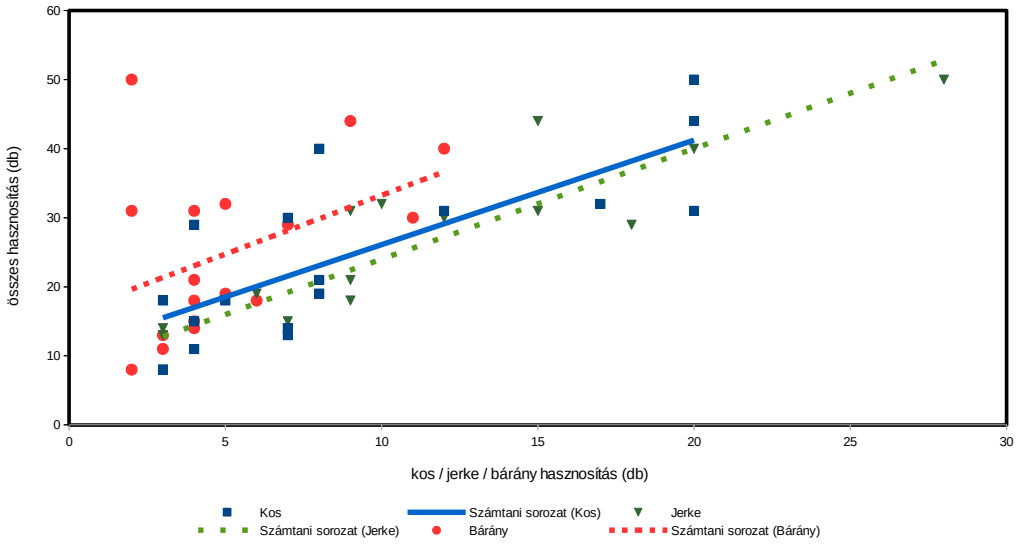

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései III.

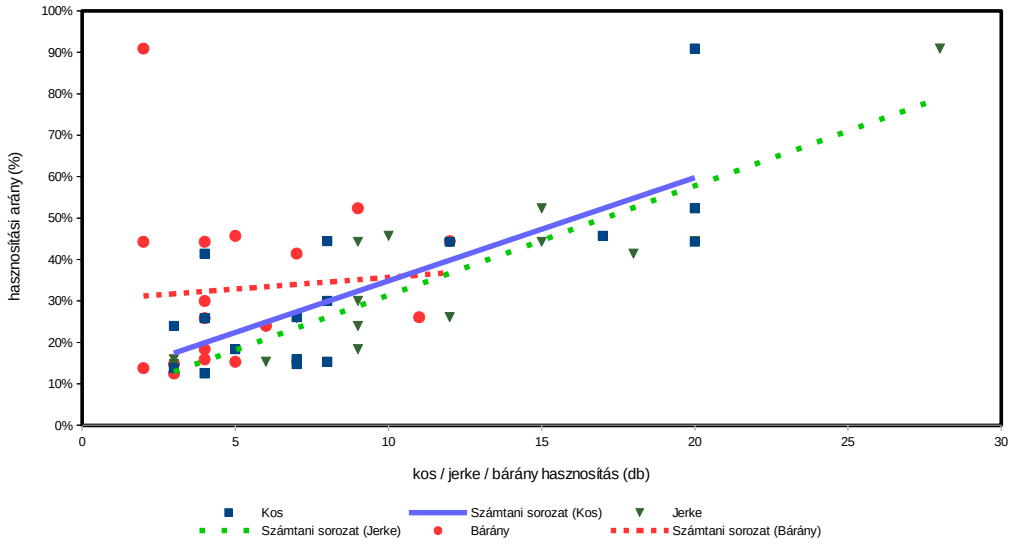

Muflon (teríték - db/km^2) 2007

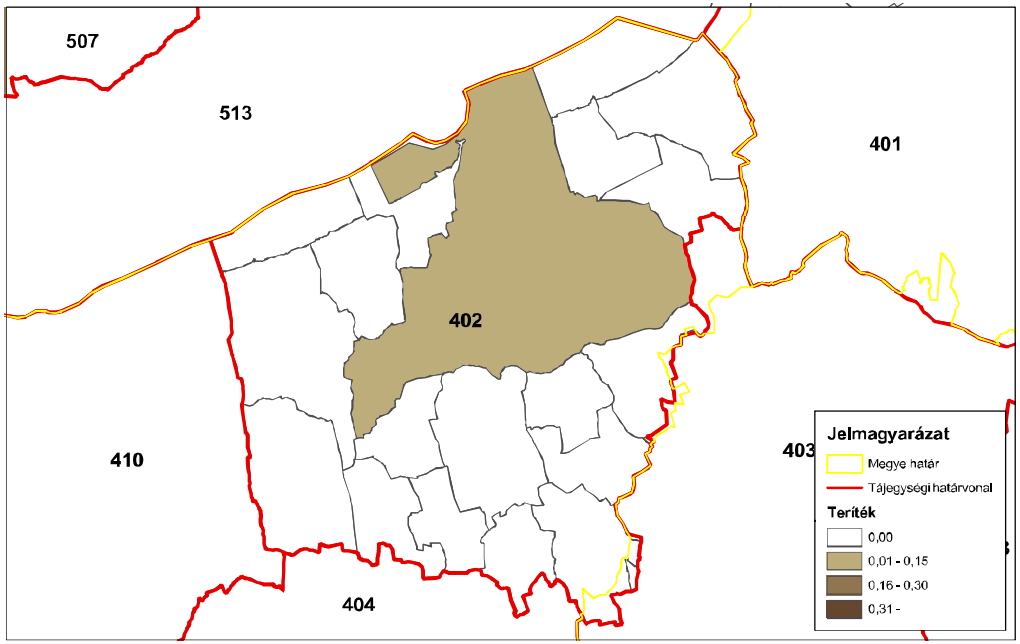

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2008

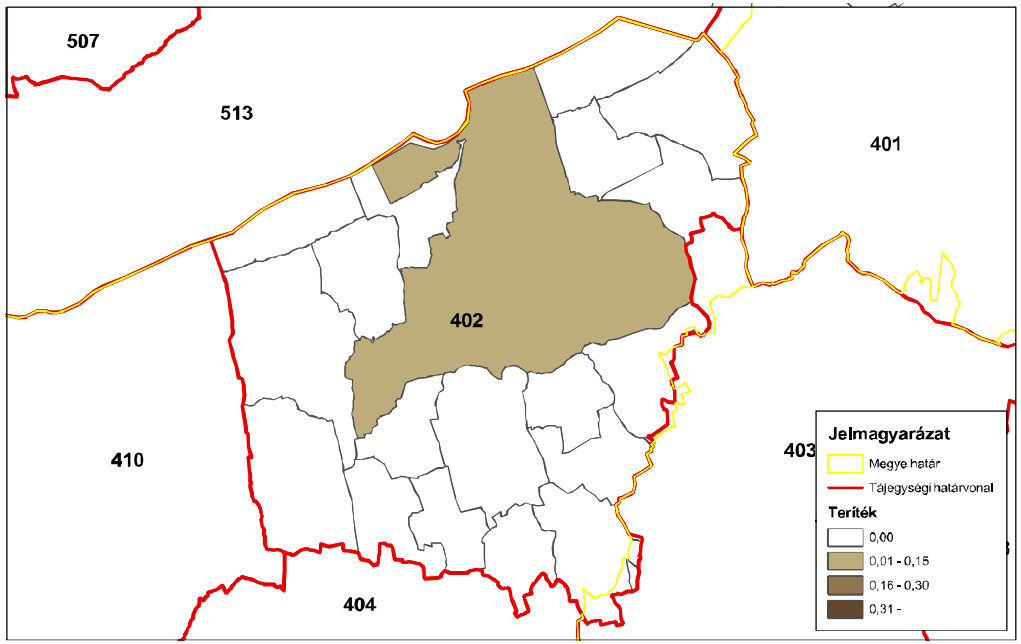

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2009

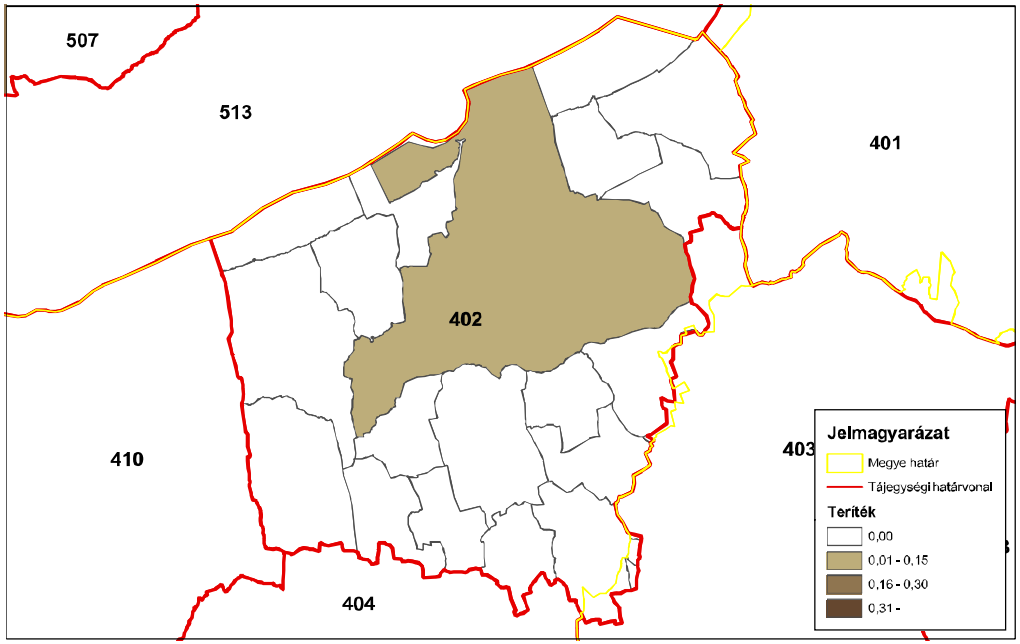

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2010

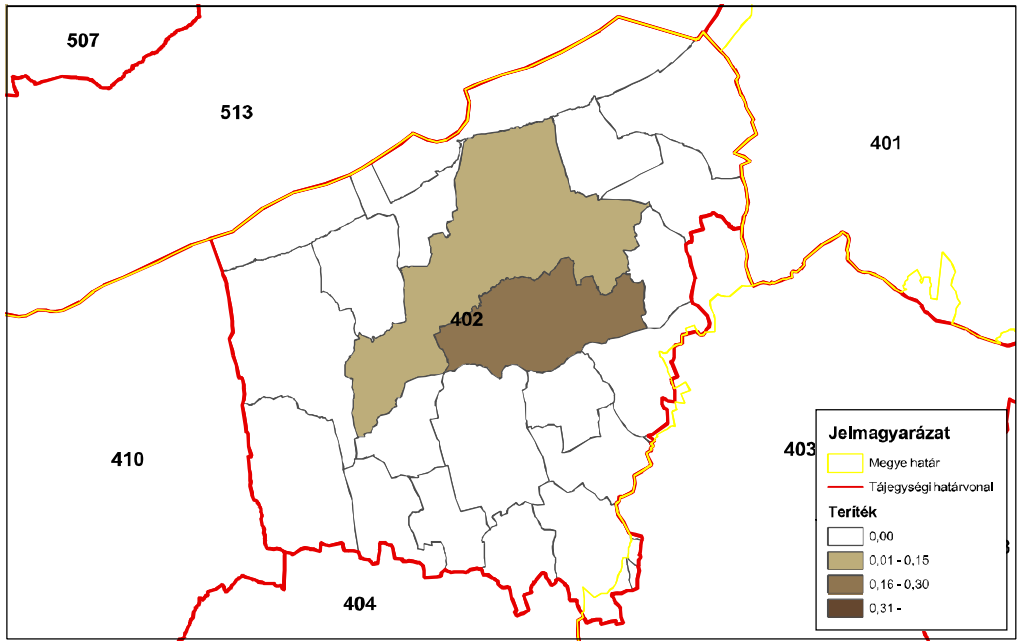

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2011

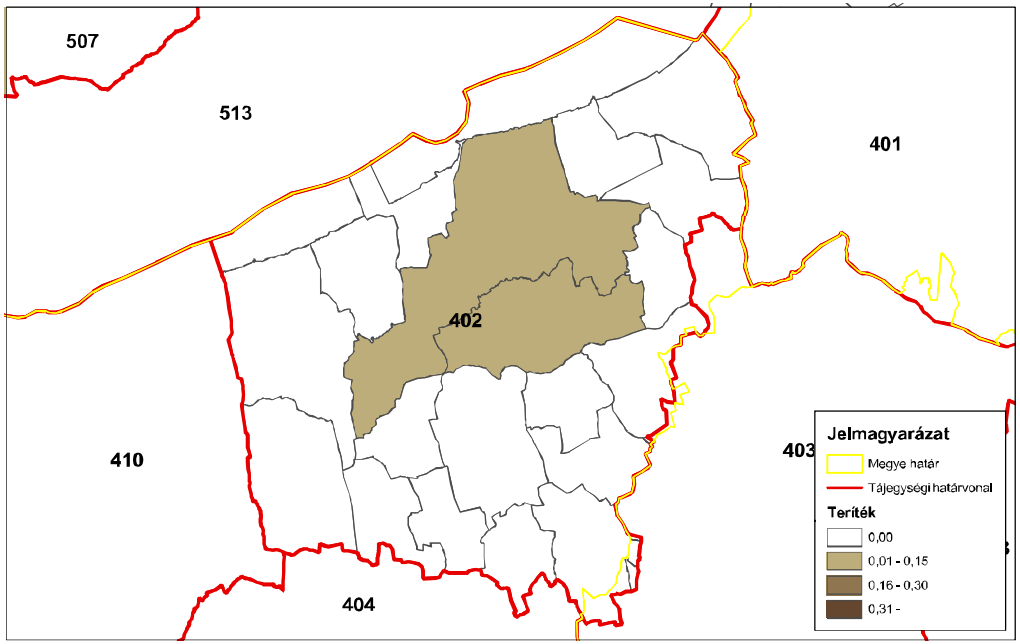

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2012

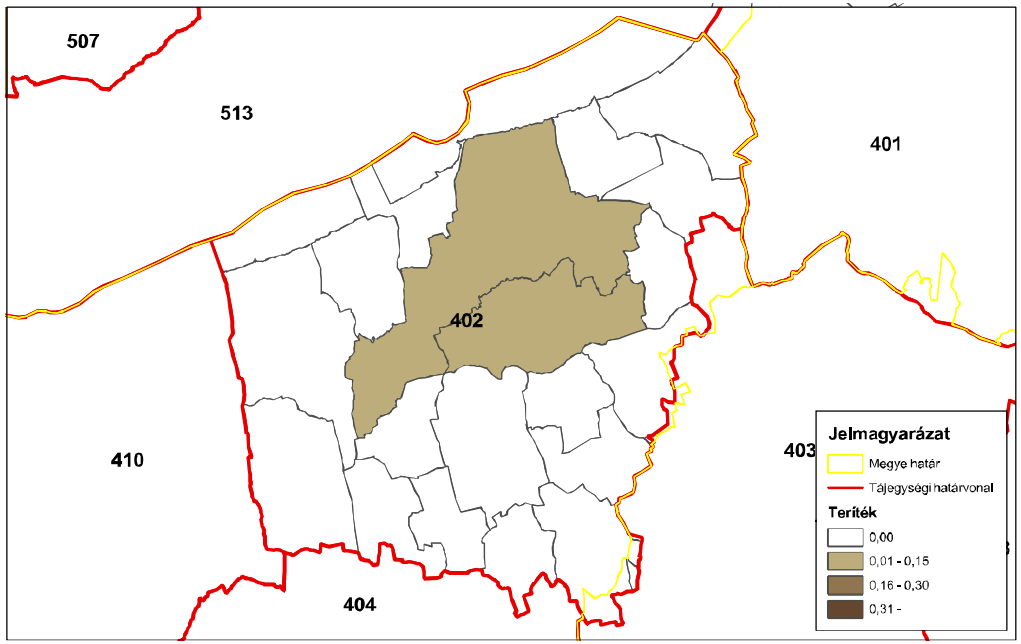

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2013

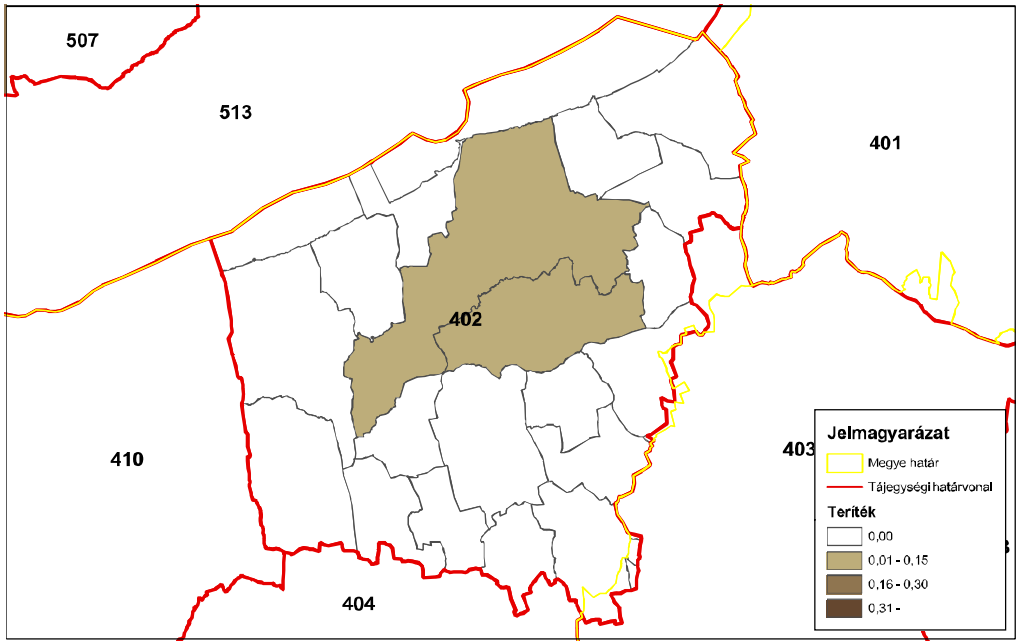

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon (teríték - db/km^2) 2014

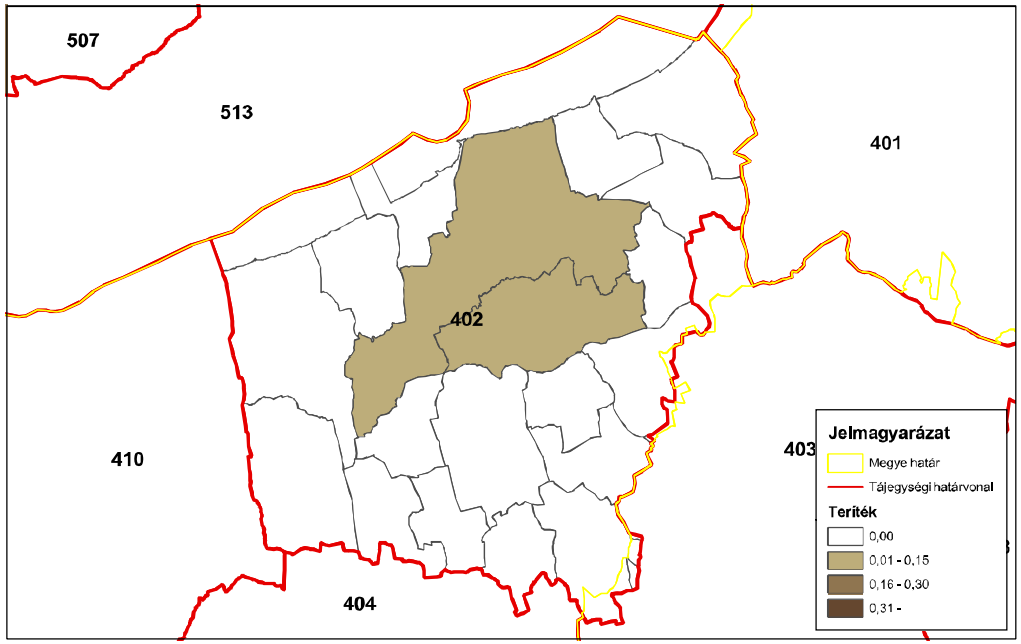

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	2	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
1999	4	2	50,0%			2	0,0%	0,0%	100,0%
2000	7	1	14,3%			1	0,0%	0,0%	100,0%
2001	7	4	57,1%		2	2	0,0%	50,0%	50,0%
2002	12	4	33,3%			4	0,0%	0,0%	100,0%
2003	5	2	40,0%	1		1	50,0%	0,0%	50,0%
2004	7	2	28,6%	1		1	50,0%	0,0%	50,0%
2005	21	7	33,3%	1	1	5	14,3%	14,3%	71,4%
2006	17	7	41,2%	1	1	5	14,3%	14,3%	71,4%
2007	8	6	75,0%	1	1	4	16,7%	16,7%	66,7%
2008	4	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2009	12	7	58,3%	1	3	3	14,3%	42,9%	42,9%
2010	21	8	38,1%		3	5	0,0%	37,5%	62,5%
2011	9	3	33,3%	1		2	33,3%	0,0%	66,7%
2012	7	3	42,9%		1	2	0,0%	33,3%	66,7%
2013	7	4	57,1%	1		3	25,0%	0,0%	75,0%
2014	4	1	25,0%			1	0,0%	0,0%	100,0%

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

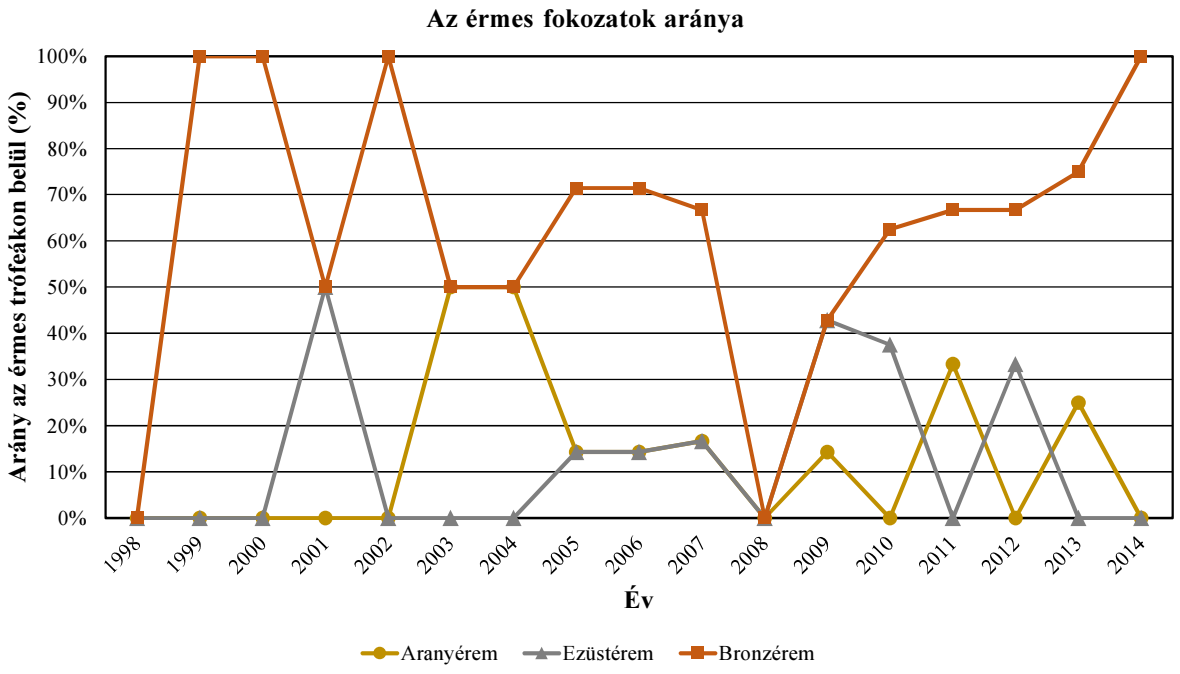

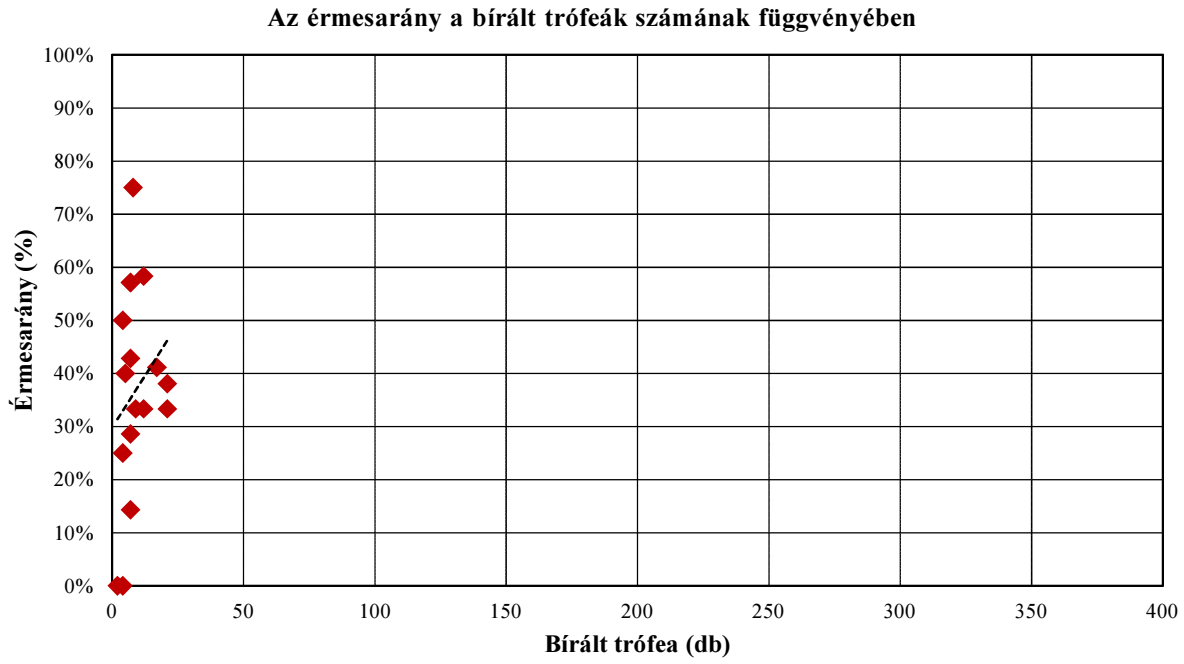

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1								1									
2			1		1			1									
3			1	1			3	3	3	1	2	1	8	1	2		
4		2	1		4	2	3	8	5	4	2	3	4	4	2	1	2
5		1	2	2	4	2		5	5	2		3	5	2	1	5	
6	2	1	2	2	1		1	2	3			4	3	2	2	1	2
7				1	1	1		1	1	1		1	1				
8				1	1												
8<																	
Összesen	**2**	**4**	**7**	**7**	**12**	**5**	**7**	**21**	**17**	**8**	**4**	**12**	**21**	**9**	**7**	**7**	**4**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1								4,8%									
2			14,3%		8,3%			4,8%									
3			14,3%	14,3%			42,9%	14,3%	17,6%	12,5%	50,0%	8,3%	38,1%	11,1%	28,6%		
4		50,0%	14,3%		33,3%	40,0%	42,9%	38,1%	29,4%	50,0%	50,0%	25,0%	19,0%	44,4%	28,6%	14,3%	50,0%
5		25,0%	28,6%	28,6%	33,3%	40,0%		23,8%	29,4%	25,0%		25,0%	23,8%	22,2%	14,3%	71,4%	
6	100,0%	25,0%	28,6%	28,6%	8,3%		14,3%	9,5%	17,6%			33,3%	14,3%	22,2%	28,6%	14,3%	50,0%
7				14,3%	8,3%	20,0%		4,8%	5,9%	12,5%		8,3%	4,8%				
8				14,3%	8,3%												
8<																	
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

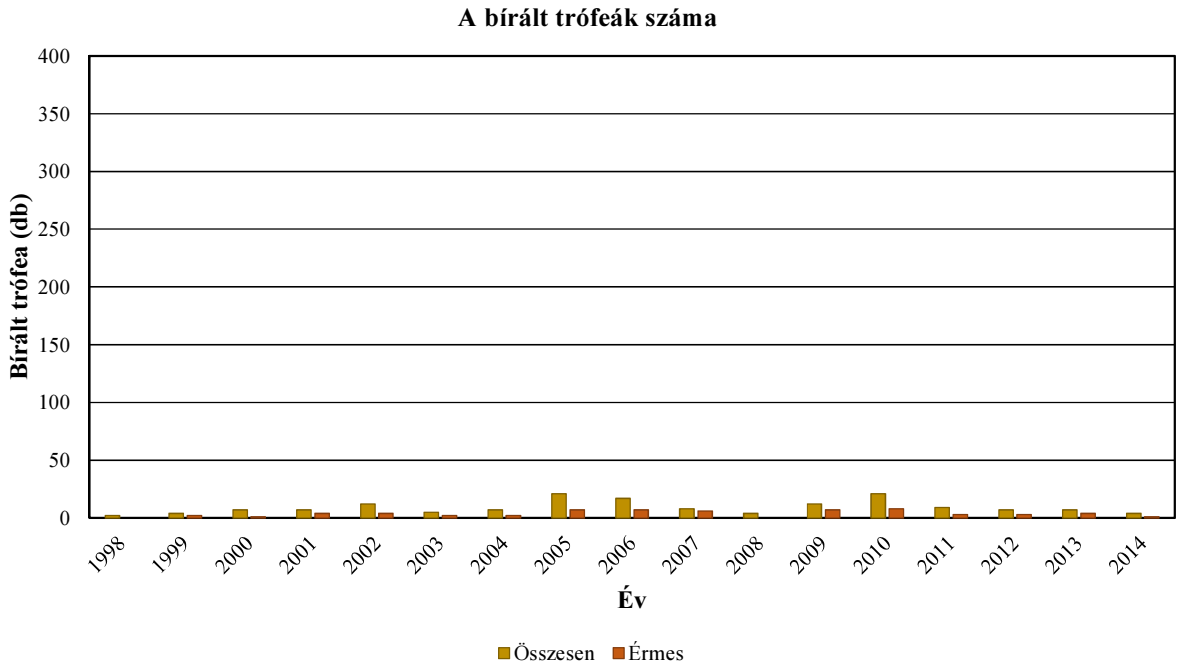

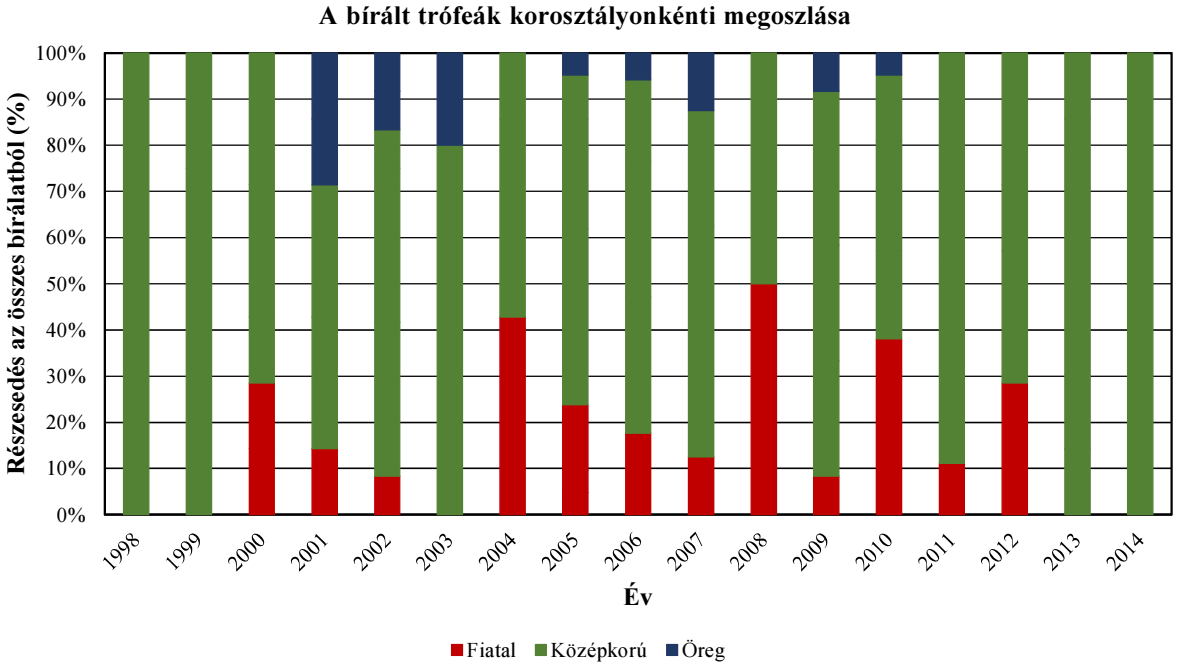

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	25,30				
2	3	44,17				
3	26	60,45	23,40	21,18	15,50	36,50
4	47	66,61	23,73	21,74	16,62	42,95
5	39	73,68	23,80	22,22	17,23	44,91
6	28	77,01	23,68	22,59	18,35	44,39
7	8	83,13	23,93	23,03	18,37	47,00
8	2	67,93	26,05	25,00	18,90	42,50
8<						

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	25,30				
2	3	31,75				
3	26	48,83	23,15	20,95	15,40	29,00
4	47	50,00	22,60	20,85	15,75	31,20
5	39	67,04	22,84	21,00	15,56	42,30
6	28	64,60	22,10	21,73	16,23	38,00
7	8	66,00	21,85	21,70	17,00	44,00
8	2	58,45	26,05	25,00	18,90	42,50
8<						

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	25,30				
2	3	56,00				
3	26	70,75	23,65	21,40	15,60	45,00
4	47	71,75	26,60	22,95	17,60	48,85
5	39	79,50	25,50	23,30	19,23	47,95
6	28	90,10	26,00	24,55	20,98	50,85
7	8	92,50	25,50	24,50	20,25	55,50
8	2	77,40	26,05	25,00	18,90	42,50
8<						

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	0,00				
2	3	24,25				
3	26	21,92	0,50	0,45	0,20	16,00
4	47	21,75	4,00	2,10	1,85	17,65
5	39	12,46	2,66	2,30	3,66	5,65
6	28	25,50	3,90	2,83	4,75	12,85
7	8	26,50	3,65	2,80	3,25	11,50
8	2	18,95	0,00	0,00	0,00	0,00
8<						

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	0,0%				
2	3	54,9%				
3	26	36,3%	2,1%	2,1%	1,3%	43,8%
4	47	32,7%	16,9%	9,7%	11,1%	41,1%
5	39	16,9%	11,2%	10,4%	21,3%	12,6%
6	28	33,1%	16,5%	12,5%	25,9%	28,9%
7	8	31,9%	15,3%	12,2%	17,7%	24,5%
8	2	27,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
8<						

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014) Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	25,30				
2	3	31,75				
3	26	48,83	23,15	20,95	15,40	29,00
4	47	50,00	22,60	20,85	15,75	31,20
5	39	67,04	22,84	21,00	15,56	42,30
6	28	64,60	22,10	21,73	16,23	38,00
7	8	66,00	21,85	21,70	17,00	44,00
8	2	58,45	26,05	25,00	18,90	42,50
8<						

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	2005				
2	3	2000				
3	26	2005	2001	2001	2001	2007
4	47	2000	2003	2003	2007	2006
5	39	2002	2013	2000	2002	2000
6	28	1998	2012	2000	2000	1999
7	8	2002	2009	2009	2001	2005
8	2	2002	2001	2001	2001	2001
8<						

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	25,30				
2	3	56,00				
3	26	70,75	23,65	21,40	15,60	45,00
4	47	71,75	26,60	22,95	17,60	48,85
5	39	79,50	25,50	23,30	19,23	47,95
6	28	90,10	26,00	24,55	20,98	50,85
7	8	92,50	25,50	24,50	20,25	55,50
8	2	77,40	26,05	25,00	18,90	42,50
8<						

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1	1	2005				
2	3	2002				
3	26	2001	2011	2011	2011	2001
4	47	2014	2004	2004	2009	2012
5	39	1999	2001	2001	2007	2011
6	28	2004	1999	2004	2012	2011
7	8	2009	2001	2010	2006	2007
8	2	2001	2001	2001	2001	2001
8<						

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

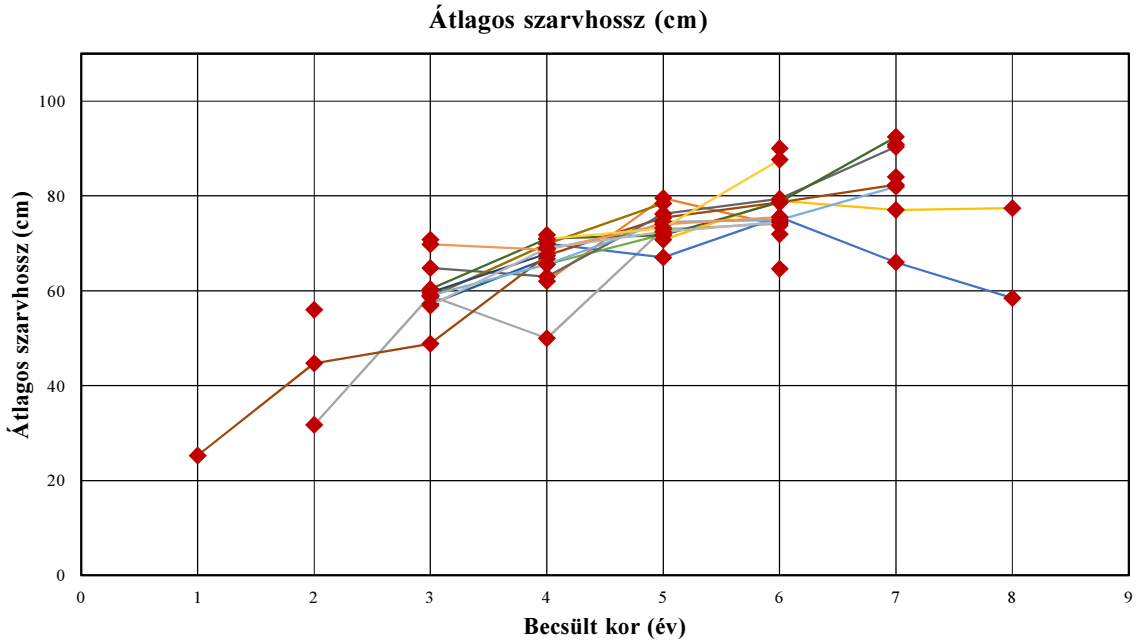

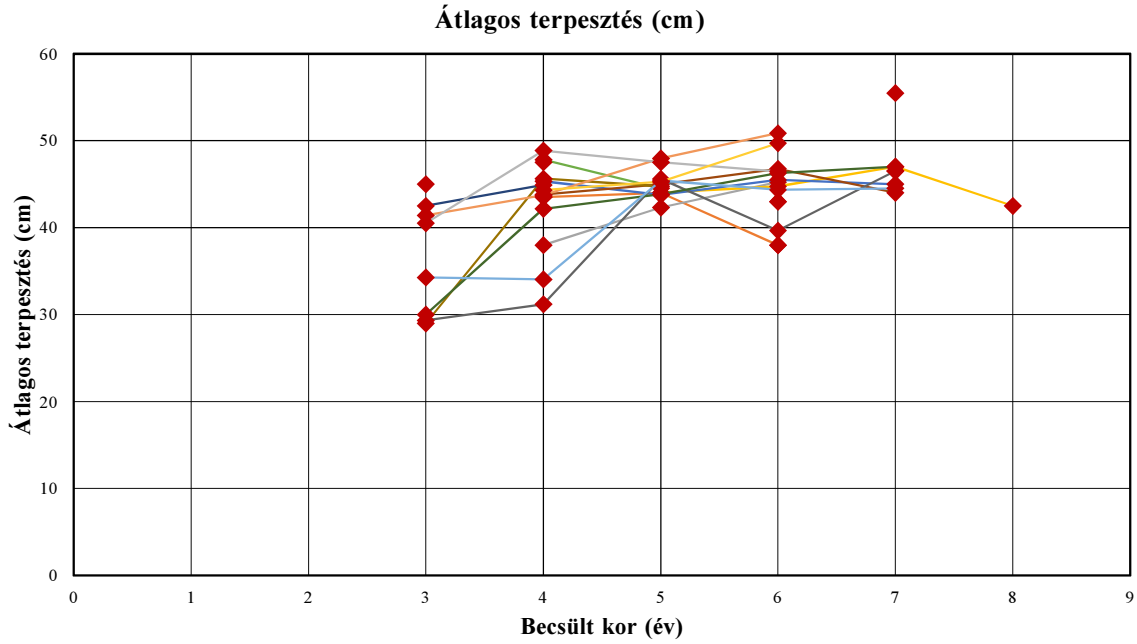

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

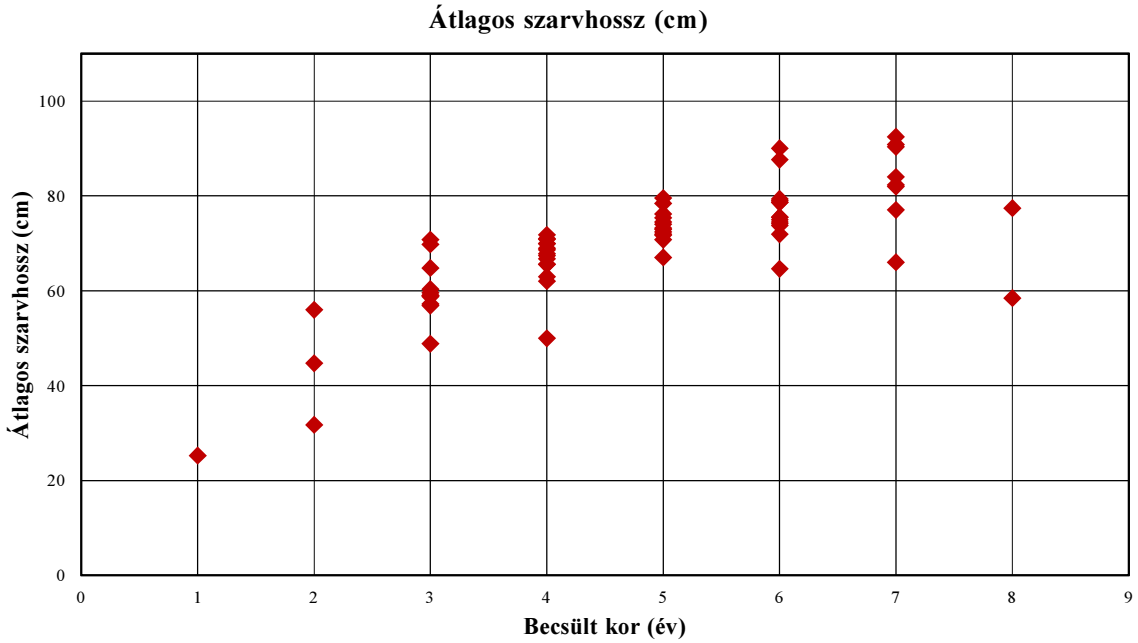

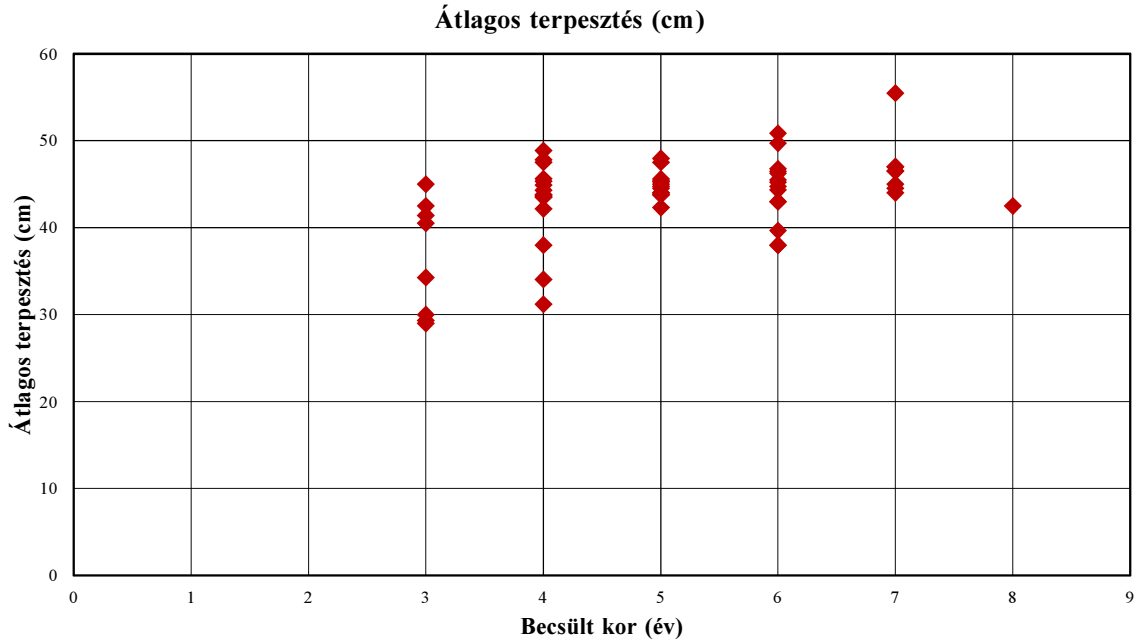

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

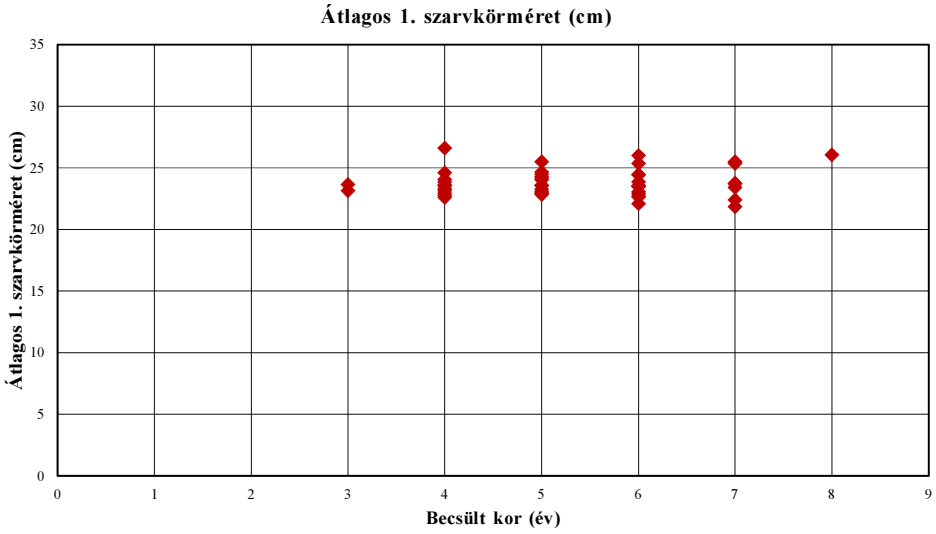

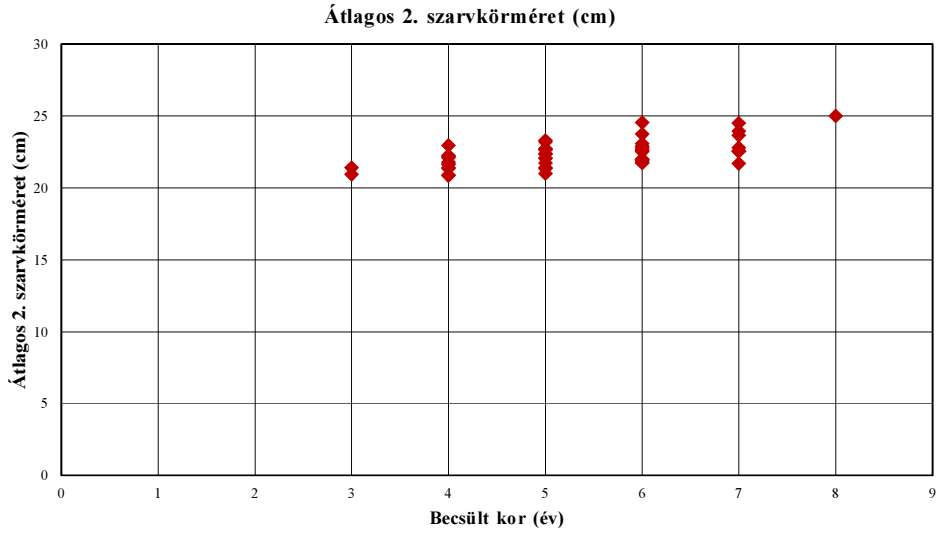

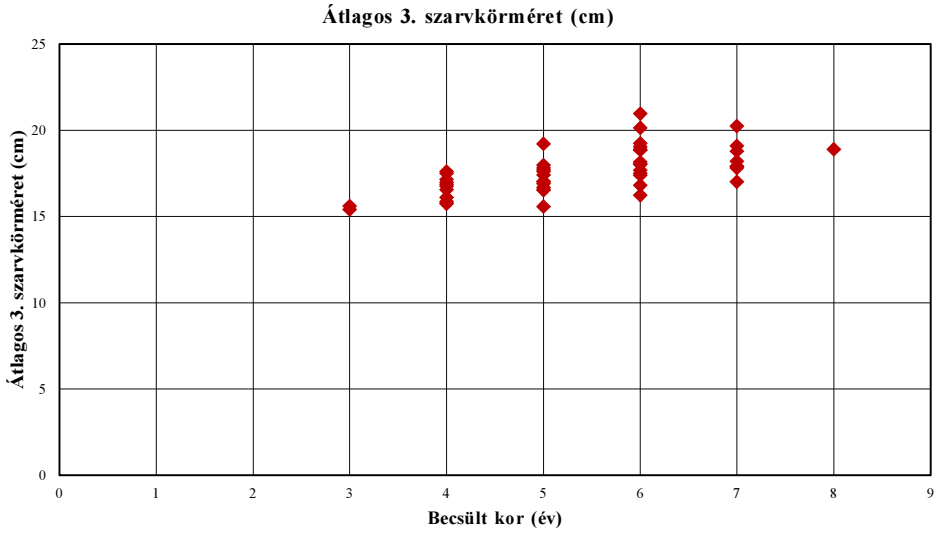

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1998	1						
1998	2						
1998	3						
1998	4						
1998	5						
1998	6	2	64,60	23,50	21,80	16,80	43,00
1998	7						
1998	8						
1998	8<						
1999	1						
1999	2						
1999	3						
1999	4	2	62,03	23,15	20,90	16,75	43,50
1999	5	1	79,50	24,25	23,20	17,40	44,00
1999	6	1	73,75	26,00	23,75	19,25	38,00
1999	7						
1999	8						
1999	8<						
2000	1						
2000	2	1	31,75				
2000	3	1	58,95				
2000	4	1	50,00				38,00
2000	5	2	72,95	22,95	21,00	16,53	42,30
2000	6	2	74,13	23,50	21,73	16,23	45,25
2000	7						
2000	8						
2000	8<						
2001	1						
2001	2						
2001	3	1	70,75	23,15	20,95	15,40	45,00
2001	4						
2001	5	2	70,75	25,50	23,30	17,60	44,00
2001	6	2	78,98	24,45	22,90	18,15	44,75
2001	7	1	77,00	25,50	22,55	17,00	47,00
2001	8	1	77,40	26,05	25,00	18,90	42,50
2001	8<						
2002	1						
2002	2	1	56,00				
2002	3						
2002	4	4	69,96	23,85	22,20	17,13	45,33
2002	5	4	67,04	23,25	21,40	15,56	43,75
2002	6	1	75,50	22,65	22,00	18,00	45,50
2002	7	1	66,00	23,75	22,55	18,20	45,00
2002	8	1	58,45				
2002	8<						
2003	1						
2003	2						
2003	3						
2003	4	2	65,58	22,60	20,85	15,85	47,80
2003	5	2	71,90	24,65	22,65	16,55	44,50
2003	6						
2003	7	1	84,00	23,40	22,80	19,10	46,50
2003	8						
2003	8<						

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
2004	1						
2004	2						
2004	3	3	57,20				
2004	4	3	66,75	26,60	22,95	16,85	47,50
2004	5						
2004	6	1	90,10	25,35	24,55	20,15	38,00
2004	7						
2004	8						
2004	8<						
2005	1	1	25,30				
2005	2	1	44,75				
2005	3	3	48,83				
2005	4	8	67,41	23,61	21,66	16,97	43,80
2005	5	5	75,37	24,47	22,70	17,97	45,00
2005	6	2	78,58	23,53	22,53	18,05	46,75
2005	7	1	82,30	22,40	22,55	18,80	44,00
2005	8						
2005	8<						
2006	1						
2006	2						
2006	3	3	64,80				29,33
2006	4	5	62,97				31,20
2006	5	5	76,17	23,03	22,06	17,69	45,60
2006	6	3	79,35	23,55	23,08	18,90	39,67
2006	7	1	90,40	23,70	23,65	20,25	46,50
2006	8						
2006	8<						
2007	1						
2007	2						
2007	3	1	58,75				29,00
2007	4	4	69,89	24,05	21,40	15,75	45,63
2007	5	2	78,40	23,55	22,38	19,23	44,75
2007	6						
2007	7	1	90,90	25,35	23,95	17,90	55,50
2007	8						
2007	8<						
2008	1						
2008	2						
2008	3	2	59,63				42,50
2008	4	2	67,80	24,60	22,10	16,10	44,90
2008	5						
2008	6						
2008	7						
2008	8						
2008	8<						
2009	1						
2009	2						
2009	3	1	60,35				30,00
2009	4	3	71,00	23,55	22,25	17,60	42,17
2009	5	3	71,70	23,03	21,73	17,03	43,83
2009	6	4	78,65	23,06	22,00	17,39	46,25
2009	7	1	92,50	21,85	21,70	17,80	47,00
2009	8						
2009	8<						

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
2010	1						
2010	2						
2010	3	8	59,03				34,29
2010	4	4	65,58				34,05
2010	5	5	74,47	24,19	22,72	17,80	45,40
2010	6	3	74,95	24,43	22,63	17,68	44,33
2010	7	1	81,95	25,45	24,50	17,90	44,50
2010	8						
2010	8<						
2011	1						
2011	2						
2011	3	1	69,80	23,65	21,40	15,60	41,40
2011	4	4	68,65	23,30	21,65	15,75	43,73
2011	5	2	74,00	24,03	22,35	16,68	47,95
2011	6	2	75,53	22,90	21,95	17,50	50,85
2011	7						
2011	8						
2011	8<						
2012	1						
2012	2						
2012	3	2	56,88				40,50
2012	4	2	68,98	22,75	21,80	17,50	48,85
2012	5	1	72,40	23,60	22,05	17,00	47,50
2012	6	2	74,48	22,10	22,65	20,98	46,45
2012	7						
2012	8						
2012	8<						
2013	1						
2013	2						
2013	3						
2013	4	1	70,85				44,30
2013	5	5	73,16	22,84	21,34	16,91	45,26
2013	6	1	87,65	22,70	21,90	18,85	49,70
2013	7						
2013	8						
2013	8<						
2014	1						
2014	2						
2014	3						
2014	4	2	71,75	22,95	21,35	16,55	43,55
2014	5						
2014	6	2	71,93	23,85	22,80	19,05	43,00
2014	7						
2014	8						
2014	8<						

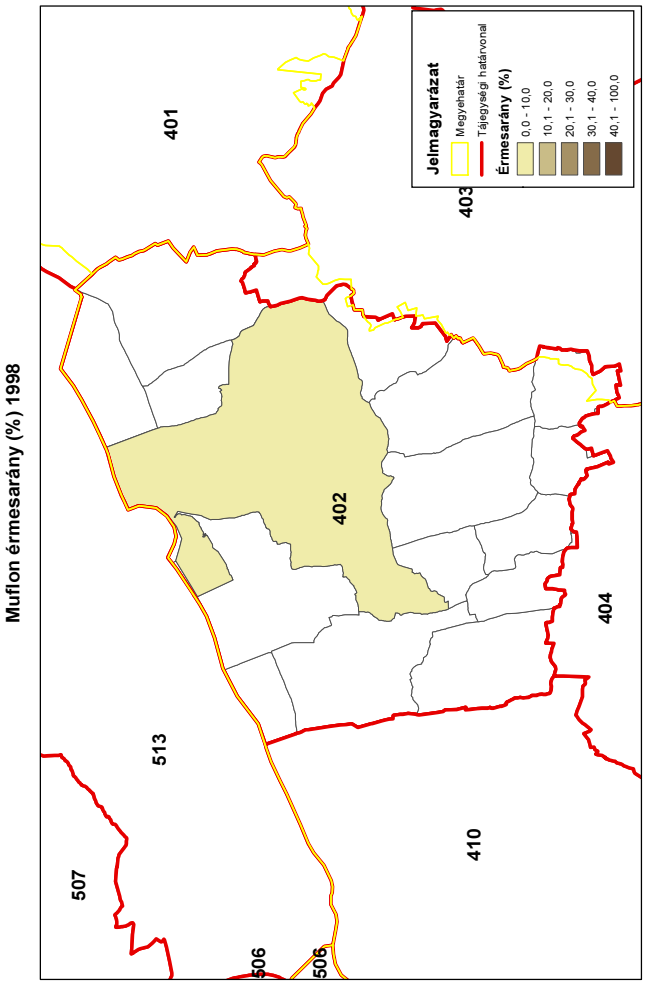
Muflon érmesarány (%) 1998
401
402
403
404
410
506
506
507
513
Jelmagyarázat
Megyehatár
Tájegységi határvonal
Érmesarány (%)
0,0 - 10,0
10,1 - 20,0
20,1 - 30,0
30,1 - 40,0
40,1 - 100,0
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

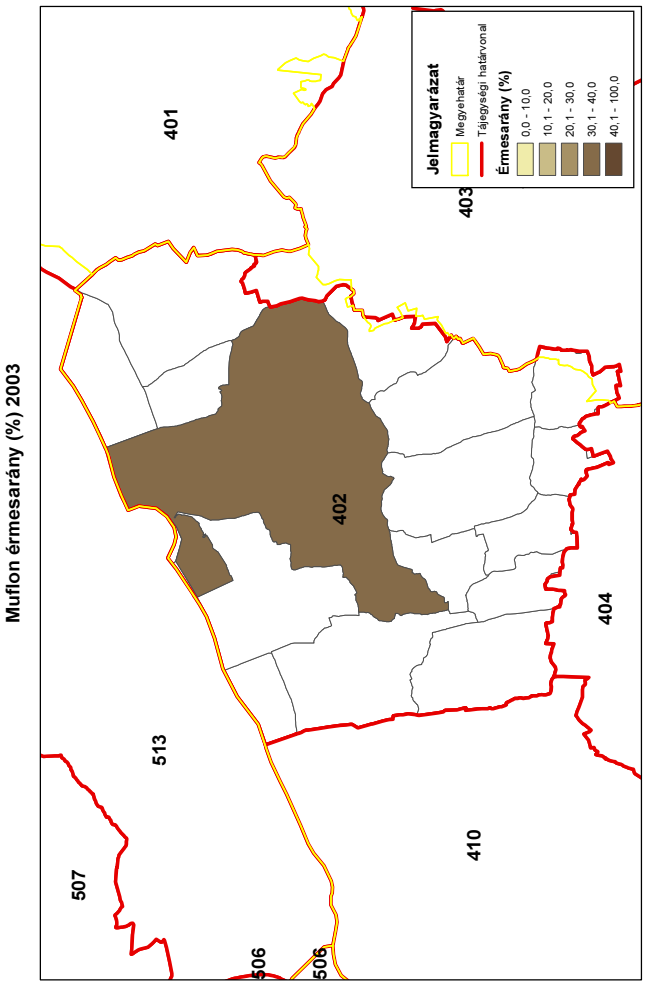
Muflon érmesarány (%) 2003
401
402
403
404
410
506
506
507
513
Jelmagyarázat
Megyehatár
Tájegységi határvonal
Érmesarány (%)
0,0 - 10,0
10,1 - 20,0
20,1 - 30,0
30,1 - 40,0
40,1 - 100,0
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

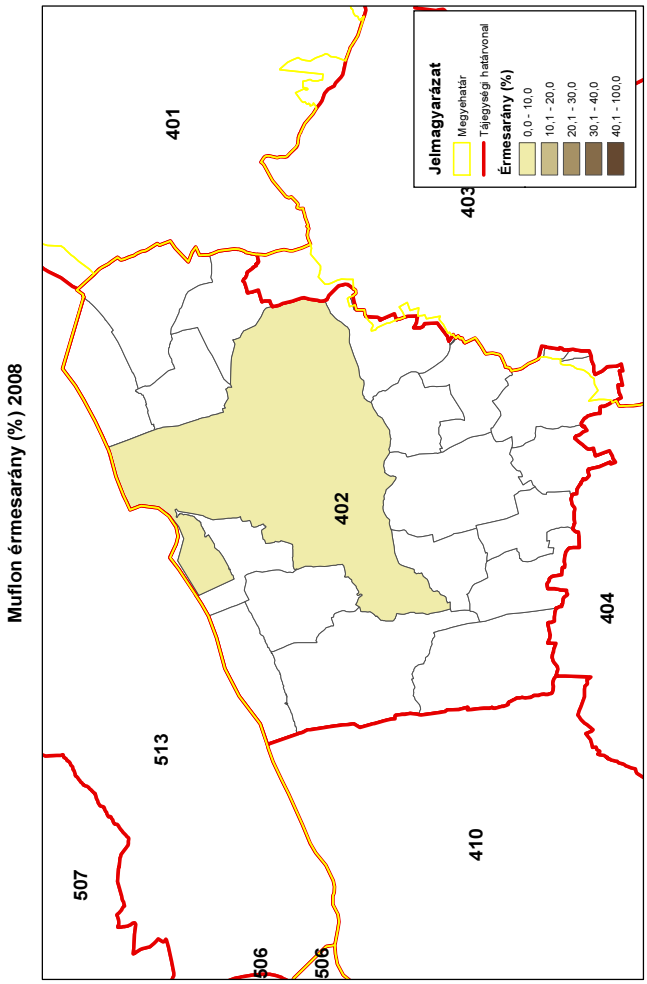
Muflon érmesarány (%) 2008
401
402
403
404
410
506
506
507
513
Jelmagyarázat
Megyehatár
Tájegységi határvonal
Érmesarány (%)
0,0 - 10,0
10,1 - 20,0
20,1 - 30,0
30,1 - 40,0
40,1 - 100,0
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

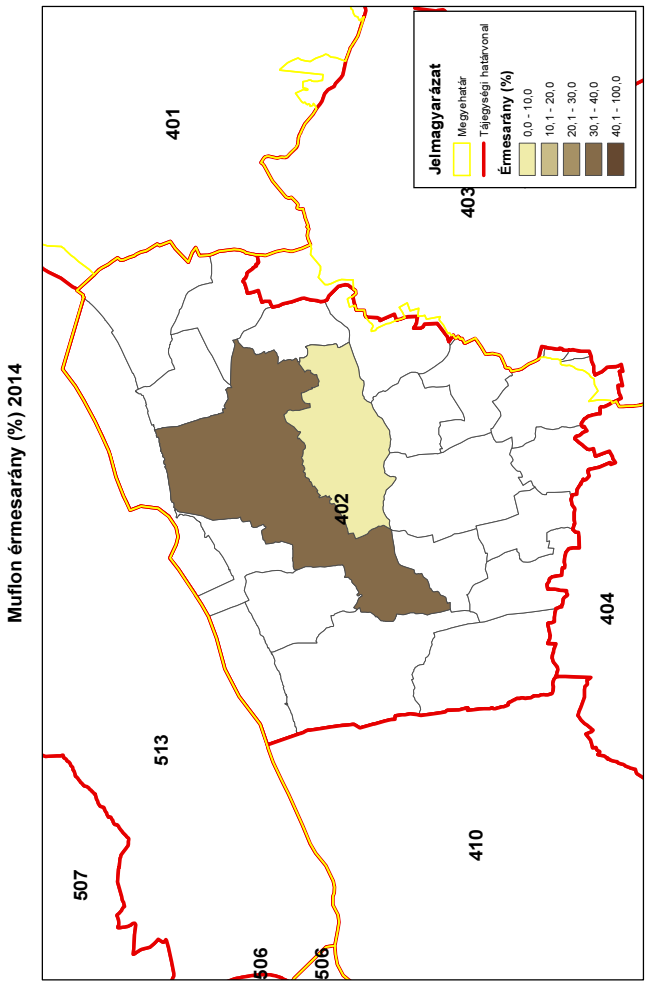
Muflon érmesarány (%) 2014
401
402
403
404
410
506
506
507
513
Jelmagyarázat
Megyehatár
Tájegységi határvonal
Érmesarány (%)
0,0 - 10,0
10,1 - 20,0
20,1 - 30,0
30,1 - 40,0
40,1 - 100,0
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A vaddisznó állománya és hasznosítása

A vaddisznó állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szabad területi jelentett létszáma 1998-20010 között emelkedett, azóta pedig csökken (1424 → 2480 → 2066 pld; **+45%**), eközben a teríték szintén erősen nőtt, de 2009 óta az is csökken (1373→2534→2460 pld; **+79%**). A hasznosítási arány csak 2010 óta >100%, azaz az állomány növekedésének megállítására esély sem volt.
- A **Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegység** 2007-2014 közötti térképein jól nyomon követhető a vaddisznó lelövések növekedése a vadgazdálkodási egységek szintjén. Ennek eredményként a vadgazdálkodási tájegység többségében a teríték a 2-3 és >3 db/km^2 sűrűség közötti sűrűségű.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Hasznosítási aránya nőtt, de mértéke a 2009-ig túl alacsony maradt. A grafikonok alapján a kan, koca és malac lelövések elválnak a süldő lelövésektől és annál sokkal szűkebb sávban mozogtak. Jól látszik tovább, hogy a malac lelövések mértéke mennyire alacsony, illetve szűk sávban változik.
- A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben a kanokhoz viszonyítva (17-24%) több kocát lőttek (20-30%) és a süldő és malac lelövés általában 48-59% volt. Az előbbiből önmagában nézve nagyon alacsony a malacok részesedése (<11%) Az adatok arra utalnak, hogy a kocák lelövéseken belüli ekkora aránya mellett a szaporulat lövése (süldő+malac) nem elegendő a vaddisznó állománynövekedésének megakadályozására. Állomány szabályozási tatalék a malacok nagyobb mértékű lövésében lenne.
- Figyelembe véve a térített mezőgazdasági károk óriás növekedését (≈3X és 150 M Ft) a vaddisznó állományának további növekedése elviselhetetlen teher. Az eddigi hasznosítási gyakorlat nem volt eredményes, ezért a vaddisznólétszám csökkentése érdekében a lelövéseket a jövőben is magasan kell tartani és a koca- és malac kilövések minél magasabb arányát kell elérni.

A vaddisznó jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** a jövőben is súlyos problémát jelenhet a térített mezőgazdasági károk nagyságrendje és ennek a vaddisznóval való kapcsolódása.
- A jelenlegi vadkárhelyzet is kiélezett, de az állomány jelentős csökkentésének elmaradása további súlyos kockázatokat jelent. A mezőgazdasági vadkárok térítése előbb-utóbb ellehetetlenítheti az érintett vadgazdálkodókat.

A szabad területi vaddisznóállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **402**

Év	Jelentett				Hasznosított					Hasznosítási arány			
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes	Kan	Koca	Süldő	Összes
1998	269	360	795	**1 424**	279	414	569	111	**1 373**	103,7%	115,0%	71,6%	**96,4%**
1999	307	465	977	**1 749**	283	400	676	152	**1 511**	92,2%	86,0%	69,2%	**86,4%**
2000	308	532	969	**1 809**	320	474	875	158	**1 827**	103,9%	89,1%	90,3%	**101,0%**
2001	395	657	1 261	**2 313**	382	555	1 146	146	**2 229**	96,7%	84,5%	90,9%	**96,4%**
2002	391	592	1 355	**2 338**	487	526	1 141	234	**2 388**	124,6%	88,9%	84,2%	**102,1%**
2003	459	639	993	**2 091**	389	473	689	120	**1 671**	84,7%	74,0%	69,4%	**79,9%**
2004	445	544	899	**1 888**	320	424	797	131	**1 672**	71,9%	77,9%	88,7%	**88,6%**
2005	294	500	892	**1 686**	314	384	707	153	**1 558**	106,8%	76,8%	79,3%	**92,4%**
2006	301	493	873	**1 667**	352	371	697	149	**1 569**	116,9%	75,3%	79,8%	**94,1%**
2007	431	686	932	**2 049**	460	384	929	140	**1 913**	106,7%	56,0%	99,7%	**93,4%**
2008	470	743	1 023	**2 236**	440	424	993	133	**1 990**	93,6%	57,1%	97,1%	**89,0%**
2009	549	748	1 132	**2 429**	530	500	1 231	219	**2 480**	96,5%	66,8%	108,7%	**102,1%**
2010	529	778	1 227	**2 534**	550	662	1 094	172	**2 478**	104,0%	85,1%	89,2%	**97,8%**
2011	503	715	1 159	**2 377**	530	646	1 257	300	**2 733**	105,4%	90,3%	108,5%	**115,0%**
2012	520	642	1 103	**2 265**	600	713	1 138	332	**2 783**	115,4%	111,1%	103,2%	**122,9%**
2013	539	655	1 122	**2 316**	456	711	985	240	**2 392**	84,6%	108,5%	87,8%	**103,3%**
2014	492	596	978	**2 066**	474	728	981	277	**2 460**	96,3%	122,1%	100,3%	**119,1%**
Változás	82,9%	65,6%	23,0%	45,1%	69,9%	75,8%	72,4%	149,5%	79,2%	-7,1%	6,2%	40,1%	23,5%

Ivararány (1 kanra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított						
	Kan	Koca	Süldő	*Süldő/koca*	Kan	Koca	Süldő	Malac	*Süldő/koca*	*Malac/koca*	*(M+S)/koca*
1998	1	1,34	2,96	***2,21***	1	1,48	2,04	0,40	***1,37***	***0,27***	***1,64***
1999	1	1,51	3,18	***2,10***	1	1,41	2,39	0,54	***1,69***	***0,38***	***2,07***
2000	1	1,73	3,15	***1,82***	1	1,48	2,73	0,49	***1,85***	***0,33***	***2,18***
2001	1	1,66	3,19	***1,92***	1	1,45	3,00	0,38	***2,06***	***0,26***	***2,33***
2002	1	1,51	3,47	***2,29***	1	1,08	2,34	0,48	***2,17***	***0,44***	***2,61***
2003	1	1,39	2,16	***1,55***	1	1,22	1,77	0,31	***1,46***	***0,25***	***1,71***
2004	1	1,22	2,02	***1,65***	1	1,33	2,49	0,41	***1,88***	***0,31***	***2,19***
2005	1	1,70	3,03	***1,78***	1	1,22	2,25	0,49	***1,84***	***0,40***	***2,24***
2006	1	1,64	2,90	***1,77***	1	1,05	1,98	0,42	***1,88***	***0,40***	***2,28***
2007	1	1,59	2,16	***1,36***	1	0,83	2,02	0,30	***2,42***	***0,36***	***2,78***
2008	1	1,58	2,18	***1,38***	1	0,96	2,26	0,30	***2,34***	***0,31***	***2,66***
2009	1	1,36	2,06	***1,51***	1	0,94	2,32	0,41	***2,46***	***0,44***	***2,90***
2010	1	1,47	2,32	***1,58***	1	1,20	1,99	0,31	***1,65***	***0,26***	***1,91***
2011	1	1,42	2,30	***1,62***	1	1,22	2,37	0,57	***1,95***	***0,46***	***2,41***
2012	1	1,23	2,12	***1,72***	1	1,19	1,90	0,55	***1,60***	***0,47***	***2,06***
2013	1	1,22	2,08	***1,71***	1	1,56	2,16	0,53	***1,39***	***0,34***	***1,72***
2014	1	1,21	1,99	***1,64***	1	1,54	2,07	0,58	***1,35***	***0,38***	***1,73***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított					Kan / (kan+koca)	Süldő+malac
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes		
1998	18,9%	25,3%	55,8%	100%	20,3%	30,2%	41,4%	8,1%	100%	**40,3%**	**49,5%**
1999	17,6%	26,6%	55,9%	100%	18,7%	26,5%	44,7%	10,1%	100%	**41,4%**	**54,8%**
2000	17,0%	29,4%	53,6%	100%	17,5%	25,9%	47,9%	8,6%	100%	**40,3%**	**56,5%**
2001	17,1%	28,4%	54,5%	100%	17,1%	24,9%	51,4%	6,6%	100%	**40,8%**	**58,0%**
2002	16,7%	25,3%	58,0%	100%	20,4%	22,0%	47,8%	9,8%	100%	**48,1%**	**57,6%**
2003	22,0%	30,6%	47,5%	100%	23,3%	28,3%	41,2%	7,2%	100%	**45,1%**	**48,4%**
2004	23,6%	28,8%	47,6%	100%	19,1%	25,4%	47,7%	7,8%	100%	**43,0%**	**55,5%**
2005	17,4%	29,7%	52,9%	100%	20,2%	24,6%	45,4%	9,8%	100%	**45,0%**	**55,2%**
2006	18,1%	29,6%	52,4%	100%	22,4%	23,6%	44,4%	9,5%	100%	**48,7%**	**53,9%**
2007	21,0%	33,5%	45,5%	100%	24,0%	20,1%	48,6%	7,3%	100%	**54,5%**	**55,9%**
2008	21,0%	33,2%	45,8%	100%	22,1%	21,3%	49,9%	6,7%	100%	**50,9%**	**56,6%**
2009	22,6%	30,8%	46,6%	100%	21,4%	20,2%	49,6%	8,8%	100%	**51,5%**	**58,5%**
2010	20,9%	30,7%	48,4%	100%	22,2%	26,7%	44,1%	6,9%	100%	**45,4%**	**51,1%**
2011	21,2%	30,1%	48,8%	100%	19,4%	23,6%	46,0%	11,0%	100%	**45,1%**	**57,0%**
2012	23,0%	28,3%	48,7%	100%	21,6%	25,6%	40,9%	11,9%	100%	**45,7%**	**52,8%**
2013	23,3%	28,3%	48,4%	100%	19,1%	29,7%	41,2%	10,0%	100%	**39,1%**	**51,2%**
2014	23,8%	28,8%	47,3%	100%	19,3%	29,6%	39,9%	11,3%	100%	**39,4%**	**51,1%**

A vaddisznó hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **402**

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései I.

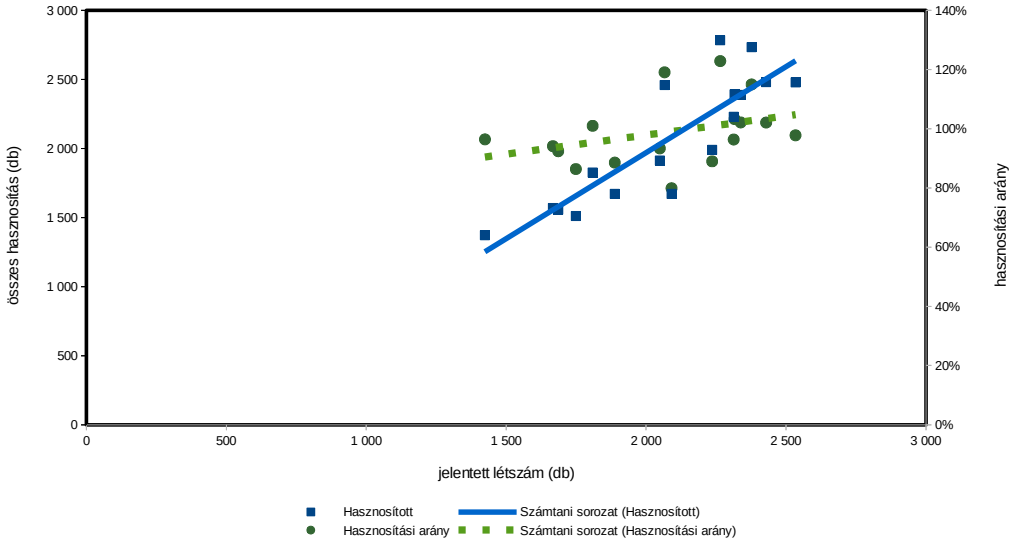

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései II.

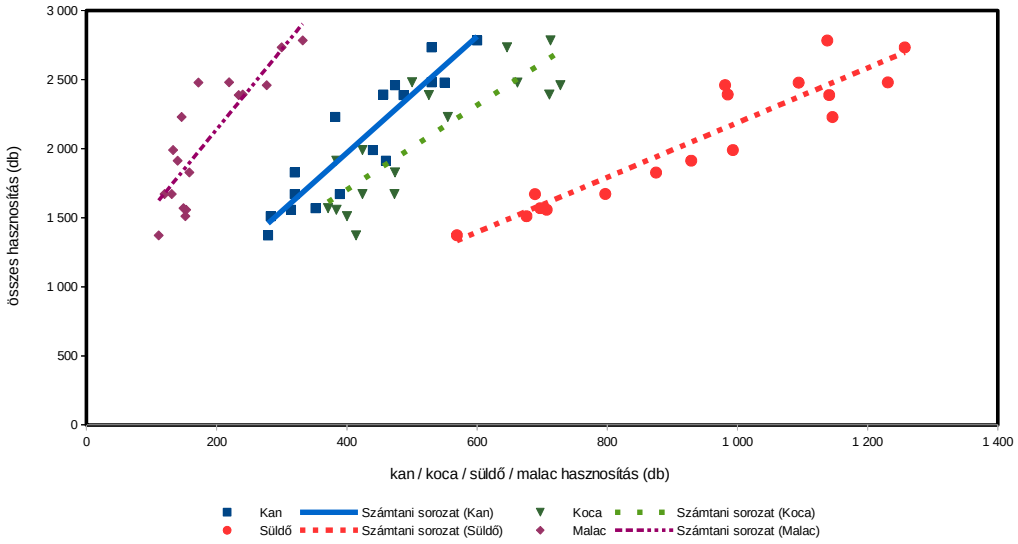

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései III.

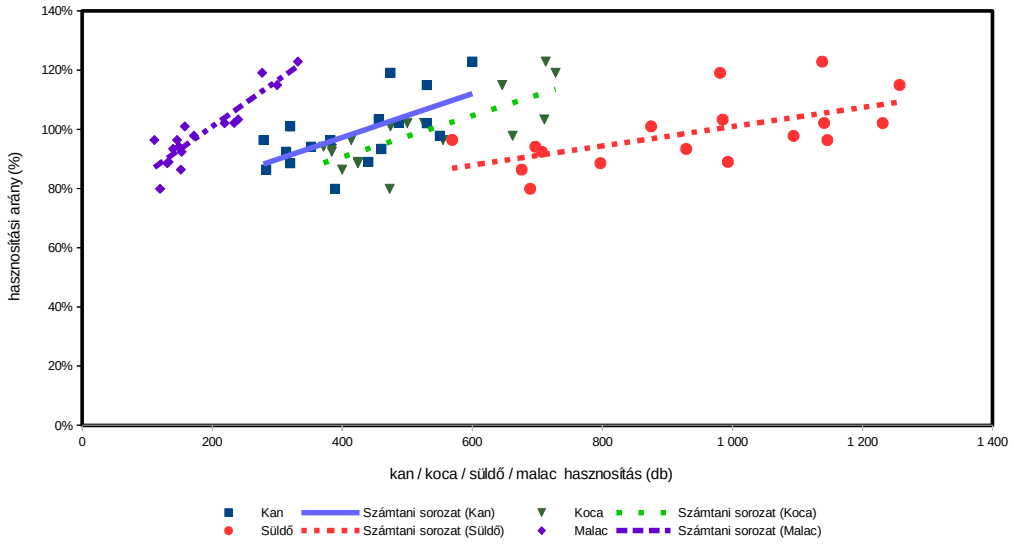

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2007

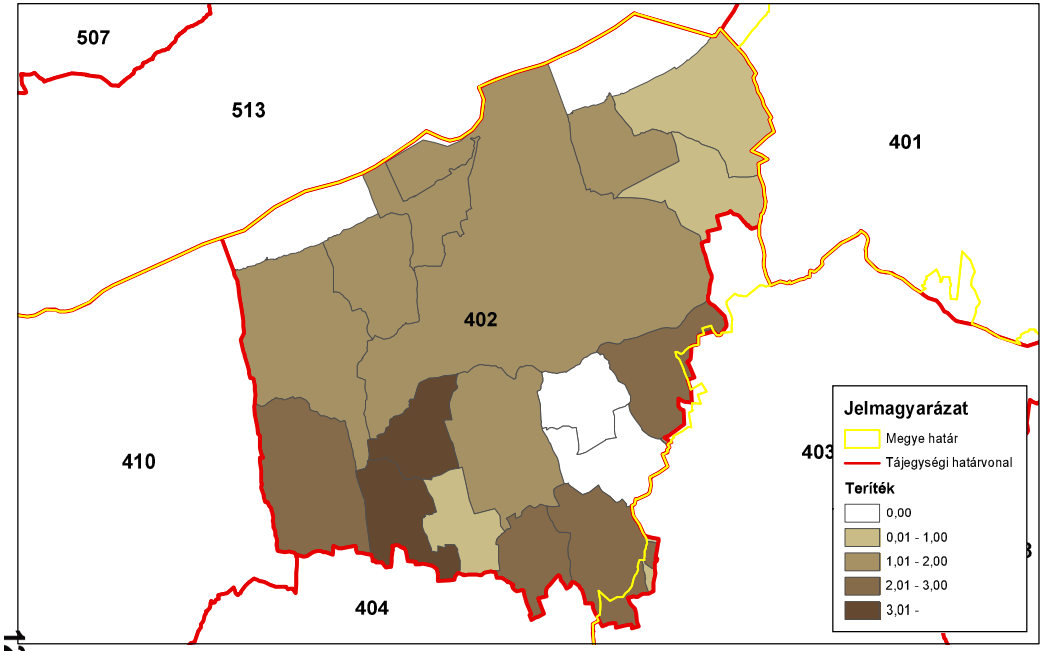

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2008

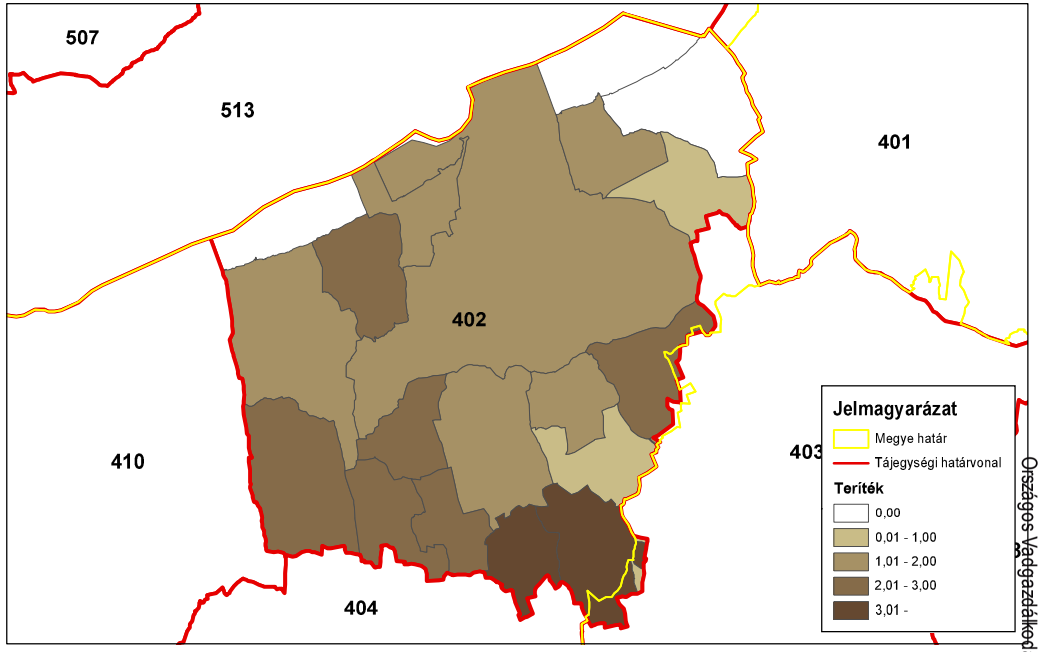

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2009

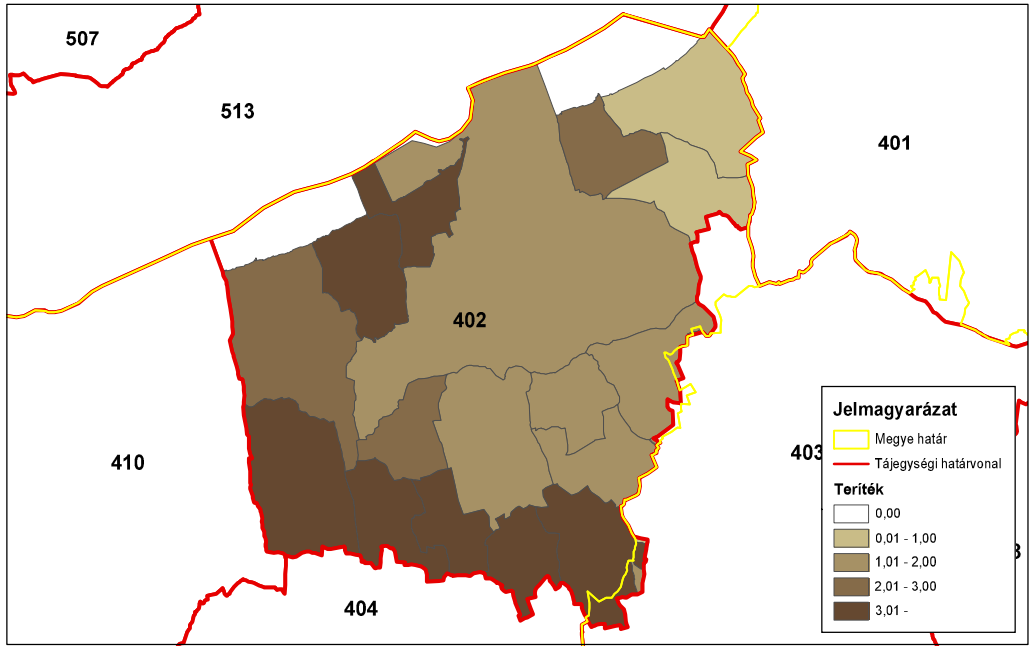

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2010

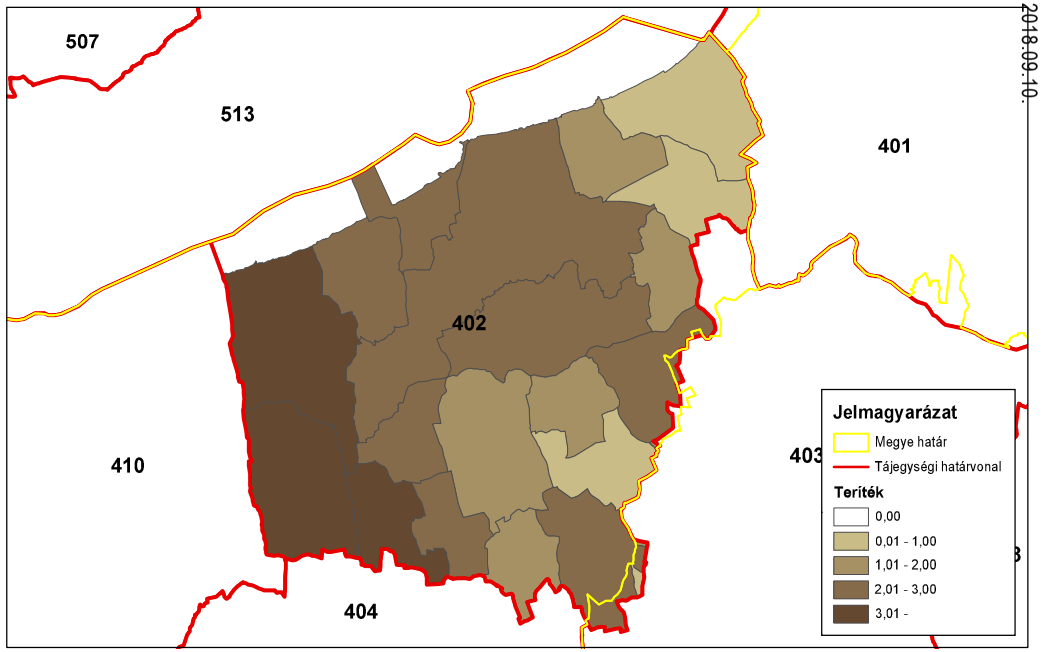

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2011

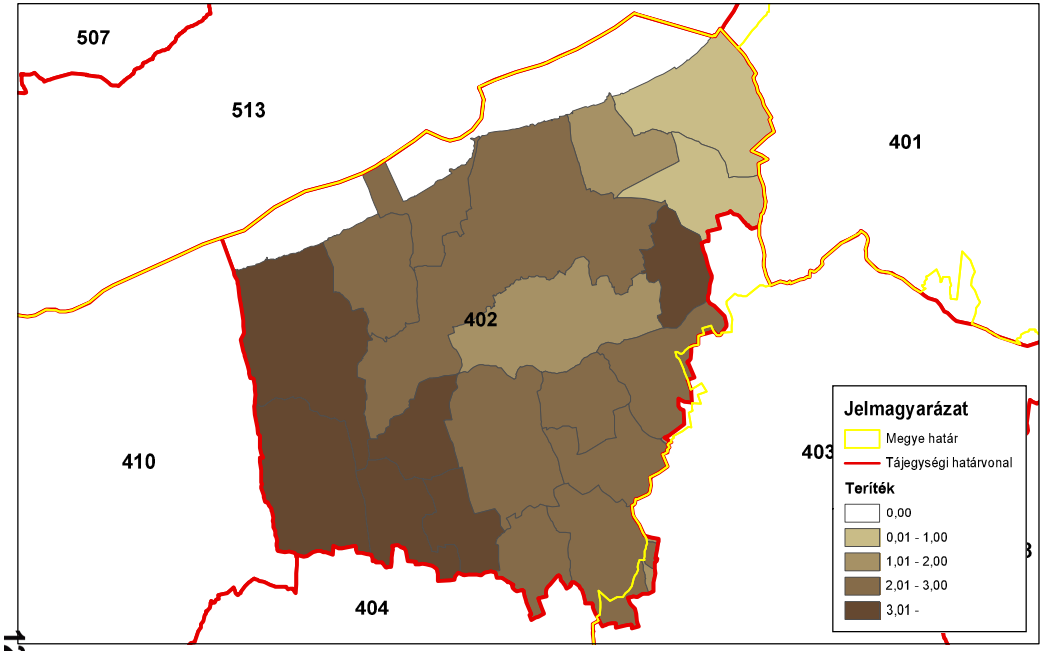

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2012

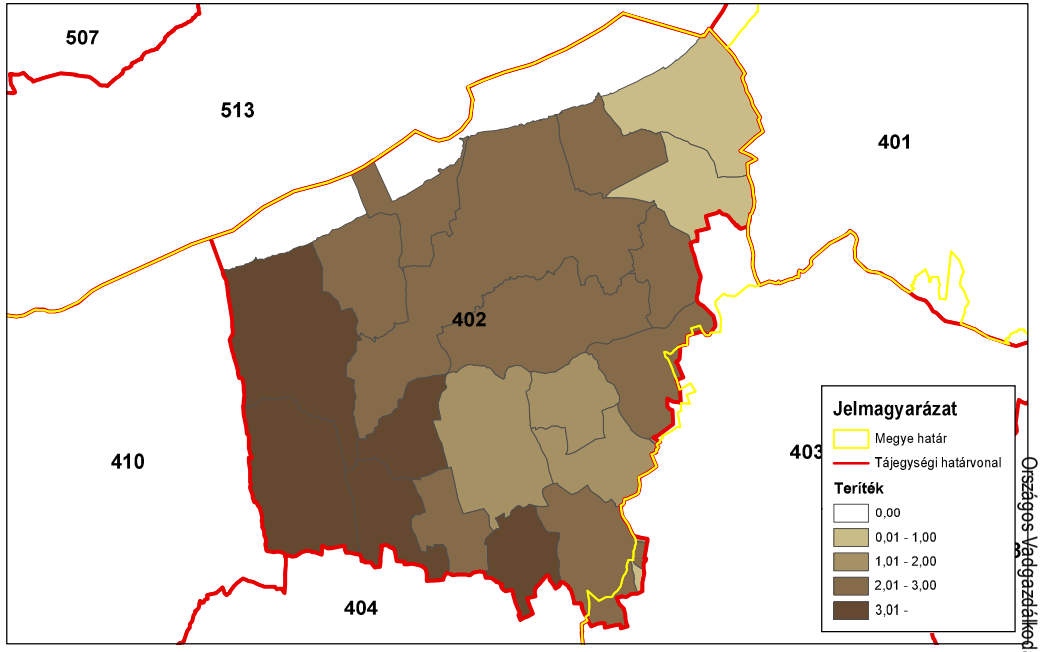

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2013

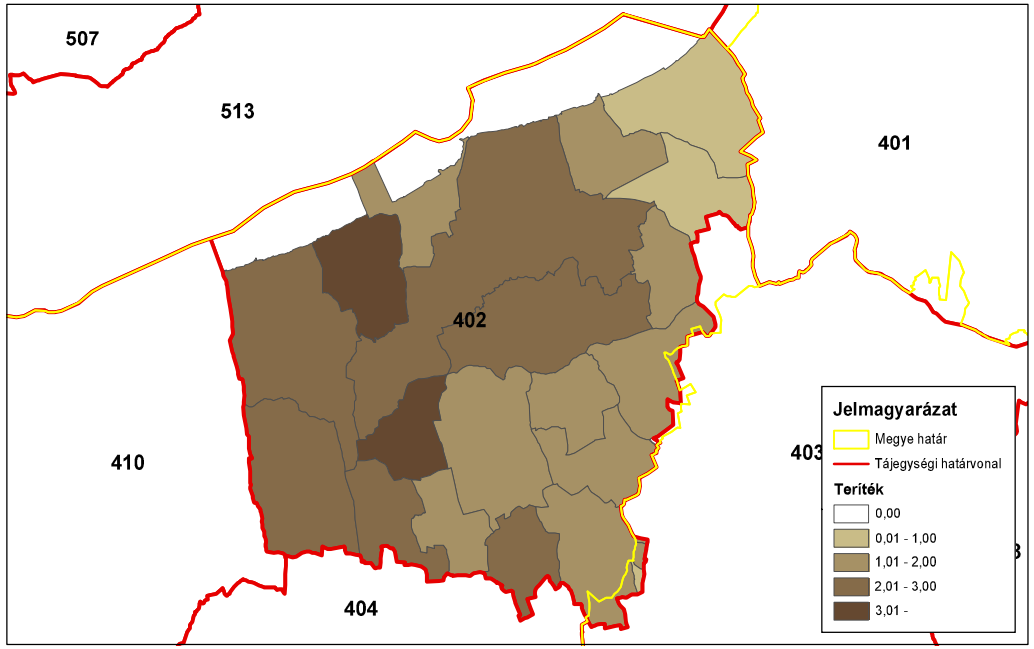

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2014

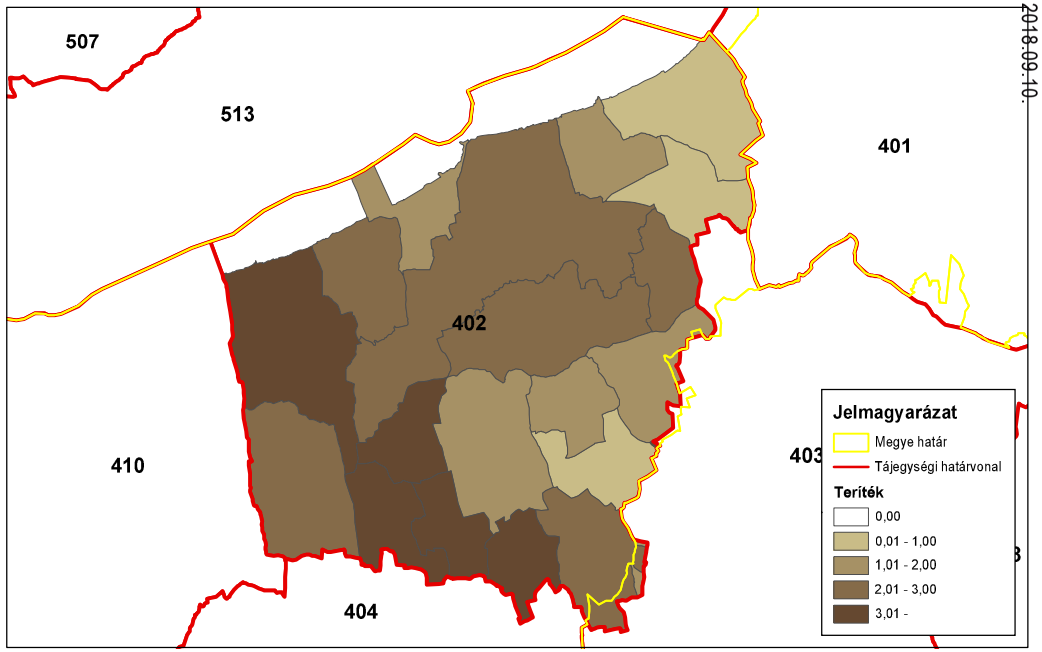

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	185	9	4,9%			9	0,0%	0,0%	100,0%
1999	133	8	6,0%	1	2	5	12,5%	25,0%	62,5%
2000	162	19	11,7%	2	7	10	10,5%	36,8%	52,6%
2001	188	44	23,4%	4	9	31	9,1%	20,5%	70,5%
2002	135	40	29,6%	4	11	25	10,0%	27,5%	62,5%
2003	99	35	35,4%	8	4	23	22,9%	11,4%	65,7%
2004	151	35	23,2%	2	10	23	5,7%	28,6%	65,7%
2005	127	41	32,3%	5	7	29	12,2%	17,1%	70,7%
2006	126	24	19,0%	4	3	17	16,7%	12,5%	70,8%
2007	130	34	26,2%	6	9	19	17,6%	26,5%	55,9%
2008	100	38	38,0%	5	8	25	13,2%	21,1%	65,8%
2009	112	46	41,1%	9	10	27	19,6%	21,7%	58,7%
2010	84	37	44,0%	6	14	17	16,2%	37,8%	45,9%
2011	175	75	42,9%	6	27	42	8,0%	36,0%	56,0%
2012	163	69	42,3%	17	15	37	24,6%	21,7%	53,6%
2013	101	26	25,7%	4	7	15	15,4%	26,9%	57,7%
2014	69	21	30,4%		9	12	0,0%	42,9%	57,1%

A 402. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

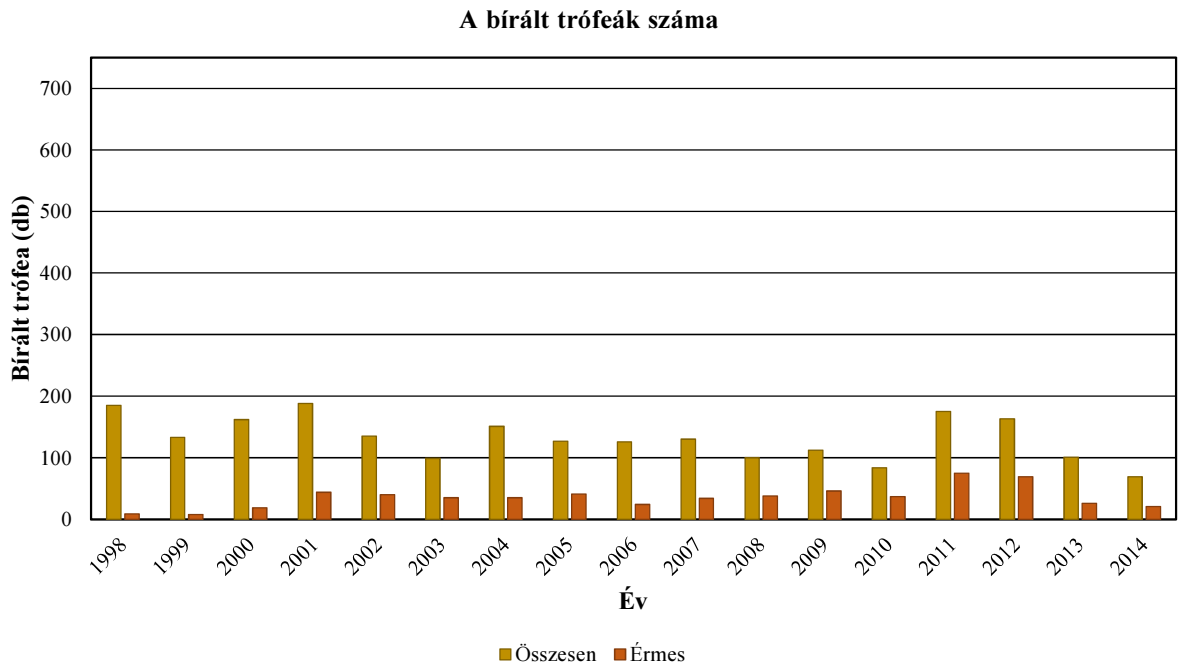

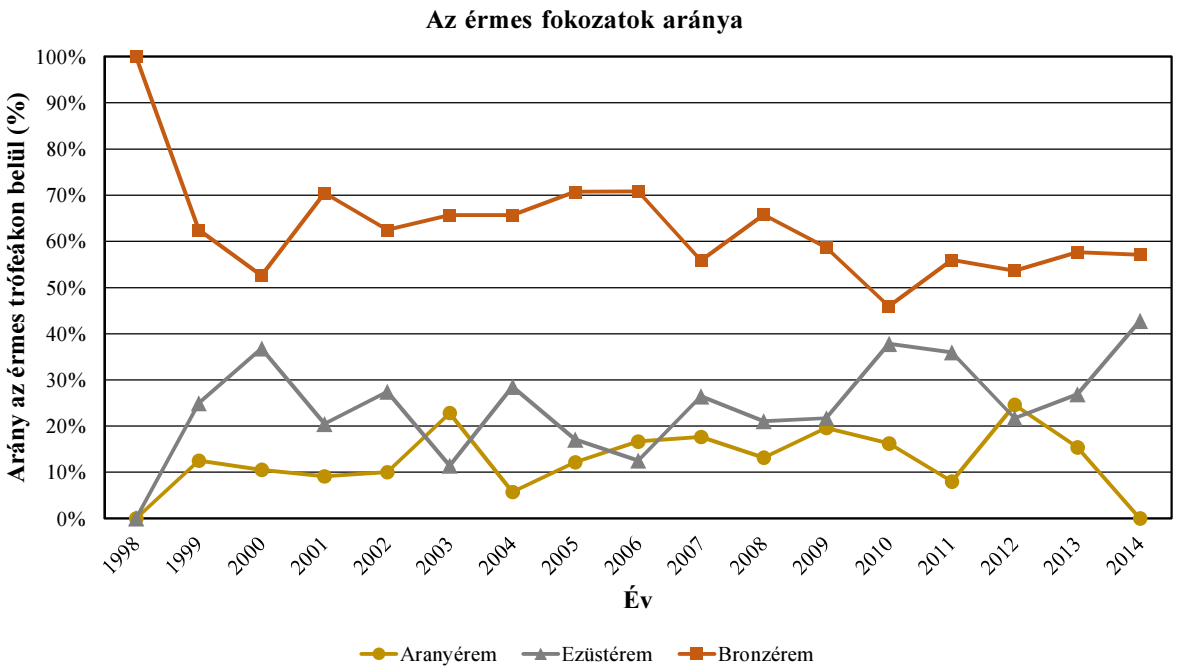

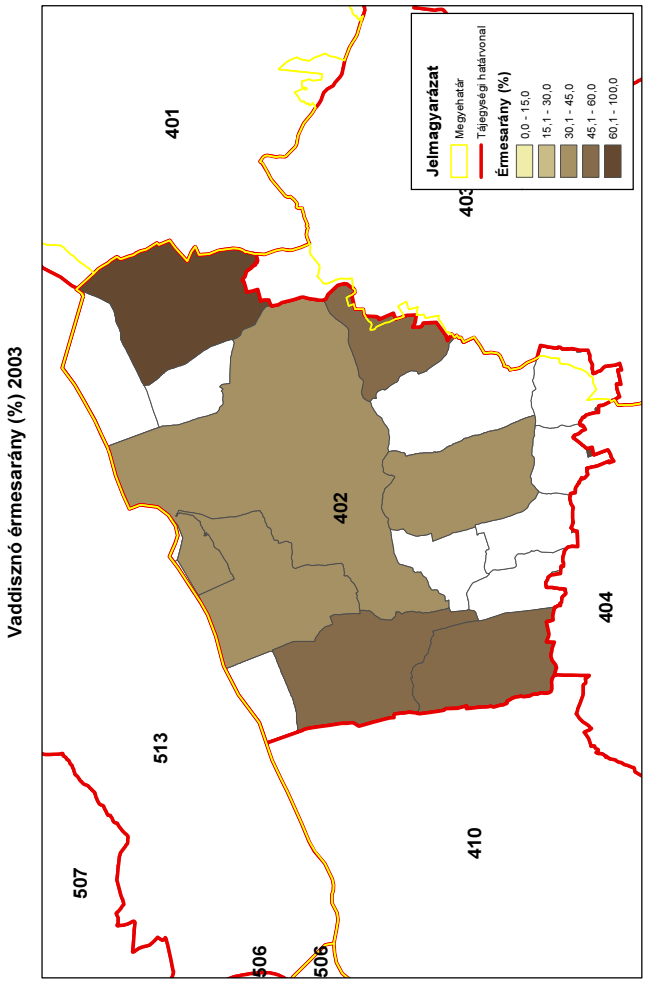
Vaddisznó érmesarány (%) 2003
401
402
403
404
410
513
507
506
506
Jelmagyarázat
Megyehatár
Tájegységi határvonal
Érmesarány (%)
0,0 - 15,0
15,1 - 30,0
30,1 - 45,0
45,1 - 60,0
60,1 - 100,0
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

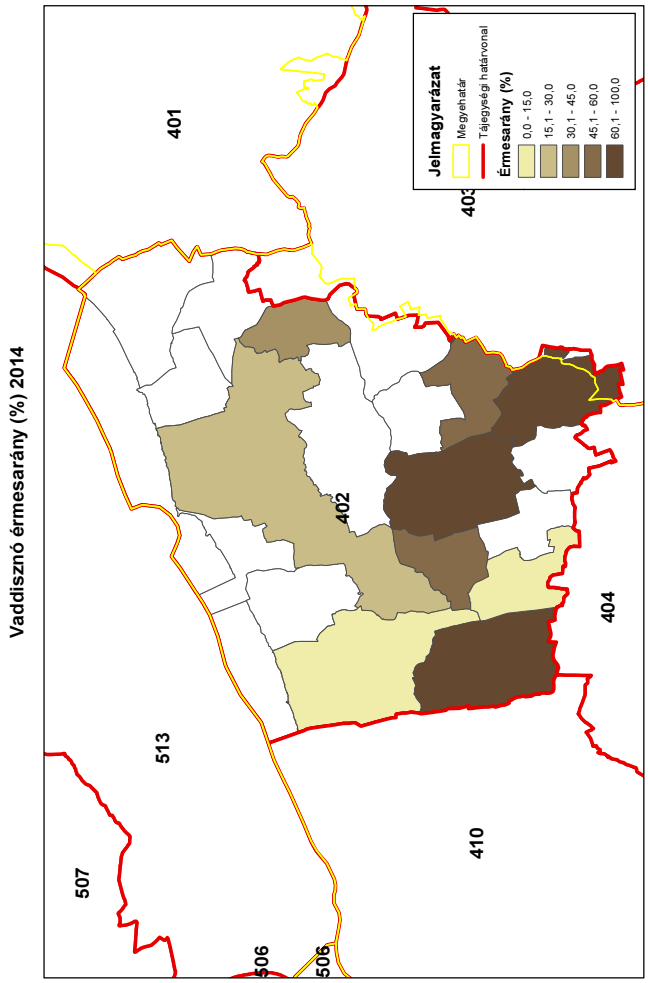
Vaddisznó érmesarány (%) 2014
401
402
403
404
410
513
507
506
506
Jelmagyarázat
Megyehatár
Tájegységi határvonal
Érmesarány (%)
0,0 - 15,0
15,1 - 30,0
30,1 - 45,0
45,1 - 60,0
60,1 - 100,0
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

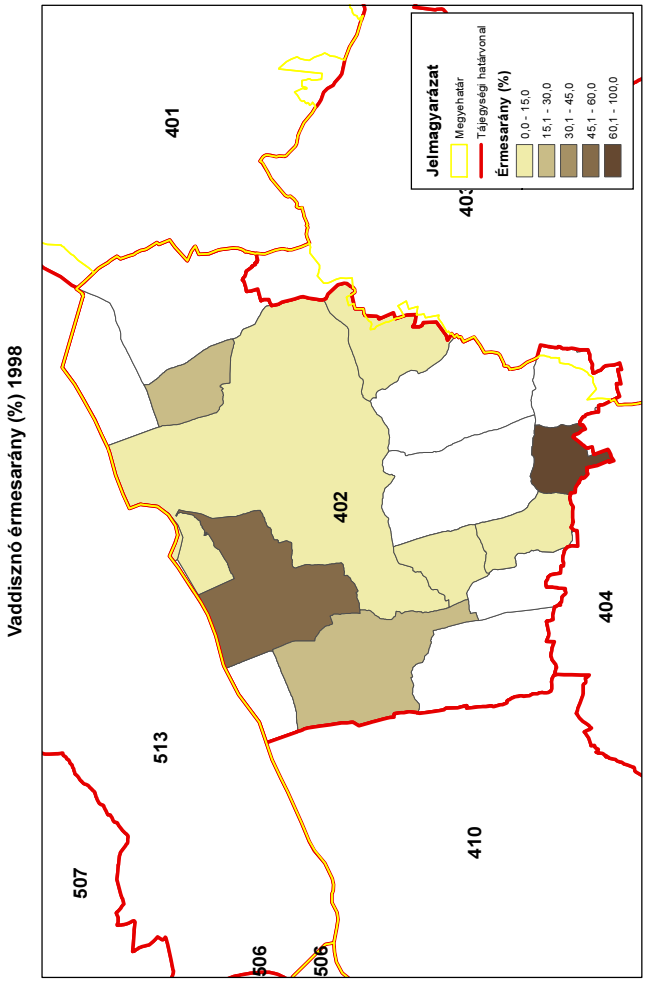
Vaddisznó érmesarány (%) 1998
401
402
403
404
410
513
507
506
506
Jelmagyarázat
Megyehatár
Tájegységi határvonal
Érmesarány (%)
0,0 - 15,0
15,1 - 30,0
30,1 - 45,0
45,1 - 60,0
60,1 - 100,0
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

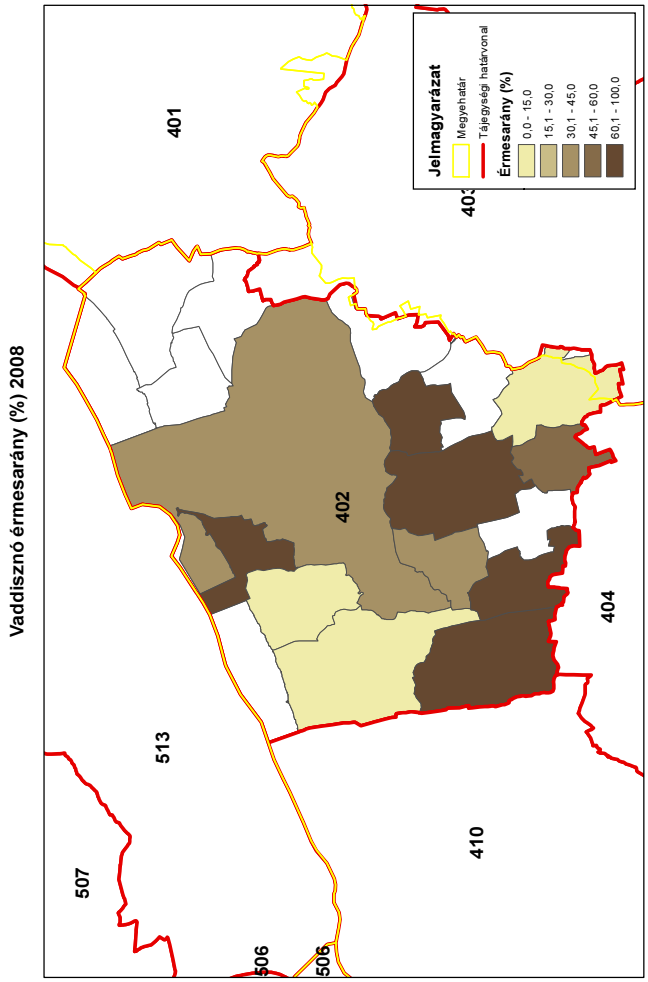
Vaddisznó érmesarány (%) 2008
401
402
403
404
410
513
507
506
506
Jelmagyarázat
Megyehatár
Tájegységi határvonal
Érmesarány (%)
0,0 - 15,0
15,1 - 30,0
30,1 - 45,0
45,1 - 60,0
60,1 - 100,0
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegység (402)** területén a mezei nyúl létszáma 1998-2014 között lényegében stabil volt (0,9 → 1,1 ezer). A lelövések folyamatosan növekedtek (46 → 205 pld). Élő befogás nincs a tájegységben.
- Az adatok alapján a nyúl állomány jelentett létszáma és a hasznosítás között nincs összefüggés. A stabil állomány mellett erősen nőtt a hasznosítás, de a hasznosítás nagyon alacsony szintű még most is, így nem veszélyezteti az állományt.
- A lelövések és a befogások egymáshoz viszonyított aránya jól alakult a tájegységben, hogy csak lelövéssel hasznosítják a mezei nyúl populációt. Ez kedvező lehetne a további állomány alakulás szempontjából.
- 2007 és 2014 között nyugatról kissé keletre tevődött át a hasznosítás súlypontja.
- Összességében a nyúl hasznosításának változását és a jelentett állomány alakulását nem lehet megítélni, hogy mennyire voltak összhangban, mert nagyon alacsony szintű a hasznosítás. Inkább úgy tűnik, hogy véletlenszerű a hasznosítás alakulása.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási arány növekedett (5% → 18,5%), ami erőteljes növekedést jelent 1998-hoz képest (260%-os).
- A hasznosítás összetételében látható a lelövések kizárólagossága, ami kedvező lehet. Azonban az alacsony hasznosítás ellenére sem növekszik a populáció. Nem a hasznosítás oldaláról lehetne segíteni a mezei nyúl állományt.

A mezei nyúl jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegység az ország gyenge mezei nyulas térségei közé tartozik a teríték nagysága alapján. A mezei nyúl nem fontos tényezője az eredményes vadgazdálkodásnak. Habár a lőttvadból és a belföldi bérvadászatból származó bevétel összefügg a nyúl hasznosítás mértékével, tehát lehetne belőle több haszna a vadgazdálkodóknak. A mezei nyúl állománya stabil, míg a hasznosítása növekedett, de nagyon alacsony szinten van még így is. Ugyanakkor a fácán hasznosítássalnegatív kapcsolatot mutat a mezei nyúl teríték alakulása, ami arra utal, véletlenszerűen hasznosítják az apróvadat ebben a tájegységben. Az erdős területek magas aránya (24%), a növekvő vaddisznó illetve a jelentős ragadozó állomány is okozhatja a mezei nyúl állomány csökkenését. A nyúl gazdálkodás terén nem igazán éri meg befektetni, mivel ebből az állományból ilyen hasznosítás mellett nem térül meg, de néhány beavatkozás hasznos lehet a nagyvad és a mezei nyúl szempontjából is.

A szabad területi mezeinyúl-állomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **402**

Év	Becslés	Hasznosított			Arányok		
		Lelövés	Befogás	Összes	Lelövés	Befogás	Hasznosítás
1998	895	46	0	**46**	100,0%	0,0%	**5,1%**
1999	1 045	51	0	**51**	100,0%	0,0%	**4,9%**
2000	1 147	53	0	**53**	100,0%	0,0%	**4,6%**
2001	1 135	60	0	**60**	100,0%	0,0%	**5,3%**
2002	1 270	96	0	**96**	100,0%	0,0%	**7,6%**
2003	1 066	105	0	**105**	100,0%	0,0%	**9,8%**
2004	1 061	93	0	**93**	100,0%	0,0%	**8,8%**
2005	1 273	74	0	**74**	100,0%	0,0%	**5,8%**
2006	1 275	83	0	**83**	100,0%	0,0%	**6,5%**
2007	1 230	111	0	**111**	100,0%	0,0%	**9,0%**
2008	1 278	108	0	**108**	100,0%	0,0%	**8,5%**
2009	1 237	105	0	**105**	100,0%	0,0%	**8,5%**
2010	1 104	104	0	**104**	100,0%	0,0%	**9,4%**
2011	1 014	120	0	**120**	100,0%	0,0%	**11,8%**
2012	1 012	143	0	**143**	100,0%	0,0%	**14,1%**
2013	1 070	150	0	**150**	100,0%	0,0%	**14,0%**
2014	1 108	205	0	**205**	100,0%	0,0%	**18,5%**
Változás	23,8%	345,7%	-	345,7%	0,0%	-	260,0%
Minimum	895	46	0	46	100,0%	0,0%	4,6%
Maximum	1 278	205	0	205	100,0%	0,0%	18,5%

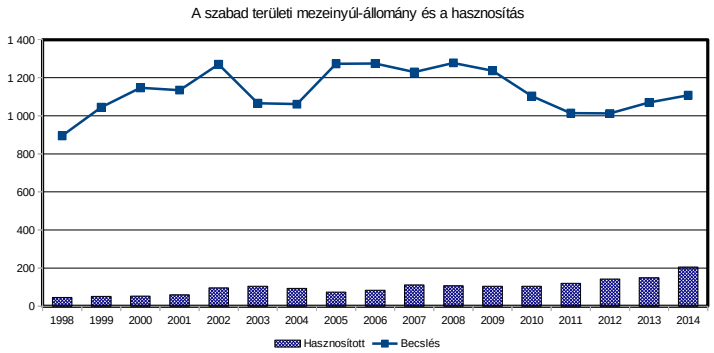

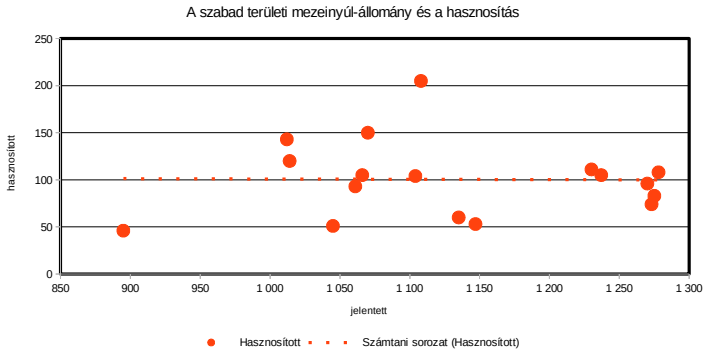

A mezei nyúl hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **402**

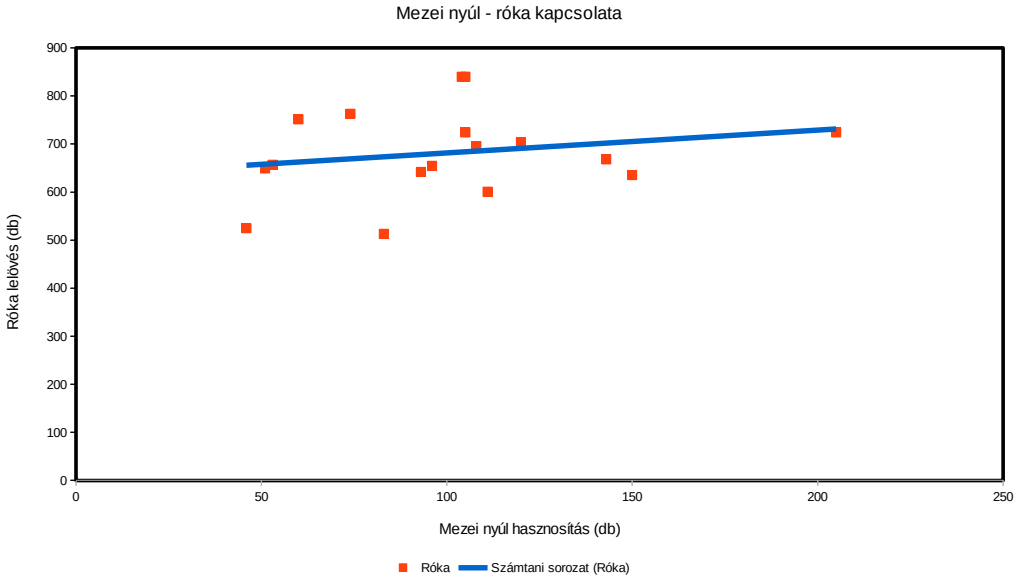

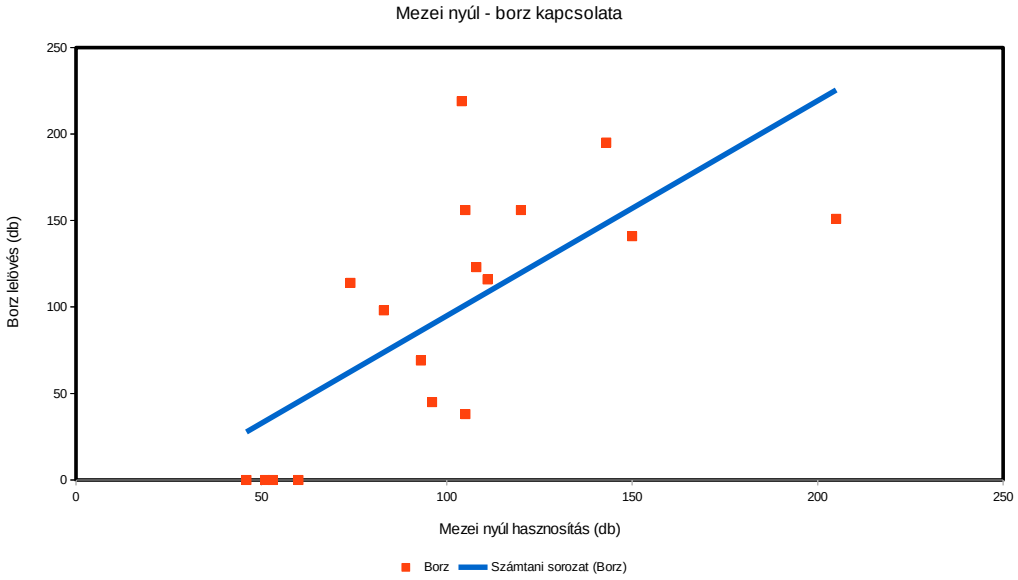

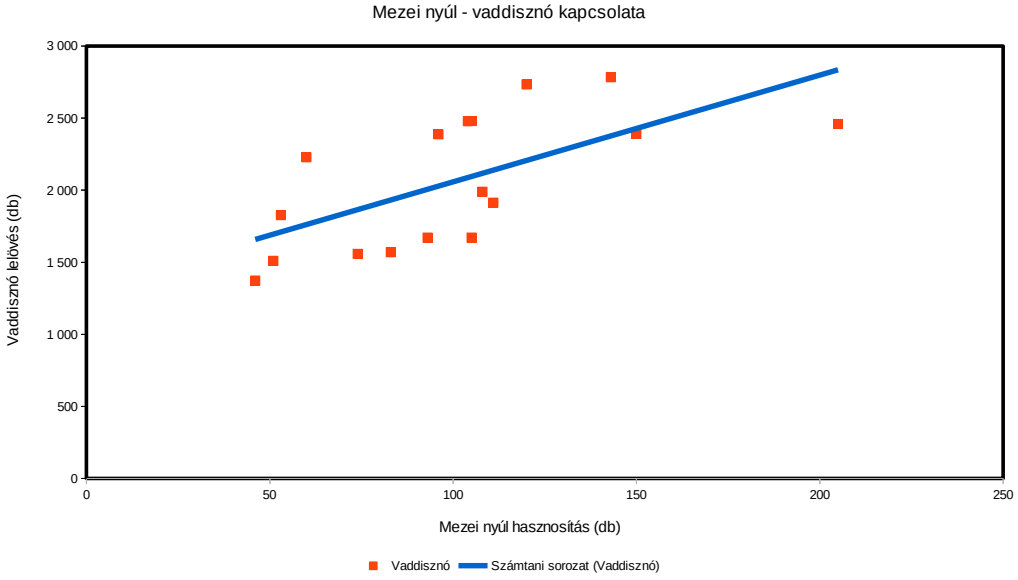

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2007

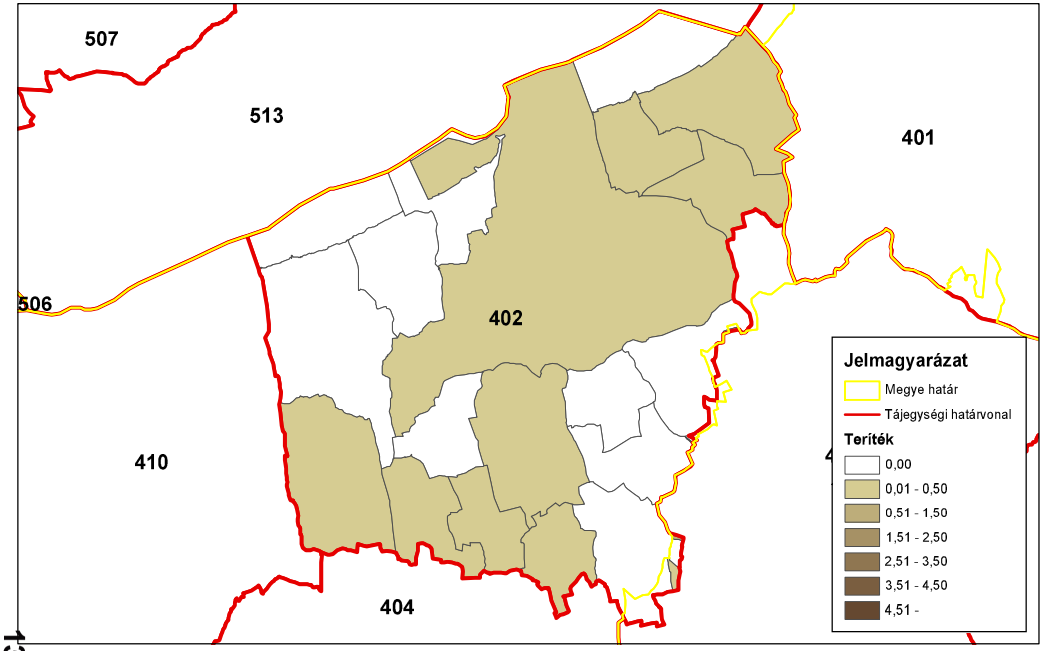

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2008

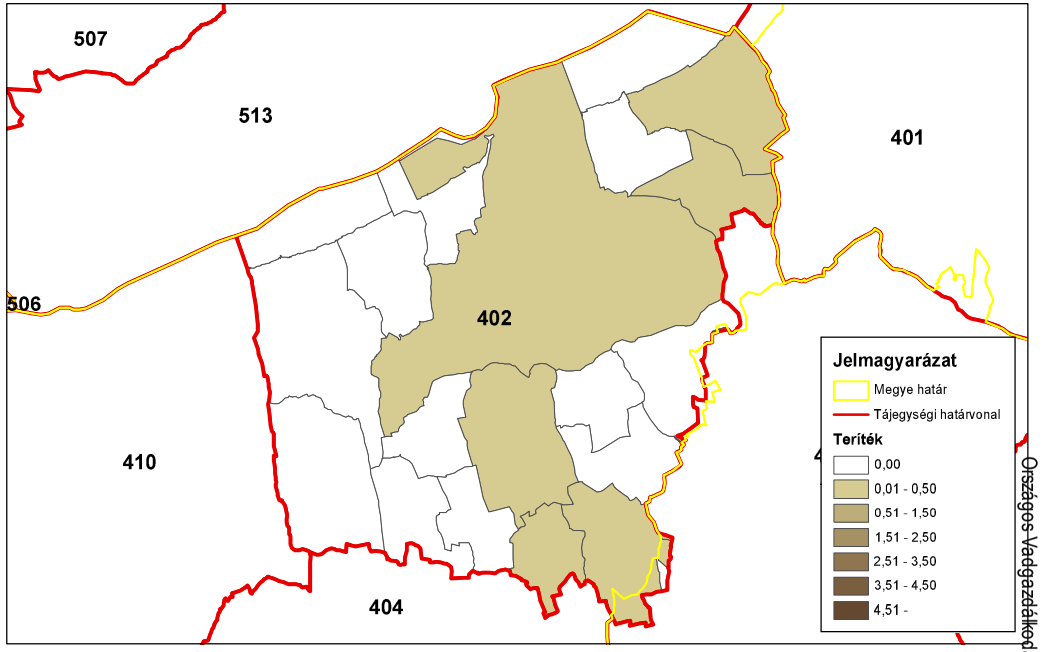

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2009

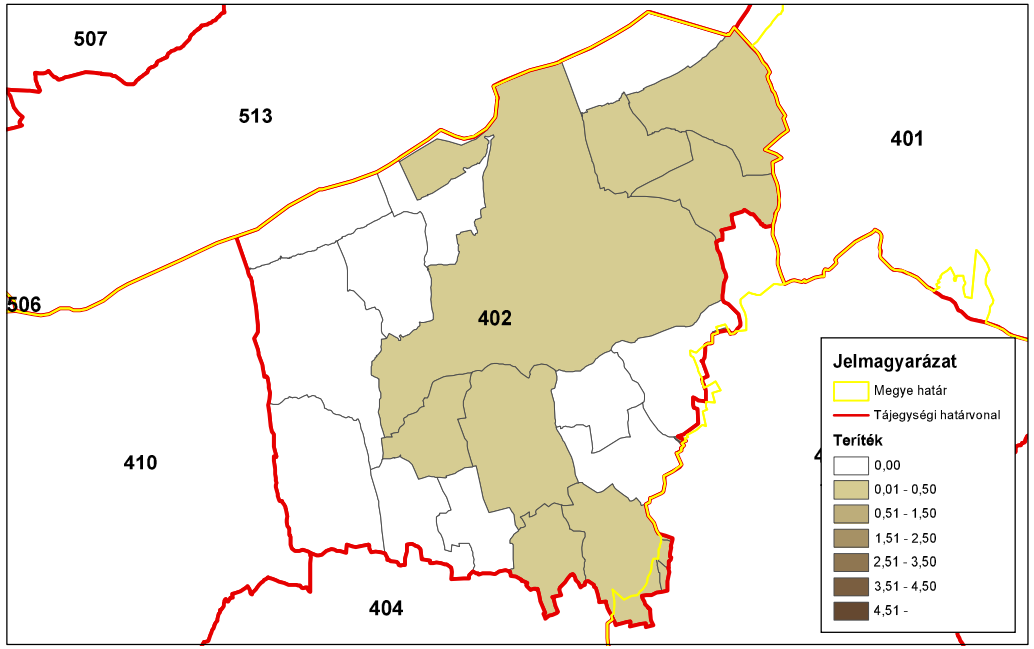

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2010

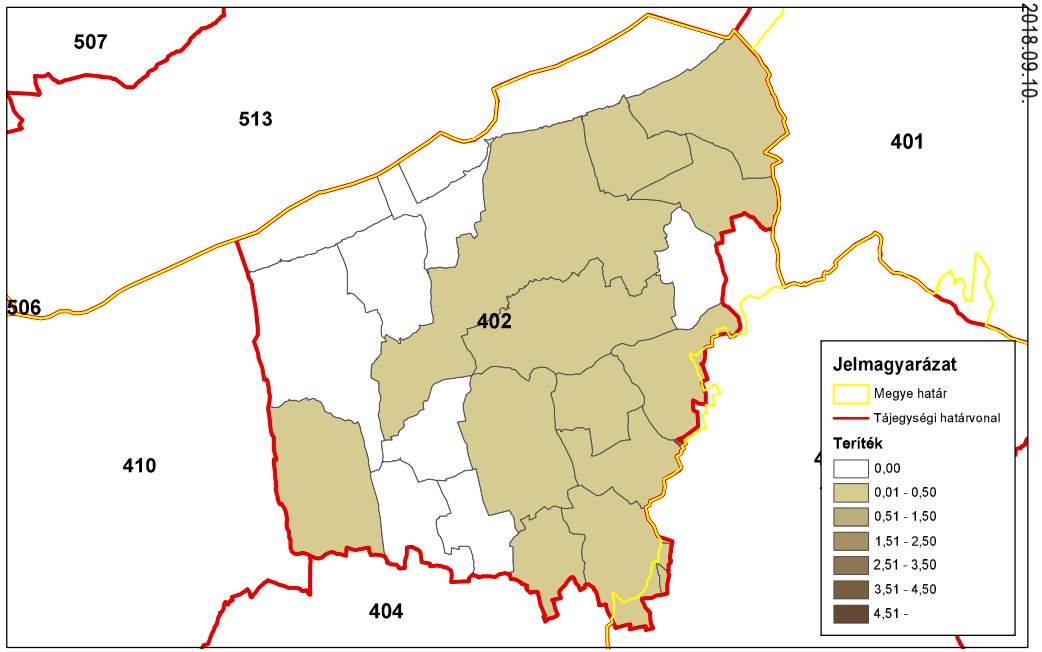

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2011

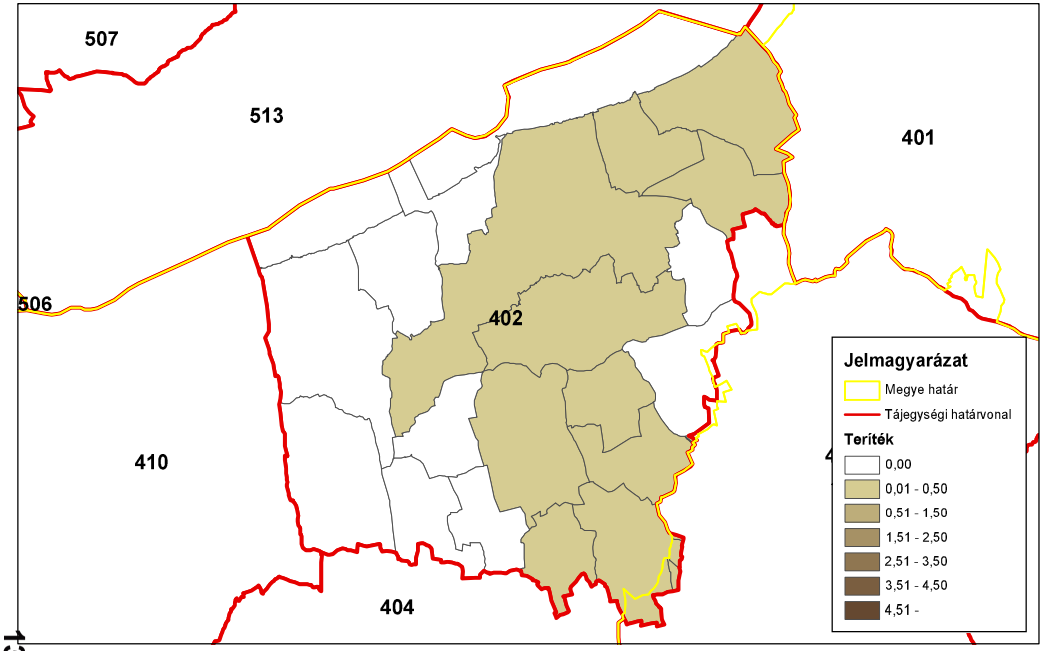

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2012

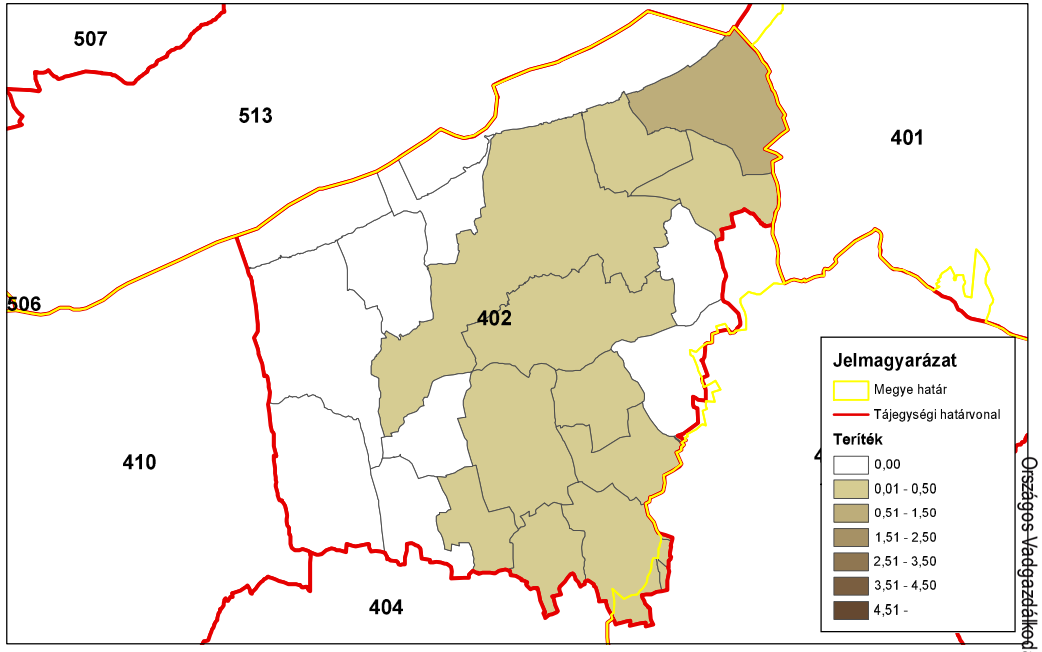

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2013

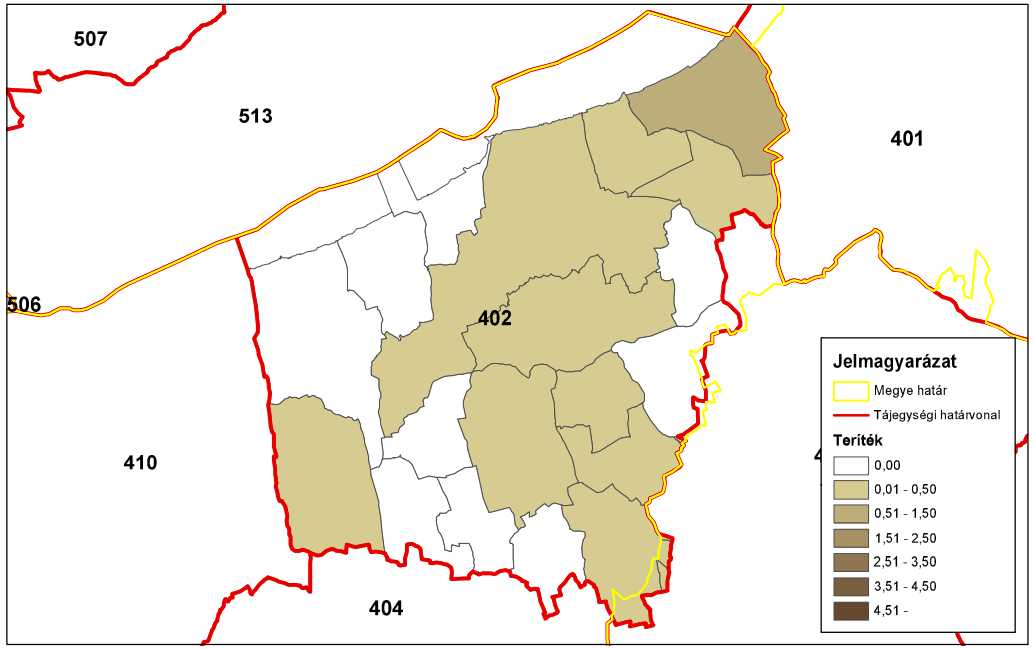

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2014

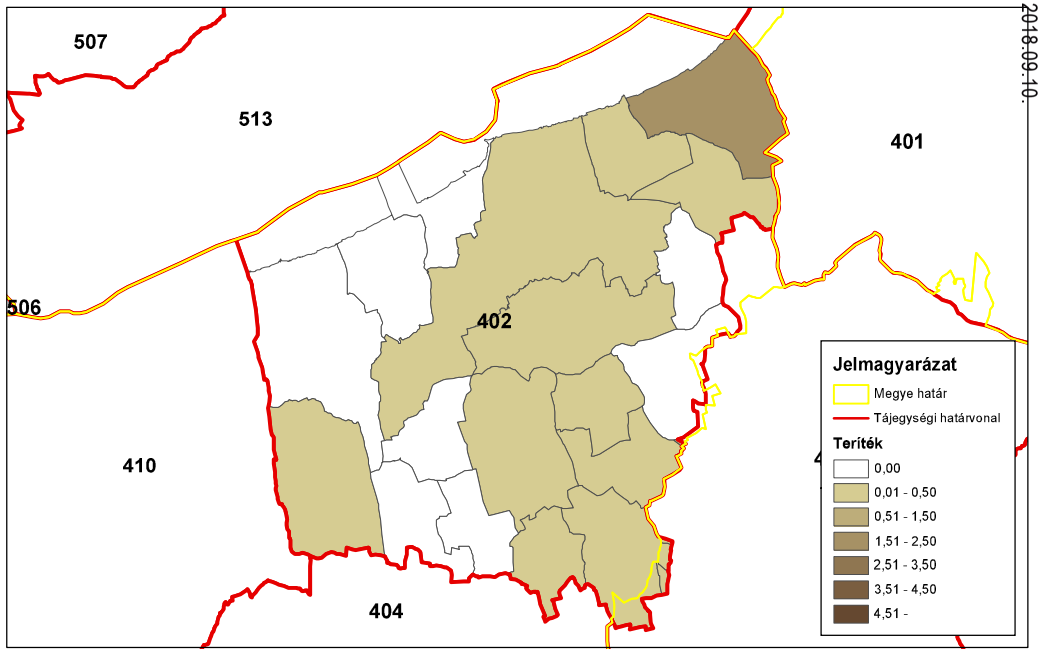

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A fácán állománya és hasznosítása

A fácán állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Külső-Somogyi** vadgazdálkodási tájegységben a fácán jelentett létszáma az 1998-2014 közötti időszakban enyhén csökkenő trendet követett (4 ezer → 2.8 ezer; -30.3%).
- A vadgazdálkodási tájegységben a kibocsátott fácánok száma az első tervezési időszak közepére (2003-ra) lenullázódott, ezt követően egymás után több évben már csak a második ciklus végén (2011-2014) történt néhányszáz egyedes kibocsátás (összességében a két szélső év alapján 9 ezer → 100; -98.9% csökkenés).
- A teríték is jelentős csökkenést mutatott (2.6 ezer → 740; -72%).
- A 2007-2014 közötti terítéktérképeken látható, hogy a terítéksűrűség a tájegység egész területén évről-évre egységesen csökkent, ill. növekedett azon részek aránya, ahol a hasznosítás teljesen megszűnt.
- A **Külső-Somogyi** vadgazdálkodási tájegységben az elmúlt két tervezési időszak során a fácán állománya enyhén csökkent, a kibocsátás tulajdonképpen megszűnt, vagy jelentéktelen, ill. a teríték is erősen csökkent. Ezek alapján a fácán vadászati-vadgazdálkodási jelentősége visszaszorul.
- A VGTE területén a szabadterületi fácán állomány átlagos sűrűsége a korábban meghatározott küszöbérték (4 db/km^2) alá csökkent, ami alatt a megelőző tervezési ciklusokban a fácán vadászatát a hatóság nem engedélyezte.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás az első ciklusban erősen ingadozott, míg a másodikban alacsonyabb szinten stagnált (összességében 65% → 26.1%; -59.7%-os csökkenés). A kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás szélsőségesen ingadozott, nagy eltérést mutatva a relatív magas, ill. az alacsony kibocsátással jellemezhető évek között (26.3-1510%).
- A kibocsátott fácánok 30%-os megtérülését feltételezve a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás a 17 év során ingadozó volt (jellemzően 0-25% között, kivéve 2005-ben, ahol 63.2% volt). A jelentéktelenné vált kibocsátás ellenére, az alacsony teríték méretek miatt valószínűleg a 2005-ös kiugró éven kívül nem állt fenn a szabadterületi állomány túlhasznosításának veszélye, de ennek igazolására tényleges megtérülési és felnevelt szaporulat adatok lennének szükségesek.

A fácán jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A VGTE a fácán szempontjából az 52 vadgazdálkodási tájegység rangsorának a jelentett állomány (42/52) és a hasznosítás (42/52) alapján is az alsó negyedében található. A fácán kibocsátás szinte teljes megszűnése a teríték jelentős, ill. a szabadterületi állomány enyhe csökkenésével is járt. A jövőben a jelenlegi szint fennmaradása vagy a további lassú csökkenés jelezhető előre.

A fácánállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **402**

Év	Becslés	Kibocsátás	Teríték	Hasznosítási mutatók		
				Teríték/Becslés	Teríték/kibocsátás	T-Hasznosítás
1998	4 040	9 000	2 624	65,0%	29,2%	**-1,9%**
1999	5 180	11 940	4 548	87,8%	38,1%	**18,6%**
2000	6 100	8 150	2 146	35,2%	26,3%	**-4,9%**
2001	3 930	2 600	1 664	42,3%	64,0%	**22,5%**
2002	4 895	2 000	1 358	27,7%	67,9%	**15,5%**
2003	4 447	0	983	22,1%	-	**22,1%**
2004	3 488	0	786	22,5%	-	**22,5%**
2005	4 687	200	3 020	64,4%	1510,0%	**63,2%**
2006	4 561	0	607	13,3%	-	**13,3%**
2007	4 560	0	821	18,0%	-	**18,0%**
2008	4 857	0	752	15,5%	-	**15,5%**
2009	4 525	0	695	15,4%	-	**15,4%**
2010	4 302	0	556	12,9%	-	**12,9%**
2011	3 571	300	754	21,1%	251,3%	**18,6%**
2012	3 536	500	695	19,7%	139,0%	**15,4%**
2013	3 360	0	481	14,3%	-	**14,3%**
2014	2 815	100	736	26,1%	736,0%	**25,1%**
Változás	-30,3%	-98,9%	-72,0%	-59,7%	2424,4%	-1433,2%
Minimum	2 815	0	481	12,9%	26,3%	-4,9%
Maximum	6 100	11 940	4 548	87,8%	1510,0%	63,2%

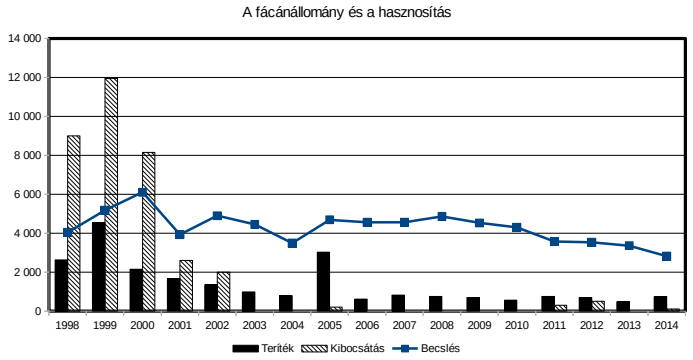

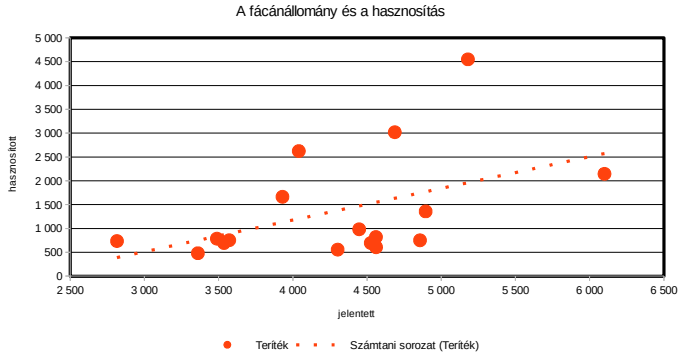

A fácán hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **402**

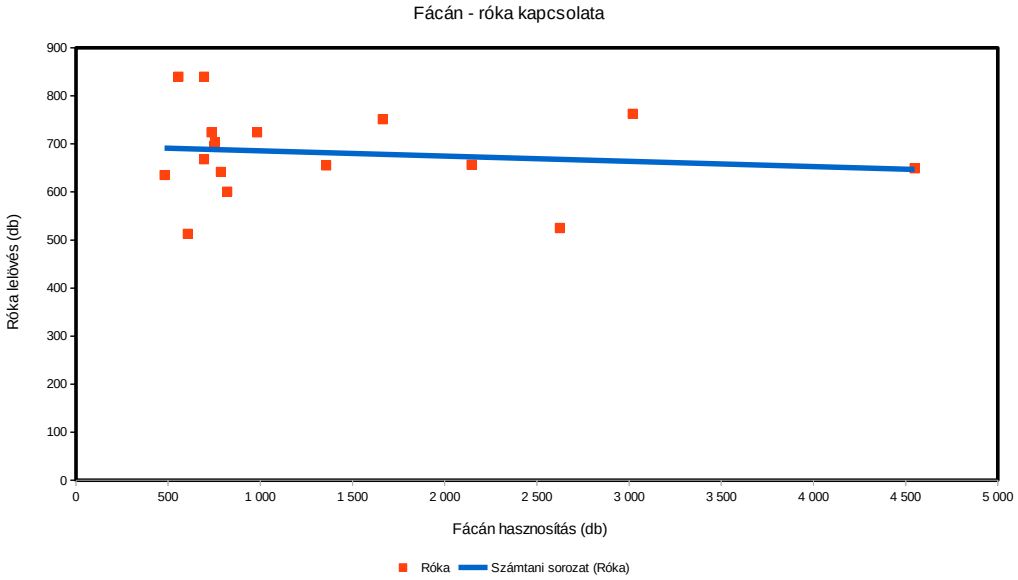

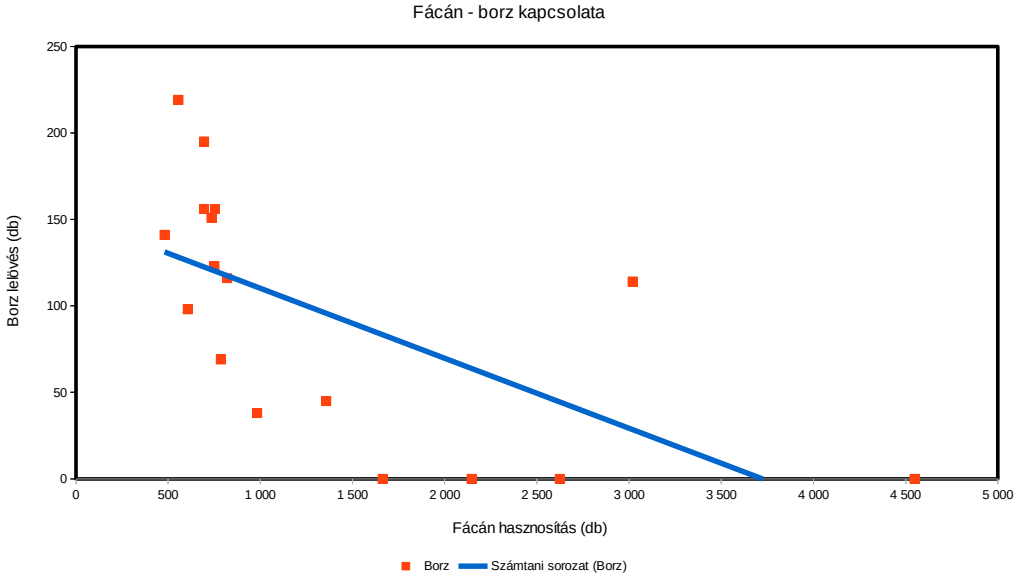

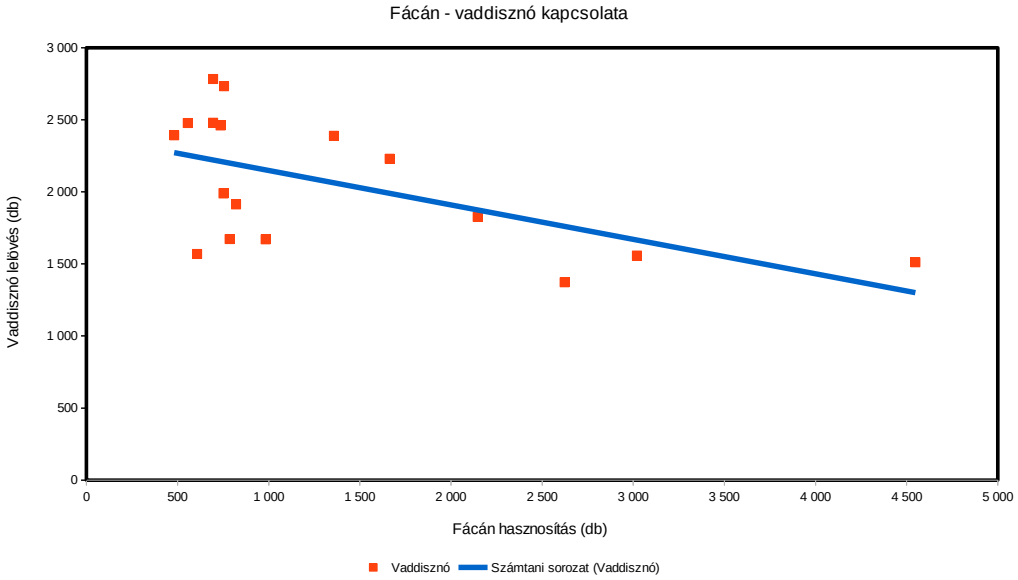

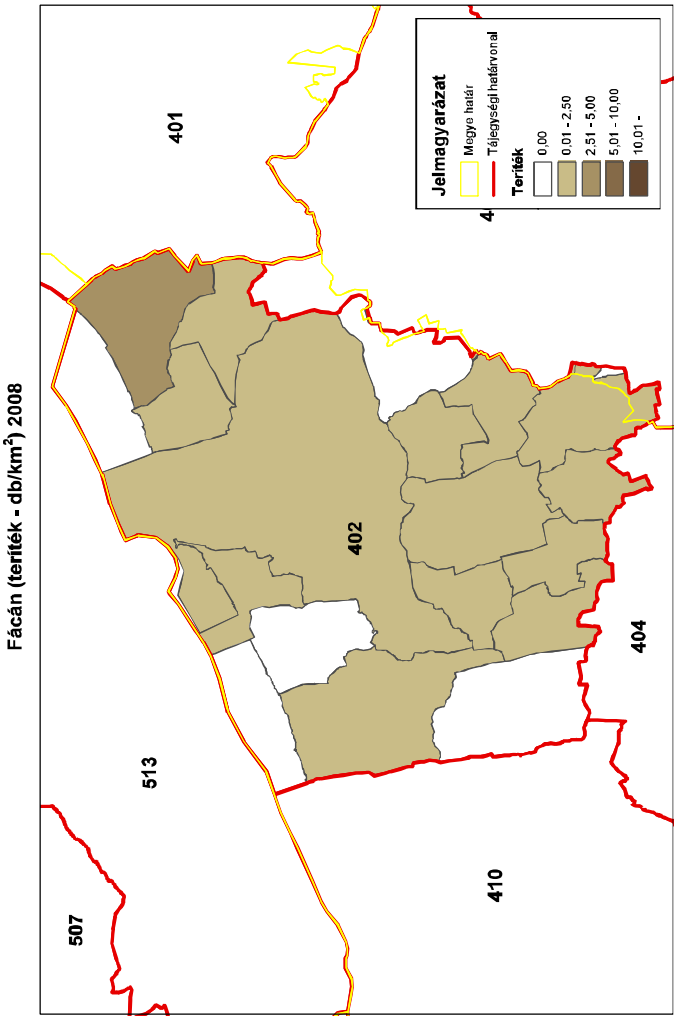
Fácán (terítékek - db/km²) 2008
401
402
404
410
513
507
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Terítékek
0,00
0,01 - 2,50
2,51 - 5,00
5,01 - 10,00
10,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

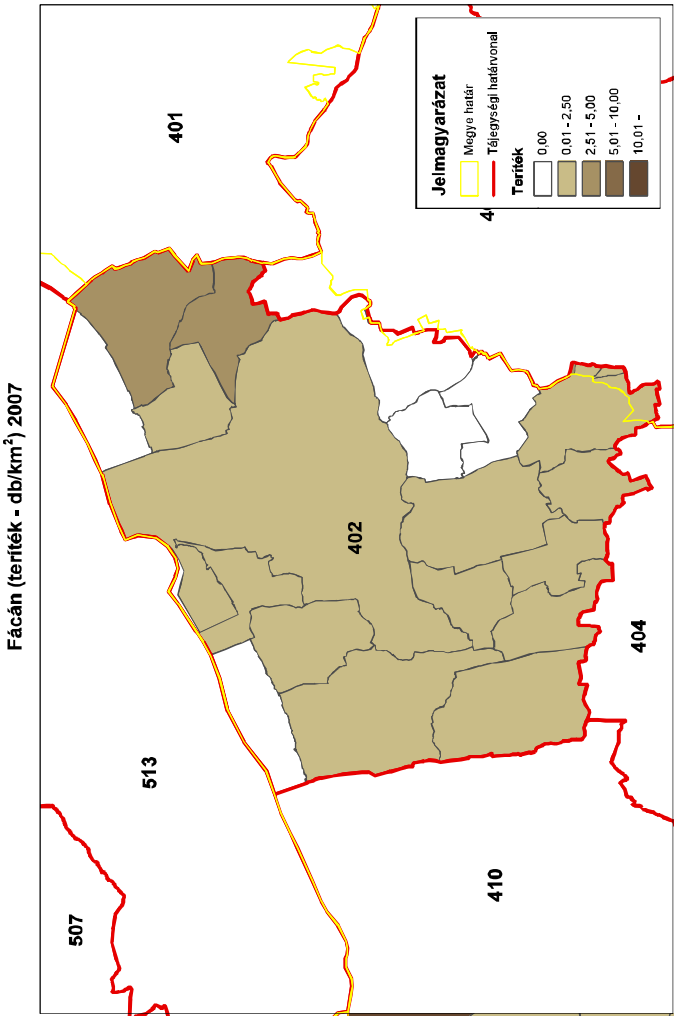
Fácán (terítékek - db/km²) 2007
401
402
404
410
513
507
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Terítékek
0,00
0,01 - 2,50
2,51 - 5,00
5,01 - 10,00
10,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

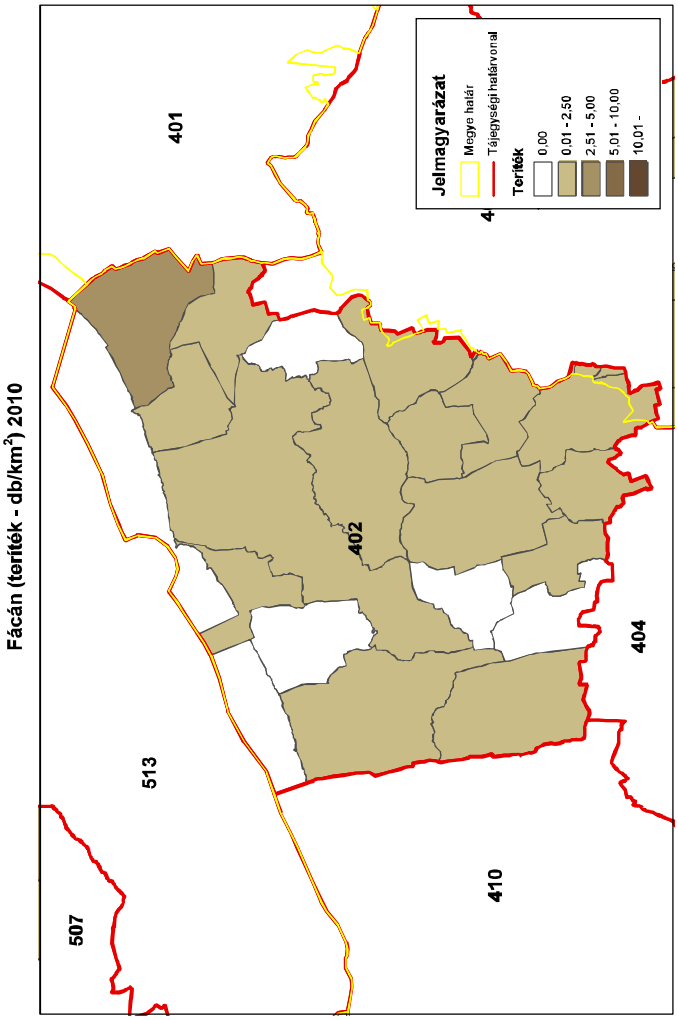
Fácán (terítékek - db/km²) 2010
401
402
404
410
513
507
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Terítékek
0,00
0,01 - 2,50
2,51 - 5,00
5,01 - 10,00
10,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

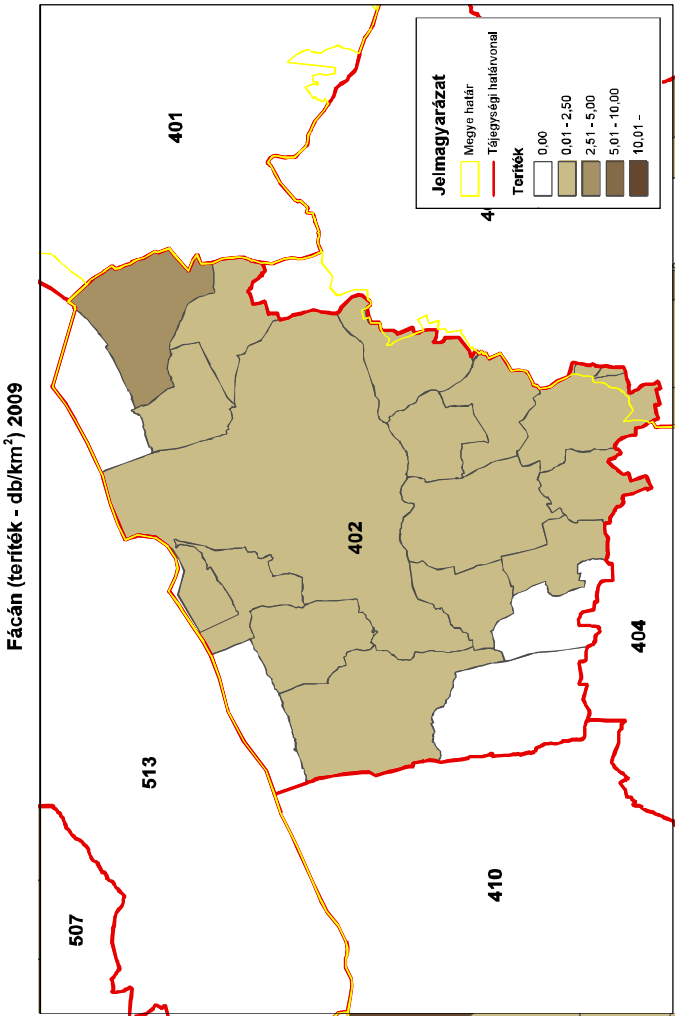
Fácán (terítékek - db/km²) 2009
401
402
404
410
513
507
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Terítékek
0,00
0,01 - 2,50
2,51 - 5,00
5,01 - 10,00
10,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

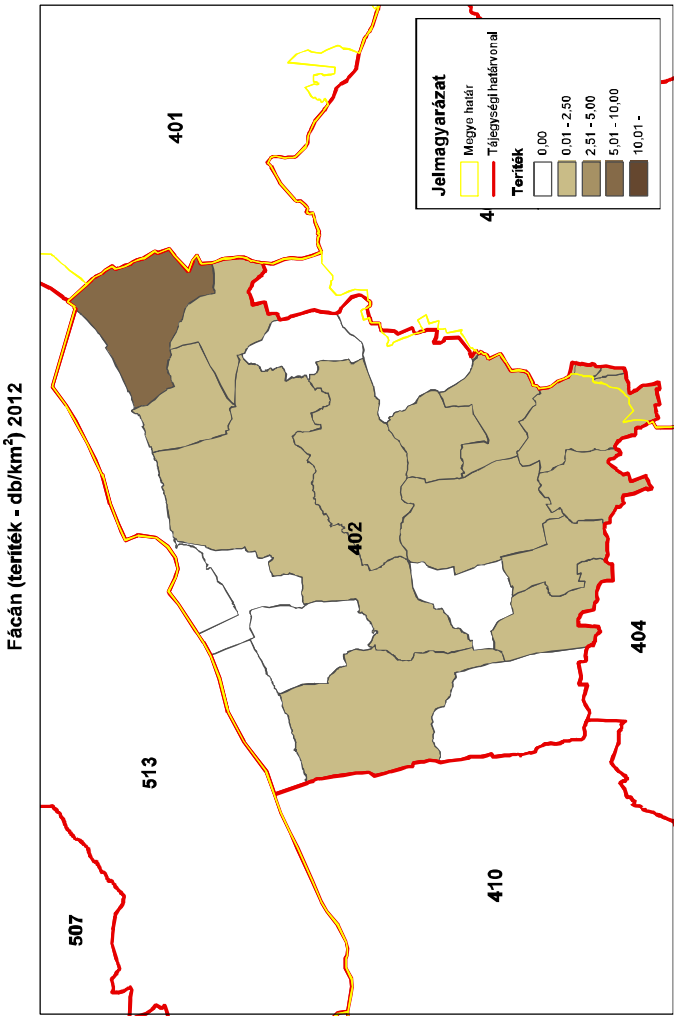
Fácán (terítékek - db/km²) 2012
401
402
404
410
513
507
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Terítékek
0,00
0,01 - 2,50
2,51 - 5,00
5,01 - 10,00
10,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

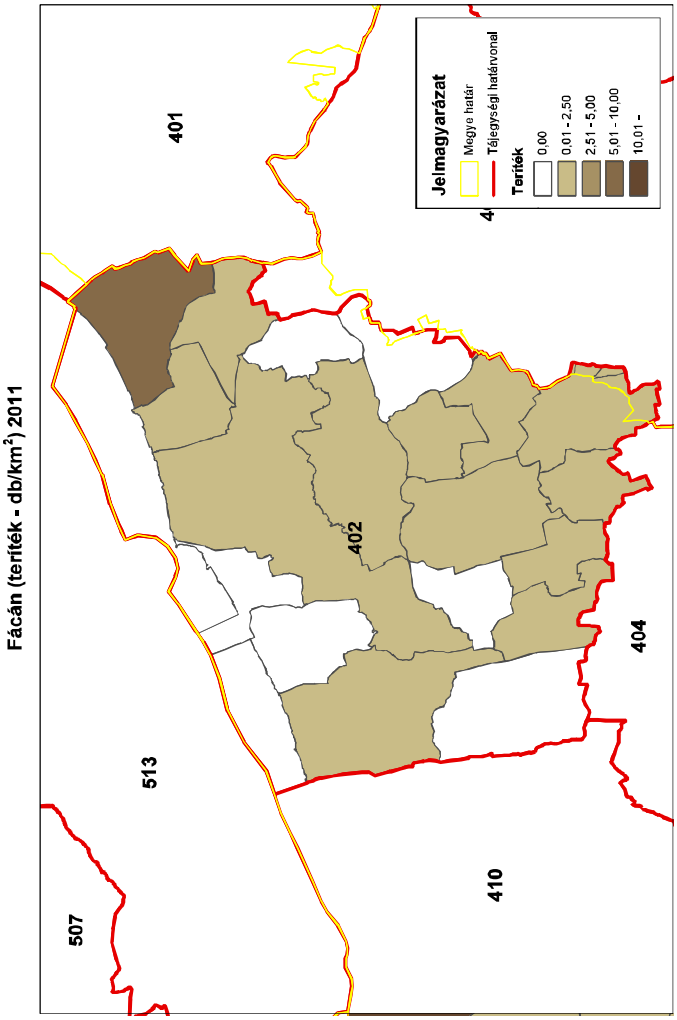
Fácán (terítékek - db/km²) 2011
401
402
404
410
513
507
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Terítékek
0,00
0,01 - 2,50
2,51 - 5,00
5,01 - 10,00
10,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

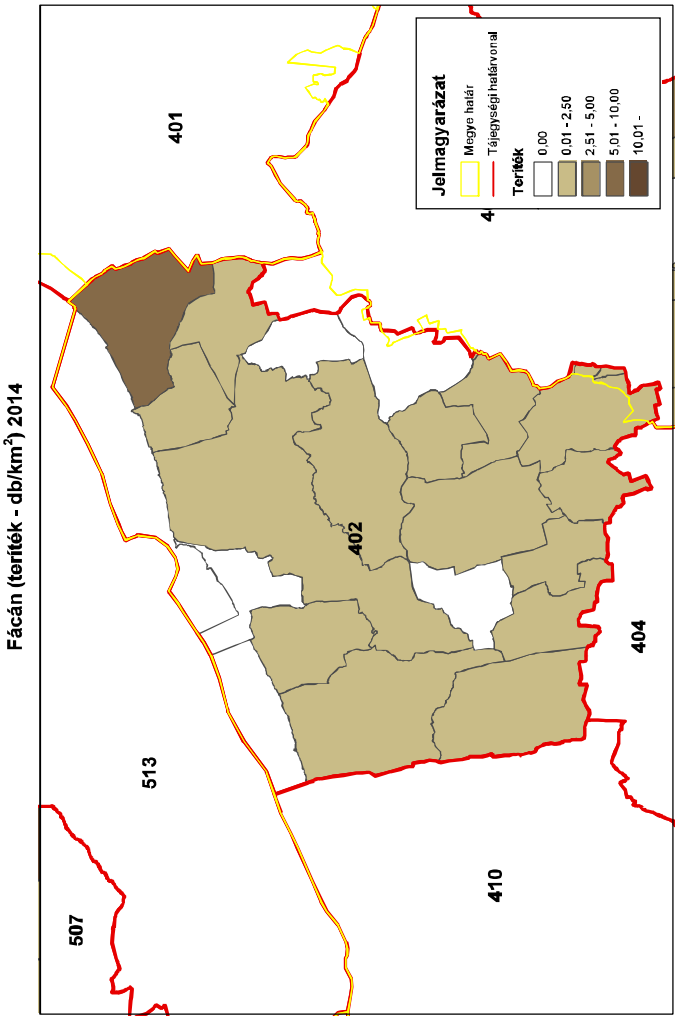
Fácán (terítékek - db/km²) 2014
401
402
404
410
513
507
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Terítékek
0,00
0,01 - 2,50
2,51 - 5,00
5,01 - 10,00
10,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

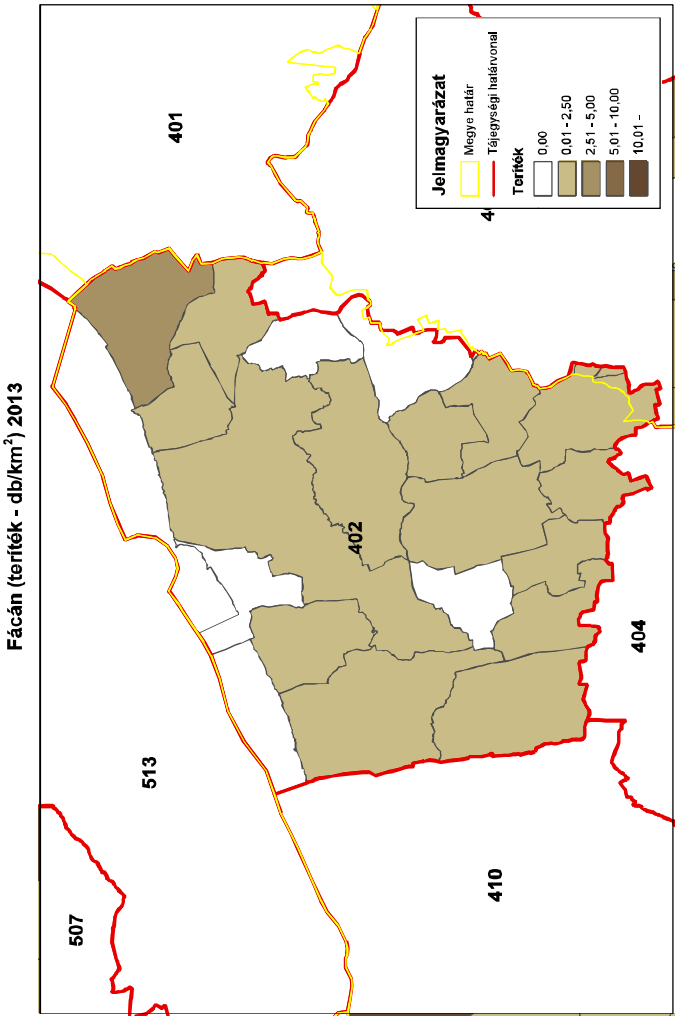
Fácán (terítékek - db/km²) 2013
401
402
404
410
513
507
Jelmagyarázat
Megye határ
Tájegységi határvonal
Terítékek
0,00
0,01 - 2,50
2,51 - 5,00
5,01 - 10,00
10,01 -
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A mezei nyúl és a fácán kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **402**

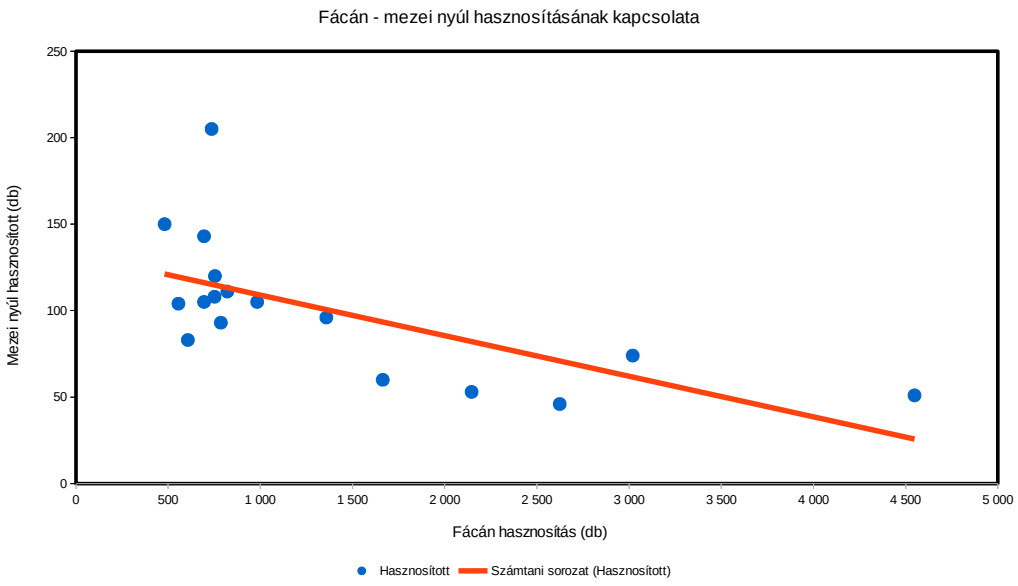

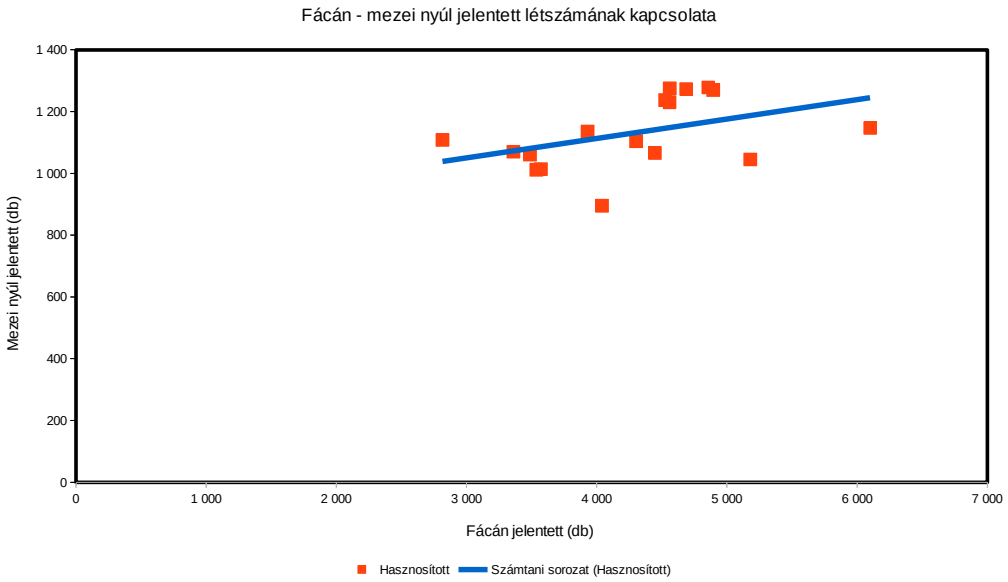

A hasznos apróvad hasznosítása

A hasznos apróvad hasznosítása

Az állomány létszámok és a terítékek a vadgazdálkodási tájegységben

- **Fogoly**: Az 1998-2014 közötti időszakban a fogoly létszáma alacsony és ingadozó volt (5-160 pld.).
- **Szalonka:** A szalonka teríték a tavaszi vadászidény megszűntetéséig ingadozó volt (98-148 pld.), a monitoring program keretében negyedére csökkent.
- **Vetési lúd**: Terítéke 0-47 pld. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nagy lilik**: 0-9 pld. között alakult az elejtés. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Tőkés réce**: 100-2200 pld. közötti elejtéseket jelentettek. Ingadozó adatsor. A röptetett réce lelövés 1998 és 2009 között 1000-6000 pld. körül alakult. Az ezt követő években elejtés nem történt.
- **Szárcsa**: Lelövése 0-77 pld. között alakult. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Balkáni gerle**: Terítéke 25-375 pld. Erősen ingadozó adatsor.
- **Örvös galamb**: Lelövés 28-68 pld. Vadászati jelentősége elhanyagolható.

A hasznos apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Külső-Somogyi vadgazdálkodási tájegységben (402)** gazdálkodási szempontból jelentősnek mondható egyéb hasznos apróvadfaj, a terítékek alapján, nem található. A röptetett réce vadászata utoljára 2009-ben fordult elő. A fajok terítéke ingadozás mellett alapvetően csökkenő tendenciát mutat (kivéve a balkáni gerlét) és nagyságrendjük is elhanyagolható.

A hasznos apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **402**

Év	Fogoly (becsült)	Fogoly (lőtt)	Szalonka	Vetési lúd	Nagy lilik	Tőkés réce	Röptetett réce	Böjti réce	Csörgő réce	Barátréce	Kerceréce	Szárcsa	Balkáni gerle	Örvös galamb
1998	60	0	108	31	0	308	880	0	34	17	0	13	29	35
1999	70	0	141	14	0	408	1 612	0	34	30	0	18	30	63
2000	70	0	136	15	0	249	1 386	0	0	0	0	15	25	40
2001	80	0	138	7	0	2 247	3 335	0	12	17	0	29	30	55
2002	80	0	148	23	2	331	3 851	0	41	33	0	77	50	47
2003	74	0	99	47	6	411	4 534	0	0	0	0	1	37	64
2004	5	0	126	20	9	304	4 500	0	34	12	0	42	91	64
2005	55	0	135	13	6	335	6 015	0	29	13	0	46	50	58
2006	55	0	124	7	3	201	6 000	0	27	2	0	27	65	60
2007	45	0	140	0	3	276	4 000	0	34	12	0	27	43	46
2008	25	0	98	7	0	208	5 500	0	9	0	0	30	30	49
2009	25	0	0	1	5	313	2 500	0	52	0	0	32	48	68
2010	13	0	35	0	5	264	0	0	49	0	0	21	375	44
2011	5	0	50	12	0	465	0	0	2	0	0	56	296	33
2012	160	0	36	3	2	313	0	0	0	0	0	24	157	32
2013	55	0	39	0	0	113	0	0	0	0	0	0	263	40
2014	20	0	26	0	0	137	0	0	0	0	0	8	49	28
Változás	-66,7%	-	-75,9%	-100,0%	-100,0%	-55,5%	-100,0%	-	-100,0%	-100,0%	-	-38,5%	69,0%	-20,0%
Minimum	5	0	0	0	0	113	0	0	0	0	0	0	25	28
Maximum	160	0	148	47	9	2 247	6 015	0	52	33	0	77	375	68
Átlagos	52,8	0,0	92,9	11,8	2,4	404,9	2594,9	0,0	21,0	8,0	0,0	27,4	98,1	48,6

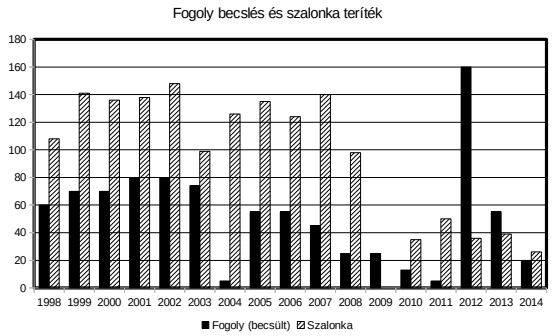

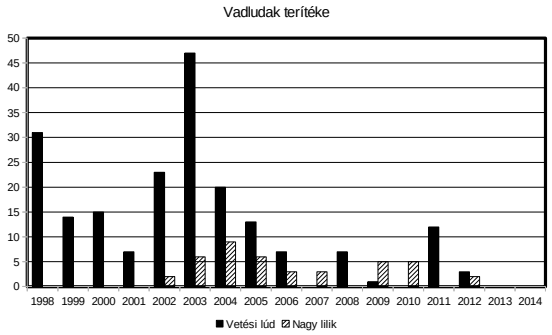

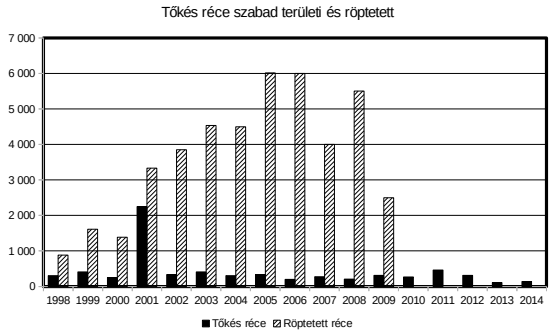

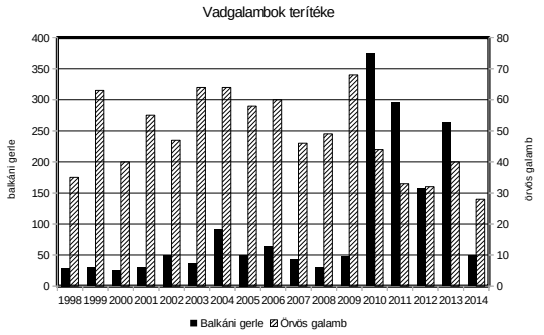

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2007

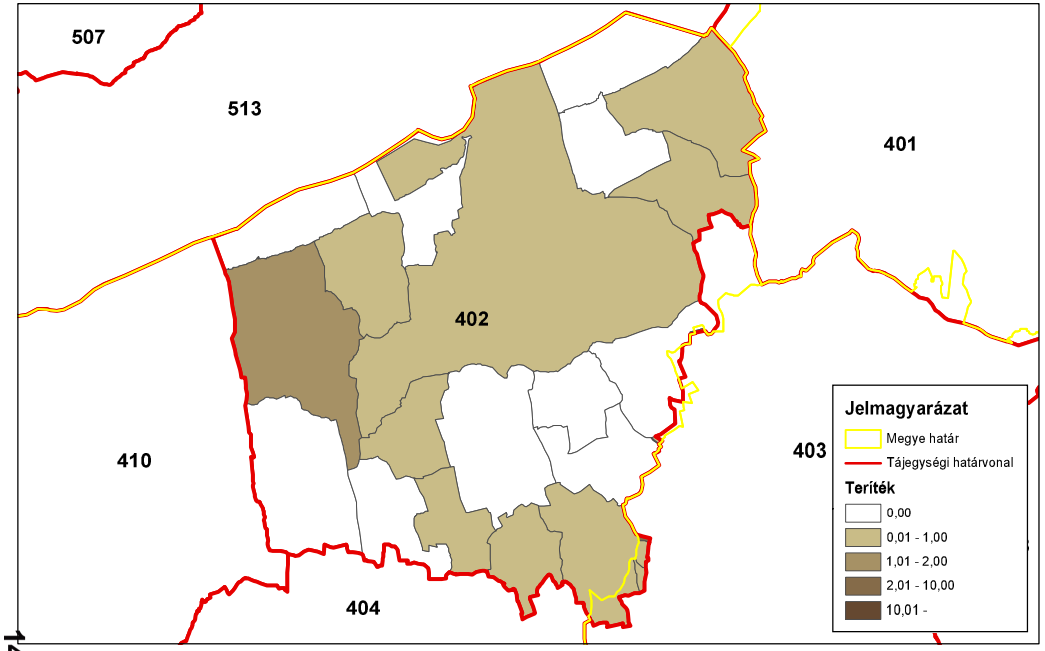

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2008

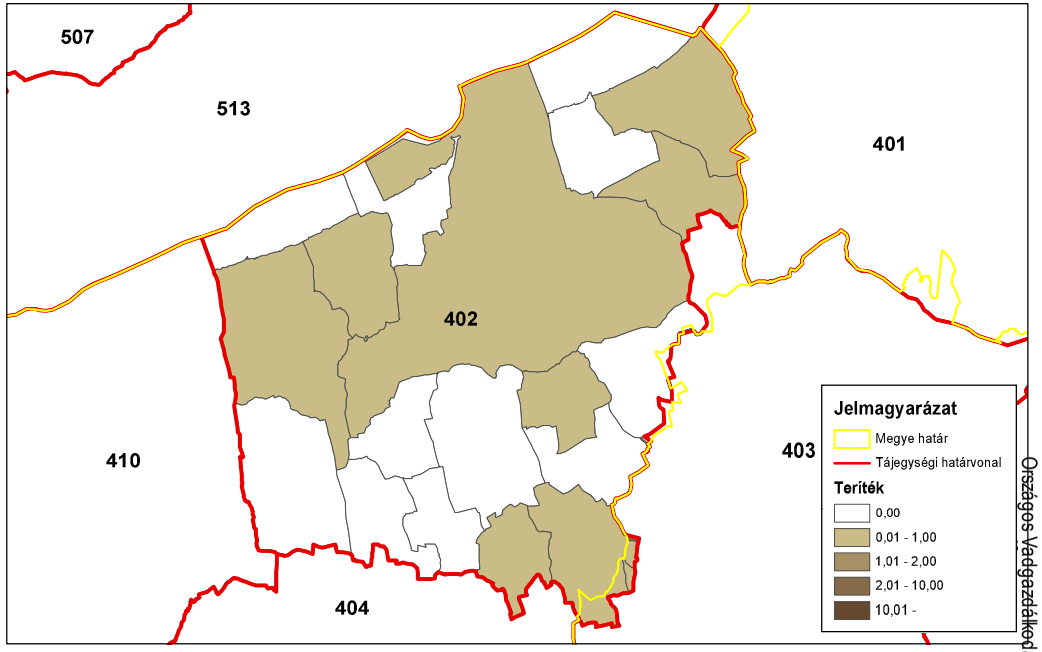

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2009

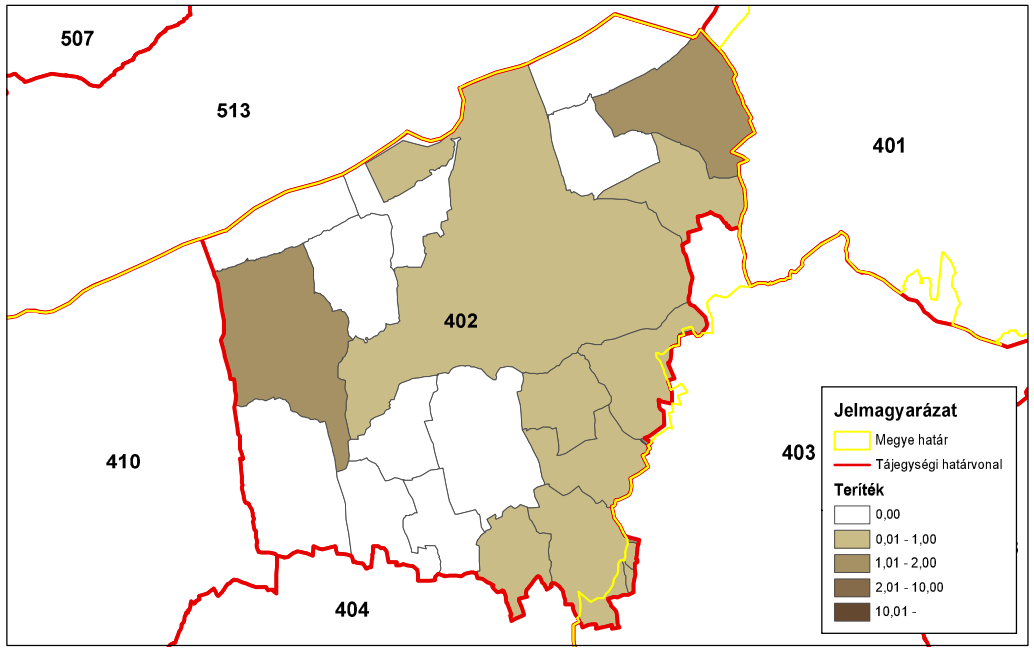

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2010

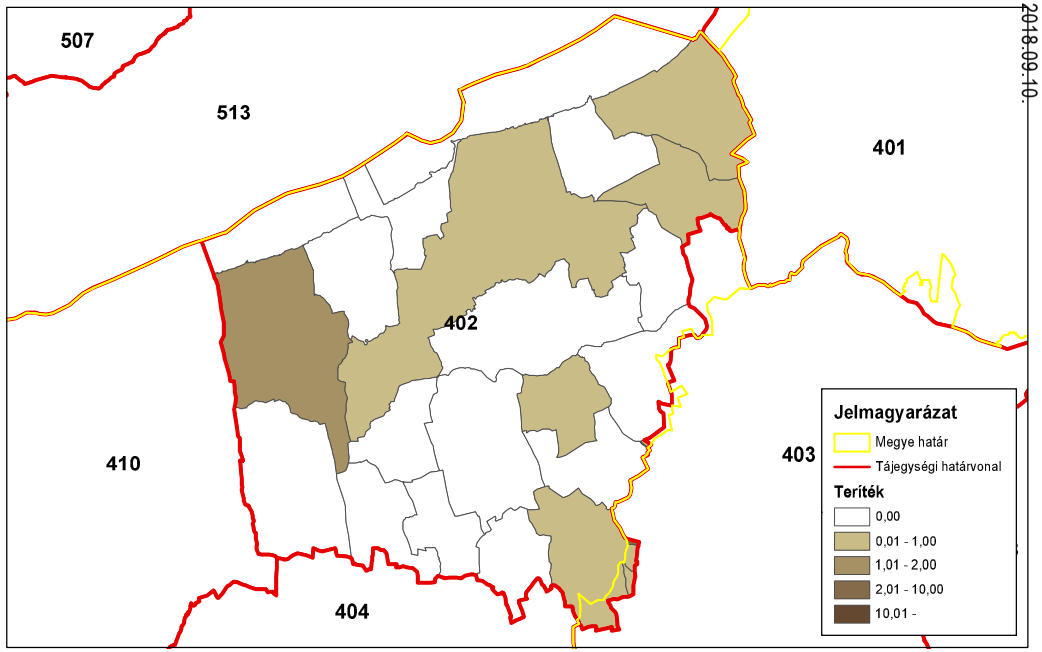

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2011

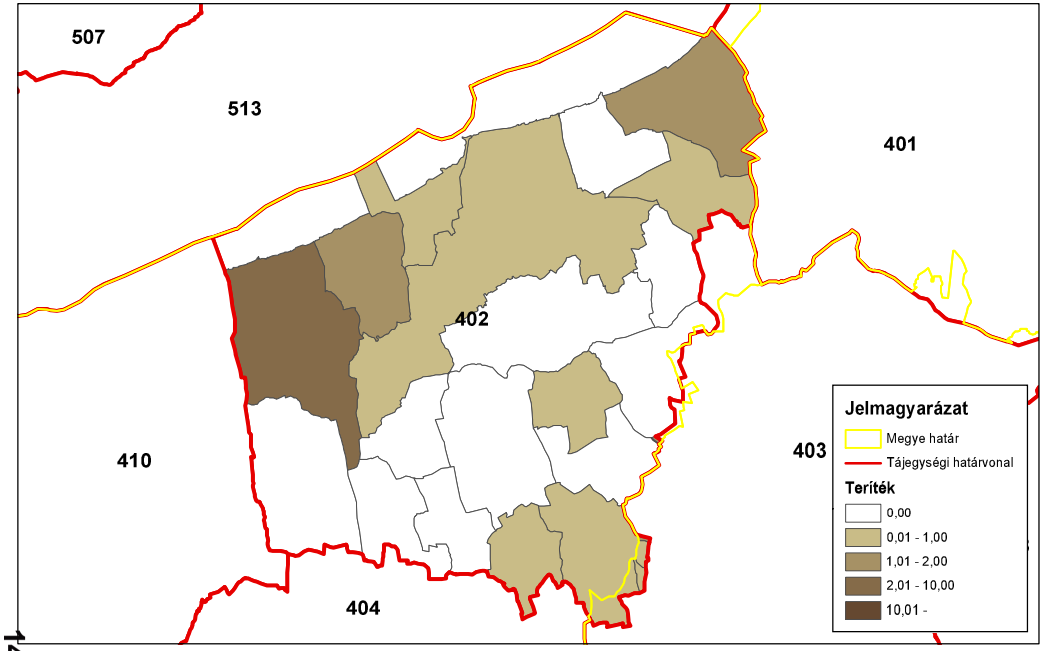

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2012

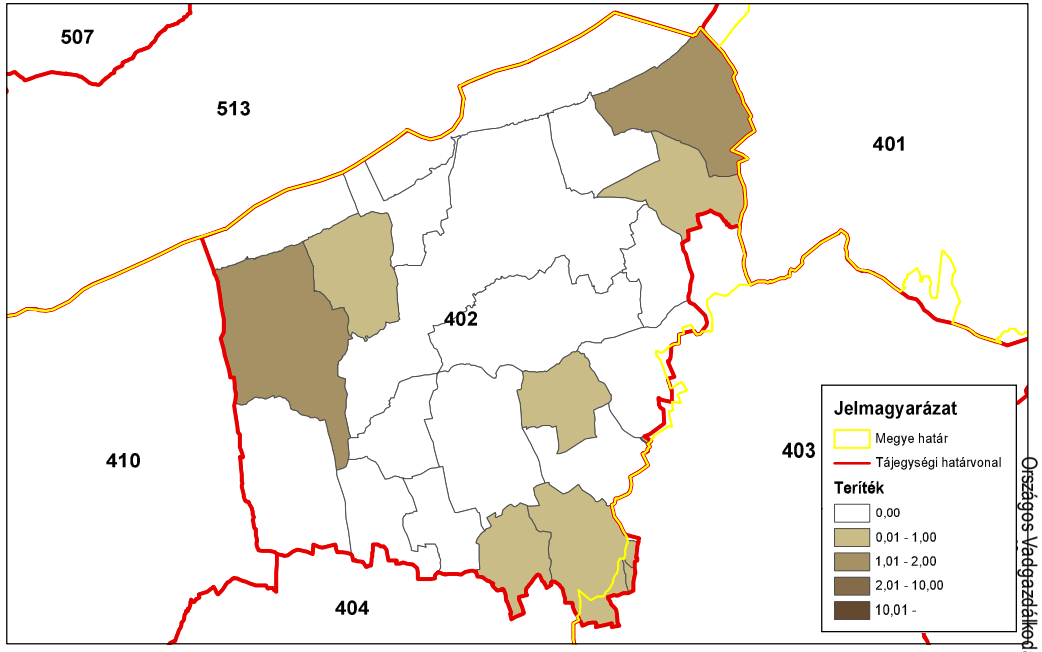

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2013

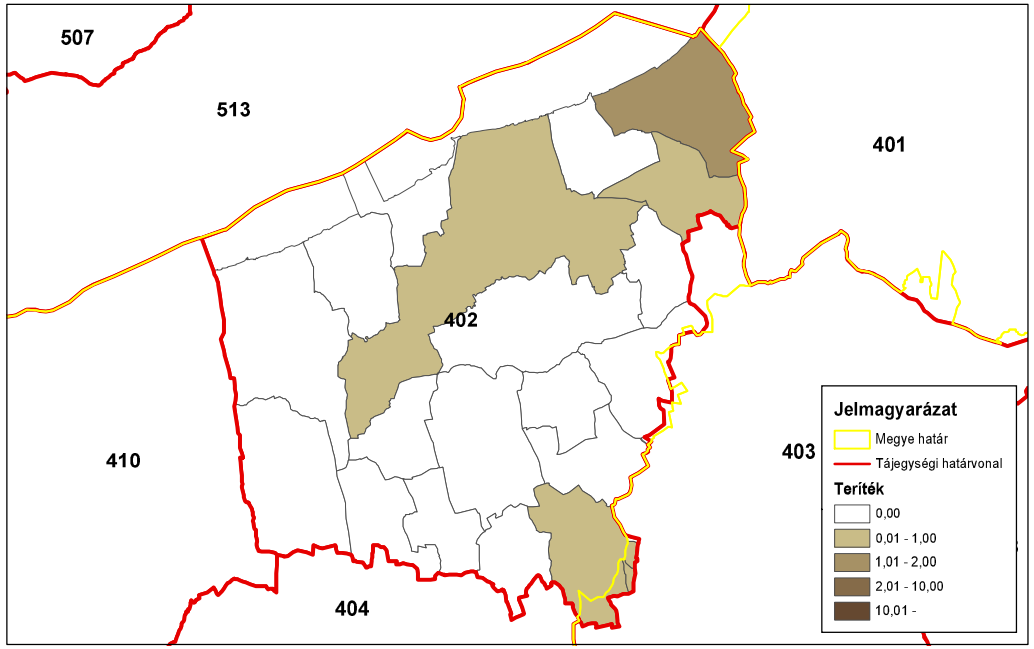

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2014

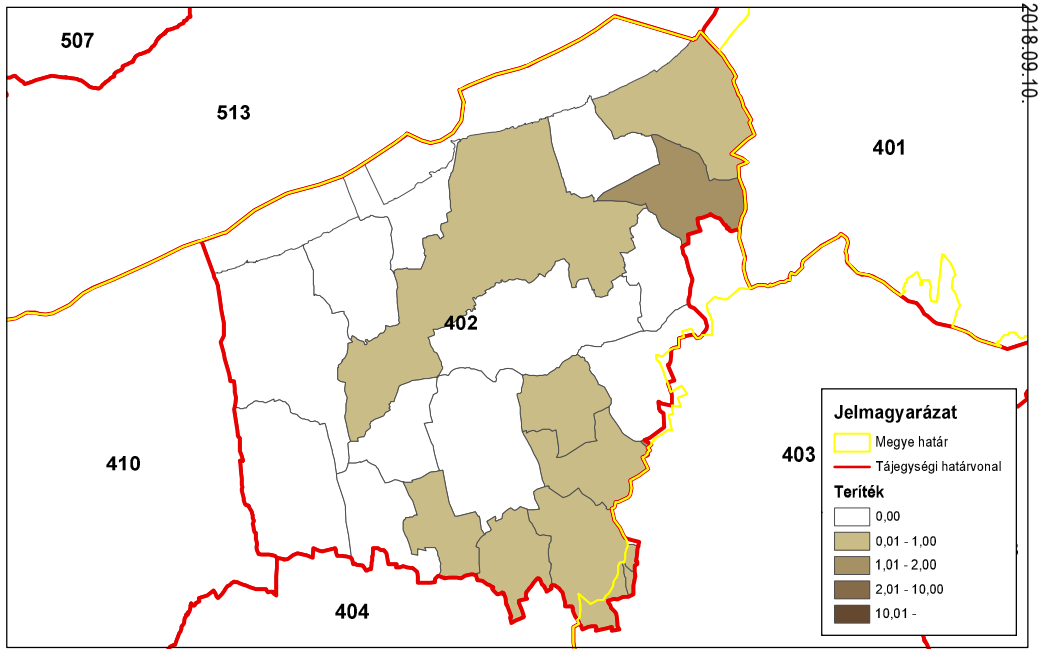

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- **Dolmányos varjú:** Terítéke az 1998 és 2014 közötti időszakban 60%-kal esett vissza (182 → 75 pld.).
- **Szarka:** A szarka lelövések száma az 1998 és 2014 közötti időszakban 68%-kal esett vissza (109 → 35 pld.)
- **Szajkó:** A szajkó elejtések száma kiegyenlített volt (150-250 pld.).
- **Róka**: A róka terítéke viszonylag stabil volt (600-750 pld.).
- **Borz**: Vadászhatóvá nyilvánítása óta lelövése emelkedett (45 → 219 pld.).
- **Kóbor kutya**: A lelövések száma a töredékére csökkent (-75%).
- **Kóbor macska:** A lelövések száma a töredékére csökkent (-81%).
- **Házi görény:** Terítéke jelentéktelen, 0 és 10 pld. között változik a tájegységben.
- **Nyest**: Terítéke jelentéktelen, 1 és 43 pld. között változik a tájegységben.
- **Üregi nyúl:** Nincs terítéke a vadgazdálkodási tájegységben.
- **Pézsmapocok:** 1998 és 2008 között terítéke 73-ról 0 pld-ra csökkent. 2008-óta nem volt elejtés, nincs jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben.
- **Aranysakál**: 2002-ben jelent meg a vadgazdálkodási tájegységben. A lelövések azóta folyamatosak és jelentősen növekednek (2 → 77 pld.). A teríték nagyságrendje a kóbor állatokéval megegyező.
- **Nyestkutya**: Nincs terítéke a vadgazdálkodási tájegységben. Esetleges elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.
- **Mosómedve**: Egy példány lelövését jelentették 2005-ben, sem az előtt, sem azóta nem voltak további elejtések. Elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.

Az egyéb apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Külső-Somogyi vadgazdálkodási tájegységben (402)** legfontosabb vadfajaink közül a mezei nyúl és a fácán terítéke az alsó, az őzé az átlag negyedbe tartozik, míg a gímé és a vaddisznóé is a felső negyedbe. Ez magyarázza, hogy a tájegységen belül a varjúfélék és kistestű menyétfélék gyérítésével szinte egyáltalán nem foglalkoztak. A ragadozó, vagy rabló életmódot folytató fajok közül csak a borz és az aranysakál terítéke növekedett az elmúlt időszakban. A ragadozó fajok gyérítésére a tájegységben a jelenleginél nagyobb figyelmet kell fordítani. A varjúfélék és a menyétfélék esetében ez elsősorban a tájegység azon területein igaz, ahol azt az apróvadállomány megköveteli. A róka és az aranysakál gyérítése az őz szaporulatának védelme érdekében is fontos. Az aranysakál állományának csökkentéséhez legalább a 2-es, a rókánál legalább a 1.5-es gyérítési ráta elérése szükséges. A róka terítéksűrűsége változatosan alakult térben és időben a tájegységben. Az utolsó két évben a tájegység déli és északi területein erőteljesebb a róka gyérítése. A kóbor kutya és kóbor macska kilövések száma nem a háziállatok tartásának javulása miatt csökken. A ragadozó, vagy rabló életmódú fajokra nemcsak az apróvad védelme érdekében kell a jövőben nagyobb nyomást gyakorolni a tájegységben, aminek lehetőségeit a gazdálkodási ajánlások rész ismerteti.

A káros apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **402**

Év	Dolmányos varjú	Szarka	Szajkó	Róka	Borz	Kóbor kutya	Kóbor macska	Házi görény	Nyest	Üregi nyúl	Pézsmapocok	Arany sakál	Nyestkutya	Mosómedve
1998	182	109	160	525	0	275	260	3	18	0	73	0	0	0
1999	156	90	211	649	0	441	215	6	8	0	51	0	0	0
2000	220	168	232	657	0	397	317	5	7	0	100	0	0	0
2001	174	105	244	751	0	313	307	6	14	0	80	0	0	0
2002	181	118	200	655	45	300	227	0	1	0	0	2	0	0
2003	116	62	188	724	38	250	185	2	7	0	28	3	0	0
2004	136	59	179	642	69	116	96	10	26	0	30	9	0	0
2005	149	80	234	763	114	57	69	6	21	0	50	8	0	1
2006	115	74	201	513	98	60	55	10	43	0	25	8	0	0
2007	75	37	146	601	116	68	96	5	19	0	0	15	0	0
2008	90	32	165	696	123	44	64	1	22	0	1	12	0	0
2009	118	38	222	840	156	73	88	7	18	0	0	27	0	0
2010	105	38	219	840	219	76	107	8	14	0	0	44	0	0
2011	96	83	239	704	156	51	74	6	15	0	0	58	0	0
2012	76	26	246	668	195	55	66	7	13	0	0	68	0	0
2013	57	39	187	635	141	64	72	2	6	0	0	53	0	0
2014	75	35	226	724	151	68	50	2	9	0	0	77	0	0
Változás	-58,8%	-67,9%	41,3%	37,9%	235,6%	-75,3%	-80,8%	-33,3%	-50,0%	-	-100,0%	3750,0%	-	-100,0%
Minimum	57	26	146	513	0	44	50	0	1	0	0	0	0	0
Maximum	220	168	246	840	219	441	317	10	43	0	100	77	0	1
Átlagos	124,8	70,2	205,8	681,6	95,4	159,3	138,1	5,1	15,4	0,0	25,8	22,6	0,0	0,1

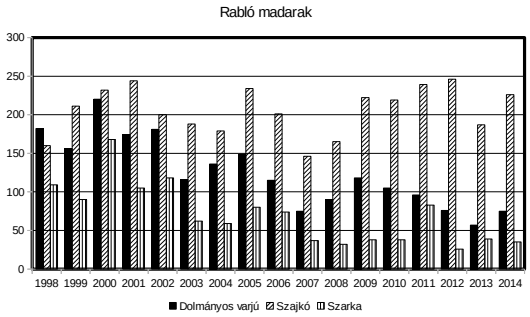

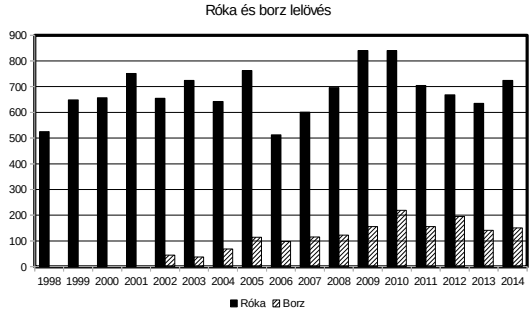

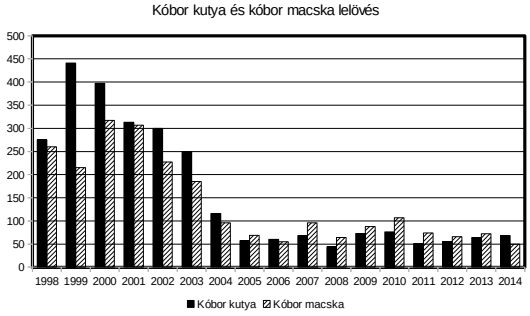

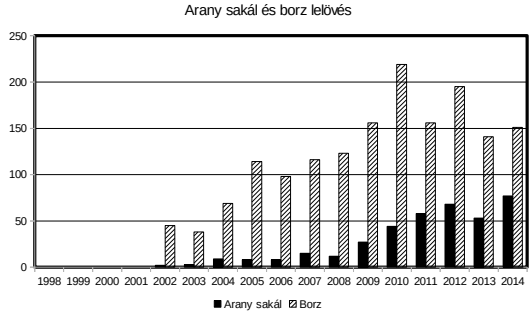

Róka (teríték - db/km^2) 2007

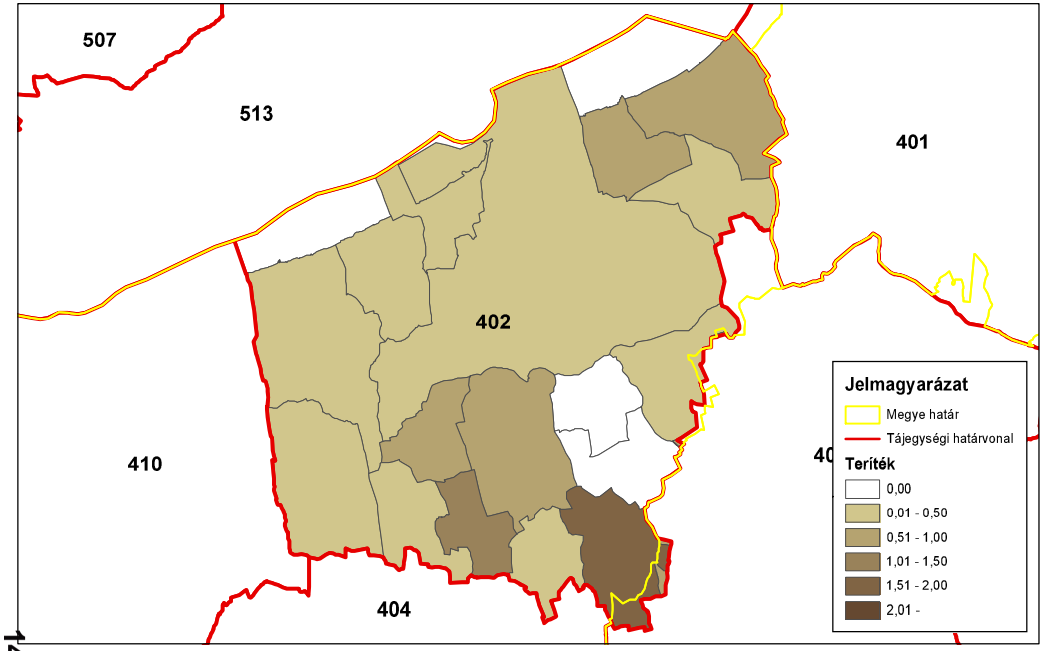

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2008

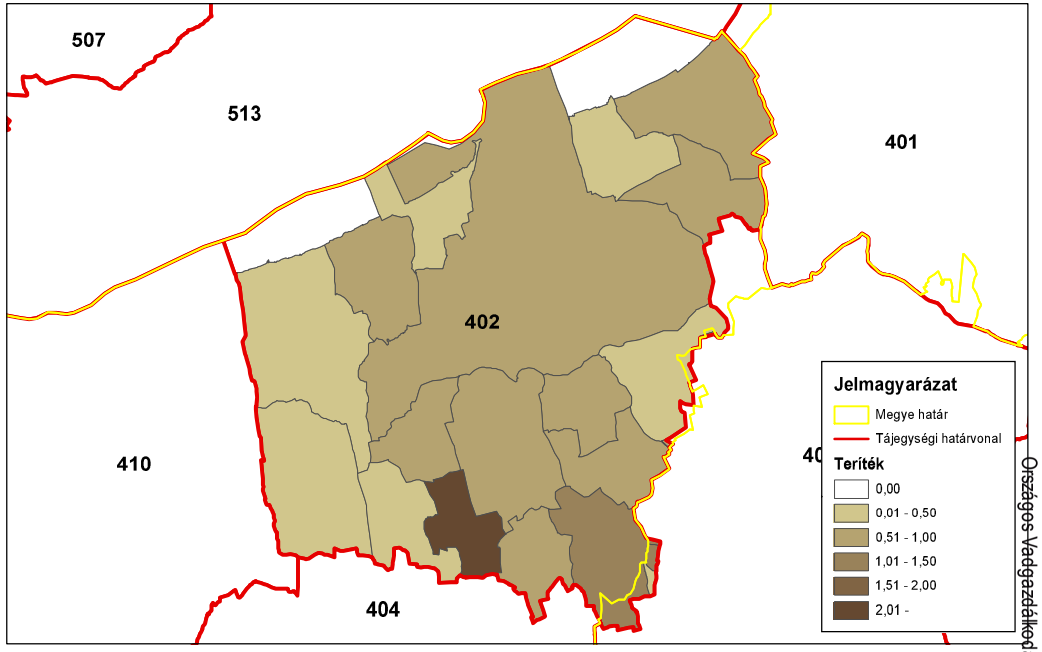

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2009

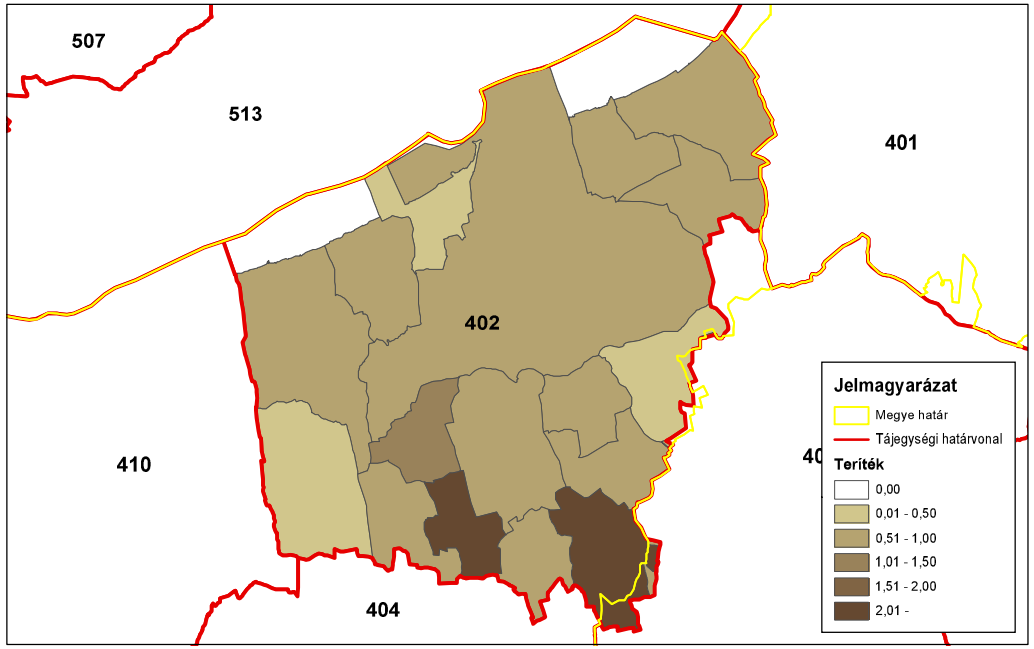

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2010

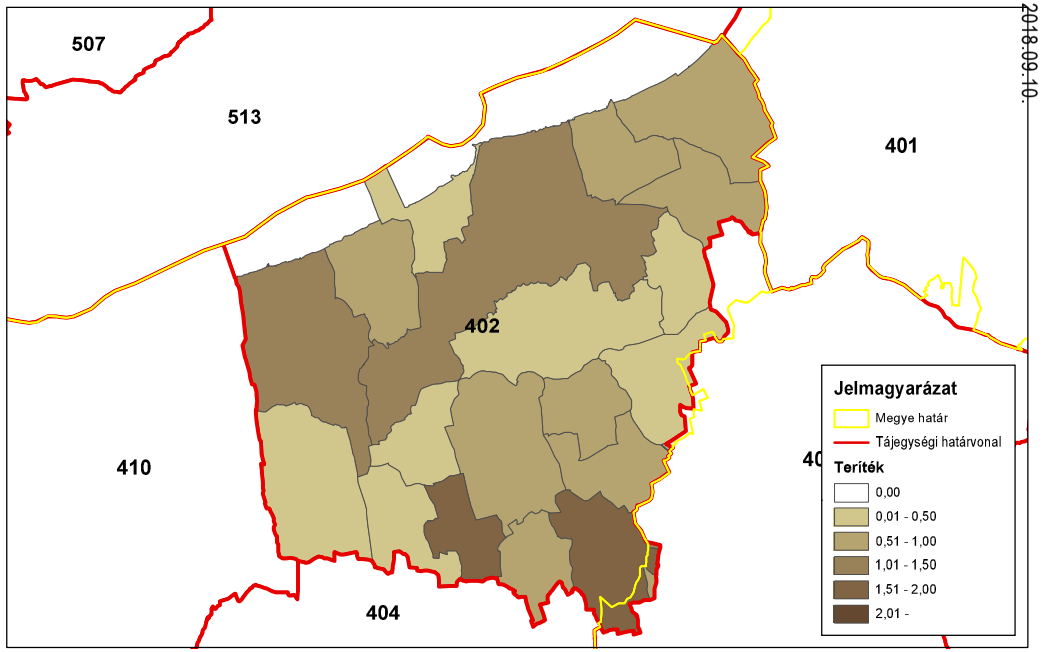

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Róka (teríték - db/km^2) 2011

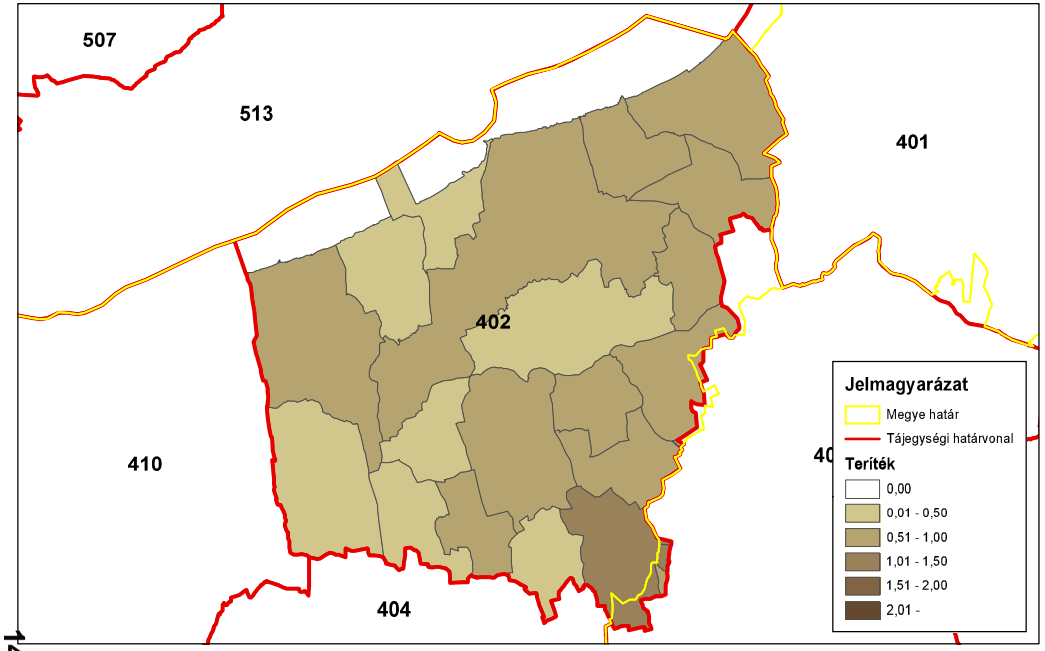

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2012

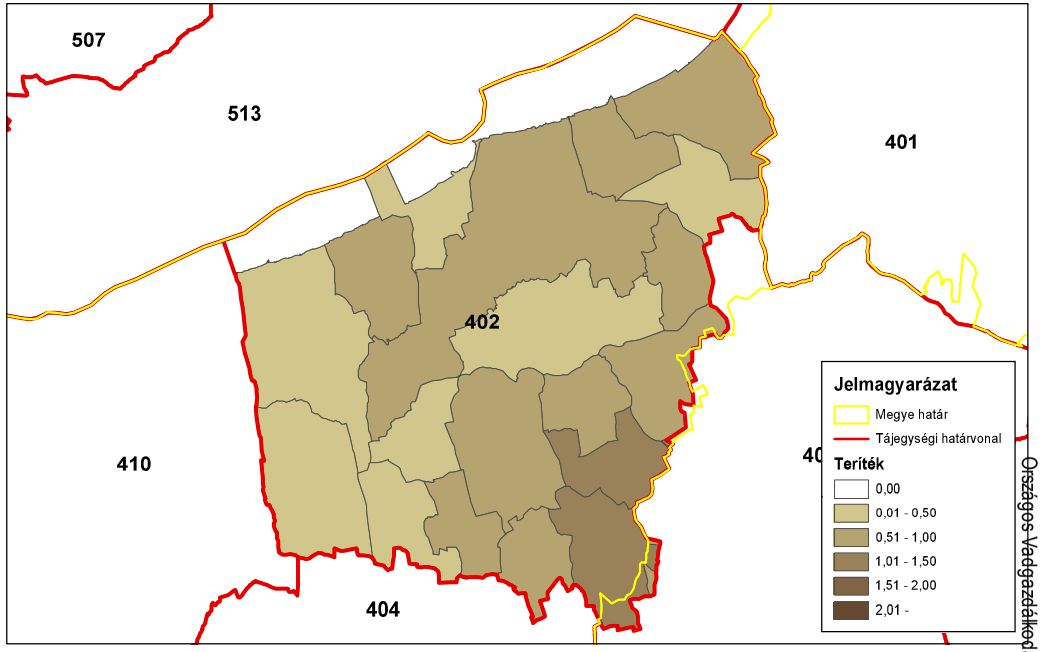

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2013

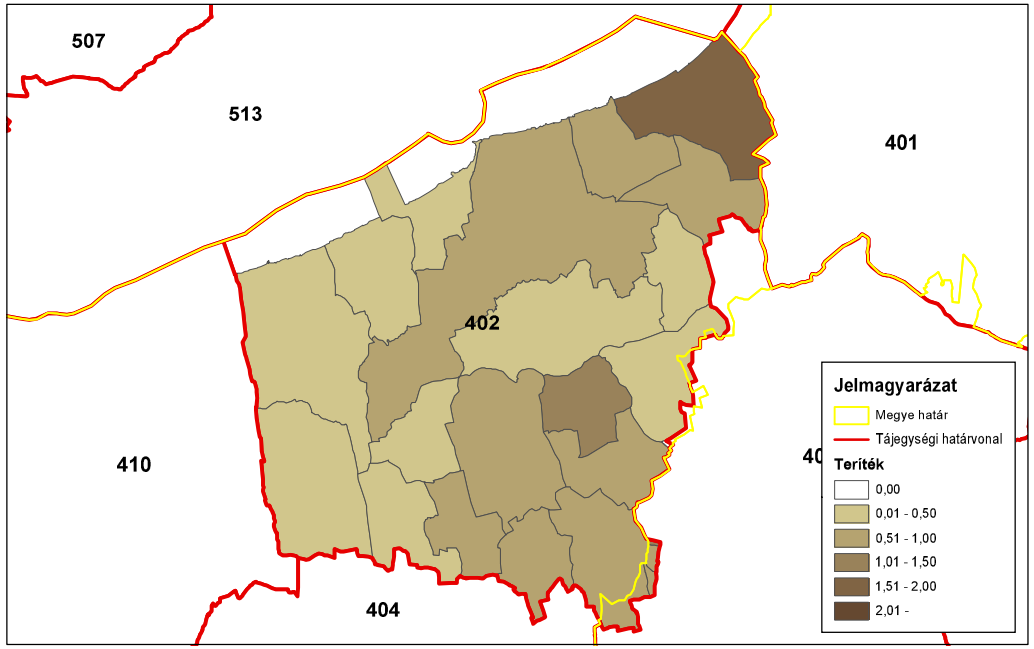

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2014

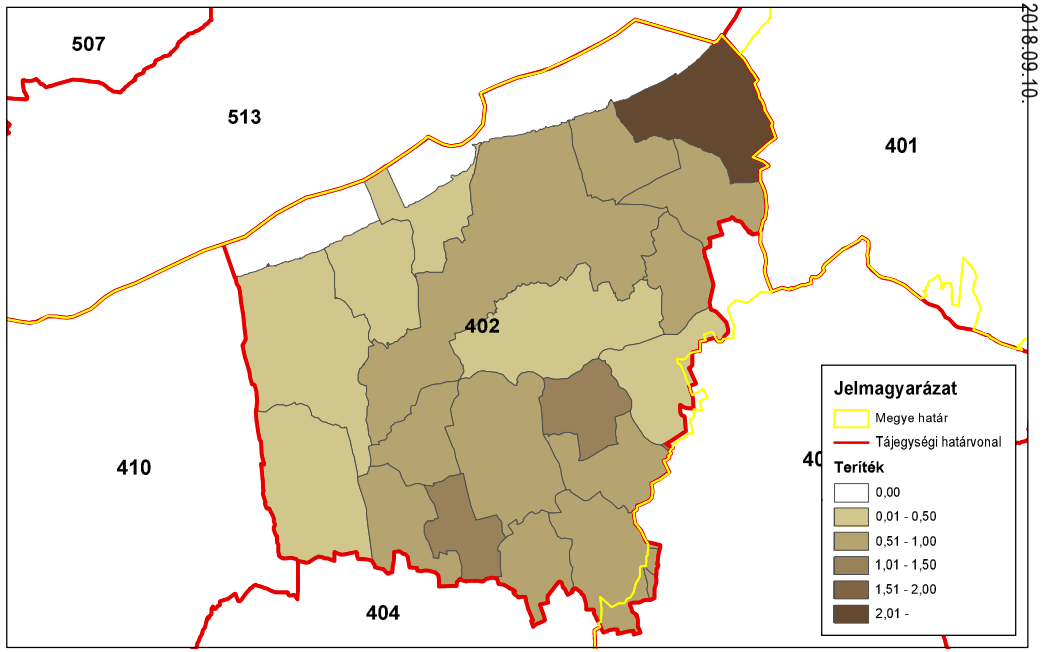

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Nagyvadgazdálkodás

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A **Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** (402) a gímszarvas állomány mennyiségét tekintve nagy jelentőségű. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatában a felső negyedben (13/52 és 12/52) helyezkedik el. A gímszarvas a tájegység teljes területén előfordul, szinte mindenhol magas sűrűségben. A tájegységben a nagyobb kiterjedésű különálló erdőfoltok térbeli elhelyezkedése ideális ahhoz, hogy a közöttük lévő mezőgazdasági élőhelyeket az év során időlegesen élettérként használhassa a szarvas. A tájegységben a gímszarvas magas állománysűrűségének ezek az erdőterületek jelentik az alapot.

Az állomány minőségének értékelése

- Az állomány a vadgazdálkodási tájegységek trófeabírálati rangsorolási táblázatában a felső harmadban (6/52) helyezkedik el. Az érmes trófeák aránya 1998 és 2014 közötti időszakban átlagosan 40,9% volt. Az állomány minősége országos viszonylatban kiemelkedő.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A tájegység területén a gímszarvas jelentett létszáma 1998-2014 között emelkedett (1476 → 3418 pld.; +131,6%), ezzel párhuzamosan, azonban ezt jelentősen meghaladó mértékben a hasznosítás is növekedett (439 → 2117 pld.; +382,2%).
- A teljes időszak átlagában megfigyelhető extrém magas 53,7%-os hasznosítási arány, ami az utolsó öt év átlagában tovább emelkedett (60,1%). A tehenek esetében a teljes időszakra vonatkozó átlag 57,3% (az utolsó öt év során pedig már átlag 64,1%) is azt mutatja, hogy az állományt csökkenteni szerették volna.
- Tekintettel arra, hogy ez a kifejezetten magas hasznosítás még a jelentett létszám stabilizálást sem eredményezte, ezért joggal feltételezhető, hogy az alapadatok nem a valós állománynagyságot mutatják. A jelentett létszámok alulbecsültek, a teríték jelentett összetétele pedig eltérhet a ténylegestől.
- Az adatok szerint a gímszarvas, a térített mezőgazdasági vadkár 1998 és 2014 közötti alakulásában, tájegységi szinten jelentős szerepet játszik.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 700 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 2600 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben döntően állomány-csökkentő, a további növekedést és terjeszkedést kizáró gazdálkodást célszerű folytatni. Jelentős változás az állomány 30-50%-os, átgondolt és következetesen végrehajtott csökkentése esetén várható. A vadgazdálkodási tájegységben a hasznosítás jelentős növekedése ellenére nem csökkent a jelentett létszám, ami a megfelelő megbízhatóságú adatok (szaporulat,

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai

ivararány és állomány trend) hiányára is rámutat.

- A nagyon magas hasznosítási arányok melletti eredménytelenség felveti, hogy az állomány nagyobb lehet, mint ahogy azt a számok mutatják, azaz a magas hasznosítási arány csupán látszólagos.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a fokozatos terítéknövelés (a tényleges létszám (!) 30-35%-áig) és a teríték összetételének – megbízhatóbb adatokra alapozott – kiegyensúlyozása révén elérhető egy olyan egyensúlyi állapot, amikor az állomány hasznosítása a populáció-biológiai jellemzőkkel összhangban áll, továbbá a hasznosítás összetétele is biztosítja a kisebb állomány fenntartását.
- Az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag indokolt arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
- Az állománybecslési módszerek közül a rendszeres, monitoringszerűen végrehajtott szinkronszámlás alkalmazása javasolt azon vadgazdálkodási egységek vonatkozásában, ahol a gímszarvas jelenleg előfordul. Ez kiegészíthető az állományok testtömeg értékeinek és kondíciójára vonatkozó jellemzőinek (vesezsírindex) rendszeres vizsgálatával, valamint a felnevelt szaporulatra vonatkozó adatok gyűjtésével. Ezen információkból az állomány változásának trendje, általános állapota és szaporodási teljesítménye is megismerhető.
- Az állomány kívánatos korösszetétele alapesetben: 25% idős, 35% középkorú, 40% fiatal. Az 1998-2014 közötti időszak bikahasznosítása alapján feltételezhető, hogy az állományon belül lecsökkent az idősek aránya.

Élőhely-javítási javaslatok

- A tájegység (402) vonatkozásában a gímszarvas szempontjából megfogalmazható általános élőhely-kezelési javaslat szerint, amennyiben van rá lehetőség, úgy az erdőállományok kezelésének módját és időbeli ütemezését úgy válasszák ki, ami a természetes táplálékkínálatot fokozza a gímszarvas életterében. Amennyiben a vadászatra jogosultaknak hatása van rá, a faállomány-nevelési munkák és a cserje/bozótirtások során a nagytestű növényevők fő táplálékbázisát nyújtó elegyfajok (pl. kőrisek, juharok, hársak) és cserjefajok (pl. somok, fagyal, bodza, ill. a szeder) eltávolítását lehetőség szerint kerülni kell.
- A kiegészítő takarmányozást a gímszarvas sajátosságainak figyelembe vételével szükséges alkalmazni, kerülni kell az ad hoc megoldásokat.
- Sózók létesítése és fenntartása az ásványi anyag ellátás javítása érdekében nagy sűrűségben szükséges.
- Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a csülkös vadfajok sajátos igényeihez igazodjanak (pillangósok, évelő gyepkeverékek).

A génmegőrzési kezelésű területek

- A tájegység területén belül vannak gímszarvas génmegőrzési rendeltetésű vadászterületek (Mellékletekben csatolt táblázat).

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A dámszarvas jelentett létszáma a **Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegység** (402) területén növekedett, majd stabilizálódott (**+81%**). A lelövések hasonló pályán mozogtak, de sokkal nagyobb volt a növekedésük (**+477%**). Enyhe csökkenés/stabilizálódás 2011 után jelentkezett, a legnagyobb hasznosítási arányokkal együtt. A magas lelövések eredményeként a tájegység több részén a teríték sűrűsége >0.3 db/km^2.
- A hasznosítási aránya jelentősen nőtt (15%→50% - többnyire: 40-60%), de kérdéses, hogy a >50% hasznosítási arányok mennyire valósak, mivel ekkora arányú (valós) hasznosítástól nem csupán stabilizálódás várható. A hasznosítás összetétele az értékelt időszakban átalakult, 1:2:2 bika:tehén:borjú arányok alakultak ki.
- A hasznosítás mértéke és összetétele alapvetően az állomány csökkenését segíthetné elő, mert a nőivart és borjakat így nem védték. Az adatok megbízhatósága itt is felmerül, mivel ha a nőivar és a szaporulat tartósan, ennyivel nagyobb mértékben kerül kivételre, akkor az ivararány előbb-utóbb el kellene torzuljon.
- A magas hasznosítási arányok mellett csupán stabilizálódó jelentett állomány azt jelezheti, hogy a szabad területi dámszarvas állomány nagyobb is lehet. Ebből következően a nagyon magas hasznosítási arányok csupán látszólagosak voltak.
- A dámszarvas a terítékadatok alapján a vadgazdálkodási tájegység kb. ⅔-ában fordul elő és állománya a szomszédos tájegységekben folytatódik. Összefüggheet a Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegységgel (403) és a Zselic-közép-somogyi tájegységgel (404). A dámszarvas az utóbbi évtizedben a vadgazdálkodási tájegység olyan részeit is „belakta", ahol korábban nem élt. Ezeken a részeken az erdősültség alacsonyabb. A jelentett létszám teljes egészében szabad területi (100%).
- Az állomány a létszám alapján **(8/52)** a **felső negyedbe,** a terítékalapján **(7/52)** a **felső negyedbe** tartozik a tájegységek rangsorában. A trófeák tájegységi rangsorolása szerint az **alsó félbe** tartozik (**8/12**).
- A dámszarvasnak a vadgazdálkodási tájegység területén "**jelentős**" nagyvad.

Az állomány minőségének értékelése

- A bírált agancsok száma növekedett, közülük átlagosan 30% ±10% volt az érmes. Az érmeseken belüli megoszlás a kis számok miatt nem értékelhető megbízhatóan.
- Az átlagos szárhossz 6-10 éves kor körül éri el a csúcsát, az átlagos lapátsúly 7-9

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

év között éri el a maximumát. A 10-11 éves korcsoport szóródása azonban rendkívül nagy.

- „**Jó**” minőségű állomány.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A dámszarvasnak a **Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** (402) a gímszarvashoz, őzhöz és a vaddisznóhoz képest kisebb az állománya és a vadgazdálkodási jelentősége.
- A vadgazdálkodási tájegység területén nőtt a vaddisznó, a gímszarvas és az őz létszáma. Ezek mellett a dámszarvas további, helyi növekedése nehezen kezelhető. Tájegységi kezelését a többi csülkös vadhoz viszonyított értéke és szerepe határozza meg, valamint a dámszarvas élőhelyén érvényesülő erdő- és mezőgazdasági érdekek és tűrőképesség. A vadgazdálkodási tájegységben a térített mezőgazdasági vadkártérítés az elmúlt években 130-150 millió Ft/év között alakult.
- Indokolt a szabad területi kezelés felülvizsgálata. Feltételezhető, hogy az állomány sokkal nagyobb a jelentettnél és a szintén növekvő gímszarvas és vaddisznó állomány a dámszarvassal együtt tetemes mezőgazdasági vadkárokat okozhat. Figyelembe véve a csülkös vadfajokhoz kötődő problémákat a dámszarvas állomány csökkentése is szükséges. Elsősorban a peremterületek és az újonnan elfoglalt területek képezhetik az állomány-csökkentés súlypontját.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 250 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 500 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben döntően állomány-csökkentő, a további növekedést és terjeszkedést meggátló gazdálkodást célszerű kialakítani. A vadgazdálkodási tájegységben a hasznosítás jelentős növekedése ellenére tovább nőtt a jelentett létszám, ami a megfelelő adatok (szaporulat, ivararány és állomány trend) hiányát is jelzi.
- Az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag indokolt arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
- Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése is elég, amit módszertanilag következetesen végzett fel-

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai
mérések biztosítanak (pl. összehangolt szinkronszámlálások). • A felmérések adatokat szolgáltatnak az ivararánya és a felnevelt szaporulatra vonatkozóan is, amiből meghatározható az állomány realizált szaporodóképessége. A realizált szaporulatot összehasonlítva a kiinduló szaporodási mutatókkal (sárgatestek száma, magzatszám) megbecsülhető a felnevelési veszteség, a ragadozók hatása és a borjúlövés hatása is. Az állomány trendjének ismeretében megítélhető a hasznosítás és a természetes folyamatok kölcsönhatása, amik alapján növelhető/csökkenthető a lelövések száma.
Élőhely-javítási javaslatok
• A **Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** (402) a dámszarvas számára külön élőhelyi fejlesztés nem indokolt. • A vadetetésnek csak a károsított területektől való elterelés lehet a célja vagy a vadászati sikeresség növelése; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. Az állomány növelését célzó etetés kerülendő. • A vad számára jelentős természetes táplálékot biztosító szegélyterületek, árok- és csatornapartok, fasorok, bokrosok, gyepek megőrzése alapvető, mert ez csökkentheti a kultúrnövényekre nehezedő vadnyomást. • A megfelelő mennyiségű és minőségű (kiegészítő) vízellátásról a nagyvadfajok sajátos igényeire tekintettel célszerű dönteni. • A sózók létesítése és fenntartása az ásványi anyag ellátás érdekében szükséges. • Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a csülkös vadfajok sajátos, természetes igényeihez igazodjanak. A vadföldművelés tényleges céljának elérését (hasznosítás növelése, trófeaminőség javítása, vadkár csökkentése) és a befektetett költségek megtérülését elemezni szükséges.
Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása
• A **Mellékletekben** található jegyzék tartalmazza.

Az őzgazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

Az őz a **Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** (402) a mennyiségi viszonyokat nézve "**közepes**" jelentőségű nagyvad. Ennek oka, hogy az őzét megközelíti a gímszarvas és a vaddisznó létszáma, amiken túl a dámszarvas is jelentős létszámban fordul elő. Az őz a tájegységek rangsorolási táblázatában a jelentett létszámot (**35/52**) tekintve az átlag alatti negyedben, a terítéket (**32/52**) tekintve is az átlag alatti negyedben található.

Az állomány minőségének értékelése

Az őzagancsok minősége a **Külső-somogyi** vadgazdálkodási tájegységben "**közepes**". A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolásában az alsó negyedben helyezkedik el (**45/52**).

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegység területén az őz jelentett létszáma 1998-2014 közt nőtt (**+35%**). Az őz hasznosítása is csaknem folyamatosan emelkedett (**+120%**). A jellemzően nem magas hasznosítási arány (20-25%) megengedhette a lassú növekedési folyamatot. Az adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységben hosszú távon 1200-1300 őz hasznosítása is fenntartható lehet.
- Az őz hasznosítási aránya nem túl magas szintről indult (15%) és az egész értékelt időszakban zömében 22-28% között alakult. Figyelembe véve az őz szaporodás-biológiai jellemzőit és a tapasztalatokat a 25-35% közötti hasznosítási szint biztonságosan tartható lehet, ha a suta- és gidalelövés is kiegyenlített. A tájegységi adatok alapján a suták hasznosítási aránya (15-22%) sokkal alacsonyabb a bakoknál (25-35%). Az őz lelövések összetétele lényegében az egész időszakban eltért az 1:1:1 aránytól. Ennek megfelelően a bakok (38-42%), a suták (30-32%) és a gidák (20-25%) terítéken belüli aránya folyamatosan különbözött egymástól. Ez a különbség kiegyensúlyozható és ennek révén a suta- és gidalelövés növelhető.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a teríték ellenőrzött növelése lehetséges. Az őzállomány hasznosítása a vadgazdálkodási tájegységben a biológiai lehetőségeket valószínűleg nem használja ki és a nagyobb hasznosítás azért is indokolt, mert a nagyobb sűrűségű állományokban előbb-utóbb megjelennek azok a sűrűségfüggő hatások (testsúly, kondíció, agancsméretek csökkenése), amik az állomány teljesítményét visszavetik.
- Az őz a gímszarvas és a vaddisznó utáni jelentőségű nagyvadja a tájegységnek. A lőtt vad értékesítés és az őzteríték kapcsolata ugyan pozitív, de a pontok szóródása óriási. A külföldi és a belföldi bérlelövés és az őzteríték érdemi kapcsolata nem mutatható ki. A vadgazdálkodási tájegységben a térített mezőgazdasági és erdei vadkárok is nőttek az értékelt időszakban, és nagyságrendjük miatt igen jelentősek is. A károk alakulásra az őznek kis hatása lehet.
- A Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegység területén az érmesek aránya 1-7% között hullámzott (4-26 db). Az állományban a trófeák minősége többségében gyenge, érmes bakok szórványosan kerülnek terítékre.
- A vadgazdálkodási tájegységben a "fiatal" korcsoport részesedése 20→35%, az „öreg" bakok aránya 45→25%, a „középkorú" bakok aránya 30-45% között mozgott. A korcsoportok arányai a Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben kissé megváltoztak a fiatalabb korcsoportok javára. Ennek ellenére az élő állomány koreloszlása valószínűleg ennél több fiatal és kevesebb öreg bakot tartalmaz.

Az őzgazdálkodás alapvonalai

- A Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben (402) gyenge minőségű őzállomány él, ami országosan az alsó negyedbe tartozik. Az őzbakok agancsainak szárhossza (átlagosan) már a 4 éves korban megközelíti a legnagyobb értékeket, és ezt követően az 5-7 éves korban azonos szinten marad. Az átlagos 24 órás agancssúly 5-7 éves kor között van a maximumon; utána csökkenni és erősen szóródni kezdenek az átlagok.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 2200 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 3900 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- Az őzgazdálkodás céljait 4 fő szempont értékelése alapján célszerű meghatározni:
  1. Megfelel-e az állomány mennyiségi hozama az elvárásoknak? (vadászati lehetőség és bevétel, vadhús árbevétele)
  2. Megfelel-e az agancsok minősége az élőhelyi lehetőségeknek és a várakozásoknak? (agancsok nagysága, érmesek száma/aránya)
  3. Kell-e a vadkárral foglalkozni? (mezőgazdasági, erdei kár, vadbalesetek)
  4. Mik a célokkal kapcsolatos biológiai és gazdálkodási korlátok? (pl. a környezet tűrőképessége)
- Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: Az őzállományok létszámának pontos felmérésére nincs módszer. A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése a cél, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak. Ezek a felmérések adatokat szolgáltatnak az ivararánya és a felnevelt szaporulatra vonatkozóan is, amiből meghatározható az állomány realizált szaporodóképessége. A realizált szaporulatot összehasonlítva a kiinduló szaporodási mutatókkal (sárgatestek száma, magzatszám) megbecsülhető a felnevelési veszteség, a ragadozók hatása és a gidalövés hatása is. Az állomány trendjének ismeretében megítélhető a hasznosítás és a természetes folyamatok kölcsönhatása, amik alapján növelhető/csökkenthető a lelövések száma. Az elmúlt 2 évtized országosan és tájegységben is azt bizonyította, hogy a lelövések fokozatos növelése (itt: **+120%**) miatt az őzállományok nem omlanak össze.
- Az őzállomány állapotának legfontosabb és minden esetben gyűjthető jellemzői: a lőtt őzek testtömege és a testtömeg megoszlásának változása, az agancsok súlyának és súly szerinti eloszlásának változásai, valamint a szaporulat számának és megoszlásának változásai (magzatszám, felnevelt szaporulat).
- Az őzállományokban bak territórium foglalási viselkedése miatt erős a nyomás az 1:1-től erősen eltérő ivararány kialakulására (1:2-3 bak:suta). Ez növeli az állomány számszerű szaporodóképességét, ami „elfiatalodó” koreloszláshoz vezethet, ami a suták és a gidák megfelelően erős hasznosítása nélkül nem akadályozható meg. Ennek elmaradása miatt a sűrűségfüggő szabályozás néhány év alatt lecsökkenti az őzek súlyát és szaporulatát.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a fokozatos teríteknövelés (≈35-40%-ig) és a teríték összetételének kiegyensúlyozása (1:1:1) révén el lehet érni olyan egyensúlyt, amikor az őzállomány hasznosítása a biológiailag megalapozott, továbbá a hasz-

Az őzgazdálkodás alapvonalai

nosítás összetétele is biztosítja a kedvező létszám/teríték fenntartását.

- A szabályos korösszetételű (élő) állomány eloszlását figyelembe véve a bakteríték javasolt összetétele 60±15% fiatal, 20±5% középkorú és 10±5% öreg bak. A populációdinamika összefüggéseit figyelembe véve, ettől lényegesen eltérő korösszetétel torzulások és kedvezőtlen következmények nélkül tartósan nem vehető ki az állományból.
- Ezért az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
- A Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben gyenge minőségű őzállomány él, ami országosan az alsó negyedbe tartozik. Az őzbakok agancsainak szárhossza (átlagosan) már a 4 éves korban megközelíti a legnagyobb értékeket, és ezt követően az 5-7 éves korban azonos szinten marad. Az átlagos 24 órás agancssúly 5-7 éves kor között van a maximumon; utána csökkenni és erősen szóródni kezdenek az átlagok.
- Az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek átlagai között is igen nagyok a különbségek és a leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között sokszor nagy eltérés mutatható ki. Az agancsnövekedést az „átlagos" évek közepes értékei alapján, és nem a kiugró értékek, a „jó" évek eredményei alapján lehet megítélni.

Élőhely-javítási javaslatok

- A vadgazdálkodási tájegységben (402) a gímszarvas, a dámszarvas és a vaddisznó határozza meg az élőhelyi beavatkozásokat és fejlesztéseket. Az őz koncentrátum válogató kérődző, amely a magas táplálóanyag-tartalmú, nyersfehérjében gazdag, alacsony rosttartalmú növényeket keresi. Kifejezetten az őz igényeit célzottan kielégítő élőhelyi beavatkozások, vadföldek létesítése nem várható. Az őznek megfelelő pillangósok (herefélék, szarvaskerep, csillagfürt) vetése az őznek is hasznos.
- Az őz kiegészítő takarmányozása szélsőséges körülmények között lehet indokolt, de a rossz minőségű vagy igényeinek nem megfelelő takarmányok etetése káros.
- Az ásványi anyagellátás kiegészítésére sózók fenntartás az őz érdekében is szükséges.

Ragadozók kezelése

- A vadászható ragadozókkal való gazdálkodás az őz szempontjából is fontos. Főleg az ellés után a gidák veszteségeit okozhatja a róka, a kóbor kutya, az aranysakál és a vaddisznó is.
- A róka korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (>1,5 gyérítési rátára van szükség) kell kivenni a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia.
- Az aranysakál esetében a hatékonyabb utódnevelés miatt, a rókáét meghaladó vadászati hatékonyságra van szükség.
- A kóbor kutyák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani.

A génmegőrzési kezelésű területek

350710-2-4-4 - génállomány megőrzési rendeltetésű- SEFAG ZRt. (Szántód)

351410-2-4-1 - génállomány megőrzési rendeltetésű- Tuskósi Vadászegyesület (Somogybabod)

A muflongazdálkodás alapvonalai
Az állomány mennyiségének értékelése
A **Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** (402) a jelentett létszám (**16/22**) és a teríték (**14/22**) szempontjából is a muflonnal rendelkező tájegységek **alsó** felébe tartozik. Vadgazdálkodási jelentősége „**nincs**”.
Az állomány minőségének értékelése
A bírált csigákat tekintve a VGTE nem értékelhető a trófeák kis száma miatt. Minősége “**gyenge**”.
Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása
• A **Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** a szabad területen jelentett muflon létszám az 1988-2014 között növekedett (**+52%**). • A vadgazdálkodási tájegységben a muflon 2 vadgazdálkodási egységben fordul elő. Szabad területi állomány (100%). • A hasznosítás kezdetben nőtt, majd csökkent (+38%). A hasznosítási arány a jelentett létszám és a teríték változásainak megfelelően ingadozott. A hasznosítási arány esetlegesnek mondható. • A hasznosítás összetétele általában 30-50% kos, 20-50% jerke és 4-30% bárány volt. Következetesség az arányok alakulásában nem látható.
Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám
• Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 0 egyed • Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 50 egyed
Állománykezelési elvek/modellek
• Figyelembe véve a vadgazdálkodási tájegység adottságait és a muflon jellemző igényeit, a szabad területi létszám fenntartása nem indokolt. • Állományának szabad területi kezelését az állomány-csökkentési elveknek megfelelően célszerű meghatározni (nőivar és szaporulat erős csökkentése).
Élőhely-javítási javaslatok
Kifejezetten a muflon számára élőhelyfejlesztés nem javasolt.
A génmegőrzési kezelésű területek
Nincs ilyen.
Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása
A vadaskertek nyilvántartása a **Mellékletben** található.

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A vaddisznó a **Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegység**ben (402) "**nagyon jelentős**" vad. A tájegységek rangsorában a jelentett létszám (**5/52**) és a teríték (**12/52**) alapján is a **felső negyed**ben van. A vadgazdálkodási tájegységben állandósult magas vadkárok miatt a vaddisznó állományának jelentős csökkentése nem kerülhető el.

Az állomány minőségének értékelése

A vaddisznó trófeák minőségét nem értékeljük, mert egy erősen terjedő, jelentős kockázatokat hordozó vad esetében a minőség védelmének nincs alapja.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A **Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szabad területi jelentett létszáma 1998-2010 között emelkedett, azóta pedig csökken (**+45%**). A teríték szintén erősen nőtt, de 2009 óta az is csökken (**+79%**). A hasznosítási arány csak 2010 óta >100%, azaz az állomány növekedésének tartós megállítására esély sem volt. A tájegység többségében a teríték a 2-3 és >3 db/km^2 sűrűség közötti sűrűségű.
- Hasznosítási aránya nőtt, de mértéke a 2009-ig túl alacsony maradt. A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben a kanokhoz viszonyítva (17-24%) több kocát lőttek (20-30%), míg a süldő és malac lelövés általában 48-59% volt. Az előbbiből önmagában nézve nagyon alacsony a malacok részesedése (<11%) Az adatok arra utalnak, hogy a kocák lelövéseken belüli ekkora aránya mellett a szaporulat lövése (süldő+malac) nem elegendő a vaddisznó állománynövekedésének megakadályozására. **Állomány szabályozási tatalék a malacok nagyobb mértékű lövésében lenne.**
- Figyelembe véve a térített mezőgazdasági károk óriás növekedését (≈3X és **150 M** Ft) a vaddisznó állományának további növekedése elviselhetetlen teher.
- **Az eddigi hasznosítási gyakorlat nem volt eredményes, ezért a vaddisznólétszám csökkentése érdekében a lelövéseket a jövőben is magasan kell tartani és a koca- és malac kilövések minél magasabb arányát kell elérni.**

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 600 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 1500 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- **A vadgazdálkodási tájegységben a vaddisznó ismételt növekedését minden törvényes eszközzel akadályozni kell**, a szabad területi létszámát a következő 10 évben mintegy felére (40-60%) kell csökkenteni, amihez a következők szüksé-

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

gesek:

- **Az évente meghatározott lelövési tervek teljesítése, a nőivar és a szaporulat bármilyen védelmének megszüntetése.**
- Az irreális értékek korrekciójának biztosítása (ivar- és korcsoportok adatainak ellenőrizhető hitelessége). Ezért a tájegység szintjén egységes vadállomány-felmérési (monitorozási) és tervezési módszertan kidolgozása és bevezetése (pl. szinkronizált jelző rendszer kialakítása a vadgazdálkodási tájegységben).
- **Az éves tervben a meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva szükséges meghatározni.**
- A vadgazdálkodási egységek között a vadászati nyomás összehangolt ellenőrzése, hogy **a vaddisznót gyengébben hasznosító területek ne legyenek a visszatöltődés forrásai.**
- A **felülről nyitott** lelövési tervszámok alkalmazása, azaz a nőivar és a szaporulat lelövését nem szükséges felülről korlátozni. Az ezzel ellentétes belső szabályozás kizárása.
- A rendelkezésre álló adatok alapján a 100-150% hasznosítási arány jó esetben a szinten tartáshoz elegendő. 2017-től kezdődően az érzékelhető **állománycsökkentéshez tartósan >150% hasznosítási arányt szükséges fenntartani, legalább 3-5 év időtávban.**
- A teríték összetételét az állomány csökkentése érdekében úgy célszerű meghatározni, hogy **a kifejlett kocák lelövése meghaladja a kanokét és az összes lelövés >75%-a malac+süldő legyen.** A malacok lövése azért is fontos, mert ezzel megelőzhető a fiatal kori szaporodás a küszöbtesttömeg elérésekor.

Élőhely-javítási javaslatok

- Az állomány növelését célzó etetés kifejezetten káros és kerülendő.
- A tájegységben (402) a vaddisznó etetésének csak a vadászat megkönnyítése (szórók), illetve a károsított területektől való elvonás lehet a célja; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. A szórók és etetők helyét úgy kell megválasztani, hogy a takarmányozás a természeti vagy gazdasági értékekben a kár veszélyét ne növelje.
- Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a vaddisznó fajra jellemző igényeihez igazodjanak. A vadföldművelés tényleges céljának elérését (természetes táplálékok javítás, hasznosítás növelése, vadkár csökkentése) értékelni, és a befektetett költségek megtérülését elemezni szükséges.
- Szükséges a vadhatás-monitoring rendszeres alkalmazása. A károsítás és a túrás mértékének és mintázatának rendszeres felmérésével a hasznosítás mennyiségének és tér-időbeli eloszlásának tervezése és megvalósítása az élőhelyen mérhető paraméterekhez igazítható.

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Apróvadgazdálkodás

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Külső-somogyi vadgazdálkodási tájegységben** a mezei nyúl "**kis jelentőségű**" vadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatban a jelentett létszám (46/52) és a teríték (41/52) alapján is az alsó negyedben helyezkedik el, szórványos előfordulása és terítéke miatt nincs vadászati jelentősége.

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány 895-ről 1108-ra változott és állandósult.
- A hasznosítás (46-ról 205-re) és a hasznosítási arány (5.1%-ról 18.5%-ra) növekszik, de alacsony szintű.
- Befogás nincs, a lelövés csökkent, kizárólagos a fegyveres vadászat.

Állománykezelési elvek/modellek

- A mezei nyúl gazdálkodásban az alacsony hasznosítási ráta miatt nem veszélyeztetik a gazdálkodók a nyúl állományt. A magasabb populációsűrűségű területeken, ahol jelentősebb mezőgazdasági területrész található a vadgazdálkodási egység területén javasolt egy elfogadott létszámbecslési módszer (éjszakai reflektoros létszámbecslés) használata tavasszal és ősszel, a vadászatok megkezdése előtt. Ezek alapján meg lehet tervezni a hasznosítandó mennyiséget egy hasznosítási modell segítségével: a Kovács-Heltay modell vagy a SZIE VMI modellje alkalmazható. Az éjszakai reflektorozás az őz állomány becslése szempontjából, vagy a vaddisznók mozgásának felmérésére is alkalmas.
- Ezeken a vadgazdálkodási egységeken a tervezett mennyiség nagyobb részét október-november hónapokban kellene elejteni. Az élő nyúl befogásának nincs alapja, ezért továbbra is csak fegyveres vadászat folytatható.
- A mezei nyúl szempontjából a róka lehet jelentős ebben a tájegységben, bár nem látszik összefüggés a lelövések között. A vaddisznó állománya magas és folyamatosan nő a térségben, amit a jelentősen megnőtt mezőgazdasági vadkár is mutat. Az erdősült területek magas aránya miatt ez valószínűleg nem is fog lecsökkenni. A vaddisznó állományának csökkentése azonban szükséges ott, ahol még jelentősebb mezei nyúl populáció van, hogy ez a negatív hatás is csökkenjen, ezzel is segítve a nyúl állományának növekedését. Amikor több vaddisznót ejtettek el, akkor több mezei nyulat is.

Élőhely-javítási javaslatok

- Az élőhelyi beavatkozások jellemzően a nagyvadfajok érdekében történhetnek. Kifejezetten a mezei nyúl számára élőhely-fejlesztés nem várható, de a nagyvadfajok érdekében végzett beavatkozások a nyúl számára is lehetnek hasznosak.
- A szántóterületek aránya (51%) nem túl magas, viszont az erdős részeken a vadföld gazdálkodással a nyúlnak is kedvezhetnek, amennyiben pillangós legelő keverékeket alkalmaznak, ami a gímszarvasnak és az őznek is kedvező. Ugyanakkor mivel a KAP Zöldítés mindenhol kötelező, ezért ezeket ki lehet használni a mezei nyúl érdekében.
- Az agrárkörnyezet-gazdálkodási programok zöldugar kezelésére vonatkozó szabályok a mezei nyúl élőhely kezelése során is alkalmazhatók, ahogy a kaszálás szabályai a vadlegelőkön és egyéb füves élőhelyeken is alkalmazhatók.

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai
• Ha az élőhelyfejlesztés nem lehetséges, akkor a kiegészítő takarmányozás során a vadgazdálkodási egységek területén nyáron a mezei nyúl érdekében is ki kellene rakni lédús takarmányt az aratást megelőzően, majd utána is. Ezek a takarmányrépa, tarlórépa, cukorrépa, sárgarépa, káposztafélék, kukorica szilázs. A lédús takarmányokon túl a jó minőségű lucerna- és réti széna kijuttatásáról is lehetne gondoskodni. Mivel ezt a nagyvad takarmányozása érdekében úgyis megteszik a vadgazdálkodók, kirakhatnak ebben az időszakban úgy, hogy azt a nyúl is fel tudja venni. Az etetőhelyeket egymástól 100-150 méter távolságban érdemes kialakítani a szegélyvegetációkban.
Ragadozók állománykezelése
• A róka állomány korlátozás a legfontosabb a mezei nyúl szempontjából itt is, legalábbis azokon a vadgazdálkodási egységeken, ahol még jelentősebb nyúl állomány van, mert ott még megtérülhet a befektetés, bár a róka gyérítése vadegészségügyi szempontból mindenhol fontos lenne, még a nagyvadas területeken is. Legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1.5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről. • A kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani, hiszen a kóbor kutyák a nagyvadra is veszélyt jelenthetnek, a macskák pedig szintén vadegészségügyi okokból is gyérítendők. Lásd a ragadozókra vonatkozó részt.

A fácángazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Külső-Somogyi** vadgazdálkodási tájegységben a fácán "**kis jelentőségű**" apróvadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatában a jelentett állomány (42/52) és a hasznosítás (42/52) alapján is az alsó negyedben helyezkedik el, szórványos előfordulása és terítéke miatt nincs vadászati jelentősége.
A vadászatra jogosultnak kell eldönteni, hogy a fácán jelentőségét vadászati-vadgazdálkodási szempontból akarja-e növelni. Ehhez ugyanis elengedhetetlen a fácán kibocsátás kedvezőtlen hatásainak csökkentése, a fácán élőhelyének fejlesztése érdekében a földtulajdonosokkal való egyezkedés a zöldítés lehetőségeiről, ill. a ragadozók és a vaddisznó állományainak megfelelő mértékű szabályozása.

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány csökkenő (-30.3%).
- A hasznosítás mértéke csökkenő (-72%); a jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás összességében csökkenő (65% → 26.1%; -59.7%); a kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás szélsőségesen ingadozó (26.3-1510%).
- A kibocsátott fácánok száma drasztikusan csökkenő, a kibocsátás szinte teljesen megszűnt (9 ezer → 100; -98.9% csökkenés); a kibocsátás mértéke az első ciklus első felében a jelentett állomány méreténél több mint kétszer nagyobb lehetett, de utána szinte teljesen lenullázódott; a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás ingadozó (jellemzően 0-25% között, kivéve 2005-ben, ahol 63.2% volt), az alacsony teríték méretek miatt valószínűleg a 2005-ös kiugró éven kívül nem állt fenn a szabadterületi állomány túlhasznosításának veszélye.

Állománykezelési elvek/modellek

- A fácángazdálkodás tervezéséhez a következő változókról szükséges helyi, vagy egyéb vizsgálatokból felhasználható információ: a költő felnőtt madarak (törzsállomány) márciusi száma; a felnevelt szaporulat száma a felnevelés végéig; a populáció szeptemberi száma; elejtett egyedek száma (tyúk, kakas külön). Amennyiben kibocsátás történik, akkor a kibocsátott fácánok megtérülési aránya a kibocsátáskor jelölt fácánok alapján.
- A hasznosítási tervet a felnevelt szaporulatra (szabadterületi állomány) és a kibocsátott fácánok várható megtérülése (korábbi évek adatai) alapján elkülönítve célszerű megtervezni. A kibocsátott fácánok és a vad származású fácánok nem egyenértékűek.
- A szabadterületi vad állományra gyakorolt vadászati nyomás maradjon 25-40% alatt. Az őszi populációból a kakasok akár 75%-os, míg a tyúkok max. 20%-os hasznosítása biztosíthatja a fenntartható hozamot, de vegyes kibocsátások esetén a tyúkok hasznosítása ilyen mértékben sem ajánlott. A tojók hasznosítását célszerűbb kerülni, mivel a fácánállomány legértékesebb részét a szaporulatot biztosító életképes tyúkok alkotják.
- Javasolt, hogy alapvetően csak kakasok kerüljenek kibocsátásra, amivel a vad tyúkokra a visszavadászás során gyakorolt járulékos vadászati nyomás csökkenthető, ill. a jobb szaporodási teljesítményt nyújtó vad tyúkpopulációt sem

A fácángazdálkodás alapvonalai
hígítják fel a kibocsátott tyúkok. A ragadozók csoportosulási válaszának elkerülése érdekében a kiscsoportos kihelyezést kellene előtérbe helyezni. • A kibocsátott egyedeket szükséges megjelölni (megfelelő minőségű lábgyűrű, szárnyjelölő), hogy a visszavadászási arány és a vad fácánokra gyakorolt vadászati nyomás mérhető legyen.
Élőhely-javítási javaslatok
• Javasolt – lehetőség szerint – minél nagyobb arányban olyan területek kialakítása, ahol a fészkelési időszakban nem, vagy alig folyik olyan tevékenység, amely a fészkelést akadályozná. Ilyenek: őszi búza és árpa, tritikále, rozs, vadföld és ugar. Kedvezőnek tekinthető még: repce, borsó, vörös here, bíborhere, mézontófű. • Fontos a fás, cserjés vegetációk megfelelő területaránya is. Javasolható a bodza, a kökény, gyepűrózsa jelenléte, illetve az ilyen növényzetű foltok, sávok megőrzése. • Alapvető a fészkelőhelyek védelme vagy kialakítása, elsősorban füves élőhelyek és pillangós zöldtakarmánynövények tábláinak biztosításával. • Természetbarát kaszálási módszereket kell alkalmazni a fészkelőhelyeken (fészkelési időt elkerülő munkálatok, alternáló kasza és vadriasztó lánc használata, bentről kifelé és lassú haladás, max. 3 m munkaszélesség, búvósáv-rendszer meghagyása). • Gyom- és rovartáplálék biztosítása szükséges a szegélyvegetáció védelmével. • Téli túlélést vadföldekkel (1-3 ha/100 ha; kelkáposzta, lenmag, gabonafélék, köles, repce, esetleg kukorica és cirok), gabonafélék önetetőből történő etetésével (1 db/ha) segíteni kell.
Ragadozók állománykezelése
• A róka állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1.5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről az év első felére koncentrálva. • A fácán fészkelőterületein a borz állományának csökkentéséhez 0.7-es gyérítési rátát kell elérni. • Az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdázás javasolt. • A fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is fontos a fácán szaporodási időszakában, így szükséges lehet engedélyt kérni az idényen kívüli vadászatukhoz és csapdázásukhoz. • A kóbor kutyák és macskák jelenlétét is minimálisra kell szorítani a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával. Az apróvad szempontjából a macskák hatását általában alulértékelik. • A növekvő vaddisznó állomány szabályozása is alapvető lehetséges fészekpredációjuk csökkentése miatt.

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
Az állomány számszerű hasznosításának és területi megoszlásának értékelése
• **Külső-Somogyi vadgazdálkodási tájegység (402):** • **Üregi nyúl**: Vadászati jelentősége nincs a tájegységben. • **Fogoly**: Vadászati jelentősége nincs a tájegységben. • **Tőkés réce**: Terítéke a felsorolt vadfajokhoz képest magasabb jelentőséggel bír. • **Nyári lúd**: A rendelkezésre álló adatok alapján helyzete még nem megítélhető. • **Vetési lúd**: Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Nagy lilik**: Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Kanadai lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Nílusi lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Szárcsa**: Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Örvös galamb**: Terítéke elhanyagolható. • **Balkáni gerle**: Terítéke a felsorolt vadfajokhoz képest magasabb jelentőséggel bír.
Állománykezelési elvek/modellek

• Jogszabályban meghatározott korlátozások (2016. júniusi állapot szerint):
  • Fogoly a vadászati idényben azokon a vadászterületeken vadászható, ahol az adott vadászati évben legalább 500 példány fogoly kibocsátása történt, a vadászati hatóság által a vad zárttéri tartásáról és kibocsátásáról adott engedélyben foglaltak szerint. Az engedélyben meg kell határozni a kibocsátás feltételeit, a hasznosítás mértékét, mely legfeljebb negyven százalék lehet, továbbá a vadászat kibocsátóhelytől mért körzetét.
  • Tőkés récére augusztus 15-től augusztus 31-ig kizárólag húzáson és a vízparttól – azaz a vízzel borított terület és a szárazföld találkozásától – számított 50 méteren kívül szabad vadászni. Tőkés récéből és szárcsából naponta, személyenként összesen legfeljebb nyolc darab ejthető el. Tenyésztett tőkés réce tilalmi időben is napi terítékkorlátozás nélkül lőhető.
  • Nyári lúdból, vetési lúdból és nagy lilikből naponta, személyenként összesen

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
legfeljebb hat darab ejthető el, melyből a nyári ludak száma nem lehet több kettőnél. • Az elejtett kanadai lúdról és nílusi lúdról fotódokumentációt kell készíteni, melyet meg kell küldeni a Nyugat-Magyarországi Egyetemnek. Az elejtett példányt a fotódokumentáció elküldését követő két munkanapig meg kell őrizni. • Az egyéb hasznos apróvadfajok védelme érdekében a ragadozó fajokkal kapcsolatos vadgazdálkodási tevékenységeket a tájegységi terv *"A ragadozógazdálkodás alapvonalai"* c. részében leírtak alapján javasolt végrehajtani. • A fogoly és/vagy a tőkésréce kibocsátása esetén a kibocsátott egyedek jelölése javasolt.
Élőhely-javítási javaslatok
A Külső-Somogyi vadgazdálkodási tájegységben az egyéb hasznos apróvadfajok közül tőkés récének és a balkáni gerlének van valamennyi szerepe, a többi egyéb hasznos apróvadfaj terítéke elhanyagolható. A balkáni gerle élőhelyi (táplálkozási) igényeit alapvetően a mezőgazdasági élőhelyek biztosítják. A tőkés réce megtartását elősegíti, ha az alacsonyabban fekvő részeken, hosszabb-rövidebb ideig a csapadékvíz visszatartására törekszünk. A gabona és pillangós növényekből álló vadföldek megfelelőek a tőkés réce számára is, és ezek kialakítása az esetleges kibocsátó helyek közelében is megfontolásra javasolt. Egyebekben a mezei nyúl gazdálkodás során leírt élőhely- és vadföldgazdálkodási javaslatok az egyéb hasznos apróvadfajok számára is kedvezőbb élőhelyi környezetet teremtenek. Későbbi esetleges fogoly kibocsátás esetén fontos, hogy az érintett területeken megfelelő (felülről takaró, oldalra kilátást biztosító) és a tél folyamán is védelmet adó búvóhelyek kerüljenek kialakításra.

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

Az állományok számszerű csökkentésének és a területi megoszlás értékelése

- **Róka:** A **Külső-Somogyi vadgazdálkodási tájegység (402)** legfontosabb ragadozója. Állománya csak akkor befolyásolható, ha a tájegység egészében egységes szemlélettel és megfelelő intenzitással gyérítik. Megfelelő célkitűzés lehet a kevésbé erőteljes vadászati nyomást gyakorló vadgazdálkodási egységek felzárkóztatása a tájegységben szórványosan tapasztalható kiemelkedő terítéksűrűséghez (> 2 pld./km^2).
- **Borz:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Aranysakál:** Állományváltozását tájegységi szinten nyomon kell követni. Állományának jelentős növekedése esetén a gyérítést és a szükséges élőhelyi kezeléseket tájegységi szinten kell elvégezni.
- **Nyest:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Házi görény:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Pézsmapocok:** Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nyestkutya:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Mosómedve:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Kóbor kutya:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Kóbor macska:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Dolmányos varjú:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szarka:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szajkó:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben a mezei nyúl és a fácán terítéke az alsó, az őzé az átlag alatti, míg a

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

gímé és a vaddisznóé az átlag feletti negyedbe tartozik. A tájegység ragadozó fajaival való gazdálkodást ennek megfelelően kell tervezni és végrehajtani.

- A Külső-Somogyi vadgazdálkodási tájegység legfontosabb ragadozó faja a róka. Állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1,5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia. Lehetőleg meg kell akadályozni, hogy a szukák lefialjanak. Az ennek ellenére keletkezett fialó kotorékokat kiásással kell megszüntetni. A süldő rókák már nem hagyhatják el a kotorékot - a gabona tarlókon való vadászat a süldő rókákra, már nem csökkenti az apróvadfajok szaporulatában a kártételt. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdák alkalmazása egyaránt javasolt.
- A borz állományának stabilizálásához (a további növekedés megakadályozásához) 0,5, állományának csökkentéséhez 0,7-es gyérítési rátát kell elérni. Állománycsökkentése elsősorban a fácán fészkelő területein indokolt. Szükség esetén, idényen kívüli vadászati engedélyt kell kérni a vadászati hatóságtól. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett, a kotorékhoz kötött vadászati módok és a csapdázás javasolt. Nagyvadas területeken a borz állománycsökkenése nem kell, hogy gazdálkodási cél legyen.
- A fészkelő helyek környezetében, a kistestű menyétfélék (nyest, görény) csapdázása és szükség esetén a vándorpatkány csapdázása javasolt. Ugyanezeken a területeken fontos a fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is.
- A vadászterületeken a kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani. Az élvefogó csapdák alkalmazása e fajok esetében kifejezetten hatékony és egyben a felesleges konfliktus lehetőségeket is csökkenti.
- A tájegységben az aranysakál a róka és a borz után a harmadik legfontosabb emlős ragadozó. Állomány növekedése legalább a 2-es gyérítési ráta elérésével korlátozható. A vadászterületeken zsigerek nem maradhatnak kint, és sebzett vadat is a lehető leghamarabb fel kell találni. Vadászati módjai a csapdázás és az egyéni fegyveres vadászat.

4. Mellékletek

- **A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe**
- **A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke**
- **A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján**
- **A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei**
- **Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai**

A 402 számú vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási egységei

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2018

Készült: 2018.08.23.
A vadgazdálkodási egységek határvonalainak pontosítása még folyamatban van.

A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke

VGTE	Megye	Kód	Név	Telephely	Város	Közterület	Isz.
402	14	350450	FT. és Természetbarátok Látrányi Vadász Egy.	Látrány	Látrány	Alkotmány u. 200.	8681
402	14	350550	Best Of Balaton Vadásztársaság	Szólád	Szólád	Őszödi u. 27/4.	8625
402	14	350560	Völgyhíd Vadásztársaság	Szólád	Szólád	Őszödi u. 27/4.	8625
402	14	350650	Balatonkiliti Vadásztársaság	Siófok	Siófok	Ságvári u. 1.	8600
402	14	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Kaposvár	Kaposvár	Bajcsy-Zs. u. 21.	7400
402	14	350720	Somogyi Orion Vadásztársaság	Kánya	Kánya	Fő u. 116.	8667
402	14	350730	Revír Vadásztársaság	Siófok	Siófok	Szent László u. 41.	8600
402	14	350850	Sióvölgye Földtulajdonosi Vadászegyesület	Siófok	Siófok	Estike u. 12.	8600
402	14	350860	Hetye-Völgye Földtulajdonosi Ve.	Siófok	Siófok	Holdkő u. 4.	8600
402	14	350950	Tengődi Diana Vadásztársaság	Siófok	Siófok	Szent László u. 41.	8600
402	14	351050	Bedegkéri Nimród Vadásztársaság	Tab	Tab	Mártírok u. 15/A.	8660
402	14	351060	Tabi Hubertus Vadásztársaság	Tab	Tab	Mártírok u. 15/A.	8660
402	14	351150	Kossuth Vadásztársaság Karád	Karád	Karád	Vasútállomás Vadászház	8676
402	14	351250	Karádi Mg. Zrt.	Karád	Karád	Hársfa u. 2.	8676
402	14	351350	Bonnyai Vadásztársaság Egyesület	Látrány	Látrány	Alkotmány u. 200.	8681
402	14	351410	Tuskósi Vadászegyesület	Somogybabod	Somogybabod	Május 1. u. 17.	8684
402	14	352550	Lánka Vadásztársaság Egyesület	Siófok	Siófok	Bláthy O. u. 34. I. em. 4.	8600
402	14	352650	Törökkoppányi Íjász Vadásztársaság	Törökkoppány	Törökkoppány	Ady Endre u. 8/A.	7285

A gímszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	46.8	49	AN	45.0	50	AN			
102	Maros-csongrádi	42.0	41	AN	41.0	40	AN			
103	Békési	40.0	39	ÁAN	40.0	39	ÁAN			
104	Szarvasi	42.8	44	AN	43.3	45	AN			
105	Körös-berettyói	33.0	33	ÁAN	33.0	33	ÁAN	31.7	34	AH
106	Nagykunsági	46.5	48	AN	45.0	49	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	37.0	37	ÁAN	37.8	37	ÁAN	13.0	12	FH
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	42.5	43	AN	43.8	46	AN			
109	Nyírségi	34.0	34	ÁAN	33.8	34	ÁAN	37.0	37	AH
110	Felső-tiszavidéki	28.3	28	ÁAN	31.5	32	ÁAN	18.3	18	KH
111	Tiszamenti	44.0	45	AN	43.0	44	AN			
112	Sárrét-bihari	44.5	47	AN	44.0	47	AN			
201	Börzsöny-gödöllői	13.0	15	ÁFN	13.3	14	ÁFN	27.5	31	AH
202	Nógrád-cserháti	19.5	19	ÁFN	18.3	17	ÁFN	26.0	28	AH
203	Bükki	16.0	16	ÁFN	18.5	18	ÁFN	32.0	35	AH
204	Cserehát-aggteleki	21.5	21	ÁFN	25.3	25	ÁFN	22.3	24	KH
205	Bükkalja-taktaközi	39.5	38	ÁAN	37.8	38	ÁAN	36.0	36	AH
206	Zemplén-bodrogközi	24.5	25	ÁFN	25.8	27	ÁAN	19.3	20	KH
301	Pesti-síksági	31.5	31	ÁAN	30.8	31	ÁAN	14.3	14	KH
302	Észak-bácskiskuni	35.0	35	ÁAN	35.3	35	ÁAN	38.0	38	AH
303	Illancs-bugaci	16.3	17	ÁFN	20.3	21	ÁFN	15.8	15	KH
304	Közép-bács-kiskuni	29.3	30	ÁAN	30.8	30	ÁAN	26.0	29	AH
305	Alsó-tiszamenti	36.8	36	ÁAN	36.3	36	ÁAN	30.0	33	AH
306	Kiskunsági	42.0	42	AN	42.0	42	AN			
307	Közép-pesti	41.3	40	AN	42.8	43	AN			
308	Tápió-vidéki	47.3	51	AN	45.0	52	AN			
309	Jászsági	47.0	50	AN	45.0	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.3	46	AN	41.0	41	AN			
311	Tisza-tói	47.3	52	AN	44.0	48	AN			
401	Mezőföldi	32.3	32	ÁAN	30.0	29	ÁAN	16.0	16	KH
402	Külső-somogyi	11.8	13	FN	12.3	12	FN	7.0	6	FH
403	Kapos-tolnai	25.3	26	ÁFN	22.5	22	ÁFN	26.3	30	AH
404	Zselic-közép-somogyi	19.8	20	ÁFN	19.0	20	ÁFN	9.5	8	FH
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	3.3	2	FN	4.5	3	FH
406	Mecseki	7.3	5	FN	7.0	6	FN	8.3	7	FH
407	Dél-baranyai ártéri	9.3	8	FN	13.5	15	ÁFN	2.8	1	FH
408	Tolnai-hegyháti	2.0	2	FN	3.3	3	FN	6.0	5	FH
409	Gemenci	28.8	29	ÁAN	26.8	28	ÁAN	12.3	11	FH
410	Dél-balatoni	8.3	7	FN	5.0	5	FN	9.5	9	FH
501	Hanság-mosoni	24.0	23	ÁFN	22.8	23	ÁFN	21.3	23	KH
502	Vas-soproni-síksági	12.3	14	ÁFN	9.8	9	FN	24.5	27	AH
503	Alpokaljai	16.5	18	ÁFN	9.8	10	FN	19.5	21	KH
504	Rába-menti-kemenesháti	6.3	4	FN	3.3	4	FN	18.8	19	KH
505	Zalai-dombsági	10.5	11	FN	7.8	7	FN	3.0	2	FH
506	Zala-kisbalatoni	10.3	10	FN	10.3	11	FN	5.5	4	FH
507	Bakonyi	2.8	3	FN	3.0	1	FN	13.3	13	FH
508	Marcal-medencei	9.5	9	FN	9.8	8	FN	10.3	10	FH
509	Bakonyalja-komáromi	24.3	24	ÁFN	25.0	24	ÁFN	28.0	32	AH
510	Vértes-hegységi	7.3	6	FN	13.3	13	FN	24.3	26	KH
511	Velencei	26.3	27	ÁAN	25.5	26	ÁFN	23.0	25	KH
512	Dunazugi	11.5	12	FN	13.8	16	ÁFN	17.5	17	KH
513	Balaton-felvidéki	21.5	22	ÁFN	18.5	19	ÁFN	20.0	22	KH

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | felső harmad **FH** | középső harmad **KH**

átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN** | alsó harmad **AH**

A dámszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Terítéк	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	43.0	45	AN	40.8	43	AN			
102	Maros-csongrádi	42.3	44	AN	41.0	45	AN			
103	Békési	14.0	10	FN	11.8	10	FN	11.5	10	AF
104	Szarvasi	31.8	31	ÁAN	33.0	34	ÁAN			
105	Körös-berettyói	3.5	3	FN	3.8	4	FN	5.0	3	FF
106	Nagykunsági	44.5	49	AN	41.5	50	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	14.5	12	FN	8.5	8	FN	6.0	4	FF
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobág	35.8	37	ÁAN	35.3	36	ÁAN			
109	Nyírségi	27.3	28	ÁAN	32.3	32	ÁAN		NÉ	NÉ
110	Felső-tiszavidéki	19.0	18	ÁFN	20.5	20	ÁFN	9.7	9	AF
111	Tiszamenti	18.3	17	ÁFN	19.0	19	ÁFN		NÉ	NÉ
112	Sárrét-bihari	39.8	42	AN	35.8	38	ÁAN			
201	Börzsöny-gödöllői	30.5	29	ÁAN	28.8	29	ÁAN		NÉ	NÉ
202	Nógrád-cserháti	20.8	23	ÁFN	15.3	14	ÁFN		NÉ	NÉ
203	Bükki	33.8	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN			
204	Cserehát-aggteleki	45.0	51	AN	40.8	44	AN			
205	Bükkalja-taktaközi	35.0	36	ÁAN	35.8	37	ÁAN			
206	Zemplén-bodrogközi	39.3	41	AN	41.3	46	AN			
301	Pesti-síksági	31.5	30	ÁAN	32.8	33	ÁAN			
302	Észak-bácskiskuni	24.3	26	ÁFN	28.3	28	ÁAN		NÉ	NÉ
303	Illancs-bugaci	38.5	39	ÁAN	40.3	42	AN			
304	Közép-bács-kiskuni	7.5	6	FN	9.0	9	FN	7.3	6	FF
305	Alsó-tiszamenti	20.3	21	ÁFN	25.5	25	ÁFN		NÉ	NÉ
306	Kiskunsági	43.5	46	AN	41.3	47	AN			
307	Közép-pesti	4.3	5	FN	6.5	6	FN	16.0	13	AF
308	Tápió-vidéki	37.3	38	ÁAN	39.3	41	AN			
309	Jászsági	44.8	50	AN	41.5	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	45.0	52	AN	41.5	52	AN			
311	Tisza-tói	43.8	47	AN	41.5	48	AN			
401	Mezőföldi	41.0	43	AN	35.8	39	ÁAN			
402	Külső-somogyi	9.3	8	FN	8.3	7	FN	9.0	8	AF
403	Kapos-tolnai	4.0	4	FN	3.5	3	FN	6.3	5	FF
404	Zselic-közép-somogyi	16.0	14	ÁFN	12.8	12	FN	16.7	14	AF
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	2.0	1	FN	12.8	11	AF
406	Mecseki	18.0	16	ÁFN	17.8	17	ÁFN		NÉ	NÉ
407	Dél-baranyai ártéri	24.5	27	ÁAN	23.8	24	ÁFN		NÉ	NÉ
408	Tolnai-hegyháti	1.8	2	FN	2.0	2	FN	7.5	7	FF
409	Gemenci	39.0	40	AN	38.5	40	AN			
410	Dél-balatoni	20.0	20	ÁFN	22.5	23	ÁFN			
501	Hanság-mosoni	44.0	48	AN	41.5	49	AN			
502	Vas-soproni-síksági	14.0	11	FN	22.0	22	ÁFN			
503	Alpokaljai	19.8	19	ÁFN	14.5	13	FN			
504	Rába-menti-kemenesháti	22.8	25	ÁFN	26.0	26	ÁFN			
505	Zalai-dombsági	32.0	32	ÁAN	26.0	27	ÁAN			
506	Zala-kisbalatoni	33.5	33	ÁAN	34.8	35	ÁAN			
507	Bakonyi	15.3	13	FN	15.5	15	ÁFN	14.3	12	AF
508	Marcal-medencei	16.0	15	ÁFN	15.8	16	ÁFN		NÉ	NÉ
509	Bakonyalja-komáromi	21.5	24	ÁFN	21.0	21	ÁFN		NÉ	NÉ
510	Vértes-hegységi	10.0	9	FN	12.3	11	FN		NÉ	NÉ
511	Velencei	8.3	7	FN	4.8	5	FN	3.3	2	FF
512	Dunazugi	20.3	22	ÁFN	18.3	18	ÁFN	2.0	1	FF
513	Balaton-felvidéki	34.5	35	ÁAN	31.0	30	ÁAN			

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

FF
felső fél
FF

AF
alsó fél
KH

NÉ
Nem értékelhető
NÉ
>30 bemutatott trófea

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

Az őz állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Terítéken	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	8.8	6	FN	14.5	10	FN	5.3	4	FN
102	Maros-csongrádi	10.5	10	FN	13.5	8	FN	12.3	12	FN
103	Békési	10.3	9	FN	25.3	24	ÁFN	6.0	5	FN
104	Szarvasi	12.5	12	FN	22.8	18	ÁFN	4.5	3	FN
105	Körös-berettyói	4.5	1	FN	10.5	6	FN	8.8	8	FN
106	Nagykunsági	23.5	25	ÁFN	28.0	27	ÁAN	7.0	6	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	16.0	15	ÁFN	36.3	39	ÁAN	11.0	10	FN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	28.0	28	ÁAN	46.8	51	AN	1.8	1	FN
109	Nyírségi	11.0	11	FN	28.5	28	ÁAN	10.8	9	FN
110	Felső-tiszavidéki	16.5	18	ÁFN	30.0	34	ÁAN	15.8	17	ÁFN
111	Tiszamenti	16.3	16	ÁFN	31.0	35	ÁAN	13.0	14	ÁFN
112	Sárrét-bihari	37.5	38	ÁAN	47.3	52	AN	3.3	2	FN
201	Börzsöny-gödöllői	47.3	50	AN	29.3	31	ÁAN	34.5	34	ÁAN
202	Nógrád-cserháti	51.8	52	AN	36.8	42	AN	37.3	37	ÁAN
203	Bükki	42.8	43	AN	36.3	40	AN	38.5	40	AN
204	Cserehát-aggteleki	46.8	48	AN	46.3	50	AN	27.8	26	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	43.0	44	AN	45.8	49	AN	25.5	25	ÁFN
206	Zemplén-bodrogközi	41.3	41	AN	37.0	43	AN	29.3	29	ÁAN
301	Pesti-síksági	45.0	47	AN	44.5	48	AN	37.5	38	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.0	31	ÁAN	32.8	37	ÁAN	28.5	28	ÁAN
303	Illancs-bugaci	17.3	19	ÁFN	22.5	17	ÁFN	24.5	23	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	21.3	20	ÁFN	23.8	19	ÁFN	37.5	39	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	13.8	13	FN	5.8	4	FN	15.3	15	ÁFN
306	Kiskunsági	23.5	26	ÁFN	20.3	15	ÁFN	22.0	21	ÁFN
307	Közép-pesti	28.0	29	ÁAN	14.8	11	FN	35.3	35	ÁAN
308	Tápió-vidéki	36.0	37	ÁAN	28.5	29	ÁAN	20.8	18	ÁFN
309	Jászsági	22.3	23	ÁFN	24.3	23	ÁFN	7.5	7	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	22.8	24	ÁFN	20.3	14	ÁFN	12.8	13	ÁFN
311	Tisza-tói	21.3	21	ÁFN	36.8	41	AN	11.8	11	FN
401	Mezőföldi	31.8	32	ÁAN	43.8	47	AN	22.3	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	35.8	35	ÁAN	29.5	32	ÁAN	43.5	45	AN
403	Kapos-tolnai	8.5	5	FN	30.0	33	ÁAN	35.3	36	ÁAN
404	Zselic-közép-somogyi	30.8	30	ÁAN	29.3	30	ÁAN	39.5	41	AN
405	Belső-somogyi	35.8	36	ÁAN	27.5	26	ÁFN	47.8	50	AN
406	Mecseki	32.0	34	ÁAN	23.8	20	ÁFN	41.5	42	AN
407	Dél-baranyai ártéri	21.8	22	ÁFN	37.5	44	AN	20.8	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	7.5	3	FN	20.8	16	ÁFN	43.0	44	AN
409	Gemenci	6.3	2	FN	24.0	21	ÁFN	28.3	27	ÁAN
410	Dél-balatoni	38.0	39	ÁAN	35.3	38	ÁAN	44.3	46	AN
501	Hanság-mosoni	8.3	4	FN	3.0	2	FN	30.8	30	ÁAN
502	Vas-soproni-síksági	9.5	8	FN	2.0	1	FN	32.3	33	ÁAN
503	Alpokaljai	31.8	33	ÁAN	8.0	5	FN	45.0	48	AN
504	Rába-menti-kemenesháti	39.0	40	AN	10.5	7	FN	51.5	52	AN
505	Zalai-dombsági	43.3	45	AN	13.5	9	FN	49.5	51	AN
506	Zala-kisbalatoni	43.3	46	AN	24.0	22	ÁFN	44.5	47	AN
507	Bakonyi	41.3	42	AN	14.8	12	FN	47.3	49	AN
508	Marcal-medencei	16.3	17	ÁFN	3.5	3	FN	20.8	20	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	13.8	14	ÁFN	15.0	13	FN	24.5	24	ÁFN
510	Vértes-hegységi	9.0	7	FN	26.0	25	ÁFN	31.0	31	ÁAN
511	Velencei	26.8	27	ÁAN	32.3	36	ÁAN	15.5	16	ÁFN
512	Dunazugi	46.8	49	AN	42.5	46	AN	31.5	32	ÁAN
513	Balaton-felvidéki	51.3	51	AN	42.3	45	AN	42.5	43	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A muflon állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás							
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang
101	Tiszazugi								
102	Maros-csongrádi								
103	Békési								
104	Szarvasi								
105	Körös-berettyói								
106	Nagykunsági								
107	Hajdúsági Erdőspuszták								
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy								
109	Nyírségi	20.0	21	AF	14.0	16	AF		
110	Felső-tiszavidéki								
111	Tiszamenti								
112	Sárrét-bihari								
201	Börzsöny-gödöllői	7.8	8	FF	7.0	7	FF	7.5	2
202	Nógrád-cserháti	5.8	6	FF	4.0	4	FF	5.0	5
203	Bükki	2.5	2	FF	3.0	3	FF	2.5	6
204	Cserehát-aggteleki	15.0	17	AF	15.3	15	AF		
205	Bükkalja-taktaközi								
206	Zemplén-bodrogközi	3.0	3	FF	2.5	1	FF	2.8	7
301	Pesti-síksági	13.5	12	AF	12.0	11	FF		
302	Észak-bácskiskuni								
303	Illancs-bugaci								
304	Közép-bács-kiskuni								
305	Alsó-tiszamenti								
306	Kiskunsági								
307	Közép-pesti								
308	Tápió-vidéki								
309	Jászsági								
310	Mátra-alja-dél-hevesi	12.5	11	FF	16.0	19	AF		
311	Tisza-tói	18.5	20	AF	19.0	22	AF		
401	Mezőföldi								
402	Külső-somogyi	14.5	16	AF	14.0	14	AF		
403	Kapos-tolnai								
404	Zselic-közép-somogyi	13.5	13	AF	16.3	18	AF		
405	Belső-somogyi	18.0	19	AF	18.0	20	AF		
406	Mecseki	20.5	22	AF	20.0	21	AF		
407	Dél-baranyai ártéri								
408	Tolnai-hegyháti								
409	Gemenci								
410	Dél-balatoni								
501	Hanság-mosoni								
502	Vas-soproni-síksági	14.3	15	AF	16.0	17	AF		
503	Alpokaljai	10.8	10	FF	10.5	10	FF		
504	Rába-menti-kemenesháti								
505	Zalai-dombsági								
506	Zala-kisbalatoni	8.5	9	FF	8.8	8	FF		
507	Bakonyi	3.0	4	FF	4.3	5	FF	4.1	3
508	Marcal-medencei	13.8	14	AF	12.3	12	AF		
509	Bakonyalja-komáromi	16.3	18	AF	13.5	13	AF		
510	Vértes-hegységi	4.8	5	FF	5.0	6	FF	5.0	4
511	Velencei	7.5	7	FF	9.5	9	FF		
512	Dunazugi	2.3	1	FF	2.8	2	FF	1.9	1
513	Balaton-felvidéki								

felső fél
FF

alsó fél
AF

>30 bemutatott trófea

A vaddisznó állományának és terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Átlag rangpont / rang / besorolás					
		Jelentett	Rang		Terítek	Rang	
101	Tiszazugi	49.3	49	AN	47.5	46	AN
102	Maros-csongrádi	48.8	47	AN	48.5	49	AN
103	Békési	48.8	48	AN	48.3	48	AN
104	Szarvasi	49.3	50	AN	48.5	50	AN
105	Körös-berettyói	38.0	38	ÁAN	40.3	40	AN
106	Nagykunsági	42.8	43	AN	40.0	39	ÁAN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	31.0	30	ÁAN	31.3	30	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	38.5	39	ÁAN	40.5	41	AN
109	Nyírségi	34.5	35	ÁAN	33.5	34	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	27.0	28	ÁAN	28.3	28	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	41	AN	41.8	42	AN
112	Sárrét-bihari	50.8	52	AN	50.0	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	6.0	6	FN	7.3	7	FN
202	Nógrád-cserháti	13.0	13	FN	5.0	1	FN
203	Bükki	11.3	10	FN	11.0	11	FN
204	Cserehát-aggteleki	12.0	11	FN	8.0	8	FN
205	Bükkalja-taktaközi	37.8	37	ÁAN	32.3	32	ÁAN
206	Zemplén-bodrogközi	23.8	24	ÁFN	20.3	21	ÁFN
301	Pesti-síksági	33.0	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.8	32	ÁAN	37.0	37	ÁAN
303	Illancs-bugaci	25.5	25	ÁFN	29.8	29	ÁAN
304	Közép-bács-kiskuni	31.8	33	ÁAN	37.3	38	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	42.3	42	AN	43.0	43	AN
306	Kiskunsági	43.3	44	AN	44.3	44	AN
307	Közép-pesti	30.8	29	ÁAN	32.8	33	ÁAN
308	Tápió-vidéki	46.3	46	AN	49.5	51	AN
309	Jászsági	49.3	51	AN	46.3	45	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.8	45	AN	47.8	47	AN
311	Tisza-tói	39.8	40	AN	35.8	36	ÁAN
401	Mezőföldi	35.3	36	ÁAN	33.8	35	ÁAN
402	Külső-somogyi	5.0	5	FN	11.8	12	FN
403	Kapos-tolnai	25.8	27	ÁAN	25.0	25	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	18.0	19	ÁFN	22.5	23	ÁFN
405	Belső-somogyi	2.8	1	FN	5.5	4	FN
406	Mecseki	6.3	7	FN	6.3	6	FN
407	Dél-baranyai ártéri	15.5	16	ÁFN	17.5	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	6.3	8	FN	13.5	15	ÁFN
409	Gemenci	31.0	31	ÁAN	25.5	26	ÁFN
410	Dél-balatoni	11.0	9	FN	12.8	14	ÁFN
501	Hanság-mosoni	21.0	20	ÁFN	22.0	22	ÁFN
502	Vas-soproni-síksági	12.3	12	FN	9.5	9	FN
503	Alpokaljai	22.3	22	ÁFN	10.0	10	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	14.3	14	ÁFN	5.3	3	FN
505	Zalai-dombsági	16.5	18	ÁFN	12.0	13	FN
506	Zala-kisbalatoni	14.5	15	ÁFN	15.3	16	ÁFN
507	Bakonyi	3.8	2	FN	5.3	2	FN
508	Marcal-medencei	16.0	17	ÁFN	16.5	18	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	25.5	26	ÁFN	26.5	27	ÁAN
510	Vértes-hegységi	4.0	3	FN	15.8	17	ÁFN
511	Velencei	23.5	23	ÁFN	24.5	24	ÁFN
512	Dunazugi	4.8	4	FN	6.3	5	FN
513	Balaton-felvidéki	21.5	21	ÁFN	18.8	20	ÁFN

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

A mezei nyúl és a fácán állományának és terítékének, valamint a róka terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Mezei nyúl: átlag rangpont / rang						Fácán: átlag rangpont / rang						Róka: átlag rangpont / rang		
		Jelentett	Rang		Terítéken	Rang		Jelentett	Rang		Terítéken	Rang		Terítéken	Rang	
101	Tiszazugi	2.8	3	FN	2.8	1	FN	7.5	7	FN	9.5	8	FN	17.0	14	ÁFN
102	Maros-csongrádi	6.3	5	FN	5.0	3	FN	11.5	11	FN	10.5	9	FN	9.3	4	FN
103	Békési	2.5	2	FN	9.0	7	FN	1.0	1	FN	4.3	3	FN	14.0	6	FN
104	Szarvasi	1.3	1	FN	4.8	2	FN	3.0	3	FN	1.8	1	FN	10.0	5	FN
105	Körös-berettyói	9.0	10	FN	15.3	15	ÁFN	2.5	2	FN	8.5	7	FN	17.8	16	ÁFN
106	Nagykunsági	8.3	7	FN	12.8	13	FN	11.0	9	FN	7.0	5	FN	14.8	8	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	25.0	25	ÁFN	25.8	26	ÁFN	19.8	18	ÁFN	22.0	20	ÁFN	32.0	34	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	19.0	19	ÁFN	26.3	27	ÁAN	24.3	24	ÁFN	29.0	31	ÁAN	17.8	17	ÁFN
109	Nyírségi	15.8	14	ÁFN	16.3	16	ÁFN	11.3	10	FN	21.8	19	ÁFN	27.3	31	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	20.5	20	ÁFN	21.3	22	ÁFN	9.0	8	FN	25.3	24	ÁFN	33.8	36	ÁAN
111	Tiszamenti	13.8	13	FN	17.0	18	ÁFN	14.5	14	ÁFN	16.5	17	ÁFN	32.0	35	ÁAN
112	Sárrét-bihari	10.5	11	FN	14.0	14	ÁFN	14.5	15	ÁFN	22.5	23	ÁFN	23.8	25	ÁFN
201	Börzsöny-gödöllői	36.0	36	ÁAN	33.5	33	ÁAN	41.8	41	AN	35.3	36	ÁAN	44.8	47	AN
202	Nógrád-cserháti	39.5	39	ÁAN	40.0	40	AN	41.0	40	AN	13.3	12	FN	46.3	48	AN
203	Bükki	31.8	33	ÁAN	27.3	28	ÁAN	33.5	33	ÁAN	26.8	27	ÁAN	41.3	42	AN
204	Cserehát-aggteleki	45.3	45	AN	43.3	43	AN	48.5	48	AN	48.8	51	AN	51.5	52	AN
205	Bükkalja-taktaközi	29.5	28	ÁAN	24.3	25	ÁFN	31.5	31	ÁAN	30.3	32	ÁAN	42.5	45	AN
206	Zemplén-bodrogközi	30.8	31	ÁAN	31.3	30	ÁAN	33.5	34	ÁAN	35.3	35	ÁAN	46.8	49	AN
301	Pesti-síksági	23.5	23	ÁFN	10.5	11	FN	27.8	29	ÁAN	22.3	21	ÁFN	23.3	24	ÁFN
302	Észak-bácskiskuni	17.8	18	ÁFN	21.5	23	ÁFN	18.8	17	ÁFN	33.8	34	ÁAN	26.8	30	ÁAN
303	Illancs-bugaci	16.0	15	ÁFN	18.8	20	ÁFN	14.0	12	FN	28.8	29	ÁAN	16.8	13	FN
304	Közép-bács-kiskuni	17.3	17	ÁFN	19.8	21	ÁFN	20.8	20	ÁFN	28.8	30	ÁAN	26.5	29	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	10.8	12	FN	5.3	4	FN	5.8	5	FN	14.3	15	ÁFN	18.3	19	ÁFN
306	Kiskunsági	8.3	8	FN	10.0	9	FN	4.0	4	FN	14.0	14	ÁFN	24.3	27	ÁAN
307	Közép-pesti	25.8	26	ÁFN	18.5	19	ÁFN	25.8	27	ÁAN	14.3	16	ÁFN	18.5	21	ÁFN
308	Tápió-vidéki	21.3	22	ÁFN	12.0	12	FN	26.5	28	ÁAN	25.8	26	ÁFN	17.3	15	ÁFN
309	Jászsági	8.8	9	FN	10.0	10	FN	14.3	13	FN	5.5	4	FN	7.3	3	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	5.3	4	FN	6.0	5	FN	6.0	6	FN	10.8	10	FN	16.0	12	FN
311	Tisza-tói	7.8	6	FN	9.5	8	FN	16.8	16	ÁFN	3.3	2	FN	3.3	1	FN
401	Mezőföldi	29.5	29	ÁAN	31.8	31	ÁAN	21.8	21	ÁFN	7.3	6	FN	21.0	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	45.3	46	AN	40.0	41	AN	42.3	42	AN	41.0	42	AN	31.8	33	ÁAN
403	Kapos-tolnai	32.3	34	ÁAN	35.0	35	ÁAN	25.5	26	ÁFN	39.0	39	ÁAN	15.8	10	FN
404	Zselic-közép-somogyi	48.5	49	AN	45.8	45	AN	43.0	44	AN	37.8	37	ÁAN	41.3	43	AN
405	Belső-somogyi	50.5	52	AN	49.5	50	AN	50.8	52	AN	51.5	52	AN	48.3	50	AN
406	Mecseki	44.0	44	AN	47.5	49	AN	44.5	47	AN	48.3	50	AN	24.0	26	ÁFN
407	Dél-baranyai ártéri	42.3	41	AN	46.0	46	AN	36.3	38	ÁAN	42.5	43	AN	26.3	28	ÁAN
408	Tolnai-hegyháti	32.3	35	ÁAN	38.8	39	ÁAN	33.8	35	ÁAN	43.8	45	AN	18.3	20	ÁFN
409	Gemenci	20.5	21	ÁFN	22.8	24	ÁFN	20.3	19	ÁFN	25.8	25	ÁFN	15.8	11	FN
410	Dél-balatoni	50.0	51	AN	47.3	48	AN	39.0	39	ÁAN	27.8	28	ÁAN	34.3	39	ÁAN
501	Hanság-mosoni	16.0	16	ÁFN	6.5	6	FN	24.3	25	ÁFN	11.0	11	FN	6.5	2	FN
502	Vas-soproni-síksági	24.3	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	35.3	36	ÁAN	32.8	33	ÁAN	15.0	9	FN
503	Alpokaljai	37.8	38	ÁAN	36.0	36	ÁAN	43.5	45	AN	37.8	38	ÁAN	29.3	32	ÁAN
504	Rába-menti-kemenesháti	48.3	48	AN	45.8	44	AN	49.8	50	AN	44.8	46	AN	41.3	44	AN
505	Zalai-dombsági	45.8	47	AN	50.8	52	AN	35.3	37	ÁAN	45.3	47	AN	34.5	40	AN
506	Zala-kisbalatoni	48.8	50	AN	50.3	51	AN	32.5	32	ÁAN	39.3	40	AN	34.0	37	ÁAN
507	Bakonyi	43.0	42	AN	47.0	47	AN	50.0	51	AN	47.5	49	AN	44.0	46	AN
508	Marcal-medencei	30.3	30	ÁAN	34.0	34	ÁAN	22.8	22	ÁFN	19.3	18	ÁFN	21.8	23	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	28.8	27	ÁAN	27.8	29	ÁAN	30.0	30	ÁAN	22.3	22	ÁFN	18.0	18	ÁFN
510	Vértes-hegységi	36.0	37	ÁAN	37.3	38	ÁAN	42.3	43	AN	40.3	41	AN	34.0	38	ÁAN
511	Velencei	31.0	32	ÁAN	32.5	32	ÁAN	22.8	23	ÁFN	13.8	13	FN	14.5	7	FN
512	Dunazugi	43.3	43	AN	36.3	37	ÁAN	48.8	49	AN	47.3	48	AN	40.0	41	AN
513	Balaton-felvidéki	40.5	40	AN	41.5	42	AN	44.3	46	AN	43.3	44	AN	48.5	51	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A fontosabb bevételi és kiadás tételek rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben (1000 Ft/km² alapján)

VGTE	Név	Külföldi bérlelövés bevétele			Belföldi bérlelövés bevétele			Élővad értékesítés			Lőtt vad értékesítés			Térített erdei kár			Térített mezőgazdasági kár		
		Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás
101	Tiszazugi	28.3	26	ÁFN	27.3	26	ÁFN	7.5	7	FN	39.5	37	ÁAN	38.3	45	AN	38.8	39	ÁAN
102	Maros-csongrádi	30.0	28	ÁAN	35.8	39	ÁAN	2.5	2	FN	35.0	33	ÁAN	38.0	43	AN	36.5	32	ÁAN
103	Békési	35.5	38	ÁAN	44.8	48	AN	2.0	1	FN	38.5	36	ÁAN	38.0	44	AN	37.8	35	ÁAN
104	Szarvasi	24.0	25	ÁFN	31.0	32	ÁAN	3.5	3	FN	33.3	31	ÁAN	40.3	50	AN	37.0	33	ÁAN
105	Körös-berettyói	20.8	19	ÁFN	26.8	25	ÁFN	7.5	8	FN	31.0	29	ÁAN	32.0	35	ÁAN	38.0	36	ÁAN
106	Nagykunsági	33.0	33	ÁAN	31.5	33	ÁAN	4.0	4	FN	41.0	43	AN	34.0	38	ÁAN	41.5	44	AN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	30.0	29	ÁAN	22.8	20	ÁFN	22.8	16	ÁFN	40.0	39	ÁAN	29.3	26	ÁFN	27.8	28	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	38.3	42	AN	36.5	41	AN	27.3	25	ÁFN	39.5	38	ÁAN	40.0	48	AN	49.0	51	AN
109	Nyírségi	30.0	30	ÁAN	43.0	47	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN	29.3	27	ÁAN	39.3	40	AN
110	Felső-tiszavidéki	35.3	37	ÁAN	26.0	22	ÁFN	30.5	32	ÁAN	40.8	42	AN	30.5	31	ÁAN	27.5	27	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	43	AN	38.0	42	AN	19.3	13	FN	42.8	46	AN	40.5	51	AN	45.3	48	AN
112	Sárrét-bihari	43.3	45	AN	45.5	49	AN	11.5	9	FN	45.0	48	AN	36.5	40	AN	49.8	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	36.3	39	ÁAN	15.8	13	FN	23.5	18	ÁFN	14.0	15	ÁFN	14.5	12	FN	18.0	16	ÁFN
202	Nógrád-cserháti	20.8	20	ÁFN	5.5	3	FN	36.0	41	AN	9.0	9	FN	10.0	8	FN	20.5	20	ÁFN
203	Bükki	45.8	47	AN	12.5	9	FN	29.3	29	ÁAN	20.0	20	ÁFN	15.5	16	ÁFN	28.3	29	ÁAN
204	Cserehát-aggteleki	49.5	51	AN	22.5	19	ÁFN	36.5	42	AN	28.8	28	ÁAN	19.3	20	ÁFN	18.8	18	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	50.8	52	AN	41.5	46	AN	22.8	17	ÁFN	50.8	52	AN	32.5	37	ÁAN	40.5	42	AN
206	Zemplén-bodrogközi	44.8	46	AN	21.8	18	ÁFN	26.5	23	ÁFN	32.5	30	ÁAN	25.0	23	ÁFN	25.0	25	ÁFN
301	Pesti-síksági	42.3	44	AN	27.8	27	ÁAN	31.0	34	ÁAN	40.3	40	AN	28.0	25	ÁFN	32.0	31	ÁAN
302	Észak-bács-kiskuni	46.0	48	AN	35.0	38	ÁAN	32.0	36	ÁAN	40.3	41	AN	36.8	41	AN	37.5	34	ÁAN
303	Illancs-bugaci	33.5	36	ÁAN	29.3	30	ÁAN	20.5	14	ÁFN	25.5	25	ÁFN	34.8	39	ÁAN	23.5	24	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	32.8	31	ÁAN	5.3	2	FN	24.5	21	ÁFN	21.3	22	ÁFN	39.3	47	AN	38.3	37	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	29.8	27	ÁAN	30.8	31	ÁAN	13.0	10	FN	33.8	32	ÁAN	30.8	32	ÁAN	39.8	41	AN
306	Kiskunsági	37.0	41	AN	49.3	51	AN	28.0	26	ÁFN	42.0	45	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN
307	Közép-pesti	46.0	49	AN	31.8	35	ÁAN	27.0	24	ÁFN	37.8	34	ÁAN	29.8	29	ÁAN	42.3	45	AN
308	Tápió-vidéki	46.0	50	AN	47.3	50	AN	32.5	37	ÁAN	45.3	49	AN	40.5	52	AN	47.8	49	AN
309	Jászsági	33.3	35	ÁAN	39.8	43	AN	7.0	6	FN	47.5	51	AN	30.8	33	ÁAN	44.3	46	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	36.5	40	AN	41.3	45	AN	15.5	11	FN	45.5	50	AN	37.3	42	AN	47.8	50	AN
311	Tisza-tói	21.8	22	ÁFN	26.5	23	ÁFN	5.3	5	FN	38.0	35	ÁAN	40.0	49	AN	40.8	43	AN
401	Mezőföldi	21.3	21	ÁFN	16.3	14	ÁFN	23.8	19	ÁFN	41.3	44	AN	32.0	36	ÁAN	38.5	38	ÁAN
402	Külső-somogyi	17.3	16	ÁFN	17.3	16	ÁFN	29.3	30	ÁAN	16.0	16	ÁFN	5.8	4	FN	4.3	3	FN
403	Kapos-tolnai	21.8	23	ÁFN	26.5	24	ÁFN	35.3	40	AN	21.5	23	ÁFN	31.3	34	ÁAN	18.3	17	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	8.8	8	FN	17.5	17	ÁFN	37.3	45	AN	9.5	10	FN	15.0	14	ÁFN	10.0	8	FN
405	Belső-somogyi	5.3	3	FN	8.8	6	FN	28.3	27	ÁAN	3.5	2	FN	14.8	13	FN	1.8	1	FN
406	Mecseki	17.0	15	ÁFN	11.3	8	FN	37.0	43	AN	7.0	6	FN	14.3	11	FN	11.5	13	FN
407	Dél-baranyai ártéri	22.8	24	ÁFN	36.0	40	AN	31.8	35	ÁAN	17.8	18	ÁFN	22.0	22	ÁFN	12.0	14	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	3.3	1	FN	12.8	10	FN	34.3	39	ÁAN	4.5	3	FN	7.5	6	FN	7.0	7	FN
409	Gemenci	33.0	34	ÁAN	31.5	34	ÁAN	16.8	12	FN	27.0	26	ÁFN	30.0	30	ÁAN	30.0	30	ÁAN
410	Dél-balatoni	14.5	12	FN	14.8	12	FN	22.5	15	ÁFN	7.8	7	FN	4.3	1	FN	4.3	4	FN
501	Hanság-mosoni	14.8	13	FN	14.5	11	FN	25.0	22	ÁFN	21.0	21	ÁFN	17.0	18	ÁFN	26.0	26	ÁFN
502	Vas-soproni-síkságí	12.5	10	FN	23.3	21	ÁFN	37.5	48	AN	6.5	5	FN	27.0	24	ÁFN	14.5	15	ÁFN
503	Alpokaljai	7.0	4	FN	49.8	52	AN	40.8	50	AN	13.0	14	ÁFN	11.5	9	FN	10.0	9	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	3.8	2	FN	34.0	37	ÁAN	42.0	51	AN	6.3	4	FN	5.3	3	FN	4.3	5	FN
505	Zalai-dombsági	7.3	5	FN	28.3	28	ÁAN	42.8	52	AN	9.8	11	FN	8.5	7	FN	3.5	2	FN
506	Zala-kisbalatoni	10.3	9	FN	16.3	15	ÁFN	37.3	46	AN	12.8	13	FN	12.5	10	FN	5.8	6	FN
507	Bakonyi	8.5	7	FN	9.5	7	FN	29.3	31	ÁAN	2.8	1	FN	5.0	2	FN	10.5	10	FN
508	Marcal-medencei	7.3	6	FN	40.0	44	AN	39.5	49	AN	8.5	8	FN	17.5	19	ÁFN	10.5	11	FN
509	Bakonyalja-komáromi	20.3	18	ÁFN	32.5	36	ÁAN	24.3	20	ÁFN	28.5	27	ÁAN	19.3	21	ÁFN	22.3	23	ÁFN
510	Vértes-hegységi	15.5	14	ÁFN	8.5	5	FN	37.0	44	AN	16.0	17	ÁFN	5.8	5	FN	19.3	19	ÁFN
511	Velencei	13.8	11	FN	5.5	4	FN	30.5	33	ÁAN	18.8	19	ÁFN	39.0	46	AN	21.0	21	ÁFN
512	Dunazugi	18.0	17	ÁFN	2.5	1	FN	33.3	38	ÁAN	10.5	12	FN	15.3	15	ÁFN	11.0	12	FN
513	Balaton-felvidéki	32.8	32	ÁAN	29.0	29	ÁAN	37.3	47	AN	24.8	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	21.8	22	ÁFN

felső negyed FN | átlag feletti negyed ÁFN | átlag alatti negyed ÁAN | alsó negyed AN

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

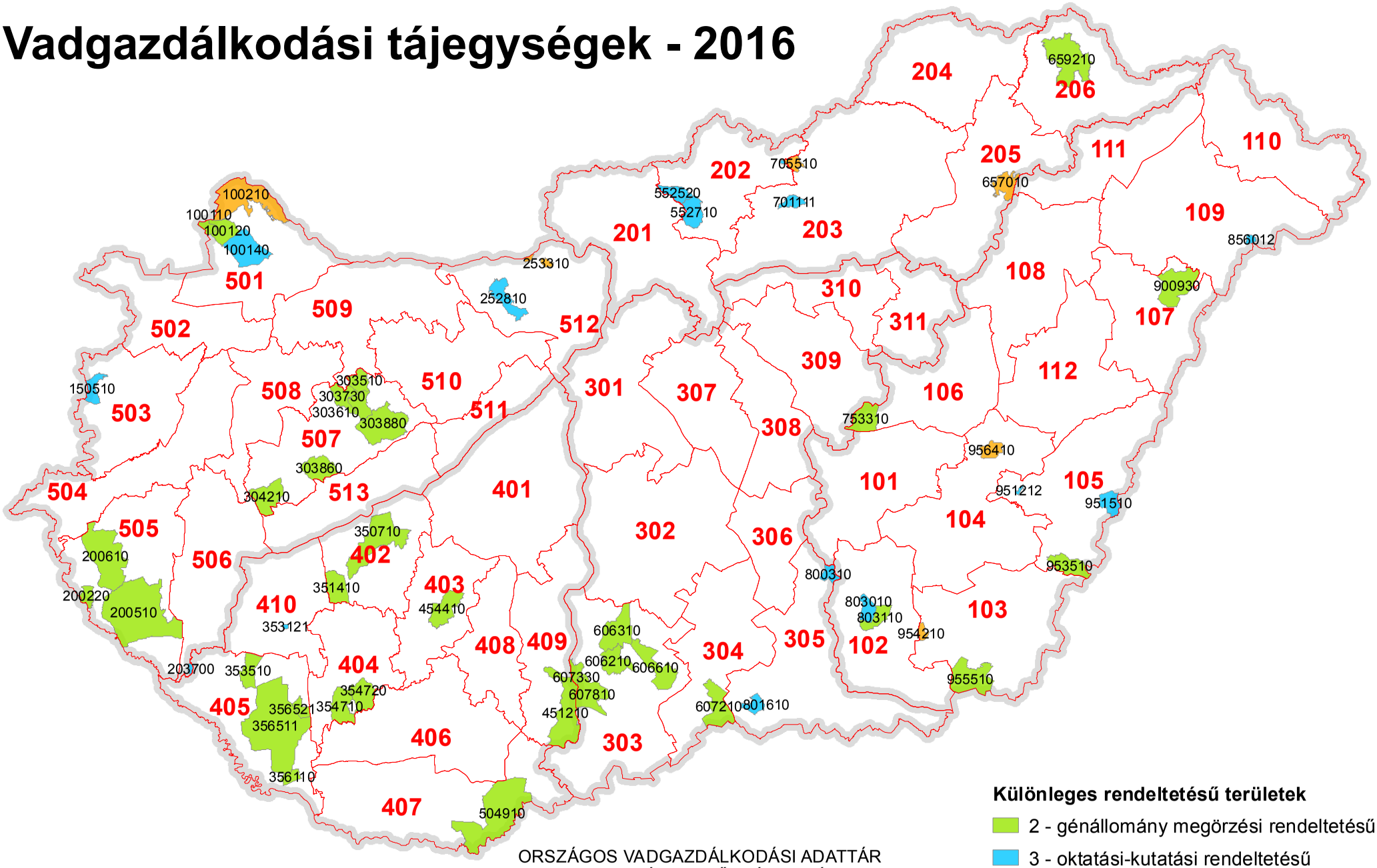

Különleges rendeltetésű területek

- 2 - génállomány megőrzési rendeltetésű
- 3 - oktatási-kutatási rendeltetésű
- 4 - természetvédelmi rendeltetésű

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.08.02.

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
102	803110	CSON	2 - génállomány megőrzési	DALERD ZRT.-Tompahát	Szeged
102	803010	CSON	3 - oktatási-kutatási	Derekmező ZRT.	Derekegyház
102	803650	CSON	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	955510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	Mezőhegyesi Ménesbirtok Zrt.	Mezőhegyes
103	954260	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	954860	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
104	956450	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
105	953510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	DALERD Zrt. Gyulai Erd. Gyulai Vter.	Szeged, Zsótér u. 4/B.
105	951212	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Ladány-erdei Vadászter.	Szeged
105	951510	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Biharugrai Vadászter.	Szeged
106	753310	SZOL	2 - génállomány megőrzési	Hofi Géza Vadásztársaság Egyesület	Tiszapüspöki
106	755750	SZOL	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
108	901750	HAJD	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
109	856012	SZAB	3 - oktatási-kutatási	Bátortrade KFT.	Nyírbátor
202	550110	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Bárna-Vad Kft.	Bárna
202	552520	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Nyugat-Cserhát Vadásztársaság	Cserhátsurány
202	552710	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Sasbérc Vadásztársaság Egyesület	Buják
202	552010	NOGR	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
203	701111	HEVE	3 - oktatási-kutatási	Baláta Vadásztársaság	Bodony
203	705510	HEVE	4 - természetvédelmi	Istenmezeje Vadásztársaság	Istenmezeje
204	651700	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
205	653300	BORS	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
205	657010	BORS	4 - természetvédelmi	657010 FTVK	Kesznyéten, Szamárhát
206	659210	BORS	2 - génállomány megőrzési	Északerdő ZRt.	Pálháza
206	658901	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
303	606210	BACS	2 - génállomány megőrzési	Hajósi Földtulajdonosok Vadászó Közössége	Hajós
303	606310	BACS	2 - génállomány megőrzési	Homokmégyi Dózsa Vt.	Kalocsa
303	606610	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt Kecskemét	Kecskemét
303	607330	BACS	2 - génállomány megőrzési	Gemenc ZRt. Lenes- Karasz	Baja
303	607810	BACS	2 - génállomány megőrzési	Kékhegyi Vt.	Sükösd
304	607210	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt.	Kelebia
305	800310	CSON	3 - oktatási-kutatási	Bársony I. Mg. Szakközépiskola	Csongrád
401	403950	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
401	403650	FEJE	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
402	350710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG ZRt. Szántód	Szántód

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
402	351410	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Tuskósi Vadászegyesület	Somogybabod
404	354710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Nyugat-Zselici Vadászterület	Bőszénfa
404	354720	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Kelet-Zselici Vadászterület	Kaposvár
405	353510	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Sefag Zrt. Segesd	Segesd
405	356110	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Barcs	Barcs
405	356511	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt Lábodi Vadászerdészete	Lábod
405	356521	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Mike és Környéke Földtulajdonosai Vt.	Mike
405	356060	SOMO	4 - természetvédelmi	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Pécs
406	500460	BARA	2 - génállomány megőrzési	Szentgyörgyvölgy Farm Mg. Ker. és Idegenforg. Kft.	Budapest
407	504910	BARA	2 - génállomány megőrzési	Bóly ZRT	Bóly
409	451210	TOLN	2 - génállomány megőrzési	Gemenc Zrt.	Baja
410	353121	SOMO	3 - oktatási-kutatási	Fauna-Jagd Kft.	Libickozma
501	100110	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Három Fenyő Vadásztársaság	Várbalog-Albertkázmérpuszta
501	100120	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Lajta-Mosonszolnok Földtulajdonosi Közösség	Mosonmagyaróvár
501	100140	GYOR	3 - oktatási-kutatási	Lajta Hanság Zrt.	Mosonmagyaróvár
501	100210	GYOR	4 - természetvédelmi	Felső-szigetközi Vadászszövetség	Mosonmagyaróvár
502	103850	GYOR	4 - természetvédelmi	Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság	Sarród
503	150510	VAS	3 - oktatási-kutatási	Alpokaljai Vadászati Közösség VT.	Kőszeg
505	200220	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Földtulajdonosok Vadászati Közössége	Letenye-Gosztola
505	200510	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa-Bánokszentgyörgy-Leteny
506	203700	ZALA	3 - oktatási-kutatási	Kanizsa-Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa
506	202850	ZALA	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
507	303510	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Cuhai Vén Róka Vadásztársaság	Borzavár
507	303610	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Királykúti Vadásztársaság	Zirc
507	303730	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Magas-Bakony Vadgazdálkodás Sport- és Környez	Csesznek
507	303860	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Kabhegy 2004 Nonprofit Kft.	Pétfürdő
507	303880	VESZ	2 - génállomány megőrzési	VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt.	Veszprém
507	304210	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Budapesti Erdőgazdaság Zrt.	Budapest
511	404550	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
512	252810	KOMA	3 - oktatási-kutatási	Gyarmatpusztai FVK	Bajna
512	252920	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
512	253310	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
513	303360	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	303950	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	304050	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak

Magyarország vadgadálkodási tájegységei

A vadaskertek száma a vadgazdálkodási egységekben

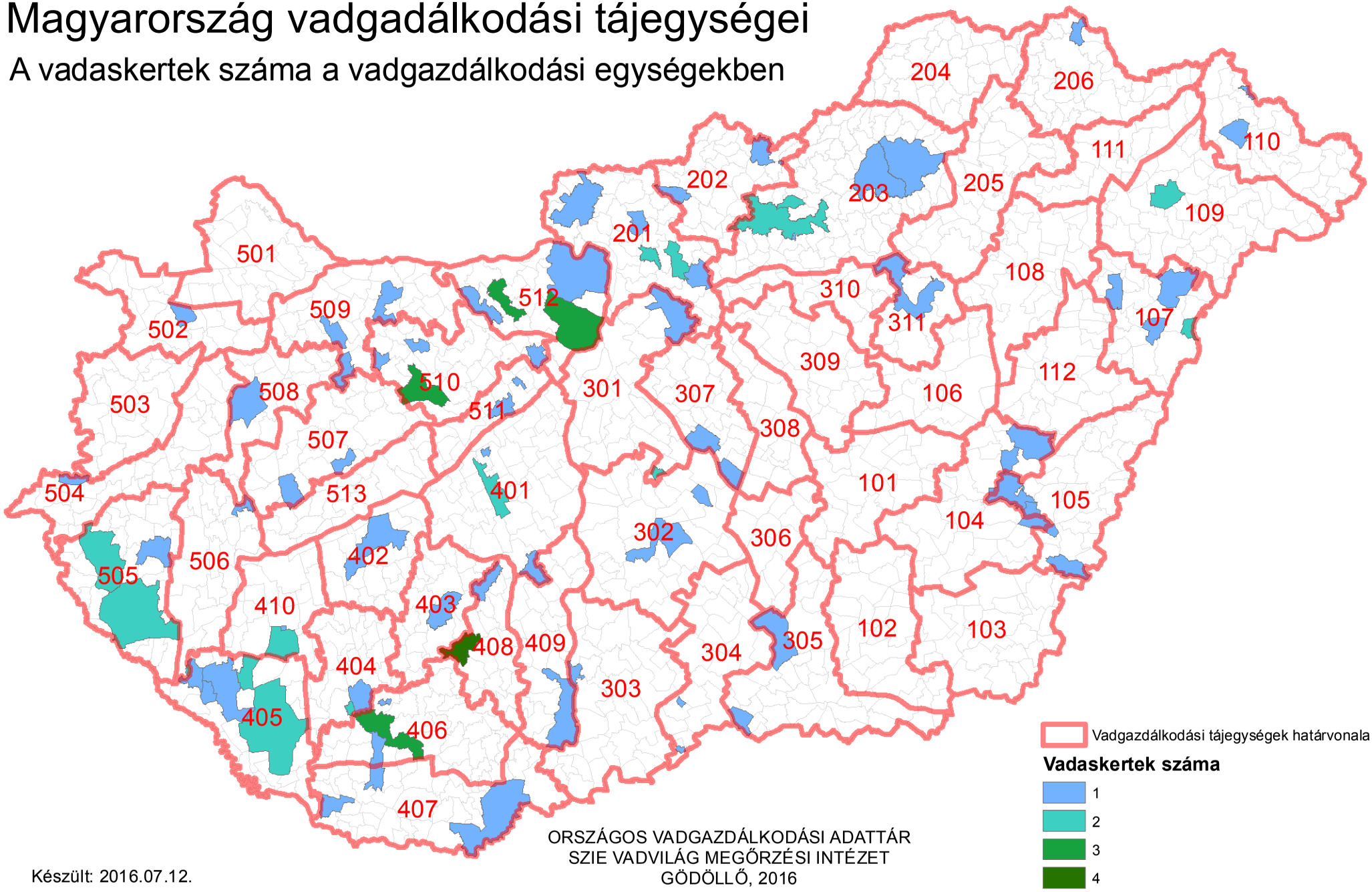

Készült: 2016.07.12.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2016.09.10.

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
104	950450	Füzesgyarmati Vt.	Füzesgyarmat	Füzesgyarmati dámoskert	190.00		X			
104	950750	Töviskesi Vt.	Szeghalom	Töviskesi vaddisznóskert	120.00				X	
104	956650	Hidashát-Bélmegyer Vadgazdálkodási Társaság	Bélmegyer	Bélmegyer-Vadas-i vaddisznó és muflon kert	200.25				X	X
105	951212	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Szeged	Körösladányi vaddisznóskert	418.00				X	
107	900930	Nyírerdő ZRT.	Nyírabony-Gúthpuszta	Nyírmártonfalvai vaddisznóskert	204.64				X	
107	903050	Nyírerdő ZRT.	Haláp	Monostorpályi vaddisznóskert	478.70				X	
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Magoskereszti vegyesvadas kert	425.90		X		X	X
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Csikóslaposi vaddisznóskert	335.00				X	
201	553260	Cserháti Szent Hubertus Vt.	Balassagyarmat	Alsópetényi vadaskert	210.20				X	X
201	570450	Ipoly Erdő Zrt.	Balassagyarmat	Honti muflonoskert	297.00					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Püspökszilágyi muflonkert	201.50					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Kisnémedi vaddisznóskert	269.60				X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Galgamácsai vegyes nagyvadas kert	282.60	X			X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Kálló-Galgamácsai vaddisznóskert	439.30				X	
201	571750	Virágospuszta Vt.	Kartal	Dámkert	209.39		X			
202	550110	Bárna Vad KFT	Bárna	Bárnai vadaskert	231.90	X	X	X	X	X
202	550210	Salgótarjáni FTK, Ipoly Erdő Zrt. Salgótarjáni Erdészete	Kazár	Kazári vaddisznóskert	275.60				X	
202	552520	Nyugat-Cserhát Vt.	Cserhátsurány	Cserhátsurányi vadaskert	210.00				X	X
203	652350	Északerdő Zrt.	Kisgyőr	Kisgyőr-Mocsolyás, dámoskert	119.80		X			
203	700650	Egererdő Zrt.	Szilvásvárad	Szilvásváradi vadaskert	284.90				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Baláta vadaskert	228.71				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Keselyű fészek vaddisznóskert	254.82				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Kisnána	Verpeléti vadaskert	1183.90				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Gyöngyössolymos	Gyöngyössolymosi (Mátrafüredi) vadaskert	348.30				X	X
203	701850	Mátra- Hunting Kft.	Pálosvörösmart	Tekeres(Abasári) vadaskert	253.90	X			X	X
206	659400	Táltosok Vt	Füzérkomlós	Szonta Safari vegyesvadas kert	511.43	X	X	X	X	X
301	572850	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Isaszegi vaddisznóskert	880.00	X			X	
301	579350	SAE Sarlóspuszta Agrár- Erdész Kft.	Tatárszentgyörgy	Sarlóspusztai vaddisznóskert	203.27				X	
302	601410	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Kecskemét-Hetényegyháza	Nyíri-erdei vadaskert	1235.20		X	X	X	
303	607320	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Hajós	Hajósi vaddisznóskert	462.30				X	
303	607330	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Dusnok, Lenes	Lenesi vaddisznóskert	453.30				X	
304	607251	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Tompa	Mélykút-Tinójárás vegyesvadas kert	606.00		X		X	
304	607252	Kunbajai Vadaskert Vt.	Bácsalmás	Bácsszöllős-Kunbajai vadaskert	601.00	X	X	X	X	
305	800660	Kisteleki Vt.	Kistelek		216.34				X	X
305	801710	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Ásotthalom	Ásotthalmi vaddisznóskert	687.30		X		X	
307	578550	Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Szolnok	Pusztavacsi vegyesvadas kert	500.90		X		X	
307	579460	Vadker Kft. / Nefag Zrt. / Csókáserdei Vt.	Szolnok	Nagykőrösi vegyesvadas kert	676.10		X		X	
311	703610	Tepélypusztai Vadászati Társaság	Mezőtárkány-Tepélypuszta	Besenyőteleki vadaskert	274.00				X	X
401	403950	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Belsőbárándi vadaskert	155.67				X	
401	403970	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Táci vadaskert	404.70				X	
401	403970	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Soponyai (Csiripi) vaddisznóskert	436.00		X	X	X	
401	450610	Gyulaj Zrt. Németkér TK	Pincei Erdészet	Kistápéi vaddisznóskert	267.00				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Tótokilapi vaddisznóskert	258.20				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Kereki vaddisznóskert	211.50				X	
402	350730	Revír Vt.	Siófok	Kási vaddisznóskert	210.60				X	
403	454400	Gyulaj Zrt. Tamási	Tamási	Gyulaji dámrezervátum	7376.00		X		X	
404	354710	SEFAG Zrt. Nyugat Zselic	Kaposvár	Sásostói vaddisznóskert	299.20				X	
404	354720	SEFAG Zrt. Kelet Zselic	Kaposvár	Tótfalusi vaddisznóskert	186.90				X	
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vadászkert	805.81	X	X			X
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vaddisznóskert	399.00				X	
405	353310	SEFAG Zrt. Iharos	Iharos	Ciperesi vaddisznóskert	300.00				X	
405	353450	Kaszó Zrt.	Kaszó	Iharosi vaddisznóskert	250.00				X	
405	353460	Újmajori Vt.	Csurgó	Újmajori vaddisznóskert	322.20				X	
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Lapodi dámoskert	128.60	X	X			X

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Csöpröndi vaddisznóskert	249.00				X	
406	500350	Királykút Vt.	Szászvár	Királykúti vegyesvadaskert	506.99	X	X	X	X	X
406	500411	Szentgyörgyvölgy Farm Kft.	Budapest	Gödrei vegyesvadas kert	762.40	X	X		X	X
406	501110	Mecseki Erdészeti Zrt.	Pécs	Sasréti vegyesvadas kert	800.00	X		X	X	X
406	501151	Mecsekerdő Zrt.	Pécs	Sasréti vaddisznóskert	400.00				X	
406	501570	Bükkösd Bikkmány	Bükkösd	Bükkösd	526.40	X	X	X	X	X
407	504910	Bólyi Mg. Termelő és Szolg. Zrt.	Bóly	Békáspusztai vaddisznóskert	301.34				X	
408	453410	Gyulaj Zrt. Pincehely TK	Nagyszékely	Nagyszékelyi vadaskert	701.20	X	X		X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csurgó	Csurgói vaddisznóskert	716.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert I.	387.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert komplexum	747.10				X	
408	453710	Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.	Papd	Papdi vadaskert	228.78				X	
409	451210	Gemenci Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Baja	Gemenci vadászterület	13298.10	X		X	X	
410	353121	Fauna Jagd Kft	Nagybajom	Háromházi vaddisznóskert	312.20				X	
410	356610	Dél Dunántúli Fauna Vt.	Nagybajom	Csikóta vaddisznóskert	216.00				X	
502	104750	Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt.	Győr	Gálici vaddisznóskert	300.00				X	
504	153650	Szombathelyi Erdészeti Zrt.	Szombathely	Gasztony-Csákánydoroszlói vaddisznóskert	524.90	X	X	X	X	
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Bánokszentgyörgyi dámoskert	92.20		X			
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Homokkomárom-Zsigárdi vaddisznóskert	205.70				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Kerkakutasi vaddisznóskert	237.50				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Hernyéki vaddisznóskert	329.00				X	
505	201250	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Pölöskei vaddisznóskert	210.30				X	
506	203700	SEFAG Zrt.		Liszói vadaskert	624.85	X	X	X	X	
506	203700	Kanizsa Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa	Sági vadaskert	621.93	X	X	X	X	X
507	303150	Bakonyerdő Zrt.	Pápa	Sáskai vaddisznóskert	416.20				X	
507	303890	Koronás Szarvas Kft	Pétfürdő	Koronás Szarvas Kft	3891.40	X	X	X	X	X
508	301250	Marcal-Bitvaközi Vt.	Pápa	Dabronyi vaddisznóskert	248.10				X	
509	102050	Kisalföldi Erdőgazdaság	Győr	Sokorópátkai-Ravazdi vaddisznóskert	247.20				X	
509	105800	Bakonyi Erdészeti és Faipari Zrt.	Pápa	Gici vaddisznóskert	322.60				X	
510	250750	Feketevíz Vt.	Győr	Rédei vegyesvadas kert	522.10	X	X		X	
510	251850	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Császári vadaskert	216.32	X	X		X	X
510	253550	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Dolinai vadaskert	366.00				X	
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Fehérvárcsurgói vadas kert	1197.00	X		X	X	X
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Tímári vegyesvadas kert	972.00	X	X	X	X	
510	400351	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Vadhányási vadaskert	510.00	X		X	X	
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Vérti vegyesvadas kert	970.55	X	X	X	X	X
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Ginzai vadaskert	291.16				X	X
511	403550	Tradicionális Vt.	Budapest	Lovasberényi vaddisznóskert	338.30				X	
511	404510	VADEX Mezőf. Zrt.	Vál	Váli vegyesvadas kert	653.00	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Muflonkert (Bagolyhegyi vadaskert)	122.50					X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Történelmi kert	322.80	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Rókási vaddisznóskert	300.80	X		X	X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budakeszi-Páty vegyes nagyvadas fotó szafari és vadaskert	1745.00	X	X		X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Postaréti vadaskert					X	
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budapest-Budakeszi vegyes nagyvadas vadaskert	336.00	X	X	X	X	X

Az agrárminiszter

10/2018. (VII.3.) AM rendelete

a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

4. melléklet a 10/2018. (VII.3.) AM rendelethez

A vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati irányelvei

Az elejtés szakszerűtlenségének minősítése során, a táblázatokban részletezett hibapont megítélése a megadott trófeajellegek együttes értékelésével kell végezni, a hibapont besorláshoz minden paraméternek teljesülnie kell!

I. A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 402. számú Külső-somogyi, 403. számú Kapostolnai, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 405. számú Belső-Somogyi, 407. számú Dél-baranyai ártéri, 408. számú Tolnai hegyháti, 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységekben					
Hibapont	**Felrakás** (bika kora év)	**Trófea tömeg legalább (kg)**	**Szárhossz legalább (cm)**	**Főág hossza legalább (cm)**	**Jellege**
1	**1.** (2.)	1,5	30	-	szabályos
	2. (3.)	3,0	60	15	szabályos, min. 10 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	3,5	70	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	5,0	85	25	szabályos, min. 3-as koronák, koronákban min. 2 db 10 cm-es ággal, esetleg egyik oldalon villával, villában min. 20 cm-es ágakkal
	6.-7. (7.-8.)	7,2	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	9,0	100	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal
2	**1.** (2.)	2,0	45	-	szabályos, egyéb ág
	2. (3.)	3,5	65	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	4,0	75	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	5,5	90	25	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	7,8	100	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	10,0	105	35	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal
3	**1.** (2.)	2,5	50	-	szabályos, egyéb ág, vagy korona
	2. (3.)	4,0	70	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	4,6	80	20	szabályos, min. 20 cm-es ágakkal villás, vagy koronás

A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 402. számú Külső-somogyi, 403. számú Kapos-tolnai, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 405. számú Belső-Somogyi, 407. számú Dél-baranyai ártéri, 408. számú Tolnai hegyháti, 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységekben					
Hibapont	**Felrakás** (bika kora év)	**Trófea tömeg legalább (kg)**	**Szárhossz legalább (cm)**	**Főág hossza legalább (cm)**	**Jellege**
	4.-5. (5.-6.)	6,0	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	8,5	105	35	szabályos, minimum 3-as koronák, min. 15 cm-es koronaágakkal
	8.-9. (9.-10.)	10,5	110	40	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal

A Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett az a szarvasbika, amely elérte a 11. éves életkort, agancsa szabályos főágakkal (szemág, középág), és a minimum 3-as koronákban összesen legalább 5 db hosszú (15 cm-t meghaladó) ággal vagy kehelykoronával rendelkezik, az agancs tömege meghaladja a 8,50 kg-ot.

II. A dámszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A dámszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 402. számú Külső-somogyi, 403. számú Kapos-tolnai, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 406. számú Mecseki, 407. számú Dél-baranyai ártéri, 408. számú Tolnai hegyháti, 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységekben							
Hiba-pont	**Felrakás** (bika kora év)	**Szemág (jelleg, hossz)**	**Lapát hossz/szélesség (cm)**		**Tömeg / pont (kg) / IP**		**Lapát jellege**
1	**1.** (2.)	-	-	-	-		szabályos, min. 15 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	1,8		szabályos, elágazó, ellaposodó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	van	30	15	3		szabályos, zárt, csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	van	35	15	3,5		szabályos, zárt, jól csipkézett lapát
2	**1.** (2.)		-	-	-		szabályos, min. 20 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	2		szabályos, min. 30 cm-es szár, kanalas, elágazó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	20 cm	35	15	3,3		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	20 cm	40	20	4		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
3	**1.** (2.)		-	-	-		szabályos, min. 25 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	15 cm	-	-	2,2		szabályos, min. 45 cm-es szár, kanalas, elágazó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	20 cm	38	17	3,5		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	20 cm	40	23	4,5		szabályos, zárt, erősen csipkézett lapát

A Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett az a legalább 10 éves dámbika, amelynek agancsa közel szimmetrikus, legalább 30 cm hosszú és 14 cm széles, zárt lapáttal rendelkezik, amelynek tömege eléri a 3 kg-ot.

III. Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei

Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei a 401. számú Mezőföldi, 402. számú Külső-somogyi, 403. számú Kapos-tolnai, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 405. számú Belső-somogyi, 406. számú Mecseki, 407. számú Dél-baranyai ártéri, 408. számú Tolnai hegyháti, 409. számú Gemenci valamint a 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységekben				
Hibapont	**Felrakás** (bak kora)	**Trófea tömeg legalább (g)**	**Ágak hossza legalább (cm)**	**Általános jelleg**
1	**1.** (1)	150		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es nyársas, tompa ágvég vagy villás
	2. (2)	200	2	szabályos hatos
	3. (3)	270	3	szabályos hatos
	4. (4)	320	4	szabályos hatos
	5. (5)	360	5	szabályos hatos
2	**1.** (1)	200		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es,villás, tompa ágvég
	2. (2)	270	2	szabályos hatos
	3. (3)	330	3	szabályos hatos
	4. (4)	380	4	szabályos hatos
	5. (5)	430	5	szabályos hatos
3	**1.** (1)	250		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es hatos, tompa ágvég
	2. (2)	300	3	szabályos hatos
	3. (3)	380	4	szabályos hatos
	4. (4)	430	5	szabályos hatos
	5. (5)	480	5	szabályos hatos

IV. Muflonkosok szakszerűtlen elejtésének határértékei

A muflonkosok szakszerűtlen elejtésének határértékei a 402. számú Külső-somogyi, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 405. számú Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységekben			
Hibapont	**Kos kora** (év)	**Csiga hossza legalább (cm)**	**Trófea összértéke** (IP pont)
1	**2.**	43	szabályos
	3.	53	szabályos
	4.	63	szabályos és min. 185 IP pont
	5.	65	
2	**2.**	45	szabályos
	3.	57	szabályos
	4.	65	szabályos és min. 190 IP pont
	5.	68	
3	**2.**	50	szabályos
	3.	60	szabályos
	4.	70	szabályos és min. 195 IP pont
	5.	75	

Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

Ádámfi, T. (1976): Vadállománybecslés. MAVOSz füzetek. Magyar Vadászok Országos Szövetsége, Budapest

Bencze, L. (1966): Vadgazdálkodástan. Erdészeti technikusok tankönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1972): Vadgazdálkodásunk természeti adottságai. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1979): A vadállomány fenntartásának lehetőségei. A vadászati ökológia alapjai. Akadémiai Kiadó, Budapest

Berdár, B. (szerk.) (1983): Az őz és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Beregi, A. (2011): Vadegészségtan. Jegyzet vadgazda mérnök szakos hallgatók részére. Vadvilág Megőrzési Intézet, Szent István Egyetem, Gödöllő

Bicsérdy, Gy., Egri, B., Sugár, L. és Sztojkov, V. (2000): Vadbetegségek. Sugár, L. (szerk.). Mezőgazda Kiadó, Budapest

Bod, L. (1994): A somogyi szarvas. Lipták Vadászati és Kereskedelmi Bt., Balatonfenyves, Kaposvár

Csányi, S. (2007): Vadbiológia. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Heltai, M. (szerk.) (2010): Vadbiológiai olvasókönyv. Szemelvények a vadbiológia új eredményeiről a Vadvilág Megőrzési intézet munkatársainak ismeretterjesztő cikkei alapján. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Majzinger, I. (2018): Az őz: ökológia és alkalmazkodó gazdálkodás. Szent István Egyetemi Kiadó, Gödöllő

Csányi, S. és Mátrai, K. (1988): Őzállományok ökológiája. A nemzetközi őzkutatások eredményei. Csányi, S. (szerk.). Állami Gazdaságok Országos Egyesülése, Vadgazdálkodási Bizottság, Budapest

Demeter, A. és Kovács, Gy. (1986): Állatpopulációk nagyságának és sűrűségének becslése. Bernát, G. (szerk.). Korunk tudománya. Akadémiai Kiadó, Budapest

Faragó, S. (1995): Mezei és vizi élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem. Erdőmérnöki Kar. Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Faragó, S. (szerk.) (2007): Magyar vadász enciklopédia. Totem Kiadó, Budapest

Faragó, S. (szerk.) (2012): A LAJTA Project. Egy tartamos mezei vad és ökoszisztéma vizsgálat 20 éve. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron

Faragó, S., Dittrich, G., Faludiné Blickle, B., Gosztonyi, L., Jánoska, F., Kolics, L., Mohácsi, S. és Papp, S. (2013): Program a fogoly (*Perdix perdix*) védelmére Magyarországon. Magyar Apróvad Közlemények, 11: 167-202

Faragó, S. és Náhlik, A. (1997): A vadállomány szabályozása. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Farkas, D. (2004): Nézd és lásd! Kézikönyv az őzről. Szekszárdi Nyomda Kft., Szekszárd

Feiszt, O. és Varga, E. (2016): A zalai gímszarvas. Zalai Gímszarvasért Alapítvány

Heltai, M. (2002): Emlős ragadozók magyarországi helyzete és elterjedése. PhD értekezés, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Szent István Egyetem, Gödöllő

Heltai, M. (2004): Élőhelyfejlesztés és -javítás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (szerk.) (2010): Emlős ragadozók Magyarországon. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Heltai, M. (2014): Élőhelyfejlesztés mezőgazdasági területeken. Jegyzet vadgazda mérnöki szakos

hallgatók részére. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (2018): Az aranysakál állományával való gazdálkodás problémái. Nimród Vadászújság, 106 (5): 12-13

Heltai, M. és Lanszki, J. (2015): Az aranysakálról röviden, de tényszerűen. Nimród Vadástújság, 103 (5): 16-17

Heltay, I. (1989): A róka ökológiája és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Heltay, I. és Kabai, P. (szerk.) (2006): Hivatásos vadászok kézikönyve. I-II. Országos Magyar Vadászkamara, Budapest

Kőhalmy, T. (1990): Vadgazdálkodás. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Kőhalmy, T. (1995): Vadbefogás, vadtelepítés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Sopron

Kőhalmy, T. (szerk.) (1995): Vadászati enciklopédia. Mezőgazda Kiadó, Budapest, (1. kiadás)

Kőhalmy, T. (1995): Erdei élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Kőhalmy, T., Mészáros, K. és Völgyi, L. (2002): A vad által és a vadban okozott károk, valamint a vadászati kár. Nyugat-magyarországi Egyetem, Sopron

Kovács, Gy. és Heltay, I. (1985): A mezeinyúl. Ökológia, gazdálkodás, vadászat. Hubertus Bt. és a Magyar Mezőgazdaság Kft. kiadványa, Budapest (2. kiadás)

Majzinger, I. és Csányi, S. (2017): Útmutató az adatokon alapuló mezei nyúl gazdálkodáshoz. Szent István Egyetemi Kiadó, Hódmezővásárhely — Gödöllő. 70pp.

Mátrai, G. (1980): A muflon és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Mátrai, G. (2004): Erdei élőhelyfejlesztés. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Mátrai, G. (2004): Vadföld- és legelőgazdálkodás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Nagy, E. (1984): A fácán és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Náhlik, A. (szerk.) (2014): A vaddisznóállomány helyzete és a gazdálkodás perspektívái Magyarországon. NYME Kiadó, Sopron

Páll, E. (szerk.) (1985): A gímszarvas és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Páll, E. (2001): A vaddisznó. Nimród Vadászakadémia. 8. kötet. Nimród Alapítvány, Budapest

Sárkány, P. és Vallus, P. (szerk.) (1971): A vadászat kézikönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szabolcs, J. (1975): A dámvad. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2., átdolgozott kiadás)

Szederjei, Á. (1963): A vad etetése, óvása, befogása. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. és Studinka, L. (1962): Nyúl, fogoly, fácán. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1959): Őz. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1965): Szarvas. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2. kiadás)

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): A csapdázás elmélete és gyakorlata. Vad-Ész Mérnökiroda Bt., Gödöllő

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): Ragadozógazdálkodási stratégia - a jövő lehetőségei. Magyar Apróvad Közlemények, 6: 59-78

Szunyoghy, J. (1963): A magyarországi szarvas. Kandidátusi értekezés, Természettudományi Múzeum, Budapest